

Teden koroških Slovencev v Beli krajini

Med gosti funkcionarji SKD s Peterletom na čelu

ČRNOMELJ, METLIKA, SEMIČ - V ponedeljek, 15. aprila, se je s predstavitvijo manjšinskega šolstva na Slovenskem in otvoritvijo razstave v metliškem Ganglovem razstavišču pričela prireditel z naslovom "Teden koroških Slovencev v Beli krajini". Včeraj sta bili okrogli mizi o gospodarstvu ter o kmetijstvu in evropski uniji. V soboto, 20. aprila, bo ob 16. uri v črnomaljskem domu obrtnikov pogovor o medobčinskem sodelovanju in delovanju avstrijskih občin, poleg predstavnikov koroških Slovencev pa bodo sodelovali tudi predsednik SKD Lojze Peterle, državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj, župani in predstavniki občinskih svetov iz vrst SKD ter poslanke in poslanci v državnem zboru.

Istega dne ob 20. uri bo v župnijski cerkvi v Semiču kulturna prireditev. Predstavili se bodo mešani pevski zbor Peca Slovenskega kulturnega društva iz Globasnice, moški pevski zbor Franc Leder-Lesičjak iz slovenskega prosvetnega društva Edinost in Štebna pri Globasnici in moški pevski zbor sv. Štefan iz Semiča.

Strasti spet razgrelo Drgančevje

Nepričakovana odločitev na tajnem glasovanju občinskega sveta Novo mesto

NOVO MESTO - Drgančevje, predel v Žabji vasi, kjer je imela nekdanja JLA skladišča, je že nekajkrat razgrel strasti. Vsa stvar se je začela zapletati, ko je prejšnja občinska garnitura tja "naselila" nekaj obrtnikov in podjetnikov, lep del pa zaseda tudi Krka. Ti so v obnovo vložili precej denarja, sedanja občinska oblast pa skuša Drgančevje kot enega redkih še prostih večjih kompleksov nameniti za mestotvorne dejavnosti.

Tako se je prostorska ureditev Drgančevja spremenila v eno osrednjih točk dnevnega reda zadnje seje občinskega sveta. Občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora je pripravil obširno gradivo, župan in predsednik Društva Novo mesto sta pozvala svetnike, naj se odločijo v korist mesta, se pravi za to, da bodo namembnost Drgančevja določili v urbanistični zasnovi Novega

rednih točk dnevnega reda zadnje seje občinskega sveta. Občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora je pripravil obširno gradivo, župan in predsednik Društva Novo mesto sta pozvala svetnike, naj se odločijo v korist mesta, se pravi za to, da bodo namembnost Drgančevja določili v urbanistični zasnovi Novega

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

ZMEŠANO VREME - April slovi kot najbolj navihan mesec, poln vremenskih premenj. Letošnji nas je že dvakrat pošteno presenetil. Prejšnji teden je sneg ponovno pobelil pomladno napeto brstje po vejah dreves, zaprl zeleno "samopostrežnico" z regrami na travnikih in pogrmil mrzli beli prti nad ponekod že bujnim cvetjem. (Foto: M. Markelj)

Ob meji bo poletiti tako kot lani

V Metliki sta se srečala slovenski in hrvaški notranji minister Šter in Jarnjak - O sodelovanju pri varovanju meja, v turistični sezoni, pri zatiranju kriminala idr.

METLIKA - V četrtek sta se v Metliki srečali delegaciji slovenskega in hrvaškega ministrstva za notranje zadeve pod vodstvom ministrov Andreja Štera in Ivana Jarnjaka. Ocena obeh strani je bila, da sodelovanje pomeni dobro izhodišče za nadaljnje delo pri zagotavljanju varnega življenja ljudi ob meji in gostov v obeh državah.

Skupna ugotovitev je bila, da razner, prevzemata svoj del bremen v mednarodni skupnosti in

50 LET GLASBENE ŠOLE MARIANA KOZINE - V ponedeljek, 15. aprila, se je zvečer z otvoritvenim koncertom v avli KC Janeza Trdine začelo praznovanje letošnjega jubileja novomeške glasbene šole, ki bo trajalo skoraj dva tedna, do 26. aprila, ko bo zaključni koncert. Slovesni govor je imel Zdravko Hribar, ki je ravnatelj šole že devetnajsto leto. Povedal je, da je šola v teh letih doživela veliko sprememb, tako uspehov kot neuspehov, da pa je vendarle postala pomembno kulturno žarišče vse Dolenjske. V imenu Mestne občine Novo mesto in župana je šoli ob srečanju z Abrahamom čestital Robert Judež, sekretar za kulturo, šport in mladino, in se zahvalil za trud, ki ga vsa leta vlagajo v delo z mladimi. Na otvoritvenem koncertu, ki ga je vodil Tomaž Koncilija, so svoje znanje pokazali solisti in komorne skupine vseh oddelkov Glasbene šole ter navdušili obiskovalce.

sta zainteresirani za mir in sodelovanje. Dogovorili so se o sodelovanju v okviru posameznih uprav za notranje zadeve, za sodelovanje ob papeževem obisku pri nas ter

• Na mejnih rekah bo v letošnji turistični sezoni veljal takšen režim kot lani. Obe strani sta izrazili pripravljenost za čim hitrejšo sprejetje meddržavnega dogovora, ki bo omogočal, da bo bivanje ob meji čim bolj prijetno. Do takrat pa ostaja policija tista, ki mora skrbeti, da je življenje ob meji kar se da znosno in razmere urejene in varne.

med turistično sezono, ko bodo zagotavljali, da bo povečan promet, ki je sicer dobrodošel, čim bolj varen in da bo čim manj bremenil tiste, ki tukaj živijo.

Jarnjak je pohvalil dobro sodelovanje obeh ministrstev pa tudi policijskih uprav obeh držav, ki so imele lani več kot 50 sestankov. Tokrat so po njegovih besedah obravnavali probleme, ki bodo nastali ob odpiranju prometa proti jugu nekdanje Jugoslavije. Predvidevajo, da se bo promet zelo povečal, s tem pa tudi številni

MINISTRA V METLIKI

problemi. Že ob povečanem prometu ob velikonočnih praznikih so dokazali, da policiji obeh držav dobro sodelujeta.

M. BEZEK-JAKŠE

Pritožba Vitacela in Videm papirja je zavrnjena

Pritožba na višje sodišče

KRŠKO - Kot je znano, sta podjetji Vitacel in Videm papir vložili tožbo, s katero sta hoteli doseči razveljavitev javne dražbe, s katero naj bi bila kršena njuna predkupna pravica, in prodajo Videma češkemu holdingu ICEC. Krško okrožno sodišče je tožbo v celoti zavrnilo kot neutemeljeno. Iz sporočila pravnega zastopnika češke družbe Mira Senice je vidno, da je sodišče zavrnilo kot neutemeljen tudi predlog tožečih strank za izdajo začasne odredbe, s katero naj bi preprečili podpis kupne pogodbe. Po odvetnikovem mnenju je sodišče potrdilo, da je holding ICEC dobil dražbo kot najboljši ponudnik in s podpisom dražbenega zapisnika postal lastnik premoženja stečajnega dolžnika podjetja Videm v stečaju. Sodišče je v celoti pritrdilo pravnim stališčem stranke ICEC, da je dražba potekala pravilno in zakonito.

Z odločitvijo okrožnega sodišča v Krškem pa zgodbi o prodaji Vidma še ni videti konca. V kratkem bodo namreč o tem razpravljali poslanci državnega zbora, tožitelja pa bosta na višje sodišče vložila pritožbo, kjer pričakuje več uspeha.

OB DRUGO MESTO

TREBNJE - V finalu državne lige s serijsko zračno puško v Postojni so trebanjski strelci dosegli lep uspeh. Mladinska vrsta (Trlep, Solovšek, Pekolj) je le za dva kroga zgrešila drugo mesto, člani pa so zaradi poškodovanega Cuglja nastopili le kot posamezniki.

PRIPRAVLJAJO HMELJIŠČA - Na 40 hektarjih hmeljišč brežiške Agrarie v Tniju pri Brežicah v teh dneh obešajo vrvice, kar kaže tudi fotografija. V dobrih dveh tednih bodo sezonski delavci, ki so doma večinoma v hrvaškem Zagorju, tako uporabili za več kot dve tona materiala. V Agrarii predvidevajo, da bodo letos tako kot lani pridelali 55 do 60 ton hmelja sort Aurora, Bobek, Blisk in Golding. (Foto: L. M.)

Dan upora brez pesmi?

Partizanske pesmi ni več slišati. Niti kot dela zvočne kulise na narodnih slavnih niti kot programske sestavine koncertov pevskih zborov. Vrgli so jo z repertoarja, in to največkrat prav tisti, ki so nekdanj z njo pretiravali in se ponigliavo prilizovali takratni oblasti. Izjemoma zavzamejo še na vse redkejših partizanskih proslavah ali v radijskih čestitkah borcem NOB. Partizanske pesmi ni več, ker je uporna in revolucionarna, revolucije pa niso več "v modi", vendar ne vse. Sicer ne bi peli in igrali politično-revolucionarne Prešernove Zdravljice ali marseže.

Umetniške partizanske pesmi ni več, ker se nihče zanjo ne zavzame. Pač, Vinko Globokar, svetovljan, v svetu sodobne glasbe, najbolj znani umetnik slovenskega rodu (Kurt Honolka: Svetovna zgodovina glasbe), je v Delovnem sobotnem dnevniku takole zapisal: "Zelo spoštujem slovenske glasbenike, ki so se med drugo svetovno vojno pridružili partizanom. Zelo preproste pesmi, ki so jih začeli skladati v hosti, so polne navdušenja, hrepenenja in žalosti. Odevajo posebno odkritost. Nekaj zelo izjemnega se mi zdi, da so ti glasbeniki in skladatelji dali svoje znanje na voljo za neko stvar, pa hkrati tudi razumeli, da morajo v danih razmerah biti pragmatični in funkcionalni. V boju za oblast v Sloveniji, pa naj bo še tako demokratična, je slišati glasove, ki poskušajo zbuditi dvom o legitimnosti partizanov in celo zahtevajo, da bi bilo treba rehabilitirati nepošteno početje in kolaboracionistov med drugo svetovno vojno. Ker lahko vznikne tako šokantna poteza, se ne bi čudil, če se bo nekega dne pojavil kak muzikolog in si bo zagrizeno prizadeval dokazati, da so partizanske pesmi in koračnice zložili diletantje ali da ta dela izdajajo slovenski narod..."

To se mi v ta okvir zdi vredno zapisati pred prazničnimi dnevi, ki prihajajo.

MARJAN LEGAN

NEW SWING KVARTET

MOPED SHOW

50 LET
zavarovalstva

VELIKA DOBRODELNA
PRIREDITEV

zavarovalnica triglav
območna enota novo mesto

Športna dvorana Marof, v četrtek, 25. aprila, ob 19. uri

Miličniki in policisti

Pred leti je v nekem radijskem pogovoru vprašala zaskrbljena šolarka, če naši miličniki tepejo. Navzoči višji policijski uradnik je odločno zatrdil: "Veš, deklica, miličniki ne tepejo." Policist se je seveda zlagal, kajti brez opravič, ki spominjajo na tepež, najbrž ne shaja nobena tovrstna državna služba pod tem soncem. Gre za vprašanje odmerka sile, s katero delajo red organi prisile, ki jim na večini zemeljskih vzporednikov, tudi v Sloveniji, pravijo policija. Prav o tem, kako silni in kako vljudni ter strpni in razumni naj bodo pripadniki slovenske policije, se je nanašalo več vprašanj, ki jih je pred časom moral poslušati notranji minister Šter na javnem pogovoru v Brezicah. Nekateri izmed udeležencev so s posameznimi, njim znanimi slabimi izkušnjami s policijo skušali prepričati notranjega ministra, da so njegovi ljudje drhal in razbijali brez srca in pameti. Minister je ugovarjal, pri čemer je med drugim menil, da se za policiste v Sloveniji usposablja samo učenci z najboljšim osnovnošolskim učnim uspehom. Tak izbor naj bi po njegovem zagotavljal, da Slovenija dobiva, če jih zdaj mogoče še nima, policiste, ki so profesionalci v svoji stroki in hkrati vljudni, človeški in kar najširše razgledani. Ali menite, da se v vsakdanjem življenju že srečujete s takimi policisti? So drugačni od nekdanjih miličnikov? Odgovore smo zbrali v anketi.

MARJAN VIDIC, vzdrževalec v metliškem Novoteksu: "Nimam veliko stikov s policisti, a mislim, da so bili starejši včasih bolj življenjski kot so sedaj mladi policisti. Res pa je, da se niso spremenili le policisti, ampak tudi časi in mi. Ko so bili še miličniki, jih je bilo v Metliki manj in so se bolje poznali s krajani, sedaj pa je po mojem mnenju policistov kar preveč."

MARIJA MAJERLE, učiteljica iz Semiča: "Imam voziško dovoljenje, a že nekaj let ne vozim, zato nimam nikakršnih izkušenj ne z policisti ne z miličniki pred njimi. Tudi sicer se v življenju ravnam po pravilih in nimam opravkov s policijo. Menim pa, da bi morali biti policisti strožji pri zagotavljanju prometne kulture, pa naj gre za živile ali Rome."

TOŠE VIRANT, upokojenec iz Soteske: "Tudi mene so po vojni snubili, da bi šel v Beograd v miličniško šolo. Nisem šel. Miličniki niso poznali šale, če jih je na delo poslal takratni sistem. Svoje glave niso smeli uporabljati. Današnji policist ima precej več znanja, je vljuden, tudi svetuje, ne le kaznuje. Ljudje se jih manj bojimo kot nekdanjih miličnikov."

KATJA JUREČIČ, zaposlena v bifeju Jurček v Krški vasi: "Policisti opravljajo poklic kot vsakdo. Kakršen si z njimi, taki so do tebe. V nekaterih primerih pa bi se dalo kaj pripomniti na njihovo obnašanje. V policijo imam zaupanje, težko pa bi primerjala policijo in milico. Policisti opravljajo dolžnost, to je res, a naj bodo pri tem življenjski, ne smejo le kaznovati."

MARTA STOPAR, natakariča iz Krškega: "Kdor je imel s policijo težave, ta ima o njej najbrž slabo mnenje, kdor ni imel težav, ta o njej verjetno ne misli slabo. Osebo nimam ničesar proti policistom in tudi ne proti miličnikom, ki so bili včasih. Policija bi imela v Krškem še veliko dela v prometu. Skozi Krško nekateri šoferji vozijo zelo hitro in tu je treba ukrepati."

DRAGO ŠANTEJ, trgovski zastopnik z Razborja: "Veliko potujem po naših cestah in opažam, da policije pogosto ni tam, kjer bi morala biti, da bi kaznovala oziroma izločala iz cestnega prometa tiste brezvestne udeležence, ki ogrožajo varnost drugih. Pepričan sem, da bi policija lahko več naredila, da bi se občutno zmanjšal krvni davek na naših cestah, ker prepričevanje ne zaleže."

MOJCA SMOLIČ, zaposlena pri podjetju Lorenci v Velikem Gabru: "Tudi pri policiji so podobno kot v drugih poklicih izjeme v dobrem in slabem pomenu besede. Toda slab glas seže očito še dlje kot v deveto vas, zato bi morali biti nekateri policisti pri vodenju postopkov zoper sodržavljane bolj tolerantni; upoštevali naj bi, da smo vsi ljudje krvavi pod kožo."

SILVANA TATAREVIČ, natakariča v "Janezu" iz Kočevja: "Preventivne akcije policije se mi zdijo v redu, predvsem preverjanja vinjenosti, saj je vse več mladih, ki posegajo po alkoholu in ki lahko v takšnem stanju povzročijo nesreče. Sicer pa v prijaznosti policistov ne vidim nobene razlike: tisti, ki že prej niso bili prijazni, tudi sedaj niso, tisti, ki so bili, pa so tudi sedaj."

Pri stečajih so najbolj tepeni delavci

Pritisk v obliki dela za določen čas

NOVO MESTO - Lanskoletni stečaji v številnih dolenjskih podjetjih (Adria, Tob, Keko, Novoteks Konfekcija itd.) ne pomenijo samo usihanje moči gospodarstva, zmanjšanja proizvodnje in delovnih mest, ampak tudi povečujejo pravno in socialno ogroženost delavcev. V območni organizaciji ZSSS za Dolenjsko menijo, da se bo tudi v tem letu še povečevalo zaposlovanje na črno.

Tisti, ki so ob stečajih ostali brez dela, se na sodišču večinoma brez velikih upov potegujejo za denar, ki jim ga podjetje dolguje. Podjetja, ki nadaljujejo proizvodnjo, ponavadi zaposlijo največ tretjino delavcev, pa še te največkrat samo za določen čas. Pogodbe o zaposlitvi podaljšujejo vedno znova, delodajalci zahtevajo nadpovprečno storilnost, podaljšujejo delovni čas in nudijo minimalne plače.

Sindikat mora pri tem izsiliti oz. ohraniti vsaj dotedanje pravice. Zagotavlja tudi koledar delovnih dni, da delavci ne bi delali za čas, ko jim pogodbe že potečejo. Prav tako je treba izbrati, da delodajalec za več kot 8-urno delo plačuje nadure. Podjetniki pogosto zaradi slabe likvidnosti kasnijo z izplačili in zmanjšujejo delavcem plače celo za petino, čeprav je po kolektivni pogodbi mogoče le začasno 5-odstotno znižanje plač. Nekateri tudi ne spoštujejo obveznosti, da so v primeru, ko prevzamejo dejavnost skupaj z delavci, dolžni le-te obdržati dve leti.

Po dolenjskih podjetjih še naprej ne izplačujejo regresov in zamujajo s plačili. Pionirjevi delavci ostajajo brez nadomestil, sofinanciranje ne teče, ostaja pa tudi odprto vprašanje odpravnin. Zaradi izredno težkih razmer so dolenjski Svobodni sindikati oblikovali sklad za enkratno pomoč nekaterim delavcem tega podjetja.

B. D. G.

Združenju poseben položaj

Težave Združenja slovenskih častnikov - Možen kader

NOVO MESTO - Združenje slovenskih častnikov se mukoma vrača z obrobja vojaškega in družbenega dogajanja, na katero jih je pred kakšnega pol desetletja potisnil vrtnec družbenih in političnih sprememb v Sloveniji.

Kot so poudarili na nedeljskem zboru častnikov in letni programski konferenci Združenja slovenskih častnikov območnega združenja Novo mesto, so častniki in podčastniki - člani ZSC - strokovno usposobljen kader, ki bi bil lahko v vojni uspešen poveljujoči kader v Slovenski vojski, na kar je opozoril zlasti predsednik OZSC Novo mesto Borut Usenik.

Častnike in podčastnike iz novomeške, šentjernejske in škocjanske občine vključuje območno združenje Novo mesto. To združenje po besedah Usenika občuti pomanjkanje denarja. "Na žalost je tako, da imata župana občin Šentjernej in Škocjan razumevanja za financiranje, ne glede na to, da imata samo 20 odst. častnikov in podčastnikov na svojih območjih, najmanj razumevanja pa kaže

Čistilna naprava v Šentjerneju

Z obiska državnega sekretarja Marka Slokarja - Država lahko prispeva največ polovico potrebnega denarja - Drugo leto tudi rekonstrukcija križišča v Šentjerneju

ŠENTJERNEJ - Nove male občine - tudi šentjernejska - so se z novo lokalno samoupravo soočile z vrsto težav, med drugim tudi z neurejeno komunalno in cestno infrastrukturo. Za ureditev tega bi potrebovali veliko denarja - samo za šentjernejsko čistilno napravo z omrežjem je potrebnih več kot 200 milijonov tolarjev - česar pa majhen občinski proračun ne omogoča.

Zato se je prejšnji teden na povabilo šentjernejskega župana Franca Hudoklina v Šentjerneju mudil sekretar iz Ministrstva za okolje in prostor Marko Slokar s sodelavci. Seznanili so ga z ureditvijo glavne kanalizacije širšega območja Šentjerneja, kar je pogojeno tudi z rekonstrukcijo glavnega križišča v Šentjerneju in z ureditvenim načrtom regulacije potoka Kobile, ki poteka ravno v tem času. Kot največji in najtežji zalogaj za občino je izgradnja prepotrebne centralne čistilne naprave v Šentjerneju. Zemljišče zanj je že odkupljeno, v preteklosti so bili narejeni tudi projekti, a jih bo

potrebno obnoviti.

V občini stojijo tudi nekatere ključne investicije, kot je povezovalni vodovod iz Šmarja do Vrhopolja v dolžini 2,8 km, pri tej investiciji sodeluje tudi JP Komunala, težava je tudi pri gospodarskem izkoriščanju vodnih virov na Krki z namenom namakanja kmetijskih površin, ker še ni podeljena koncesija. Velik problem, ki ga je občina podedovala, je vzdrževanje melioracijskih kanalov. Ta investicija je vredna 15 milijonov mark, kanali pa so potrebni temeljitega

čiščenja, za kar pa občina nima denarja. Kot je pojasnil Marko Slokar, morajo jarko vzdrževalni lastniki, zato bodo na občini kratkem sprejeli odlok o tem, hkrati pa potekajo pogajanja ministrstvom za kmetijstvo finančno pomoč pri čiščenju.

Po besedah Slokarja se lahko občina prihodnje leto javi na komunalni razpis za nepovratno sredstva za čistilno napravo, saj lahko država za takšne investicije prispeva do polovice sredstev. Lani je občina iz ministrstva za okolje dobila le 2,2 milijona tolarjev, po letošnjem predlogu ministrstva pa naj bi občina za komunalni del dobila 63,5 milijon tolarjev.

T. GAZVOD

RAZSTAVA OBRTI IN PODJETNIŠTVA

NOVO MESTO - Družba NOUA zbira do 10. maja prijave za razstavo dejavnosti dolenjskih obrtnikov in podjetnikov, ki bo v novomeški športni dvorani med 20. in 23. junijem. Dneve obrti in podjetništva, ki jih pripravlja Območna obrtna zbornica Novo mesto ter Združenje podjetnikov Dolenjske in Bele krajine, bo spremljalo več različnih prireditev. Med drugim bo v tem času uradna otvoritev novih prostorov OOO Novo mesto, podelitev listin o verifikaciji obratovalnicam, ki bodo usposabljevalce učence, srečanje belokranjskih, novomeških in trebanjskih obrtnikov v Dolenjskih Toplicah in srečanje s predstavniki Brescie. V času razstave bo še predstavitev knjige Zgodovina novomeške obrti, ki jo pripravlja Slavko Dokl, založila pa jo bo zbornica.

SEKRETAR SLOKAR S SODELAVCI V ŠENTJERNEJU - Državni sekretar Marko Slokar so v občini seznanili s potrebo po čistilni napravi. Po sekretarjevih besedah je eden od virov tudi taksa za obremenitev odpadnih voda, ki jo lahko obdržijo v občini, če imajo izdelano dokumentacijo za konkretno investicijo - čistilna naprava bi bila vsekakor upravičena do teh sredstev, saj v občini vsako uro nastane 366 kubikov odpadka. (Foto: T. G.)

ČASTNIKI O OBRAMBNI DOKTRINI - Na nedeljskem zboru Združenja slovenskih častnikov območnega združenja Novo mesto je načelnik generalštaba Slovenske vojske generalpolkovnik Albin Gutman udeležencem predstavil doktrino vojaške obrambe Slovenske vojske. (Sliki: z zbora OZSC Novo mesto. (B. Avbar; foto: Marko Klinec)

Ljubljansko pismo

"Izvirni greh" so poslanski privilegiji

Kaj spet predlagajo in razburjajo ljudstvo

LJUBLJANA - Že od prvega dne stavke zdravnikov in zobozdravnikov je bilo jasno, da se pri vrednotenju svojega dela in poklica zgledujejo po poslancih. Tudi za sodnike, tožilce, strojevodje, policiste, šolnike in vse tiste, ki se bodo še oglasili, so "svetel zgled" prav poslanske plače. Le-te so torej "izvirni greh".

Stavke povzročajo vsem veliko škodo. A kako se jim izogniti, kako naj se vlada uspešno spoprime s pritiski - to je zdaj glavno vprašanje? Ko pa so celo poslanci, predstavniki ljudstva, gluhi za glas ljudstva, ko beseda nanese na njihove plače. Ne samo to: poslanci zase terjajo še nove privilegije. Poglejmo, kaj predlagajo!

Sedanji poslanci (in drugi politiki) bi se lahko, če so v parlamentu (ali vladi...) več kot en mandat, upokojevali z 20 leti delovne dobe, s 25 leti, če so v parlamentu (ali drugod) vsaj en mandat, in s 30 leti, če so manj kot en mandat. Ker bi lahko dodatno dokupili 4 leta delovno

dobe, vanjo pa bi se jim šlo še leto prejemanja plače po preteku mandata, bi se dejansko lahko upokojevali že s 15 leti delovne dobe (več kot en mandat), 20 leti (en mandat) in 25 leti (manj kot en mandat). V predlogu zakona, ki so ga pripravili, ni natančno določeno, po kakšnem postopku bi dokupovali delovna leta. Če bi obveljala najcenejša možnost (dokup študijskih let ali vojaščin), bi jih dokupljeno leto trenutno stalo nekaj več kot 240.000 tolarjev. Večina poslancev (pa tudi denimo ministrov) bi, če bi se upokojila, najverjetneje prejela pokojnino okoli 200.000 tolarjev mesečno ali nekaj malega manj.

Eno najbolj značilnih ozadij pripravljenega zakona o poslanskih privilegijih je razloček med stališči strank, njihovih voditeljev in poslancev. Stranke so povečini odločno proti "neustavnim privilegijem". Med tistimi, ki jih predlagajo, ni najuglednejših poslancev. Že ob prvem predlogu je bilo slišati, da sta predsednika SKD in LDS Lojze Peterle in dr. Janez Drnovšek "jezna" zaradi početja poslancev. A ker se ravnanje poslancev teh dveh strank po tem ni veliko spremenilo, so bile govorice iz strank najbrž izvirne iz trte. Razlike med stališči so najbolj očitne pri ljudski stranki. Privilegijem odločno nasprotuje, hkrati pa zakon o privilegijih (z izjemo bratov Podobnikov) predlagajo skoraj vsi poslanci te stranke. Vse to si želja zapomniti za volitve!

VINKO BLATNIK

PROLES, d.o.o.
NOVO MESTO

Izdelujemo in prodajamo
hrastov klasični parket
dimenzij:
21x450x70
21x300x50
21x250x50
tel.: 068/323-186
mob.: 0609/619-135

Bruma
PRODAJA GUM
VULKANIZERSTVO

BRUNSKOLE MATIJA, s.p.
HRAST 1a, 68331 SUHOR,
tel./fax: 068/50-475

Borut Usenik

mestna občina Novo mesto," je, kot že večkrat doslej, poudaril Usenik.

Združenje Slovenskih častnikov je po zakonu podobno drugim društvom. Tako zakonsko enačnje je napaka, kot sta v nedeljo na

V SREDO POČASTITEV DRŽAVNEGA PRAZNIKA

NOVO MESTO - Slavnostna prireditev v počastitev dneva upora proti okupatorju, ki ga država Slovenija praznuje 27. aprila, bo v sredo, 24. aprila ob 20. uri v Kulturnem centru Janeza Trdine. Na proslavi bo govoril dr. Ivan Kristan, predsednik Državnega sveta Slovenije, sodeloval pa bo pihalni orkester Krke-Zdravilišča iz Dolenjskih Toplic. Združenje borcev in udeležencev NOB, Glasbena šola in društvo upokojenecv vabijo prebivalce Novega mesta, da počastimo spominski dan začetka upora proti nacifašizmu.

L. M.

KRPAN - Krpan je bil dobrošen slovenski silak, ki je dal ime di posebnim avtobusom, ki jih uporabljajo za mestni promet v bližini. Eden takih zglobnikov, urejen v potujočo trgovino z različnimi oblačili, tudi rabljenimi, me Almi line iz Zg. Dupelj pa ne zasluži Krpanovega imena. Konec prejšnjega tedna je ta avtobus zapeljal v drevored proti mskemu gradu, tam zagazil med novo posajene kostanje in se reznil v blato, tako da so ga oprali v ponedeljek izveleči s škrim tovarnjakom. Seveda je m okoli vse razbito. Koliko so tujoči trgovci prodali in če so kaj, se ne ve, vsekakor pa do lastniki Krpana, ki je ril sko pod okni Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine, bili račun za poravnavo povzro- ne škode.

KOZOLEC - Novomeški žu- Koncilija je predlagal, občin- svet pa potrdil, da etnološko mimivi stari Seidlov kozolec, ki mora umakniti Krkinim parki- kem, podariti pleterski kartuzi- D za njihov etnološki muzej na ostem. V šentjernejski občini, v teri leži kartuzija, pravijo, da je edino, kar so do sedaj dobili od- kdanje skupne novomeške ob- ne.

KANJA - Svetnik Jože Perše, ker predsednik Planinskega društva Novo mesto, je na seji činskega sveta obsodil početje anov zmajarskega kluba Kanja, da so v Kočevskem Rogu nad Podturnom pri Pogorelcu do gole- posekali del gozda, v bližini pa bi na črno postavili tudi nekak- m objekt, za kar da so že zabe- mirali temelje. V zvezi s tem je menil tudi državnega svetnika linčičeve SNS Rafaela Kužnika, da je tudi član kluba Kanja, erše je pozval inšpekcijske in- ege pristojne službe, naj takoj eprejajo.

DOLGOVI - Za pred volitvami jeeno čedno, najmlajšo in naj- je diplomirano kandidatko ter pešno podjetnico na listi najbolj oralne stranke se je potem izka- lo, da ima končano srednjo šolo a se nekaj poskuša s študijem o delu. Kot kaže zdaj, pa ni bila pešna ne pri študiju ne pri pri- podjetništvu. Kar dve banki jo za, ker ne odplačuje kreditov, en strankarski somišljenik hoče tožno dobiti nazaj posojenih ji 000 mark, za nameček pa je adinska knjiga predlagala iz- bor za 35.000 tolarjev, na ko- ro je z obrestmi narasel dolg za pljeno (in ne plačano) knjigo, a 1994 vredno 10.000 tolarjev.

Ena gospa je rekla, da so se- orjori pri Šmihelskem mostu r na križišču Seidlove in Roz- anove ceste tako usklajeni kot einska uprava in državna ota. Sami zastoji in slaba vo-

Suhokranjski drobiž

V ŽUŽEMBERKU KMA- U VEŽICA - Staro vežico je v žužemberku dodobra načel zob asa. V referendumskem pro- amu KS Žužemberk je v pro- amu nova mrliška vežica. Že letu 1994 je bil narejen idejni rojekt, ki ga je izdelal arh. aternik. Nova vežica bo stala pokopališčem in novu cer- o sv. Mohorja in Fortunata. rajevna skupnost tako računa, a se bodo že letos pričela emeljska in tudi gradbena dela.

NAJVEČJI TEHNIŠKI OMENIK NA DOLENJS- KEM - Te dni mineva 200 let, ar je železolivarna na Dvoru aričela obratovati. Pomembno- ega dogodka se zavedajo i krajin Dvora in okolice. rštvo upokojencev, športno- e, gasilci, kulturno druš- Rdeči križ, odbor za pripra- muzeja delajo že v polni zedbi. Za junij pripravljajo rednjo in hkrati tudi sprem- eče prireditve, ki bodo spom- na nekaj cvetočih žele- etvo na Dvoru. Več o njem v enišnji Prilogi.

STARO ŽELEZO IN SME- Med prve sodelujoče v akci- Očistimo Slovenijo, tam se enija moja dežela" so se učenci osnovne šole na uru. Vneto so zbirali železo asah in tudi po grapah, goz- in tam, kjer jih je odvrгла estna človeška roka. Vendar mu niso bili kos, tam nad opadno železje še danes i in čaka na naslednjo akci-

S. M.

125 milijonov tolarjev za vodo

Komunalin sektor Vodooskrba načrpa 5 milijonov kubikov vode na leto - V Straži prva ultraviolečna naprava - Vodovod tudi v Podgorju - 700 okvar na leto

NOVO MESTO - V okviru novomeške Komunele je zelo pomemben sektor Vodooskrba, za oskrbo z vodo v občinah Novo mesto, Šentjernej in Skocjan. Na tem območju živi okoli 53.000 prebivalcev v 12.000 gospodinjstvih. Kar 87 odst. prebivalcev dobiva vodo iz javnih vodovodov, ostali pa iz vaških oziroma iz kapnic.

"Naš sektor upravlja z 18 vodo- vodi, v sklopu katerih je 25 črpališč, 61 vodohranov s skupno zmogljivostjo 8.400 kubikov, na tem območju pa se razpreda blizu 600 km primarnega vodovodnega omrežja," je navedel osnovne podatke inž. Bojan Kekec, ki operativno vodi ta sektor. Iz 22 vodnih zajetij s skupno izdatnostjo 355 litrov na sekundo načrpajo okoli 5 milijonov kubikov vode na leto, za kar porabijo okoli 2,2 milijona kilovatnih ur električne energije. "V zadnjih dveh letih prodamo okoli četrtno manj vode, kot je načrpamo; samo 25-odstotna izguba pa je za slovenske razmere dokaj dober rezultat," pravi Kekec. Za primerjavo: ljubljanski vodovod ima okoli 50 odst. izgub.

V novomeški občini še nimajo vodovoda v KS Dolž, kjer ga prav sedaj gradijo, nato v KS Podgrad pa v delu otoške krajevne skupnosti in v delu Suhe krajine; v občini Škocjan naj bi ga zgradili še za Orešje in okolico, medtem ko je šentjernejska občina kar v redu pokrita z vodovodi. Letos bo Komunalna namenila 125 milijonov tolarjev za izboljšanje kakovosti

vode, to je za izgradnjo novih objektov, raziskave, zajetja novih vrtin, nabavo nove klorirne opreme itd. "Letos bomo na zajetju za straški vodovod montirali prvo aparaturo za razkuževanje vode z ultravijolično svetlobo, ki nima nobenih škodljivih posledic; v tem primeru bo šlo za kombinacijo minimalnega kloriranja in UV svetlobe na izvoru, s čimer nasploh dosegamo najboljše učinke," pravi Kekec.

Največji vodni vir je črpališče Jezero v Družinski vasi, kjer načrpajo okoli 210 litrov vode na sekundo in s tem krijejo skoraj dve

Bojan Kekec

Moj kraj - moja bodočnost

Mirnopeški referendum za ureditev vodovodov, kanalizacije, cest, mrliške vežice in vrtca uspel

MIRNA PEČ - V slogi je moč. Tudi zato je Krajevna skupnost (KS) Mirna Peč v nedeljo, 14. aprila, razpisala referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka po stopnji dva odstotka za sofinanciranje kar obširnega programa, ki bi izboljšal življenje v KS Mirna Peč, ki združuje približno 2600 prebivalcev iz 28 vasi. Od 7. do 19. ure se je nedeljskega referenduma na štirih voliščih (dve v Mirni Peči, v Jablanu in Globodolu) od 1926 violilnih upravičencev udeležilo 1332, kar pomeni, da je bila udeležba visoka - 69,2-odstotna. Za referendum se je odločilo 68,1 odst. volilcev, proti 30,6 odst., neveljavnih pa je bilo 1,4 odst. glasovnic.

Franci Ambrožič, predsednik mirnapeške krajevne skupnosti, je z izidom zadovoljen in je več povedal o referendumskega programu. Ta v prvi vrsti zajema izgradnjo in ureditev vodovodov na Postaji, Marofu, Mirni Peči (dela se začnejo maja), Goriški vasi, Vrhovem, Dolenji vasi, Šentjurju (iz vrtine v Čemšah, ki jo je lani naredila JP Komunalna). V programu je tudi izgradnja mrliške vežice, saj je Mirna Peč eden redkih krajev, ki je še nima. Ta bo stala zadaj na pokopališču, kjer je parkirni prostor, urediti pa bo treba tudi javno razsvetljavo. Sedaj so v fazi pridobivanja načrtov projekta, možnosti za uresničitev pa so jeseni. Potrebna bo tudi obnova mirnapeškega in globodolskega pokopališča.

Ceprav so v KS Mirna Peč zgodaj začeli asfaltirati ceste, jih je še veliko makadamskih ali pa še načetih. Potrebna bo torej ureditev krajevnih cest, z asfaltiranjem bodo dokončali cesto Šentjurje - Hmeljičič (del je že), Hrastje - Poljane (ta teden), cesto do Dobja, del od Biške vasi do Postaje, Postaja - Češence, Gorenje Vrhovo - Goriška vas, Vrhovo - Prečna. Asfaltnih prevlek pa bo deležno večji del že asfaltiranih cest. Ena izmed točk referendumskega programa je tudi dograditev kanalizacijskih sistemov - Postaja, Marof, potrebne pa so tudi vaške čistilne naprave. Najbolj kritično stanje je po Ambrožičevih besedah v Globodolu, Biški vasi in Jablanu.

Razveseljiva je novica, da je velika potreba po dograditvi otroškega vrtca, kar pomeni, da bodo že obstoječega pri mirnapeški osnovni šoli nadzidali in pridobili dodatne prostore. Samoprispevek

po stopnji 2 odstotka za sofinanciranje referendumskega programa se začne junija. Krajin v tujni morajo letno v tolarški protivrednosti plačati 300 nemških mark, obrtniki in podjetniki s svojimi podjetji v KS Mirna Peč, ki živijo drugje, pa 500 nemških mark, seveda v tolarški protivrednosti.

L. MURN

OGLED DANTEJEVE JAME IN JAVORCE

NOVO MESTO - Planinska skupina Krke vabi v soboto, 20. aprila, na ogled Dantejeve jame in Javorce na Tolminskem. Odhod bo ob 6. uri zjutraj izpred Krke v Ločni, prevoz pa stane 800 tolarjev za osebo. Izlet bo vodil Peter Repovž, prijave pa zbirajo do danes, 18. aprila.

TURISTIČNO DRUŠTVO VABI

ŠENTJERNEJ - Turistično društvo Šentjernej organizira v soboto, 20. aprila, ob 20. uri občni zbor v prostorih osnovne šole Šentjernej. Do sobote lahko pošljete pristopne izjave na občino Šentjernej ali jih prinesete na občni zbor.

DVA STARA IN EN NOV DIREKTOR

NOVO MESTO - Na zadnji seji občinskega sveta so na predlog komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Miro Maljuna, dosedanjo direktorico, imenovali za v. d. direktorice Kulturnega centra Janeza Trdine, in to za dobo enega leta, v tem času pa je treba uskladiti akte te ustanove z zakonom o uresničevanju javnega interesa na področju kulture.

Za direktorja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto za dobo 5 let so imenovali dosedanjega direktorja te ustanove Danila Breščaka. Za novega direktorja Gasilsko-reševalnega centra pa so imenovali dosedanjega pomočnika direktorja Cirila Klemenčiča.

tretjini potreb Novega mesta in okolice po pitni vodi. Drugo po izdatnosti je zajetje izvira Težke vode v Stopičah, kjer črpajo vodo še iz bližnje globinske vrtine, pripravljena pa je še ena. "Če bomo lahko opustili površinski vir in vodo črpali samo iz globinskega vodonosnika, se bo kvaliteta vode za del Novega mesta, ki se napaja iz tega zajetja, bistveno izboljšala."

Sicer pa ta dva največja vira nista med najbolj problematičnimi,

• Ker je vodovodno omrežje povprečno staro 27 let, je na njem precej okvar, okoli 700 na leto; lani so v enem dnevu imeli celo 12 okvar. V sektorju za oskrbo z vodo dela 29 ljudi, zaradi njihove prizadevnosti in sodobne opremljenosti ter procesnega vodenja pa je ta služba nadpovprečno produktivna. S Cikave, kjer je sedež tega sektorja, preko računalnika in UKV zvez nadzirajo delovanje 37 vodohranov in črpališč po celi občini.

čeprav je res, da nista najbolj kakovostna. Najbolj problematičnega, zajetje za vodovod Ratež - Brusnice, kjer je bilo lani 90 odst. vzorcev vode bakteriološko oporečnih, so že opustili in sedaj vodo črpajo iz globinske vrtine pri Brusnicah; od lanskega junija, ko je stvar stekla, ni bilo niti enega slabega vzorca. Na zajetju za straški vodovod so konec lanskega leta namestili filtre, letos bodo, kot rečeno, še UV napravo in to bi moralo še dodatno izboljšati sicer slabo kakovost tamkajšnje vode. Zelo slabe kakovosti je vodni vir v Podturnu, iz katerega dobivajo vodo Dolenjske Toplice, Sušice, Uršna sela, Laze, saj je bilo lani kar 82 odst. vzorcev na zajetju bakteriološko neprimernih. Tudi ta vir bodo opustili in izkoriščali globinsko vodo iz vrtine v Dolenjskih Toplicah. Ta zadeva ima letos prednost in bodo zanjo namenili 28 milijonov tolarjev.

A. BARTEJ

VELIKA DOBRODELNA PRIREDITEV

NOVO MESTO - Prihodnji četrtek, 25. aprila, ob 19. uri bo v športni dvorani pod Marofom v počastitev 50-letnice zavarovalstva na Dolenjskem velika dobrodelna prireditve, katere izkupiček bo namenjen izključno za izgradnjo nove porodnišnice. Gostje prireditve bodo New swing kvartet in Moped show, vstopnice po 600 tolarjev lahko kupite v predprodaji na zavarovalnici Triglav na Novem trgu in na dan prireditve v športni dvorani.

MESTNI MINIBUS - Zadnji petek je na povabilo vodstva Avtobusnega prometa Gorjanci v Novo mesto pripeljal minibus znanega madžarskega proizvajalca Ikarusa. Gre za manjši avtobus, ki ima 16 sedežev in 30 stojališč in je kot nalašč za potrebe mestnega prometa, saj je tudi zelo okreten. Tak minibus bi v novomeškem mestnem prometu lahko vozil na relacijah Šmihel - Novo mesto - Bršljin - Glavni trg - Ločna - Šmihel, in to tudi preko obnovljenega kandidskega mostu, saj njegova neto teža komaj presega 3.000 kg. Je pa cena tega avtobusa zelo visoka, okoli 160.000 nemških mark, tako da ga Gorjanci ne morejo kupiti, saj so tako rekoč vse njihove sedanje mestne linije nedonosne. Odločitev o nakupu tega minibusa tako ostaja na mestni občini, ki bi morala za to nameniti tudi del denarja. (Foto: A. B.)

CLIO ZA ZMAGOVALCA - Prejšnji četrtek sta v prostorih Renaulta sport v novomeškem Revozu direktor Revozove direkcije za komunikacije Tom Pleterski (levi) in vodja športne avtomobilistične dejavnosti v tej firmi Rudi Šali izročila lanskemu zmagovalcu avtomobilističnih dirk za pokal Clio Branku Belingarju (desni) nagrado - avtomobil Renault Clio 1,4 RT. (Foto: Marko Klinc)

90 NOVIH KOSTANJEV - Prejšnji teden so delavci Vrtinarstva iz Murske Sobote v Kettejevem drevoredu zasadili 90 novih kostanjevih sadik. (Foto: A. B.)

Počasna obnova Kettejevega drevoreda

Ena zadnjih sklenjenih zelenih površin Novega mesta - Zagotoviti stalen denar za obnovo

NOVO MESTO - Marof oziroma Kettejev drevored je ena zadnjih in najdragocenejših zelenih površin Novega mesta. Vse ostalo so nam dosedanje občinske oblasti nadvse uspešno pozidale ali kako drugače spričile. Marof pa bi lahko - s potrebno nadgradnjo, seveda - postal edin in prelep mestni park. "Sedaj je najbrž zadnja priložnost, da mesto ohrani drevored," pravi Mitja Simič, dipl. inž. krajinske arhitekture in konservator na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine. Za to se je odločilo zavzelo tudi Društvo Novo mesto, katerega dejavni član je tudi Simič.

"Celovita obnova drevoreda je še posebej potrebna zato, ker je mesto v zadnjih letih izgubilo mestni park in druge zelene površine ter mnoga častitljiva drevesa," pravi Simič. Drevored, ki so ga ob sedanjih Rozmanovi cesti zasnova- li že leta 1830, čez Marof pa so ga zasadili pred dobrimi sto leti, so leta 1992 končno zavarovali in razglasili za spomenik oblikovane narave. Takrat pa je bil kilometer in pol dolgi dvostranski kostanjev drevored, ki je izjemen tudi v širšem merilu, že v kritičnem stanju.

Tri leta po načrtu obnove drevoreda pa se vsa zadeva še vedno ni zares začela. "Zaradi premalo denarja za ta projekt in njegovega nerednega dotoka je predvideni časovni načrt obnove že zdavnaj propadel," pravi Simič. Društvo Novo mesto je o tej zadevi županu napisalo pismo in se zavzelo za hitrejšo in načrtnejšo obnovo.

Prejšnji teden so delavci Vrtinarstva iz Murske Sobote zasadili okoli 90 kostanjevih sadik, ki bodo nadomestila propadla in odstranjena drevesa; v Murski Soboti so jih nabavili zato, ker so njihove

sadike zdrave, se pravi niso okužene z listno pršico, direktor soboškega podjetja pa je priznani

• Dela za obnovo drevoreda potekajo že tretje leto, v tem času je bilo narejenega kaj malo, delu še ni videti konca, drevored, ki je ves ta čas gradbišče, in Marof z njim sploh pa ljudi tak gotovo ne privlači, ampak prej odvrača. Da bi pospešili obnovo drevoreda, Društvo Novo mesto predlaga, naj bi v občinskem proračunu za ta namen zagotovili stalen dotok sredstev, naj se začne akcija zbiranja sponzorskih sredstev za predvideno parkovno opremo drevoreda in naj oblikujejo širši nadzorni organ, ki bi skrbel za to, da bo obnova potekala čimbolj nemoteno in usklajeno.

strokovnjak za parkovno vrtinarstvo dr. Aleksander Šiftar.

A. BARTEJ

USPELA PRIREDITEV - Dobrodelna prireditev "Sonce za vse", ki jo je za Metličane v petek zvečer pripravil tamkajšnji Rdeči križ, na njej pa so sodelovali številni narodnozabavni ansambli, plesalci, pevci in humoristi, je pritegnila veliko gledalcev. Te je še najbolj ogrel nastop hrvaškega pevskega Zdravka Škenderja in plesnih skupin metliške Osnovne šole (na sliki). Na avkciji, prvi te vrste v Metliki, je bilo od desetih umetniških slik, ki jih je prispevalo podjetje Švagula, prodanih sedem. S prireditvijo in prispevki številnih sponzorjev, računa Rdeči križ, bo letos poslal na letovanje 25 otrok iz socialno šibkejših družin. (Foto: T. Jakše)

IGRAJ KOLCE - Črnomaljska Zveza kulturnih organizacij je v dragatuškem kulturnem domu pripravila 13. srečanje belokranjskih otroških folklornih skupin z naslovom Igraj kolce. Z otroškimi igrkami, izštevankami, zbadljivkami, pesmimi ter plesi se je predstavilo devet otroških skupin iz črnomaljskih osnovnih šol Mirana Jarca in Loka ter adlešičke podružnične šole, iz dragatuške, metliške, semiške in viniške šole ter tamburaška skupina OŠ Dragatuš. Na fotografiji: otroška folklorna skupina OŠ Loka, ki je pod vodstvom mentorice Stanke Mržljak svoj nastop naslovlila "Veseli smo vas, veselite se nas!". (Foto: M. B.-J.)

RAZSTAVA DULARJEVIH DEL

METLIKA - Ob mednarodnem dnevu knjige in avtorskih pravic pripravila tukajšnja Ljudska knjižnica odprti dan knjižnice, ki bo v torek, 23. aprila, od 9. do 19. ure. Ob tej priložnosti bodo pripravili razstavo vseh del pisatelja prof. Jožeta Dularja, predstavili mednarodni knjižni kviz z naslovom "Otroci za boljši svet", ob 13. uri pa bo žrebanje knjižne uganke.

VOLITVE V ČRNOMALJSKIH KS

ČRNOMELJ - V nedeljo so bile v 11 krajevnih skupnostih v črnomaljski občini volitve članov svetov KS. Volitev se je udeležilo 70,6 odst. volilnih upravičencev. Najbolj volilna udeležba je bila v KS Butoraj (97,6 odst.), najslabša pa v KS Črnomelj (57,5 odst.).

Semiško čakanje na zdravnika

Na okrogli mizi o težavah v semiškem zdravstvu sodelovala tudi poslanec v državnem zboru dr. Janez Podobnik in predstojnik bolnice na Golniku dr. Marjan Jereb

SEMIČ - Tukajšnja Slovenska ljudska stranka je konec preteklega tedna pripravila okroglo mizo o problemih zdravstva v občini. Delo zdravnikov so Semičani pohvalili, moti pa jih, da bolniki že ob 4.30 čakajo pred vrati zdravstvenega doma na številke za vrstni red pri zdravniku, ki jih razdelijo le 18 in jih po 5. uri že zmanjka.

Župan Janko Bukovec je menil, da je za 3.820 zavarovancev iz njihove občine in delavce, ki se vozijo v Iskro iz drugih občin, premalo, da delajo trije zdravniki po štiri ure na dan, od tega eden v Iskri ter dva v zdravstvenem domu. Po njegovem bi bila rešitev za Semič vsaj dva zdravnika s polnim delovnim časom. Anton Marentič, direktor zdravstvenega doma Črnomelj je pojasnil, da se je za 6 zdravnikov, ki delajo v črnomaljskem zdravstvenem domu, opredelilo dobrih 12.000 od nekaj več kot 18.000 prebivalcev. Za 2.877 opredeljenih v semiški občini dela 1.344 zdravnika, obremenjenost enega zdravnika v tej občini pa je 2.147 pacientov. To je manj kot v črnomaljski občini, kjer bo, ko bosta dva zdravnika odšla v zasebnost, obremenjenost še večja. A v Semiču pacienti pogosteje obiskujejo zdravnika kot v Črnomlju. Seznam tistih, ki so prišli k zdravniku več kot 20-krat v enem

letu, je zelo dolg. Sicer pa zdravnik pregleda v štirih urah povprečno 29 in ne 18 bolnikov, kolikor jih ima številke.

Dr. Janez Podobnik je menil, da bi bilo dobro, če bi delal en zdravnik v Semiču poln delovni čas. "Ne bi rekel, da so Semičani večji simulant kot drugi, spomnil pa bi na problem Krupe, ki je izbruhnil pred leti. Če bi z analizo dokazali,

Dr. Marjan Jereb (levo) in dr. Janez Podobnik na okrogli mizi o zdravstvu v Semiču

Metliški proračun je "pod streho"

Župan je na predlog svetnikov pripravil odprt proračun, kar pomeni, da se bo občina lahko zadolžila, a za največ 17 milijonov tolarjev - Dodatni denar zgolj za naložbe

METLIKA - Metliški svetniki so na seji pred tednom dni sprejeli letošnji občinski proračun. Tokrat je župan Branko Matkovič pripravil - tako kot je na prejšnji seji predlagala večina svetnikov - proračun, v katerem prihodki in odhodki niso uravnoteženi. Prihodki so sicer ostali enaki, torej dobrih 411 milijonov tolarjev, odhodkov pa bo za 17 milijonov tolarjev več.

Župan je upošteval predvsem predlog svetnikov, da mora biti proračun odprt za naložbe. Tako je Matkovič dodatno predvidel za projektno dokumentacijo pri izobraževanju 2 milijona tolarjev, za rekonstrukcijo cest in pločnikov 5 milijonov tolarjev ter prav toliko za gradnjo vodovoda v Berčice, kjer bodo priskočili na pomoč tudi krajevna skupnost Metlika, prebivalci in lastniki vikendov. Po lastni presoji pa je za naložbe v otroškem varstvu k prejšnjim petim milijonom tolarjev dodal še 5 milijonov. Za naložbe v šolstvu in otroškem varstvu namreč polo-

vico denarja prispeva država, drugo polovico pa lokalna skupnost. Letošnji prispevek občine bi po njegovem zadostoval vsaj za pričetek razširitve otroškega vrtca. Župan je poudaril, da je 17 milijonov tolarjev največ, kolikor dopušča zakon, da se metliška občina še lahko zadolži. Ker pa proračunskim porabnikom, za katere so ministrstva sprejela merila za financiranje, občine ne smejo dodeliti manj denarja, bi svetniki lahko spreminjali vsote le pri kmetijstvu in komunali, kjer merila niso izdelana. Vendar pa bi

moral vzeti komu drugemu.

Tako je Jože Klepec iz SLS predlagal, da od urejanja pločnikov vzamejo 2 milijona tolarjev in jih namenijo za spodbujanje novih tehnologij v kmetijstvu. Župan je spomnil, da so svetniki predlagali povečanje proračuna zgolj za naložbe, sicer pa so za kmetijstvo od osnutka do predloga proračuna povečali vsoto od 8 na 11,4 milijone tolarjev. Klepec amandma, ki je bil tudi edini k predlogu proračuna, ni bil sprejet, medtem ko so predlog proračuna potem, ko je bil na prejšnji seji zavržen, svetniki tokrat sprejeli.

M. BEZEK-JAKŠE

Upokojencem ne bi smeli manjšati pravic

Z redne skupščine DeSUS

ČRNOMELJ - V petek je bila redna skupščina črnomaljske DeSUS, ki se je udeležilo 72 delegatov, sicer pa je v občini v to stranko vključenih že več kot 500 članov. Po obsežnem poročilu predsednika stranke Vinka Babiča je bila živahna razprava o delu v štirih letih in o problemih upokojencev. Stranka si je prizadevala, da upokojencem ne bi zmanjševali pravic, a pri tem ni bila uspešna.

Skupščine se je udeležil tudi predsednik DeSUS-a Jože Globačnik, ki je dejal, da upokojence v vladi in v parlamentu obravnavajo kot del slovenske bilance, in ne kot ljudi. Zato bo po volitvah stranka v parlamentu zahtevala spremembo zakona o poslancih, saj ne sme biti nikakršnih privilegijev.

Delegati so sprejeli dopolnila statutarne pravil in izvolili novo vodstvo. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Vinko Babič, za tajnika pa Slavo Vrančar.

J. DRAGOŠ

KVARTET FLAVT PAN

ČRNOMELJ - Peta sezona koncertnega cikla mladih slovenskih glasbenikov GM Oder 95 - 96 se aprila zaključuje s koncerti Kvarteta flaut Pan. Kvartet deluje od leta 1993 pod mentorstvom prof. Božidarja Tumpaja, sestavljajo pa ga študentje 3. in 4. letnika Akademije za glasbo v Ljubljani: Špela Močilnik in Jernej Marinšek iz Velenja ter Jasna Nadles in Nevenka Tršan iz Ljubljane. Koncertirajo po vsej Sloveniji, leta 1994 pa so se udeležili tudi republiškega tekmovanja mladih glasbenikov in prejeli 2. nagrado. Mladi glasbeniki so nastopili na štirih koncertih: v Črnomlju, Ljubljani, Kostanjevici in Novi Gorici in v graščini v Štanjelu. Danes, v četrtek, 18. aprila, pa bodo ob 20. uri nastopili v Kosovi graščini na Jesenicah.

130 LET GODBE NA PIHALA ČRNOMELJ

ČRNOMELJ - Godba na pihala Črnomelj bo imela v petek, 19. aprila, ob 20. uri v tukajšnjem kulturnem domu slavnostni koncert ob 130. obletnici ustanovitve. V prvem delu koncerta bodo godbeniki igrali pod taktirko nekdanjih dirigentov skladbe, ki so jih igrali v času, ko so godbo vodili Bogomir Hrovatič, Ivan Jerina, Marjanca Vidic, Franc Milek in Silvester Mihelič najstarejši. V drugem delu pa bodo pod vodstvom Antona Kralja pripravili sodobnejši program. Naslednji dan ob 14. uri bodo godbe iz Straže, Gorij, Ptuj in Metlike z igranjem koračnic na različnih koncih Črnomlja vabile na skupni koncert godb v novem trgovsko-poslovnem centru. Od 19. do 26. aprila bo v avli kulturnega doma tudi priložnostna razstava ob jubileju godbe.

30 LET NOVE OSNOVNE ŠOLE

METLIKA - Pred tridesetimi leti so prvič odprli vrata nove metliške osnovne šole. V soboto, 20. aprila, bodo obudili spomine na pretekla leta. Želijo se srečati z vsemi, ki so prispevali k razvoju šole: z učenci, starši in delavci šole, s predstavniki strokovnih institucij, lokalne oblasti, gospodarskega in družbenega življenja občine, poslovnimi partnerji. Ob 9. uri bo ogled razstav in predstavitev šolskega dela, uro pozneje pa v športni dvorani svečana prireditev. Slovesnosti se bo udeležila tudi državna sekretarka ministrstva za šolstvo in šport mag. Tea Valenčič.

M. BEZEK-JAKŠE

Sprehod po Metliki

PRVE DRAŽBE SLIK METLIKI se je od oseminšdesetih povabljenih udeležilo ljudi, ki so kupili prav toliko akvarelov in grafik. Neprodane ostale tri umetnine, dar celjskih slovenjekonjskih slikarjev, pa jih je kupiti na sedežu Obmojne organizacije Rdečega križa Metliki. V posebno sobo hotel Metliki. Bela krajina, kjer je dražba potekala, ni bilo povabljenec, ki se sicer radi razglašajo za dobrotnike, seveda le toliko časa, dokoli ni treba odpreti lastne denarnice. Sekcija celjskih slikarjev je namreč brodelni prireditvi Sonce za vse, športni dvorani podarila uokajeno sliko organizatorjem dražbe in prireditvi ter tako pokazala domačinom, kako Štajerci celjske ljudi, ki delajo prostovoljno.

S PRIHAJAJOČO VINSKIGVEDJO BO TREBA NALAGATI hruste v vsaki belokranjski občini. V soboto, 25. maja, namreč na Trgu svobode poteka dan "krpanovanje", tekmovalni pri katerem bo treba prenašati bilico, sol, bruse in podobne reze, ki jih je svojaš tovoril Kranjskem Martin Krpan z V. pri Sv. Trojici. Gre za prireditvi ki bo v več slovenskih krajih, zgrinte ne pridejo v poštev, bodo trije zmagovalci zastopali Belo krajino v finalu, ki ga bo morda prenašala tudi TV Slovenija. Zadevo si je izmislil ljubljanski Bojan Vidmar, organizatorje ske vigde pa bo veljala 1. mark.

Črnomaljski drobci

SMETI - Mnoge Črnomaljske začudilo, ko so zvedeli, da Komunalna v romskem naselju Lokvah namestila tri, v Kanizari pa dva kontejnerja za odpadke. Lovek so komunalci lani odpeljali smeti 116-krat, iz Kanizarije pa 104-krat. Stroški za odvoz smeti grede na račun družbe, vendar na Komunalni zagotavljajo, da kontejnerje odpeljejo le tak, kadar so bili polni. Ni razlogov, jim ne bi verjeli. Večji problem je, da so romski kontejnerji nepravilno stano polni, kar pa je skregano logiko, saj omenjeni romski naselji, kljub polnim smetnjakom niso vidno čistoče.

BOSE NOGE - Ob prisrčnih nastopih mladih folkloristov srečanju otroških folklornih skupin v Dragatušu se je marsikomu remu starejšemu obiskovalcu reditve ob spominu na mlade, ugnatila solza. Toda ko je prišla od mlajša folklorna skupina osnovne šole Mirana Jarca, so iz dvorane slišali tudi vzdihljive, ne toliko zaradi nostalgije, zato, ker so bili nastopajoči že To v časih, ko so otroci hodili pašo, 13. aprila sicer ni bila na redkost in najbrž ne bi bila danes, če bi bila pomlad zares, dobná pomladi. A prav ob njej topu malih bosonogcev je zupadal sneg kot bi bili sredi zime.

Semiške tropine

SNEG - Pripravljalci semiške okrogle mize o zdravstvu niso najbolj navdušeni nad skromnim obiskom domačinov. V opravi gostoma, ki sta se pripeljala kot sto kilometrov daleč, so podali, da ljudje pač sadijo trpe krompir. Eden od obiskovalcev predlagal, naj bi bila okrogla mize namesto v petek v soboto, ko padal sneg, pa so se mu mnogi smejali. Ko je naslednji dan na krajino zares prekrila debela snežna odeja, pa so napovedovalca slabega vremena morda preklinjali.

CESTE - V semiški občini so prvih mesecih letošnjega leta rabili za vzdrževanje cest 12 milijonov tolarjev, za celo leto pa imeli za te namene predvideno 3 milijone tolarjev več. A v celotni "plozani" milijoni se kaj mizovajo, saj jih je zima tako utrdila, da so marsikje bolj podoben makadamskim kot asfaltnim potem. Cvetijo celo nekatere ceste, ki so bile asfaltirane pred kratkim.

REVŠČINA - Člani smisla SLS so na petkovi seji upravne odbora potožili, da je stranka na kot cerkvena miš. Nemalo jih presenečeni, ko so izvedeli, imajo v črnomaljskem občinskem odboru SLS v dobrem še 500 tolarjev, ker pač še ni zaključena delitvena bilanca. Sam bog kakšne zaklade bodo Semičani še odkrili, ko bo zaključena delitvena bilanca med semiško črnomaljsko občino!

Nekoč državi nevarno ni več nevarno

Predstavili predlog za ustanovitev naravnega zdravilišča Kočevje - Alternativna medicina

KOČEVJE - Na predstavitvi načrtov za razvoj turizma na Kočevskem, ki so se je minuli četrtek udeležili poleg domačih turističnih delavcev tudi predstavniki turistične zveze Slovenije in nekaterih državnih ministrstev, je Matija Cetinski predstavil predlog za ustanovitev naravnega zdravilišča Kočevje, Jožica Fabjan pa je spregovorila o permakulturi v funkciji turizma.

Svetovalec za malo gospodarstvo pri poslovnem servisu Prom iz Kočevja Matija Cetinski je povedal, da ideja o ustanovitvi zdravilišča na Kočevskem ni novost. "V 80-ih letih smo že izdelali tak po-

jekt. Govorili smo o dolini zdravja, vendar pa se je izkazalo, da je bilo to takrat državi nevarno dejanje," je dejal Cetinski. Po odprtju nekoč zaprtega območja na Kočevskem, so ponovno obudili tovrstna razmišljanja, vendar pa je ugoden čas zanje prišel šele v zadnjem obdobju. V pomoč so jim bile izkušnje in ugotovitve iz 80-ih let. "Uradna šolska medicina ni imela večjih pomislekov do projekta ustanovitve fizioterapevtskega laboratorija v Fari in na tem sedaj tudi gradimo naprej," je povedal Cetinski in poudaril, da je namen zdravilišča združiti vso sprejemljivo alternativno medicino pod nadzorom uradne medicine in ji tako dati uradno legalno obliko, ki je sedaj nima.

Pogoji, ki omogočajo uresničitev projekta, ki bi pomenil vračanje nazaj k naravi, so številne naravne danosti Kočevske. Med temi je zaradi svoje vode v ospredju rudniško jezero, ki naj bi po zamisli članov konzorcija za ustanovitev naravnega zdravilišča Kočevje postalo center zaradi že obstoječega motela ter še veliko nepozidane površine ob jezeru. Za uresničitev

projekta zdravilišča potrebujejo namreč najmanj 18 hektarjev zemlje. Cetinski je še povedal, da so gostinci ob jezeru pripravljeni vložiti svoj denar v ustanovitev zdravilišča, da pa od občine pričakujejo, da bo uredila vso potrebno infrastrukturo.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Dobrepoljski krompirčki

NIČ ODPLAK V PODZEM-LJE - Kanalizacija v Krajčkovu dolini na Vidmu je namenjena izključno meteoritni vodi, zato je izpuščanje fekalnih in drugih odpadkov iz gospodinjstev v to kanalizacijo nezakonito.

PROSTORI IN DROG - Upokojenci so zaprosili občino za podpis najemne pogodbe za prostore, ki jih uporabljajo. Predlagali so tudi, da bi predstavili drog za žalno zastavo na primernejše mesto. Glede droga je upokojencem že ugodeno, za podpis pogodbe pa je pristojen župan Anton Jakopič.

V NEDELJO PRIDE JANŠA - v nedeljo, 21. aprila, ob 15. uri bodo v Štrugah ustanovili krajevni odbor SDSS. Gost bo predsednik SDS Janez Janša.

OKROGLA MIZA O ŠOLST-VU - Okroglo mizo z naslovom "Šola včeraj, danes, jutri" organizira 27. aprila ob 20. uri v Jakličevem domu na Vidmu stranka SDSS Dobrepolje.

tudi med prebivalci ni zanimanja za urejanje turističnih sob, čeprav je v občini veliko hiš, ki imajo prazne v nadstropju 3 do 4 sobe in še urejene sanitarije s kopalnico. Domačini se boje, da bodo turistične sobe uredili, turistov pa ne bo, in da bodo tako imeli s turizmom le izgubo. Prav ta bojazen in tak odnos do turizma je tudi vzrok, da občina letos ni sodelovala na sejmu Alpe Adria (medtem ko sta sosednji občini Ivančna Gorica in Grosuplje), saj bi imeli le stroške, koristi pa nobene.

Občina je že lani razpisala posojila za urejanje turističnih kmetij, ki bodo imele tudi sobe za turiste, a pravega odziva ni bilo. Na natečaj se je prijavil le Marko Papež iz Poloma (njegova kmetija ima okoli 40 glav živine in 200 ovac) in posojilo mu je tudi odobreno, da bo lahko v kratkem začel urejati sobe za turiste. Tudi letos na občini še ne pričakujejo večjega zanimanja za ta posojila. V občinskem proračunu za letošnje predvidenih za turizem 1,5 milijona tolarjev, večina tega denarja pa bo predvidoma porabljena za udeležbo dobropoljske ekipe na mednarodnih Igrah brez meja.

J. PRIMC

Po težavah uspeli tudi v Kočevju

Večerno šolo podjetništva so po skoraj letu dni prizadevanj izpeljali tudi v Kočevju - Uspešno jo je zaključilo 17 podjetnikov - Interes za nadaljevanje

KOČEVJE - Minulo sredo dopoldan so v hotelu Valentin v Kočevju podelili sedemnajstim podjetnikom iz kočevske in ribniške občine potrdila o uspešno zaključenem usposabljanju po programu večerne šole podjetništva. S tem so, po mnenju predstavnikov Gea Collegea, dokončno prebili led tudi v Kočevju, kjer so si za organiziranje tečaja prizadevali skoraj leto dni.

"Tečaj v Kočevju je rezultat povezanosti in sodelovanja obrtne in gospodarske zbornice," je povedal Franc Vidic iz Gea Collegea, "Novembra lani se je po manjših zapletih vendarle tudi v Kočevju pričel in letos marca zaključil 120-urni program usposabljanja obrt-

Na Kočevskem je dovolj medvedov za odstrel in izvoz

Občina pričakuje korist

KOČEVJE - Medvedi so Kočevski od nekdaj povzročali več škode kot koristi. Ker so jih v nekaterih predelih Evrope že skoraj povsem iztrebili, na Kočevskem pa jih je dovolj, daje prebujena ekološka zavest Kočevski upanje, da ji medvedi ne bodo več delali le "medvedjih uslug".

Možnost, da bi medvede izkoristili tako, da bi od njih imela korist tudi kočevska občina, pa se ne ponuja le preko odstrela, ampak tudi v zanimanju zanje za izvoz. Sedaj na celotnem kočevskem gojitveno lovilem območju, ki obsega 69 tisoč hektarjev, letno uplenijo okoli 20 medvedov. Samo gojitveno lovišče Medved, ki je s 43 tisoč hektarji površin največje, dobi letno od lova, v katerem je medved glavna atrakcija, okoli milijon mark. Od tega kočevska občina nima nič, zato pomeni priprava občinskega odloka o obračunavanju taks tudi od lova prvi pomembni korak, da bi od številnih naravnih danosti in prednosti imela korist tudi občina kot celota.

V zadnjem popisu, ki so ga opravili novembra 1995, je bilo na Kočevskem prešteto 43 medvedov, vendar pa lovci ocenjujejo, da jih je vsaj za polovico več. Popis namreč ni najbolj uspel. Ker pride na tisoč hektarjev gozda in medved, strokovnjaki menijo, da je na Kočevskem okoli 60 in 70 medvedov.

M. L.-S.

IZIDOR REJA KOT PESNIK IN SLIKAR - Izidorja Reja se nekateri še spominjajo kot ministra za industrijo v prvi slovenski vladi. Še bolj ga poznajo sedaj kot poslanca v državnem zboru, katerega glavno opravilo je preobrazba gospodarstva: lastninjenje in denacionalizacija. Vendar pa je Izidor Reja tudi slikar in pesnik in kot takšen se je minuli petek zvečer tudi predstavil ribniškemu občinstvu. V galeriji Miklove hiše so namreč odprli razstavo Rejevih slik, ki jo je z recitiranjem njegovih pesmi pospremljal dramski igralec Jože Logar. Z glasbenim programom je sodelovala glasbena šola Ribnica. (Foto: M. L.-S.)

Gozdovi socialnih stisk ne morejo več reševati

Okrog Loškega Potoka so že preveč izsekani

LOŠKI POTOK - Gozdarska enota Loški Potok gospodari na 2785 ha zasebnih in 224 ha državnih gozdov. Pretekla leta so poseki močno presežali etat. Te dni smo se pogovarjali z vodjo enote inž. Dragom Čuhakom, ki pravi:

"Do izteka gospodarskega načrta, to je do leta 1997, je ostalo za sečnjo le še 7340 m² iglavcev in 6615 m² listavcev. V državnih gozdovih imamo za posek le 3112 m² jelovine, etat listavcev pa je že presežen. V naslednjih dveh letih bo nastal problem, ker ne smemo dopustiti, da bi gozdove preveč izsekali. Prevelik posek je bil narejen že v preteklih letih, to pa pripisujemo vse večjim socialnim stiskam in brezposelnosti, svoje pa je napravil tudi močan napad podlubnikov, za kar je v veliki meri krivo nespoštovanje gozdnega reda.

Kljub velikim posegom v gozdove pa je vse manj sredstev za gojitvena dela, ki jih v nekaj zadnjih letih sploh ni bilo ali pa niso omembe vredna," pravi inž. Čuhak in našteva, da država le namena nekaj denarja. Država že plačuje npr. naravno obnovo gozdov, obžetek sadik, nego mladja, nego gošče, prvo redčenje in izdelavo lubadark. Država daje subvencije v te namene, in sicer 20 do 60 procentov dnevnice, ki v bruto znesku znaša nekaj nad 9.000 tolarjev.

Vodja enote inž. Čuhak opozarja lastnike gozdov, naj takoj ko bo mogoče, odstranijo od lubadarja napadena drevesa in se drže predpisanega gozdnega reda.

A. KOŠMERL

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

Zakaj Ribničanje ne kupujejo te toaletnega papirja?
Ker lahko dobijo nekaj podobnega že kar v "dnevno svežem spevalnem pecivu Hambi" iz njihovih Grajskih pekarn.

Ribniški zobotrebci

UDELEŽBA NA KONCERTU - V Ribnici ugotavljajo, kako obiskovalcev je približno na enakem koncertu v športnem centru, kar "na oko". Ni potrebno iti da stopijo v center, ampak je dovolj že, da se ozrejo po parkiranih avtomobilih. Če so ti vzdolž celotne Kolovodarske ulice, lahko pravilno sklepajo, da je udeležba na koncertu velika, v nasprotnem primeru pa majhna. Stanovalci hiš v bližini športnega centra v Ribnici pa pravijo, da lahko nič manj prepričljivo povedo, ali je bil nek koncert dobro ali slabo obiskan tudi naslednji dan, ne da bi nan poprej videli, koliko je bilo avtomobilov. O tem namreč lahko sklepajo po smeteh, odvrženih v koševnikih, steklenicah in drugih odpadkih. Sodeč po parkiranih avtomobilih na dan koncerta in odpadkih naslednji dan za Bajagin koncert, ki je bil v ribniškem športnem centru prejšnjo soboto, pravijo, da ni mogel biti ravno dobro obiskan.

VRTEC RINGARAJA - Minuli petek je bila v dvorani Ideal centra v Ribnici prireditev "Vrtec ringaraja", ki jo je organiziral ribniški smec. Za otroke je bil to res pravi ringaraja". Veselja svojih otrok pa so bili veseli tudi starši, ki so ob zaključku prireditve menili, da bi moralo biti takšnih prireditev za otroke v Ribnici še več.

Mirtovski šratelji:

"Na zadnji seji občinskega sveta so sklenili opozoriti KS Turki na sosednjem Hrvaškem, naj postavijo avtobusno čakalnico v Grintovcu na območju občine Osilnica v normalno stanje, saj so njeni lastniki. Res pa je, da so čakalnico spravili v sedanje normalno stanje, se pravi v gronje pod cesto, ko so vojaki JLA posodabljali cesto od Mirtovičev do Osilnice, torej se bodo pristojni KS Turki lahko izgovorili, naj čakalnico postavi na primerno mesto kar JLA in da je torej to zahtevano potrebno nasloviti na Beograd."

Laški sel

ZNAČKARJI V BENETKE - Na izlet v Benetke so minuli teden odpotovali učenci laške šole, ki so s seboj osem let tekmovali za bralno čestico.

PEVCI V LJUBLJANI - Mladinski pevski zbor iz Lašče je minuli teden nastopil na pevski reviji v festivalni dvorani v Ljubljani.

POUČNI IZLET - Na prvi letošnji poučni izlet, in sicer po Gorenjski, bodo krenili 23. aprila učenci obeh oddelkov petega razreda laške šole.

MEDNARODNA RAZISKAVA - Tudi učenci laške šole so vključeni v letošnje logitudinalno raziskavo IEA Priprema Projeke, pri kateri bodo sodelovale štiri laške šole iz 15 držav.

ANŽE NAJBOLJŠI RAČUNALNIKAR - Na tekmovanju iz računalniškega programskega jezika "Logo" je vse možne točke osvojila Anže Starič, 2. Natalija Lavrenčič, 3. Vesna Peterlin. Na tekmovalnem izletu angleškega jezika je nastopila Simona Purkart, 2. Jana Zakrajšek, 3. do 4. mesto pa sta si delila Marko Gradišar in Primož Čuhar.

Grb tudi za občino Velike Lašče

Peruzziyev grb trške občine Velike Lašče je sprejemljiv za novo občino? - Strokovnjaki menijo drugače

VELIKE LAŠČE - "Večina občin - tako kot naša - o grbu sploh še ne razmišlja," je za uvod o grbu nove občine Velike Lašče povedal Manfred Deterding, ki dela v seizmologiji, do ustanovitve nove občine pa je bil predsednik KS Velike Lašče. Znan je tudi kot pisec sestavkov o zgodovini grba in podeljevanja trških pravic.

Mestne in trške pravice je nekdaj podeljeval prvi človek cesarstva, kraljevine ali države. Velike Lašče so bile proglašene za trg malo pred prvo svetovno vojno, 14. maja 1913, ko je Njegova visokost in veličanstvo cesar in kralj Avstro-Ogrske Frane Jožef (1830-1916) podelil navadne pravice trga kraju Velike Lašče. Območje Lašče je namreč imelo že več prebivalcev, kot ga je moralo imeti sodno okrožje, sodno okrožje pa je moralo imeti sedež v mestu ali vsaj v trgu. Zato so bile Velikim Laščam podeljene navadne trške pravice, a brez grba.

Ta pomanjkljivost je skušal odpraviti velikolaški razumnik, pripovednik in politik Ivan Pucelj (1877-1945) in je pri ljubljanskem kiparju Svetoslavu Peruzziyu (1881-1936) naročil izdelavo grba za Velike Lašče. Kipar Peruzzi, ki je zaslovel z izdelavo plaket in medalj, je namreč izdelal tudi portretno medaljo Frana Levstika, ki krasi Levstikov spomenik v Velikih Laščah.

Na vprašanje, če bi bil ta grb trške občine Velike Lašče lahko tudi grb občine Velike Lašče, je Manfred Deterding odgovoril: "Ta grb ni bil nikoli uradno predstavljen komisiji, ki se ukvarja z grboslovjem, zato tudi ni

GRB TRŠKE OBČINE VELIKE LAŠČE, kot ga je po Peruzziyevi zamisli in opisu na osnovi črno-bele risbe naslikal v barvah Jože Zidar in ob njej Manfred Deterding. (Foto: J. Primc)

mogel biti uradno priznan. Strokovnjak grboslovja iz SAZU je ocenil Peruzziyev grb kot lepo značko kraja, nikakor pa ni primeren za grb, ker ima več pomanjkljivosti. Nesprejemljiva je kombinacija barv; trobojnost sodi v državni, ne pa v trški ali občinski grb; pripombe pa je imel še v zvezi s Pegazom, delitvijo grboslovnega polja, napisom in drugim. Težava pa je, da smo krajinu čustveno in tudi sicer zelo navezani na Peruzziyev osnutek grba občine.

In kako naprej do grba? "Imenovati je treba skupino občanov, ki bo razpisala natečaj za najizvirnejšo predstavitev občine v grbu. Vendar je treba pohiteti, saj je upravičena bojazn, da bomo čez noč ostali brez grba, ko bo sprejeta nova grboslovna zakonodaja."

J. PRIMC

Ivanški proračun je že sprejet

Polemična razprava o zaključnem računu proračuna občine Ivančna Gorica - Koliko stanejo seje vseh organov? Tudi pohvale sestavljalcem listin

IVANČNA GORICA - Potem ko ivanški občinski svet pretekli četrtek ni sprejel predloga svetnika Igorja Bončina (SDSS), da bi zavoljo zahtevnosti dnevnega reda, ki je predvideval ob obravnavi zaključnega računa občine Ivančna Gorica za leto 1995 tudi sprejem letošnjega občinskega proračuna, z dnevnega reda umaknili nekatere točke dnevnega reda, se je po deloma burni razpravi tik pred polnočjo končala (še ena) maratonska seja. Zaključni račun in proračun so svetniki sprejeli in ga v odmoru tudi rahlo "zalili", saj je za novo občino to uspeh.

Svetnika Franc Godeša (LDS) in Nikolaj Erjavec (SDSS) sta imela pomisleke ob zaključnem računu proračuna za leto 1995, ker se znesek 153,5 milijona tolarjev prenaša kot presežek v letu 1996. Po Godeševem mnenju pa tako velik znesek presežka kaže na ne-realno planiranje in na počasnost pri realizaciji, omenjena vsota pa pomeni, da lanski občinski proračun ni bil realiziran v več kot 23 odstotkih. Godeša je zanimalo, kdo je odločal o tem, da se je lani preneslo približno 100 vlog za izdajo lokacijskih dokumentacij za črnograditelje, "ko na drugi strani zamujamo z zadevami, ki so vitalnega pomena za razvoj občine, pa naj bo to sprememba dolgoročnega plana, od katerega je odvisna tudi gradnja šol ali izdelava

možnih lokacij za izgradnjo obrtnih in poslovnih objektov, pa tudi stanovanjskih hiš..." Po Godeševem mnenju znesek porabe stroškov za seje ni pretiran, zato ti izdatki ne bi smeli vplivati na stališče vodstva občine, da se ne sklicuje seje odborov in komisije za statutarnopravna vprašanja, ker to preveč stane, in da se "nato natrpa v eno sejo gradiv za dve ali več sej, kot se na današnji seji".

Zoper tovrstne izjave o dragih sklicih sej sveta, ki so našle odmev v javnosti, je protestiral tudi Igor Bončina. Dejal je, da ni res, da stane seja sveta 600.000 tolarjev, zato naj prikažejo vse stroške. Francko Vidmar (SKD) je motilo, da je indeks realizacija postavke sredstva za krajevne skupnosti le 80 odstotkov. Župan Jernej Lam-

pret (SDSS) je soglašal, da gre v resnici za velik prenos denarja v to leto, da pa je treba upoštevati, da so z republike zelo pozno, tik pred koncem leta, nakazovali denar. Po Lampretovih besedah prenos sredstev pomeni le nadaljevanje že začeti del. Podžupan Jože Košak je pohvalil sestavljalce zaključnega računa proračuna (prav tako predsednik nadzornega odbora Jurij Kos) in menil, da je odstopanje 23 odstotkov še sprejemljivo. Lanska realizacija proračuna je bila okrog 650 milijonov, letos pa naj bi bila 837 milijonov (dejansko 679).

P. P.

TRETJI LAVRIČEV POHOD

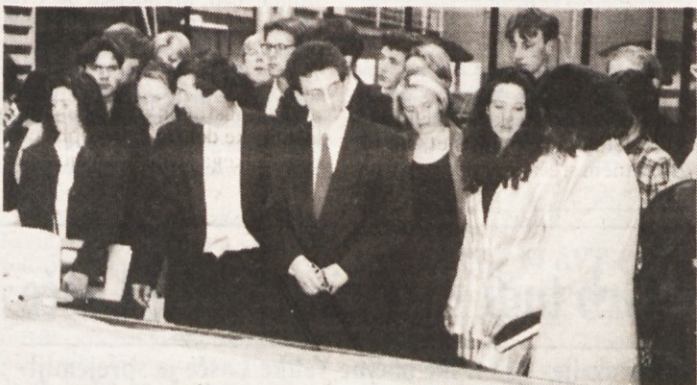
ŠENTVID PRI STIČNI - Planinsko društvo Šentvid pri Stični vabi v soboto, 20. aprila, na tradicionalni, že tretji Lavričev pohod - 1. del. Zborna mesto pohodnikov bo ob 8. uri v Šentvidu pri Stični, pred gostilno Kava - bar.

CVET ŽUPANSTVA - Občinski svet v Ivančni Gorici je naročil županu, naj mu čimprej, vsekakor pa pred poletnimi počitnicami, predloži v obravnavo in sprejem program razvoja občine, da bi lahko realno planirali odhodke proračuna. Svetniki so poleg te sprejeli več pobud oz. sklepov, ki jih je sooblikoval predvsem Franc Godeša, ne pa tudi sklepa, da bi naj nadzorni odbor natančno pregledal vse izdatke, ki so nastali v lanskem proračunu za dejavnost uprave oz. za nabavo opreme upravnih organov, med materialnimi izdatki pa posebej izdatek za službeni osebni avtomobil R-19, s katerim se prevaža župan. Cvet ivanškega županstva (z desne): podžupan Jože Košak (SKD), župan Jernej Lampret in tajnik občine Vinko Blatnik, je v poznih nočnih urah precej mrko poslušal (znova) glavnega oratorja Godeša. (Foto: P. Perc)

NASELBINSKA KULTURA NA SLOVENSKEM - To dragoceno knjigo je predsednik OO RK Trebnje Dušan Menaršič na skupščini v zahvalo za dolgoletno portovalno delo v organizaciji podelil Štefki Gregorčič, Majdi Miklič, Mici Koračin iz Mokronoga, Mici Brezovar iz Šenturpeta in Mari Logarjevi iz Migolice. Skupščina je predlagala RKS, naj Malki Zore iz Čužnje vasi podeli najvišje priznanje - častni znak RKS. (Foto: P. Perc)

EUROTOUR 96 VLISCI - Sevnška Lisca je bila za študente iz Nizozemske in Slovenije še posebej zanimiva, ker posluje z državami Evropske unije in z državami v prehodu, vrsto let pa je Lisca prisotna tudi na nizozemskem trgu, v zadnjem času tudi z lastno blagovno znamko. Študenti so si ogledali proizvodnjo (na posnetku), manekenke pa so jim predstavile še programa perila in kopalk. (Foto: Pavel Perc)

Nizozemci presenečeni v Lisci

Zelo ugodni vtisi skupine 40 študentov, od tega polovice Nizozemcev, z Eurotura 96 v sevnški Lisci - Slovenija edina od držav v tranziciji sodeluje v tem projektu

SEVNICA - V sevnški Lisci, d.d., so pretekli četrtek 40 študentom (po 20 iz Nizozemske in Slovenije) v okviru projekta Eurotour Ljubljana - Rotterdam 1996, katerega osrednje vodilo so poslovne priložnosti v razširjeni Evropi, podrobno predstavili podjetje, še zlasti pa trženjsko strategijo Lisce v državah Evropske unije na primeru Nemčije ter poslovanje z Nizozemsko.

Lisca oziroma njena kadrovska služba, ki jo vodi diplomirani psiholog Lado Močivnik, že drugo leto dobro sodeluje z ljubljansko študentsko skupino Management Group, ki je nosilka omenjenega projekta v Sloveniji. Po Močivnikovih besedah pa liščani sodelujejo tudi z nekaterimi drugimi organizacijami, ki so "nosilci znanja, svežih in novih idej, uporabljivih

rimi informacijami o največjem podjetju v sevnški občini, a so bili, podobno kot nasploh med turnejo po Sloveniji, prijetno presenečeni nad "prelepo" deželo s kakovostnimi izdelki in visokim standardom". Soglašali so z ugotovitvijo, da so pri nas za managerja povsem enake zahteve kot pri njih. Razli-

• Dvotedenski intenzivni program izmenjave študentov priznanih evropskih univerz in poslovnih šol Eurotour Ljubljana - Rotterdam 96 je priznanje za Slovenijo, saj je prva izmed držav v tranziciji, ki sodelujejo v tem projektu, ob Norveški pa je naša država edina izven Evropske unije. Udeleženci so obetavni študentje, izbrani na podlagi svojega znanja, izkušenj in motiviranosti. Program vsebuje obiske v podjetjih, predavanja, delavnice in diskusije, ki jih vodijo priznani strokovnjaki in profesorji obeh univerz. Končni rezultat projekta bo obsežno poročilo o rezultatih raziskave, zbrano v knjigi oz. brošuri.

ka je morda le v tem, da morajo naši managerji obvladati kakšen tuj jezik več kot njihovi.

P. P.

Rdeči križ dobiva večjo veljavo

V trebanjski občini je to po moči druga družbena organizacija, za gasilci - Dom starejših občanov v Trebnjem letos do 3. gradbene faze - Bodo zadržali 1000 krvodajalcev?

TREBNJE - Tukajšnja območna organizacija Rdečega križa ima 17 krajevnih organizacij RK, v katerih prostovoljno dela okrog 200 aktivistov. Trebanjski župan Ciril Pungartnik je na zadnji skupščini OO RK Trebnje dejal, da so na občini zadovoljni z delom Rdečega križa ter še nekaterih društev in družbenih organizacij. Društveno življenje je dokaj pestro in živo, je povedal župan in spomnil, da je RK po številu KO druga "firma" v občini, za gasilci, ki imajo kar 27 društev!

Pungartnik je povedal, da na občini dajejo za humanitarne namene celo več denarja kot v zadnjih letih, a se zavedajo, da je to še zmeraj daleč manj od potreb na terenu. Predlagal je, naj bi Rdeči križ Slovenije morda s pomočjo vladne službe za lokalno samoupravo pripravil merila, da bi financiranje te dejavnosti opredelili sistemsko, v zakonu. Župan je ob koncu svojega nagovora še povedal razveseljivo novico za občino z nadopovprečno velikim odstotkom starejših ljudi. V občini Treb-

nje živi kar 2.179 občanov, starih nad 65 let, to je nad 12 odstotkov prebivalstva v občini. Za dom starejših občanov v Trebnjem je namreč končno izdano gradbeno dovoljenje, letos pa naj bi bilo denarja na voljo toliko, da bodo lahko podpisali pogodbo z izvajalcem za izgradnjo doma do tretje faze.

Predsednik OO RK Dušan Mežnaršič je nabil nekaj perečih vprašanj. Med okrog 1000 krvodajalci vsako leto imajo vse več težav

zaposleni v zasebnih podjetjih, kjer je zvečine bolj malo posluha za krvodajalstvo. Posebej čutijo delavci omejitve v mokronoški tovarni obutve Italian Shoes Studio. Krvodajalce, ki so darovali kri več kot 25-krat, bo OO RK 1. junija letos v skromno zahvalo za nesebično pomoč sočloveku odpeljala na krajši izlet. Mežnaršič je povedal, da razumevanje občinskega vodstva za delovanje Rdečega križa se ni dovolj, saj ne zaživi donatorstvo, ker so podjetniki zelo obremenjeni. Izrazil je upanje, da bodo končno le uspeli vzpostaviti stik s Karitasom, saj jih družijo skupno poslanstvo - pomagati vsem ljudem v stiski.

Namestnica generalnega sekretarja RKS Darja Horvat se je zahvalila trebanjskemu županu in občini za naklonjenost Rdečemu križu. Horvatova je poudarila, da se velikokrat naloge in poslanstvo RK še ne cenijo dovolj, čeprav v zadnjem času RK vendarle dobiva večjo veljavo.

P. P.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva 2

Telefon: 068/44-558
Telefax: 068/44-183

VPISUJEMO V PROGRAME

IV. STOPNJA

* trgovec — prekvalifikacija (pogoj za vpis je končana katerakoli 3-letna poklicna šola)

NADALJEVALNI PROGRAM (V. stopnja)

* TRGOVINSKI POSLOVODJA (vpis 18. 4. 1996 ob 16.00 uri)

Naknadni vpis vsak dan med 8. in 16. uro na CIK Trebnje. Pogoj za vpis je končana 3-letna trgovska šola.

VIŠJEŠOLSKI PROGRAM

VIŠJA POSLOVNA ŠOLA — VPIS V 2. letnik

Smer: — zunanjetrgovinsko-komercialna

VISOKOŠOLSKI PROGRAM — VISOKA STROKOVNA ŠOLA STUDIJA NA DALJAVO

VISOKA POSLOVNA ŠOLA — 1. letnik Ekonomske fakultete Ljubljana

Smer: — management, turizem, podjetništvo, mednarodno poslovanje, podjetniške finance, zavarovalstvo, bančništvo, računovodstvo, poslovno informiranje
Izvedena bo tista smer, v katero bo vpisano vsaj 40 udeležencev.

VISOKA POSLOVNA ŠOLA — VPIS V 3. LETNIK

Pogoj za vpis je končana 1. stopnja EF Ljubljana ali EPF Maribor.

Smeri: — podjetništvo
— podjetniške finance

O krški dvorani bo še tekla beseda

Krajevna skupnost Krško podpira večnamensko dvorano, čeprav malo manjšo - Zakaj se občina Krško ni javila na razpis za sredstva za reševanje prostorske stiske?

KRŠKO - Čeprav so krški svetniki na zadnji seji z veliko večino glasovali proti nadstandardni večnamenski dvorani, je že jasno, da ta odločitev ne bo dokončna, saj je že v ponedeljek krajevna skupnost Krško sklicala razširjeno in dobro obiskano sejo z edino točko, za katero so razpravljalci porabili skoraj štiri ure, svetniki pa naj bi o tem ponovno razpravljali na eni od naslednjih sej.

Podprli so predlog, da župan svetu občine ponovno predlaga uvrstitev na dnevni red točko o izgradnji večnamenske dvorane, razpravljali pa naj bi o dveh predlaganih velikostih dvorane: o pr-

stiske. Krška občina bi namreč izpolnila vsaj 3 od sedmih kriterijev. Tako je ministrstvo dobilo kar 256 projektov, od katerih le 50 ni bilo upravičenih, ostali pa bodo zaključeni do leta 2004, saj država

prispeva do 50 odst. normirane vrednosti.

Po besedah domačina Nika Žibreta, ki je v ministrstvu za šolstvo in šport pristojen za investicije, je država le v dveh primerih naletela na odpor, ko bi se morale občine odločiti za sofinanciranje nadstandardne dvorane: v Brežicah in v Krškem. "Šola se namreč ne gradi vsako leto, pač pa za 50 ali 100 let!" je dejal Žibret.

T. GAZVODA

• Nedavno odločanje svetnikov je bilo tudi pod vplivom "sindroma - dom upokoencev", zato bo potrebno tokratno finančno konstrukcijo in utemeljitev za večjo dvorano napraviti bolj premišljeno in bolj prepričljivo, glede na ponedeljkovo razpravo v Krškem pa ponovno odločanje o tem ne sme ovirati pričetka gradnje šolskega centra v Krškem.

votni 3.677 kv. metrov veliki in o 2.500 kv. metrov veliki dvorani, ki bi še vedno omogočala zahtevane dejavnosti. Po besedah Jožeta Habinca financiranje večnamenske dvorane iz krajevnega samoprispevka ni sprejemljivo, saj je ta možnost financiranja rezervirana za nujne programe KS.

Da nekatere stvari v občini ne funkcionirajo tako, kot bi morale, je očitno tudi iz tega, da je bila krška občina med tistimi štirimi, ki se sploh niso prijavile na razpis ministrstva za šolstvo za sredstva, namenjena reševanju prostorske

POBRATENJE PLANINSKIH DRUŠTEV

BREŽICE - Planinci iz Brežic in iz društva PTT iz Ljubljane so v nedeljo skupaj obiskali Bizeljsko, Svete Gore, grad v Podsredi, Pečice in Arnovo selo, kjer so končali pot pri lovski koči. Društvi, ki sodelujeta že enajst let, sta ob tokratnem srečanju podpisali listino o pobratenju.

Nekaj drugega kot gostilna

Bizeljsko društvo kmetič na sejme in izlete

BIZELJSKO - Na nedavnem sejmu Alpe-Adria v Ljubljani je ponudbo brežiške občine soustvarjalo Društvo kmetič Bizeljsko. Kmetice se na mnogih prireditvah predstavijo skupaj z vinogradniki; skupaj z njimi so bile na omenjenem sejmu v Ljubljani in bodo na skorajšnjem sejmu v Zagrebu.

Društvo kmetič, ki ga vodi Alenka Iljaš, bo letos sicer organiziralo tudi strokovni izlet v Avstrijo, kjer naj bi se udeležene med drugim dodatno pripravile o koristnosti dopolnilne dejavnosti na kmetijah. "Tudi Bizeljsko potrebuje dopolnilne dejavnosti. Nujno je, da se vinogradniki ukvarjajo še z nečim, da lahko preživijo," pravi Iljaševa.

Da se ne bi Bizeljsko utapljalo v vinu, okoliški svet pa ne bi vedel za tako ponudbo, naj bi dosegli na več načinov. Eden od teh so bizeljske turistične kmetije, ki so zdaj kljub vsem dosežkom še nekako v povojih. Kot meni Iljaševa, turistične kmetije v pravem pomenu besede ne naredijo hiša, vsak dan pečenka ali zrezek s krompirjem ter pridni domači, ki so pripravljene postreči predhodno najavljeni skupini. Hiša s tako ponudbo je po njenem kljub svojemu drugačnemu imenu le gostilna, kot jih je po deželi obilo.

Ce gre soditi po besedah Iljaševa, želi Društvo kmetič Bizeljsko prepričati kmetice, da turistična kmetija ponudi gostu hrano, ki jo naključno izbranega dne pač jedo stalni prebivalci te kmetije. "Taka kmetija naj bi ponudila doma pridelano hrano. Te hrane pa bi imela hiša premalo, če bi bilo gostov ve-

M. LUZAR

Alenka Iljaš

liko. Zato je nujno povezovanje v kraju, kar pomeni tudi delo za več ljudi ali kmetij," je prepričana predsednica društva kmetič.

Turizem ne more biti glavni zaslužek turistične kmetije, meni Iljaševa, zato je po njenem kar prav, da bi kmetije imele določen delovni čas in da turisti ne bi mogli priti, ko se jim zazdi. Najbrž pa je s tem v zvezi upravičen pomislek Iljaševa, da bi turistična kmetija veljala za negostoljubno, če bi se v sedanjosti slovenskih razmerah šla tako uradništvo, ki ga sicer že dolgo poznata in priznavata npr. kmet in vsak obiskovalec turističnih kmetij v Avstriji.

Turistična kmetija po mnenju Iljaševa lažje shaja, če tam živi vsaj dve generaciji. "Kmetija zahteva svoje, turizem zahteva svoje, zato je dela za vse dovolj," pravi o tem predsednica bizeljskega društva kmetič.

Mednarodni dan knjige in avtorskih pravic

23. april v Krškem

KRŠKO - Lani na jesenskem zasedanju je generalna skupščina UNESCO sprejela resolucijo, s katero je 23. april razglasila za mednarodni dan knjige in avtorskih pravic. V Sloveniji bo praznovanje potekalo pod geslom "Podarimo bližnjemu knjigo" in bo hkrati praznovanje slovenskega dneva knjige, ki ga je predlagalo Društvo slovenskih pisateljev.

Valvasorjeva knjižnica bo v vhodnem prostoru na Cesti krških žrtv 26 v torek, 23. aprila, bralcem in občanom brezplačno ponudila okrog 500 knjig, v galerijskem prostoru knjižnice bo pripravila razstavo knjižničnih dragocenosti: knjig, zemljevidov, grafik, rokopisov, razglednic itd., mlade bralce pa vabimo, da si v mladinskem oddelku ogledajo razstavo knjig na temo "revščina", saj je OZN leto 1996 proglasila za mednarodno leto boja proti revščini v vseh oblikah. Razstava je tudi podlaga za reševanje mednarodnega knjižnega kviza Otroci za boljši svet, ki je namenjen učencem osnovnih šol. Vprašalnike dobite pri knjižničarki, kviz lahko rešujete sami ali s pomočjo še koga. Rešitve in svoj naslov napišite na dopisnico in jih posredujte v knjižnico do 30. avgusta, ta pa bo tudi poskrbela za nagrade.

Knjižničarke Valvasorjeve knjižnice, Krško

T. G.

NOVO VODSTVO SDS

KRŠKO - Na osnovi sklepa nadzorne komisije občinskega odbora SDS je bil predsednik stranke Stanislav Dvoršek razrešen funkcije predsednika in člana občinskega odbora stranke, na njegovo mesto pa je bil na nedavni konferenci SDS s 49 glasovi za, enim proti in tremi vzdržanimi izvoljen Danilo Koritnik.

OB 90-LETNICI ŠOLE V KOSTANJEVICI

KOSTANJEVICA - Letos mineva 90 let, odkar v Kostanjevici stoji stara šolska stavba, zato bo v prihodnjih dneh nekaj prireditev, posvečenih tej obletnici. Tako bo v petek, 19. aprila, ob 17. uri v telovadnici osnovne šole občinska revija osnovnošolskih pevskih zborov. V soboto dopoldne bo v Kostanjevici potekal 8. pionirski eksteptore, ki se ga bodo udeležili osnovnošolci iz Posavja, Dolenjske in Bele krajine ter učenci nekaterih drugih slovenskih šol. Razstava njihovih del bo v sredo, 24. aprila, ob 18. uri v Lamutovem likovnem salonu.

OTROCI RAZSTAVLJAJO

KRŠKO - V tukajšnjem otroškem vrtcu v enoti Ciciban v šolski ulici 1a bo v soboto in nedeljo od 10. do 18. ure razstava izdelkov posavskih predšolskih otrok, ki so ji dali naslov Majhen svet, svet doživljam in izražam po svoje. Otvoritev bo v soboto ob 10. uri. Razstava, na kateri se bodo predstavili otroci iz občin Sevnica, Krško in Brežice, je namenjena praznovanju 40-letnice Zavoda RS za šolstvo - OE Novo mesto. Organizatorji pričakujejo obiskovalce iz Posavja in od drugod.

MINISTER GABER OBISKAL KRŠKO OBČINO - V petek, 12. aprila, se je minister za šolstvo in šport Slavko Gaber s svetovalecem Nikom Žibretom mudil v krški občini. Najprej je na povabilo občinske organizacije LDS obiskal Senovo, kjer je spregovoril o novi šolski zakonodaji, o možnostih zasebnega šolstva, kjer bi bil možen tudi verouk ali kak predmet o strankah, o decentralizaciji šolstva, uradu za mladino, šolski upravi v Brežicah, ravnateljica senovske osnovne šole pa je ministra opozorila na staro šolsko stavbo v kraju in potrebo po pomoči in posodabljanju. Minister se je udeležil tudi svečane otvoritve telovadnice v Koprivnici (na sliki). Ravnatelj Jožetu Ivačiču je predal simbolični ključ, ta pa ga je izročil učiteljici telovadbe. Telovadnica bo služila tudi kot večnamenski prostor. Da je ta investicija, ki je vredna 68 milijonov tolarjev, financirali pa so jo država, občina in krajani, za domačine izrednega pomena, so dokazali z množičnim obiskom prireditve, ki so jo popestrili tudi pevci brestaniškega moškega zbora, folklorna skupina s Senovega ter razstavi priznanj uspešnega domačega kolesarja Uroša Dularja in slikarja Leopolda Petana. (Foto: T. Gazvoda)

V Brežicah kabelska televizija

Sprva sistem za prenos tujih programov, kot cilj iz prihodnosti omenjajo brežiški TV-studio - Najprej središče mesta in Šentlenart - Gradnja omogoča povezavo televizij

BREŽICE - V Brežicah bo začela delovati kabelska televizija. Kabelski televizijski sistem bo sprva prenašal televizijske programe različnih slovenskih in svetovnih postaj. Ni pa izključeno, da bi Brežice kdaj v prihodnje imele svoj televizijski studio, kot meni Tone Zorko, predsednik sveta KS Brežice.

Omenjeni kabelski sistem naj bi najprej zaživel v središču Brežic, kjer naj bi signal iz osrednje postaje na Maistrovi 8 začeli sprejemati že letos jeseni. V nadaljevanju bodo napeljali kabelsko omrežje v Šentlenart in Črnivec, kot 3. etapo pa omenjajo gradnjo sistema v selskih okrog Brežic. Koncesija, ki so jo predhodnem razpisu zdaj že oddali, se nanaša na gradnjo sistema v središču Brežic in Šentlenartu. Če bo kabelska televizija v domovih res proti koncu leta, je najbrž veliko odvisno od uspeha graditeljev pri pridobivanju vseh potrebnih upravnih dovoljenj.

Dejstvo je, kot poudarjajo, da bodo najprej zbrali vsa dovoljenja in šele potem začeli graditi omrežje. Druge v Sloveniji so menda delali gadiitelji kabelskih televizij po obrnjenem vrstnem redu.

Naročniki bodo plačali za primarno omrežje znesek v vrednosti 150 do 300 mark, pozneje naj bi mesečno plačevali ceno v vrednosti 10 mark.

Televizijske kable bodo polagali v zemljo, in sicer bodo graditelji pri tem sodelovali s Telekomom, kot napovedujejo. Z vgradnjo omrežja v tla bodo imeli verjetno nekaj težav, če se bodo želeli izog-

niti prekopavanju domala nanovo asfaltirane ceste v središču mesta. Graditelji kabelske televizije bodo sklepali pogodbe z vsakim

• Organizatorji in izvajalci gradnje zagotavljajo, da pripravljajo sistem tako, da ga bodo lahko po željah še razširili. Vgradili bodo večino uvoženega materiala, kar je po njihovem potrdilo za dobro delovanje omrežja. Na brežiška vprašanja, ali bo brežiški kabelski televizijski sistem zasnovan tako, da bi se ga dalo povezati s podobnimi sistemi v sosesčini, odgovarjajo pritrdilno.

naročnikom posebej, kar pomeni, da odpadejo posredniki, kot so hišni sveti v blokkih z več stanovanji.

L. M.

Novo v Brežicah

RIBNIK - Ribnik pod mokrim gradom je še vedno brez graje. Natančno povedano: razmere so take, da je ograja ob cesti povsod, planke manjkajo le tam, kjer lahko s ceste stopiš naravnost nekaj milimetrov oddaljeni ribnik. Tam ograje niso dali zato, da bi se mešetarji kar s ceste napačili prašiče, ki jih v teh krajih tiho iz Hrvaške.

SAMI TRGOVCI - Brežičani bodo gradili trgovsko središče v vseh vasi v nekdanjem Tehničnem remontnem zavodu. Trgovine bodo delali tudi ob mejnem prehodu. Trgovine imajo v Brežicah. Brežičani bodo samo še trgovci. Če ne bo kdo drug trgoval na njihovi zemlji in z njihovo zemljo. Zaenkrat jim v tem pogledu ne kaže najbolje.

SPORTNI DUH - V Brežicah bo boj, da bodo vse športne pogoje dale po nekaj svojih ljudi v obstoječi občinski odsek za šport. Ta odsek bi potem prerasel v pravcato armado, saj že zdaj, ko krbi za nogomet, šteje kaka dva tuceta nog.

KDO JE KDO - V Brežicah so malo v laseh, kdo je najbolj zaslužen za procvit tukajšnjega turizma. Na sejmu v Ljubljani peli in slavo turistični zvezi, pa je Mokrovič malo povzdignil glas, kaj pa mi, saj se vendarle turisti dela pri nas! No; to je malo močata za domačo rabo, ki pripada v vsake jasli. Ampak takrat v Ljubljani so Brežičani doktorju izročili v drugim visokim živinam družno pokladali samo najbolj izkušene in mehke rože o brežiškem turizmu.

SREČANJE V SROMLJAH

BREŽICE - V soboto, 27. aprila, ob 11. uri bo v Sromljah pri Brežicah vsakoletno srečanje borcev in aktivistov Kozjankega, s katerim bodo počastili dan upora proti okupatorju, obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte in ustanovitve Kozjanskega odreda. Slavnostni govornik bo dr. Alojzij Slavko Sušnik, predsednik občinskega sveta Brežice. Po uradnem delu prireditve, v katerem bo kulturni program, se bodo udeleženci lahko zadržali na prireditvenem prostoru ob prigrizku in pijači; za oboje bodo poskrbeli domačini. Če bo slabo vreme, bo prireditve pod streho. Srečanje v Sromljah organizirata skupaj pripravljavni odbor in občinski odbor ZBU NOB Brežice.

V času od 5. do 12. aprila so brežiški porodničarji rodile: Andreja Pustak iz Bračnice vasi, Kristijana, Mojca Rondrič iz Bakoške - Evo, Anita Vogrin s Matic, Suzana Jurkovič iz Matic - deklica, Anica Rostohar iz Matic - deklica, Mateja Bajc iz Matic - deklica, Mateja Bajc iz Matic - deklica. Čestitamo!

Kratke domače

SEJEM VOZIL - Slovenija je dobila 1. sejem gospodarskih vozil in spremljajoče industrije. Začel se je včeraj, 17. aprila, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani in bo odprt do sobote, 20. aprila. Sejem bo poslej vsako drugo leto in se bo izmenjeval s Slovenskim avtomobilskim salonom. Organizirata ga Ljubljanski sejem in Združenje avtomobilskih uvoznikov in proizvajalcev Slovenije.

SEJEM KAPITAL - Danes in jutri se med 10. in 18. uro v Cankarjevem domu še lahko udeležite 4. finančnega sejma Kapital, na katerem se predstavlja 80 slovenskih bank, borznih hiš, zavarovalnic, podjetij za svetovanje ter zlatarjev in oblikovalcev nakita (tudi Dolenjska banka, Zavarovalnica Tilia, Skupina Nika). Organizatorji so v 4 dneh pripravili čez 60 različnih predavanj in pogovorov.

METLIKA - V času Vinske vigred (24. do 26. maja) bo tudi razstava metliške obrti, na kateri bodo predstavili le proizvodne in storitvene dejavnosti. Razstava bo v montažni dvorani pred gradom, cena najema prostora pa je 3.000 tolarjev za kvadratni meter.

SEVNICA - Območna obrtna zbornica iz Sevice bo z razpisom dodelila intervencijska ugodna posojila za svoje člane. Tako bo vsaj nekaterim pomagala prebroditi kratkoročne finančne težave, zaradi katerih so sicer prisiljeni najemati draga bančna sredstva.

ZA TAJNICO LETA - Revija Tajnica, Gospodarski vestnik in Združenje tajnic Slovenije pripravljajo prvi izbor tajnice leta v Sloveniji. Prijave zbirajo še do 20. aprila, zato je treba pohiteti. Finalisti se bodo pomerili na Dnevi strokovnega izpopolnjevanja tajnic, ki bo od 23. do 25. maja v Portorožu.

NASPROTJA MED LASTNIKI PODJETIJ

DOLENJSKE TOPLICE - Združenje za lastništvo zaposlenih je v Dolenjskih Toplicah organiziralo posvet o razmerjih med notranjimi in zunanjimi delničarji v olastninjenih podjetjih. Med drugim se ga je udeležil tudi dr. Jože Mencinger. Udeleženci so ugotavljali, da so interesi enih in drugih lastnikov vse bolj različni, saj notranji lastniki želijo dobiček usmerjati v razvoj družbe, zunanji pa pritiskajo na izplačilo čim višjih dividend. Zaradi tega bi morala država interes notranjih delničarjev zakonsko urediti in zaščititi.

Borzni komentar

V preteklih dneh je pri trgovanju s papirji A- in B-kotacije vladalo pravo mrtvilo, kajti nihče ne kaže interesa niti za nakupe niti za prodaje. Skupni promet je dosegel zelo nizke vrednosti, s številnimi delnicami je bilo dnevno sklenjeno le nekaj poslov, toliko da se je spremenil tečaj. Očitno bo še nekaj časa v ospredju trgovanje na OTC trgu, kamor počasi kapljajo delnice podjetij, ki so se lastnili z javno prodajo. Glede na to, da je bilo kar nekaj primerov, ko se je z delnicami trgovalo s pomočjo časopisnih oglasov, kar vsekakor ni v korist vlagateljev, je Agencija za trg vrednostnih papirjev zavzela stališče, da se z delnicami, ki so vključene v centralnem registru KDD, trguje na organiziranem trgu. Za uvrstitev na t.i. OTC trg Ljubljanske borze na potrebuje soglasja izdajatelja delnic, temveč je pogoj, da je vrednostni papir že v KDD-ju. Trenutno je kandidatov za uvrstitev na borzo, ki že izpolnjujejo ta pogoj, približno 30, tako da po vsej verjetnosti lahko na trgu pričakujemo nove papirje.

Ker smo v procesu lastniškega preoblikovanja podjetij vsi postali delničarji, nas upravičeno zanima, kaj bo s cenami naših delnic. Trenutno so "vroča" tema Mercatorjeve delnice in, po odzivu sodeč, vas ni malo, ki čakate na ugoden trenutek za prodajo. Gibanje tečajev je presenetilo mnoge borzne posrednike, saj se je cena delnic z nivoja okoli 3.300 tolarjev v nekaj dneh povzpela tja do 5.590 tolarjev. Verjetno se bo tu rast ustavila, saj se je pri teh nivojih zelo povečalo število prodajalcev, kar potiska ceno navzdol, tako da se je delnica Mercatorja v začetku tega tedna prodajala po okoli 4.200 SIT. Kljub temu padcu je cena veliko višja kot pred uvrstitvijo delnice na organiziran trg, zato je še vedno priporočljivo, da ne hitite s prodajo vaših delnic. Še posebno pa ne nasedajte raznim "lovcem" delničarjev na terenu, ki vam v zameno za vaše delnice ponujajo nek znesek, pri čemer "posel" zagotovo ni v vašo korist. Če niste prepričani v poštenost ponujene cene, raje pokličite borznega posrednika, ki vam bo povedal, kakšna je tržna vrednost vaših delnic in vas tako morda odvrnil od prenašljive prodaje!

MARIJETA ČIČ
Dolenjska borzoposredniška družba
DBD, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5
Tel.: 068/323-553, 323-554, Faks: 068/323-552

• Ni važno misliti, ampak prebrati druge, da mislimo. (Petan)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 20. aprila, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Market Drska od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7.30 do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 7. do 17. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
 - **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Samopostrežba
 - **od 7. do 18. ure:** trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
 - **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Vrelec
 - **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima
- V nedeljo, 21. aprila, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
- **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Vodnjak, Glavni trg 3, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova cesta, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Nakupovalni center Drska,

- Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, PC Kandija, Prodajalna Gotna vas
- od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
- od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
- od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
- od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
- od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
- od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
- od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
- od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče
- od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče
- od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
- od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela
- od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg
- od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

- **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market
- od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
- **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market
- **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
- **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
- **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Gnič
- **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
- **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
- **Semič:** od 7.30 do 10.30: Market
- **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

O nepremičninski problematiki

Kljub predpisom vrsta nasprotij in nejasnosti - O vpisu v zemljiško knjigo - S težavami seznaniti ustrezne službe - Uspehi le z usklajenim delovanjem

KRŠKO - Prejšnji teden je bil v Krškem v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije, Stanovanjskega združenja, združenja za varstvo okolja in IR Inženiringa iz Krškega dvodnevni posvet z delavnico, ki se ga je udeležilo preko 70 predstavnikov komunalnih podjetij, družb za upravljanje s stanovanjskimi hišami in nosilcev dejavnosti v zvezi z vpisom v zemljiško knjigo ter služb s področja stanovanjske in komunalne deljavnosti v občinah in upravnih enot iz vse Slovenije.

Temeljna ugotovitev je bila, da kljub številnim predpisom obstaja vrsta nasprotij tako v stroki sami kot v upravi ter tudi med njima, zato bo potrebno vložiti več naporov za poenotenje in oblikovanje operativnih navodil, saj ostaja veliko odprtih vprašanj.

Tako je na primer med pomembnejšimi novostmi zakona o zemljiški knjigi uvedba načela obveznosti vpisa, vendar pa je ena najbolj bolečih pomanjkljivosti obstoječe zemljiške knjige stanje vključb etažne lastnine. V oceni stanja ob predlogu zakona je bilo sicer ugotovljeno, da je postopek za vpis etažne lastnine zahteven in drag, zato je v praksi vloženo le malo predlogov za tovrstno vpisovanje, zaradi česar na posameznih ob-

močjih glavna knjiga za etažno lastnino še ni niti uvedena. Glede na to, da je promet s stanovanji

• **Udeleženci posveta in delavnice** so oblikovali posebno delovno skupino, ki bo zbrala vse pripombe in predloge sodelujočih, te pa bodo poslali ustreznim državnim inštitucijam, katerim naj bi služile kot pomoč pri pripravi natančnejših navodil v stroki. Pričakujejo pa tudi razlago tega, kar je mogoče razbrati le med vrsticami zakonov.

zelo živahen, je uporaba načel zemljiškoknjižnega prava za te nepremičnine še posebej pomembna, zato pomeni sedanjí neokret-ni, dragi in zamudni sistem vklju-

ževanja etažne lastnine oviro za hiter in varen pravni promet s stanovanji in v sebi skriva elemente nezanesljivosti in nizke stopnje pravne varnosti.

V Sloveniji je postala nepremičninska problematika zelo aktualna po letu 1990 zaradi spremembe v odnosih do lastnine, vendar pa bodo po besedah Romana Novšaka iz Območne geodetske uprave Sevnica prizadevanja različnih resorsov pri urejanju le-te uspešna le ob usklajenem delovanju, česar pa danes ni. Tako so strokovne polemike o evidenci nepremičnin pri nas dolge že vrsto let, vsa razmišljanja in raziskovalni projekti pa so propadli. Udeleženci delavnice so opozorili na številna odprta vprašanja, med drugim tudi na nezadostno opredeljen pojem funkcionalnih zemljišč, ki bi pravila sodila k zgradbi, vendar pa jih je zaradi nejasnih meril težko določiti.

T. GAZVODA

Tri milijarde ugodnih posojil

Javni razpis Sklada za razvoj malega gospodarstva - Krediti pri 9 bankah - Povečati delež malih podjetij v skupnih prihodkih - Strategija razvoja in pospeševalni centri

OTOČEC - Lansko leto so mala podjetja predstavljala kar 95 odst. vseh slovenskih podjetij in so ustvarila kar tretjino skupnih prihodkov. Povečala so tudi čisti dobiček in število zaposlenih, žal tudi izgubo, vendar jih med tistimi, ki so razvojno usmerjena, le malo propade. Kljub nasprotnim stališčem o tem, kolikšna je vloga malega gospodarstva pri gospodarskem razvoju Slovenije, želi država v naslednjih 10 letih močno pospešiti razvoj na tem področju.

Kot je nedavno povedala državna sekretarka za malo gospodarstvo Staša Baloh Plahutnik na Otočcu, je cilj v tem času doseči, da se bo delež malih podjetij v skupnem prihodku povečal od 30 na 45 odstotkov. Število malih aktivnih podjetij naj bi se podvojilo, dosegli naj bi višjo rast dodane vrednosti in več kot 10.000 hitro rastočih podjetij. Predvsem naj bi povečali število podjetij s 10 do 50 zaposlenimi. Za kaj takega so potrebne močne državne spodbude v višini 1 milijarde ekujev letno, poleg tega pa je nujno tudi prilagoditi izobrazbeno strukturo potrebam gospodarstva.

Na velik pritisk obrtnikov in malih podjetnikov samih je zdaj izdelana državna strategija razvoja malega gospodarstva, ki naj bi še ta mesec šla v vladno proceduro, junija ali julija pa naj bi dočkala prvo branje v parlamentu. Cilj je združiti vsa možna sredstva, ki jih država (različna ministristva, skladi, zbornice) in lokalne skupnosti že zdaj namenjajo malemu gospodarstvu. Dosegli naj bi ga s pomočjo regionalnih in lokalnih centrov pospeševalne mreže.

Država je pred kratkim že objavila več razpisov za pridobitev državnega denarja za to področje. Gre za razpis za lokalne centre, ki naj bi povežali vse obstoječe oblike pospeševanja razvoja malega gos-

podarstva, pri čemer ne bo dovolj formalna ustanovitev, ampak bo treba s konkretno aktivnostjo dokazati, da delo že daje učinke. V vsaki regiji naj bi bil najmanj en tak center, ki pa si bo moral zagotoviti trajne vire financiranja. Država z razpisom tudi pospešuje izdelavo seznama svetovalcev na območju regij, ki izpolnjujejo neke pogoje, nadalje pospešuje oblikovanje standardov in normativov na področju izobraževanja, oblikovanje standardov za svetovalne storitve in za poslovne načrte.

Razpisi Sklada za razvoj malega gospodarstva povezujejo državna sredstva z bankami in lokalnimi viri. V skladu se je od kupnin iz lanskega in letošnjega leta na-

bralo za 1,5 milijarde tolarjev. Te nameravajo podpreti z lokalnimi viri, ki so lani namenili za razvoj malega gospodarstva trikrat več sredstev kot sklad sam. Sklad je nedavno tudi izbral 9 bank, ki sprejemajo kriterije razpisov (obrestna mera TOM + 6 odst., omejeni stroški kreditiranja), vendar seznam ni dokončen, zato državna sekretarka Plahutnikova poziva podjetnike in obrtnike, naj vplivajo na svoje banke, naj pristopijo k sodelovanju.

Država bankam ne bo dajala nepovratnih sredstev, ampak bo le garant pri kreditih. Ker je običajno, da banke dodajo še trikrat toliko denarja, bo na razpolago okrog 1,4 milijarde tolarjev za dolgoročne in 1,8 milijarde za kratkoročne kredite. Skupnega razpisa z lokalnimi skladi tokrat še ni, vendar bi bilo dobro, če bi zaradi večje učinkovitosti tudi lokalne skupnosti delile sredstva po istih merilih in podprle iste projekte.

B. DUŠIČ GORNIK

Veljalo bi pogledati čez plo

Posavski gradbinci bodo delo ob posegih v posavski prostor dobili le, če bodo sodelovali Delovno intenzivna podjetja propadajo ali selijo proizvodnjo v tujino

KRŠKO - Posavci želijo opredeliti naravne vire, s katerimi razpolagajo (zemlja, reka Sava itd.), in od njih tudi kaj iztržiti. Zaradi "dvoriščne zaplankanosti" ostajajo posavski gradbinci in operativci razdrobljeni in trenutno niso sposobni prevzeti kakega večjega dela skupaj.

Člani Komisije za razvoj, ekonomsko politiko in varstvo okolja pri območni gospodarski zbornici za Posavje, ki jo vodi dr. Dejan Avsec, so prepričani, da je nujno vzpodbuditi nastanek konzorcija gradbene operative v Posavju. Le z ustrezno povezavo na tržni osnovi bo namreč lahko tudi sama zajela s polnega krožnika načrtovanih gradbenih del s področja infrastrukture v regiji (avtocesta, hidroelektrarne).

Omenjena komisija je v začetku aprila obravnavala stanje gospodarstva, podjetij in posameznih

panog v regiji. Pri tem je analizirala podatke strokovnih služb GZS in Agencije za plačilni promet. Po besedah Valentina Dvojmoča iz zbornice je delovno gradivo le prvi korak, saj nameravajo s pozornim spremljanjem dogajanj v posavskem gospodarstvu nadaljevati. Tako naj bi bili na tekočem z bilanco poslovanja, s stanjem po občinah in po panogah ter tudi s stanjem kadrov.

V Posavju ugotavljajo, da po sedanjí gospodarski politiki zgle-

ODPRTO ZA BEOGRAD

POSAVJE - V začetku tega meseca je bila po petih letih za civilni promet spet odprta okrog 400 kilometrov dolga avtocesta med Zagrebom in Beogradom. S tem se začnajo časi vse gostejšega prometa tudi po magistrali med Ljubljano in Obrežjem in verjetno tudi črni dnevi, na katere v Posavju opozarjajo že več let.

MEGANE GRE ZA MED

NOVO MESTO - Čeprav je novomeški Revoz načrtoval, da bo letos prodal kakih 3.500 vozil novega modela Megane, je že v februarju in marcu prodal kar 2.200 vozil. Slovenski kupci so se za novost tako ogreli, da morajo na vozilo čakati.

KULTURNI DOM KRŠKO

DELAVNICA V KRŠKEM - Po o preoblikovanju družbene lastni in težavah zaradi tega je potekla Krškem v soorganizaciji z IR Inženiringom iz Krškega, z referati posredovali mag. Janez Frelih, Miha Juhart, Mateja Petrič Medved in Roman Novšak. (Foto: T. GAZVODA)

V Krškem že predolgo čakajo na obrtne cone

Še letos dokumentacija za Videm in Leskovec

KRŠKO - Na skupščini Območne obrtne zbornice Krško, ki je zastopala 80 obrtnikov in 1000 pri njih zaposlenih delavcev, so spregovorili tudi o težavah, s katerimi se srečujejo obrtniki. Omenjali so velike prispevke k pomanjkanju ugodnih posojil, plačilni nered ter tudi prevelike cene zemljišč in predolge čakalne dobe za lokalnijska in gradbena dovoljenja. Očitni so občini, da nima poslušna za obrtniške probleme in da premalo denarja namenja za razvoj obrti, zato naj bi se obe strani čimprej sestali.

Predstavnica občine Ivica Puntar je napovedala, da bodo še letos izdali lokalnijska in gradbena dovoljenja za obrtni coni na Vidmu in Leskovcu ter pospešili tudi oblikovanje obrtnih con v Kostanjevici in na Senovem. Občina bo obrtnikom pomagala pri nakupu zemljišč (plačilo na obroke, najem), nekaj sredstev pa bo na razpolago tudi tistim, ki bodo zaposlili delavce iz senovskega rudnika.

da, kot da Slovenija delovno intenzivne industrije ne potrebuje, še posebej prizadeva podožet, kjer je take vrste industrija najprej prisotna. Tako se otepa s hudimi težavami, grozijo ji stečaji, ki bi le uspelo preživeti, pa se svojo proizvodnjo v delovno celosha območja. To je za regijo nezaskrbljujoče, kajti še tisto malo kapitala, kolikor ga je, se bo v galo drugje.

Člani komisije so spregovorili o organiziranosti mreže pospeševanja malega gospodarstva v regiji. V vsaki od občin se oblikujejo lokalne koalicije, savi pa računa tudi na regijskopspeševalni center, zato je sodelovanju povabilo tudi ne-tere sosednje občine.

NOVE DELNICE NED

Nacionalna finančna družba v ponedeljek (15. aprila) začne prodajati tretjo izdajo delnic vseh petih pooblaščenih investicijskih družb višini 3,2 milijarde tolarjev. Njeni pidi so doslej zbrali že čez milijard tolarjev certifikatov tisoč Slovencev. V družbi menijo, da je preostankov certifikatov več, kot pa je še načrtovanih javni prodaj podjetij (le za 9 milijard tolarjev delnic). Čeprav pidi dalj časa opozarjajo na pomanjkanje premoženja, ki bi ga lahko kupili z zbranimi certifikati, pa to ne moti, da ne bi še naprej rali certifikatov.

Grozljivka, bolezen norih krav

Strašljiva goveja spongiformna encefalopatija oz. Creutzfeldt-Jacobova bolezen pri človeku bo posredno prizadela tudi našo govedorejo, ki je že dalj časa v krizi

Nesreča nikoli ne prihaja sama. Slovenska govedoreja, naša najpomembnejša kmetijska panoga, stagnira ali nazaduje, na Primorskem celo katastrofalno. Vse več travnikov ostaja nepokošenih, pašnikov nepopasnih, bohoti se grmovje in zarašča gozd. Zdaj pa je prišla še bolezen norih krav. Naj se še tako tolažimo in prepričujemo, da smo iz grozeče epidemije izuzet odočel sreče, in da nam bo izpad angleškega mesa omogočil večji izvoz v Evropsko zvezo, se moramo sprijazniti s tem, da bo tudi to poslabšalo položaj govedoreje. Panike pač ni mogoče povsem preprečiti, saj je plod nezaupanja, ugibanj in nevednosti, zlasti slednje pa je povsod dovolj. Prodaja govejega mesa je že občutno padla tudi pri nas.

Bolezen norih krav, ki se po odkritjih njene človeške oblike imenuje Creutzfeldt-Jacobova bolezen, veterinarska stroka pa jo pozna pod imenom (bovina) spongiformna encefalopatija (BSE), je že skoraj vse 20. stoletje znana bolezen, z več pojavnimi oblikami,

• DANES PREDAVANJE O BOLEZNI NORIH KRAV - V prostorih izobraževalnega središča v Hotelu Krka bosta danes ob 17. uri mag. Polona Juntez z veterinarske fakultete in mag. Zoran Kovač z republiške veterinarske uprave predavala o najnovejših dognanjih o bolezni norih krav. Vabljeni!

ki pa ji niso pripisovali večje nevarnosti. Plat zvona so začeli biti pred sedmimi leti v Veliki Britaniji, ko je zbolelo deset ljudi. Vlada je sicer umaknila iz prodaje hrano, okuženo s BSE, še bolj pa se je potrudila, da je zadevo utišala, saj je šlo za britansko govedorejo, stoletni ponos otoškega gospodarstva,

ki je v elizabetinski in kasnejši dobi odločilno pripomogla, da je Anglija postala prva pomorska sila sveta. K utišanju so prispevali svoj delež tudi lastniki velikih govejih farm, ki sedijo v lordski zbornici in so svoje premoženje skušali obvarovati pred veliko škodo, ki se je obetala.

Zdaj ni moč ničesar več skrivati. Creutzfeldt-Jacobova bolezen je v Angliji pokosila že 160.000 krav, ugotovili pa so jo tudi na Irskem in Portugalskem, v Švici, Franciji in Nemčiji. Evropska zveza je že sprejela stroge ukrepe in omejitve, med katere šteje tudi napovedan pokol več milijonov krav. Slovenske oblasti so zanimale kakršnokoli možnost, da bi bila ta bolezen že pri nas. Na Hrvaškem, kjer je ministrstvo za zdravstvo zanimalo pojav bolezni, je tednik Globus malo zatem poročal, da sta po izjavi predstojnikov nevrologije v zagrebški in splitski bolnišnici umrla dva bolnika v strahovitih bolečinah, ki jih povzroča Creutzfeldt-Jacobova bolezen.

KOPRIVNIČANI NAJBOLJŠI - Kar 20 ekip se je v soboto pomerilo na posavskem tekmovanju mladih čebelarjev v radeški osnovni šoli, ki sta ga vzorno pripravila ČO Marjana Nemca Radeče in tukajšnje čebelarstvo društvo. V nižji skupini sta zmagala Brežičana Marko Trajkovski in Marjan Novoselc pred čebelarskim krožkom OŠ Koprivnica in OŠ Krško. V srednji skupini pa sta bila med 11 ekipami najboljša mlada čebelarja iz Koprivnice Andrej Lužar in Mario Mirt (na posnetku jima priznanje in nagrado izročata predsednik ZČD Slovenije Marjan Skok in predsednik ČD Radeče Jakob Kmetič, pred Lekovcem in Šentjanžem. (Foto: P. P.)

Strah je toliko večji, ker pojav in prenos bolezni še ni povsem raziskan in ni mogoče reči, kolikšen obseg sploh lahko zavzame. Bolezni ne izzove virus, pač pa še nižja oblika žive snovi, beljakovina (peptid), ki v živalskem ali človeškem organizmu ne izzove imunskega odziva, torej odpornosti, s katero se organizem brani pred okužbo. V tem je njena velika nevarnost za zdrave ljudi in živali, zato govori dr. Mirko Jung, profesor mikrobiologije v Švici, sicer pa doma iz naših krajev, o povsem mogoči katastrofalni epidemiji. K sreči se bolezen prenaša le z uživanjem živčnih celic obolelih živali

NASVETI PRIDELOVALCEM JAGOD

KRŠKO - Toplejše vreme je končno le prebudilo rast. Če ste gojitelji jagod že opravili eno ali dve škropljenji, je v tem času potrebno večjo pozornost posvetiti plevelom. Prostor med folijami poškropimo s herbicidi, okoli jagod pa plevela ročno odstranimo. Če je površina med folijami še čista, uporabimo simazim (2 kg/ha), če ni, pa herbicid basta (5 l/ha). Škropivo ne sme priti v stik z jagodami, škropljenje pa je obvezno potrebno opraviti pred cvetenjem. In še nekaj nasvetov: če najdete zapredke listov z malimi gosenicami zavijatec in ob prisotnosti jagodovega cvetočerja, poškropite nasad z zolonom ali beldanom v koncentraciji 0,2 odst., in to ne ob visokih temperaturah, ko škropivo lahko povzroči požig. Sedaj je čas tudi za tretje dognovanje in pletev.

Inž. A. BRENCI

(teh pa je daleč največ v možganih in hrbtnjači), samo z govejim mesom pa se po mnenju nekatere strokovnjakov bolezen ne more prenašati.

In zakaj pišemo o vsem tem na kmetijski strani? Zato, ker je bolezen dobila strašljiv obseg po zaslugi tehnološkega postopka v reji krav, ki se ni oziral na ničesar drugega kot na dobiček. Lahko bi ji pripisali tudi maščevanje narave. Nikjer drugje na svetu kot v Britaniji niso namreč govedorejci tako velikega dela naravne rastlinske krme nadomestili s kostno in mesno moko, pridobljeno iz odpadkov in morda celo poginulih živali. Dokler so v kafilijah odpadke predelovali pri visokih temperaturah (tako kot naša kafilija v Zalogu), ki so uničile kužno beljakovino, se bolezen ni razširila, ko pa

• POMIRJEVALNA IZJAVA - Mag. Zoran Kovač, vodja sektorja za epizootologijo pri republiški veterinarski upravi, je na predavanju dr. Junga v Celju dejal: "Slovenija je za zdaj še zunaj kroga nevarnih dežel in doslej ni bilo še nobenega primera okužbe. K nam je mogoč uvoz živali in mesa govejega porekla, vendar pri tem upoštevamo posebne zahteve v skladu s pravili posebnega urada za kužne bolezni v Parizu, ki med drugim zahteva, da je treba okužene živali popolnoma uničiti." Mag. Kovač je tudi zatrdil, da že nekaj let nismo uvozili mesa iz Anglije, diplomatsko pa se je izognil trditvi avstrijskih časopisov, da smo še letos z otoka uvozili 20 ton mesa, češ da nas Avstrijci, ki so na veliko uvažali angleško govedino, morda skušajo le spraviti na slab glas...

so predelovalno temperaturo zmanjšali le na 70° C, se je bolezen začela širiti. Kolikšen obseg je že zavzela, je nemogoče natančneje ugotoviti, saj ima zelo dolgo, večletno inkubacijsko dobo. Seveda so se v Angliji zganili, prepovedali so uporabo notranjih organov krav za človeško prehrano in sprejeli še druge ukrepe, Evropska zveza pa je povsem zaprla uvoz govedine in živali. Kako se bo vse to končalo, lahko le slutimo.

MARJAN LEGAN

AGRO d.o.o. NOVO MESTO

Prodajalna »SEJALEC«
Rozmanova ulica 3
tel.: 24-132

- vrtna semena
- semena trav in detelj
- čebulice spomladanskih rož (lilije, dahlije, gladiole,...)
- sadike VRTNIC, BOROVNIC, JAGOD, KIWIJA...
- semenska koruza: OSSK 247 — pakirana tudi po 1 kg BC-272, BC-318, PIO-NEER-EVA, HELGA, CARLA vrtno orodje GARDENA

»KMETIJSKA APOTEKA«
Kastelčeva ulica 3
tel.: 322-560

ZAŠČITNA SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN

- ročne in motorne škroplilnice, škroplilne palice, rezervni deli in pripomočki za škropljenje
- žveplenoapnena brozga
- UGODNO od 20. 4. do 1. 5. PRIMEXTRA 11 1.400 SIT RIDOMIL MZ 1 kg 2.650 SIT DITHANE M 45 1 kg 960 SIT

Prodajalna »NOVI TRG«
poslovno-trgovski center pri pošti
tel.: 324-583

- motorne žage STIHL in HUSQVARNA
- vrtno rotacijske kosilnice in kosilnice na laks
- pralni aparati LAVOR WASH in KARCHER
- rezervni deli
- vrtna semena
- vrtno orodje WOLF
- drobno ročno orodje

Ureja: dr. Julij Nemanič

V vinogradu se neučakanost lahko maščuje

(Nadaljevanje)

V vsakdanjem življenju bi človek moral znati ločiti med dobrim in manj dobrim, ker ni dovolj, da loči zgolj dobro od slabega. Največkrat prepozno ugotovimo, kako smo se motili v dobri veri, da delamo prav.

Zakaj zastavljamo napačne načrte? Poleg osebnih je najpogostejši skupni razlog želja pridobiti ali pridelati čim več. Mnogokrat po industrijski logiki menimo, da bomo, če povečamo vlaganja in dipolnimo normative, več zaslužili.

Toda z naravo se ne da gospodariti brez upoštevanja njenih zakonitosti. Ker vremenskih razmer ni mogoče spreminjati, se jim moramo prilagoditi. Tukaj mislim na primer na posledice suše iz leta 1993, ki se letos kažejo v slabo dozorelem ali celo pomrznjenem lesu kljub dovolj mili zimi.

Kako in kaj naj v takih primerih iščemo napako? Je vzrok v preobremenjenosti trsa, ki mu z gnojenjem ne dovolimo, da se odpočije? Povečano občutljivost za bolezni in škodljivce pa brez pomislekov rešujemo z nadaljnimi škropljenji, namesto da bi se vprašali, zakaj poprejšnje škropljenje ni bilo dovolj učinkovito.

Če se ne prilagajamo vremenskim razmeram in še dodajamo napačne ukrepe, seveda težave še povečamo.

Zato preverite svoje ravnanje s tem, da si zastavite naslednja vprašanja:

- Je vinograd zasajen na dobri vinogradniški legi, so tla pravilno pripravljena pred sajenjem?
- Sta za določeno parcelo izbrani primerni sorta in podlaga?
- Ste do polne rodnosti postopno obremenjevali trto in pravilno gojili brez mineralnih gnojil?
- Ste poskrbeli za tvorbo ali

vsaj dodajanje humusa v tleh?

- Ali je bil lanskoletni pridelek v skladu z močjo trsa?
- So tla dovolj zračna za dobro rast korenin, ki omogočajo preskrbo z vodo in hranili?
- Je pri rezi vsakega posameznega trsa obremenitev v skladu z njegovo življenjsko močjo?
- Smo lani glede varstva trte storili vse potrebno za zmanjšanje težav v prihodnje?

Če v odgovorih na zastavljena vprašanja ne čutite, da ste delali napake, ne skrbite, kaj bo s trto! Storili ste, kar je v vaši moči, in počakajte, naj poženejo prvi lističi. Mogoče bo sonce takrat preganilo vaše skrbi o potrebi škropljenja! Če bodo očesa pri osnovi zaostajala v razvoju, ukrepamo samo njim v pomoč in s tem pridobimo bolj izenačen porast. V času pojava prvih lističev so ustrezni žveplni pripravki, ker učinkujejo proti oidiju in pršici (žvepleno-apnena brozga v 10-odst. koncentraciji in močljivo žveplo v 3-odst. konc.) Pomembno je, da so ti pripravki hkrati tudi hranila za trto. Zlasti žvepleno-apnena brozga, ki vsebuje apno, katerega lahko primanjkuje trti v vinogradih, ki so bili obilno gnojeni s kalijem in dušikom.

Preprečevati širjenje črne pegavosti je potrebno le tistim, ki imajo že močno okužen vinograd, in to samo, če je deževno vreme, ker se brez kapljic običajni pripravki kot proti peronospori (razen sistemikov), vendar bakrovi pripravki lahko v hladnem vremenu povzročijo ožige.

Za dobro učinkovitost katerekoli pripravka je potrebno ročno škropljenje z obeh strani vrste s finimi šobami s premerom do 0,8 mm, kar omogoča delo z manjšim pritiskom in ob manjši porabi škropiva (brez velikih izgub), prispeva pa tudi k manjšemu onesaženju okolja. Zaradi obilnih padavin in ohladije tal sajenje cepljenk še en teden ni priporočljivo.

(Nadaljevanje prihodnjic)
Inž. JOŽE MALJEVIČ

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje odvetnica Marta Jelačin

Kdaj ustavna pritožba?

VPRAŠANJE: Zanima me, kdaj se lahko vloži ustavna pritožba.

ODGOVOR: Slovenska ustava uveljavlja ustavno pritožbo kot posebno pravno sredstvo, namenjeno izključno varstvu človekovih pravic in svoboščin, ki so opredeljene v ustavi v členih 14 do 65. Predpostavke za dopustnost ustavne pritožbe so: pravočasnost, izčrpanje pravnih sredstev pred rednimi sodišči, pravni interes

pritožnika (to pomeni, da gre za prizadetost pobudnika glede kratiranja človekove pravice).

Ustavno sodišče predvsem ocenjuje, če so sodišča morda napačno razlagala zakonska določila, tako da je pri tem prišlo do kršitve ustavnih pravic in temeljnih svoboščin. Treba pa je vedeti, da pri tem ustavno sodišče ne posega v ocenjevanje dejanskega stanja zadeve ali glede pravilne uporabe zakona na splošno. Ocenjuje le, kako so bili v obravnavanem primeru zakoni uporabljeni z ustavnopravnega vidika oz. če je podana na tem področju kakšna kršitev.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Kuhanje z mikrovalovi

Uporabnost mikrovalovnih pečic, v katerih delujejo samo mikrovalovi ali pa so kombinirane z infragrelcem-grilom, kjer se živila lahko tudi zapečejo, je znana. Nekatere pečice imajo vgrajen tudi ventilator z grelcem, ki omogoča kombinirano segrevanje. Kadar želimo manjši obrok pripraviti na hitro ali odlatati in pogreti zamrznjenega, je mikrovalovna pečica najbolj primerna.

Prednost pri pripravi hrane je, da ni potrebna uporaba maščobe in vode. Tako obdelana zelenjava ohrani hranilno sestavo in naravno barvo ter armo. Najbolj cenjena lastnost te pečice je, da v njej pogrete jedi nimajo okusa po postanem.

Za manjša gospodinjstva so primerne pečice z močjo mikrovalov med 700 in 900 W in jih lahko postavimo kar na delovni pult ali jih vključimo med kuhinjske elemente. Za boljše porazde-

litev mikrovalov ima večina pečic vgrajen vrtljiv krožnik. Nekateri modeli so opremljeni s trinožnim stojalom, ki ga postavimo na vrtljiv krožnik, da lahko pripravljamo jedi na dveh ravneh hkrati. Mikrovalovi, ki jih proizvaja magnetron, se odbijajo od kovinskih sten pečice. V živilih povzročajo gibanje molekul vode in segrevanje hrane.

Za toplotno obdelavo ne potrebujemo vedno maksimalne moči pečic. Delovno moč izbiramo po potrebi, na primer: za odvajanje 30 odst., za kuhanje po tem, ko je jed že zavrela, 50 odst. moči, itd. Z mehanskimi ali elektronskim časovnim stikalom izberemo čas delovanja že ob vklopu. Ko preteče, se oglasi zvočni signal, pečica pa se sama izključi. Posoda, ki jo uporabljamo za mikrovalovno pečico, je lahko iz vseh vrst materialov razen iz kovine, ker se od te mikrovalovi odbijajo.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 160 do 3 mesece starih prašičev in 40 starejših. Prvih so prodali 130 po 290 do 350 in drugih 10 po 210 do 230 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Skoraj čudežni agrogel

Na začetku devetdesetih let je huda poletna suša prizadela naše kmetijstvo in tedaj je bilo izrečenih veliko besed o nujnem nacionalnem programu namakanja, ki pa je zaradi hribovitosti zemljišč rešil ali manj neuresničljiv, v vsakem primeru pa zelo drag. Tedaj je v tisku pojavila skorajda sramežljivo prva vest, da kočevska tovarna Melamin (Kočevje, Tomšičeva 9) izdeluje posebno snov, tako imenovani agrogel, ki utegne, če je pravilno in pravočasno uporabljen, precej omiliti posledice suše. Kot vsaka novost je bil deležen nezaupanja, zdaj, po petih letih praktične uporabe, pa mu kmetijski strokovnjaki priznavajo nesporne koristi in prednosti ter ga priporočajo predvsem pri zasaditvi trajnih nasadov (vinogradi in sadovnjakov) na zemljiščih, kjer namakanje ni mogoče ali pa je povezano z velikimi stroški.

Agrogel kočevska tovarna ponuja v dveh oblikah oz. izdelkih, kot agrogel K3 in kot agrogel kristal. Prvi je v obliki gel paste namenjen zaščiti korenin pri presajanju in saditvi, drugega pa v obliki grobo zrnatih kristalov vnašamo v zemljo in z njegovo pomočjo izboljšamo rastne razmere. Poglavitna agrogelova lastnost namreč je, da je to malone čudežna higroskopna snov, ki veže nase velikanske količine vode, kasneje, v sušnem obdobju, dostopne rastlinam. En sam kubični centimeter agrogela je sposoben vezati sto in celo več kubičnih centimetrov vode, ki je vezana z močjo nekaj atmosfer, kar pomeni, da je v primeru suše lahko dostopna rastlinskim koreninam.

Nezaupljivi uporabniki so se sprva ustrašili tudi cene, potem pa so se prepričali, da se dodatek agrogela vsekakor izplača vsaj pri napravi novih nasadov. Kot je splošno znano, je jesenska saditev mnogo boljša od pomladanske, zlasti zato, ker prve skorajda ne more presenetiti suša, omogoča pa tudi dovolj časa za dobro ukoreninjenje. Žal mnoge trajne nasade zasajajo še spomladi, praviloma pa to velja predvsem za vinograde, ki jih v naših razmerah običajno sadijo proti koncu aprila ali še v začetku maja. Tedaj se kaj rado pojavi daljše sušno obdobje, ki pa ga je moč prav z dodajanjem agrogela uspešno premagati. Stroka priporoča na trtno sadiko od 5 do 20 g agrogela kristal, odvisno od tal, na ta račun pa je mogoče do polovice zmanjšati organske snovi oz. gnojila, potrebna pri sajenju. Za nameček pa je (želatinasta snov!) agrogel koristna še v enem pogledu: odganja namreč voluharja, največjega sovražnika sadjarjev.

Inž. M. LEGAN

Leopold Petan se predstavlja domačinom

Slike na steklo

KOPRIVNICA - Kulturno društvo Anton Aškerc, osnovna šola Koprivnica, zveza kulturnih organizacij Krško in Kozjanski park so v prostorih osnovne šole v Koprivnici pripravili razstavo oljnih slik na steklo in risb s tušem domačina Leopolda Petana. To je njegova druga samostojna razstava. Petan se je rodil v Brežicah, kjer je preživel mladost, nato pa ga je življenjska pot vodila v Zagreb in Italijo. Pred skoraj 20 leti ga je želja po domovini vrnila v rodni kraj njegovih prednikov - Veliki Dol pri Koprivnici. Tu si je ustvaril nov dom, kjer živi in ustvarja.

PETAN V KOPRIVNICI - Dela Leopolda Petana so bila do sedaj na ogled na desetih skupinskih razstavah v Italiji, Nemčiji in Posavju, po samostojni razstavi na Senovem pred 11 leti pa se tokrat predstavlja še v domačem kraju.

"Izrazita značilnost njegovega slikarstva je izbranstvo, prefinjenost in tišina, izražena v barvi, ki oblikuje svet nemih dreves in drobne listje v dialogu z bleščečo stekleno svetlobo in njegovim razpoloženjem. Skupaj z jesensko ali zimsko harmonijo barv pa gledalcu omogoča vizualni efekt in mu prepušča iskanje samega sebe v ravnesju z naravo. V njegovem slikarstvu je močno izražena želja, užitek in nenadno tudi dolgoletno vztrajnostjo in pridnostjo pridobljeno znanje likovnega izražanja. Tu pa ostaja slikar Petan popolnoma zvest samemu sebi in realistični podobi življenja," je o avtorju na otvoritvi razstave spregovorila umetnostna zgodovinarica iz Kozjanskega parka Marja Lorenčak.

T. G.

Zapleten, a ne nerazumljiv svet

Do 30. aprila so v Galeriji Krka na ogled likovna dela akad. slikarja Zmaga Jeraja - Otvoritev razstave je dopolnila glasba novomeške skupine Društvo mrtvih pesnikov

NOVO MESTO - Da je Zmago Jeraj, sicer "ljublanski Mariborčan", večsmerni ustvarjalec, dokazuje njegovo udejstvovanje - je akademski slikar specializirani, likovni pedagog in fotograf. V široko paleto njegovih razstav spada tudi novomeška, katere otvoritev je bila v petek, 12. aprila, ob 20. uri v Galeriji Krka. Njegovo svojstveno likovno govorico, ki je ena večjih Jerajevih odlik, bo mogoče spoznavati do konca meseca aprila. Program na otvoritvi slovesnosti je prijetno povezovala Darja Zupančič, o umetniku je spregovoril likovni kritik Iztok Premrov, Društvo mrtvih pesnikov (DMP) pa je prispevalo glasbeni del programa, v katerem so predstavili svoj glasbeni interaktivni multimedijski projekt, prvi v Sloveniji.

Jeraj je študiral na akademijah za likovno umetnost v Ljubljani in Beogradu (diplomiral leta 1960), kot študent se je izpopolnjeval v Londonu in v tedanji Sovjetski zvezi. Poučeval je celo na osnovnih šolah v Črnomlju in Mariboru, od leta 1970 pa je likovni pedagog v mariborski Tretji gimnaziji. Avtorsko in strokovno se ukvarja ne "le" s slikarstvom, pač pa tudi z risbo, grafiko, knjižnim oblikovanjem, scenografijo, ilustracijo, publicističnim uredništvom, likovno organizacijskim delom, likovno teorijo in pedagogiko, mentorstvom in svetovanjem. Za seboj ima že preko 70 samostojnih in skoraj 400 skupinskih razstav v vseh pomembnejših domačih in svetovnih likovnih središčih. Umetnik je tudi dobitnik 25 likovno najpomembnejših domačih in mednarodnih nagrad in priznanj, toda kljub temu je sebe na otvoritvi razstave skromno označil za "ne preveč popularnega slikarja".

Prvi spominski dan občine Trebnje

Prireditve v počastitev rojaka Pavla Golie - Na ogled dve razstavi - Na slavnostni akademiji sta ZKO in Športna zveza Trebnje podelili Golieva priznaja za dosežke

TREBNJE - 10. aprila leta 1887 se je v Trebnjem rodil pesnik, dramatik, dramaturg, publicist in prevajalec Pavel Golie. Njegov rojstni datum je občina Trebnje izbrala za spominski dan, letos pa ga je praznovala prvič. Ob tej priložnosti so od 6. do 10. aprila pripravili pester program: predstavo Peter Klepec za predšolske in šolske otroke, občinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov, dve zanimivi razstavi in zaključno prireditev v prostorih Centra za izobraževanje in kulturo (CIK). Na slavnostni akademiji so najzaslužnejšim s področja kulture in športa podelili priznanja.

Zvonka Falkner, ki je povezovala kulturni program, je povedala, da je Pavel Golie močno zaznamoval mesto Trebnje, kar se vidi tudi po tem, da se po njem imenuje glavni trg, knjižnica, bralna značka, študentski klub in sedaj še spominski dan občine. O tem ustvarjalnem kulturniku, njegovem delu in življenju je prof. Jože Zupan, ravnatelj OŠ Šentrupert, že pred 20 leti zbral gradivo in pripravil stalno razstavo v knjižnici Pavla Golie Trebnje. Ta razstava je bila teden dni na ogled v prostorih CIK, sedaj pa je že v knjižnici. Trebanjski knjižničar Janez Pungartnik pa je pripravil in oblikoval razstavo Stare fotografije o Trebnjem ki bo na ogled še teden dni. Gre za izbor približno 60 starih fotografij (izmed 300), največ iz časa med obema vojnama, ki so urejene v štiri sklope:

fotografije o mestu, o družabnem življenju, zanimivostih in portreti. Cecilija Žibert - Trklja, vodja trebanjske knjižnice, je dejala, da razstava pomeni začetek zbiranja domoznanskega gradiva knjižnice.

10. aprila zvečer pa je ZKO Trebnje podelila priznanja posameznikom in društvom za dosežke v letu 1995 na področju kulture. Golievo priznanje za življenjsko delo so dobili: France Režun za širjenje in ustvarjanje pogojev bralne kulture v Trebnjem, za kulturno, vzgojno in raziskovalno delo ter za avtorstvo pesniških zbirk in knjige Naši kraji; Zvonka Falkner za spodbujanje in razvijanje različnih vrst kulturnega delovanja, za ustvarjanje pogojev za ljubiteljsko kulturno dejavnost ter kulturno, vzgojno in mentorstvo delo; Stane Peček za dolgolet-

no delo na področju ljubiteljske kulture, posredovanje kulturnih vrednot, obujanje in ohranjanje ljudskega izročila ter ustvarjalne dosežke na področju zborovstva, gledališča in publicističnega dela.

Terezija Majer si je priznanje zaslužila za prizadevno organizacijsko in ljubiteljsko delo na področju zborovskega petja, Danijel Barle za dolgoletnim delom na področju amaterskega gledališča ter za izvirnim likom Krjavlja, Igor Teršar pa za večletnim vodenjem Komornega zbora Trebnje ter s posebnimi dosežki z občinskim pihalnim orkestrom na Norveškem. Izmed društev pa je bilo priznanja deležno KUD dr. Petra

• V sredo, 10. aprila, je bilo popoldne v Kulturnem domu Trebnje občinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov, na katerem je nastopilo 325 mladih pevcev. Strokovno oceno je podal prof. Janez Bole iz Ljubljane. ZKO Trebnje pa je organizator letošnjih medobčinskih revij pevskih zborov, ki delujejo na področju Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine. V sredo, 17. aprila, bo ob 17. uri v dvorani kulturnega doma revija otroških in mladinskih pevskih zborov.

Deržaja iz Velikega Gabra za dolgoletno delovanje, spodbujanje ljubiteljske dejavnosti v kraju in uspešno povezovanje s krajevno skupnostjo.

L. MURN

Praznik tamburic

Srečanje slovenskih tamburaških skupin in orkestror

AJDOVŠČINA - Letošnje 16. srečanje tamburaških skupin in orkestror Slovenije je bilo v soboto, 13. aprila, ob 17. uri v Kulturnem domu Ajdovščina, organizirali pa so ga ZKO Slovenija, Združenje tamburaških skupin in orkestror Slovenije in ZKO Ajdovščina. V 12 skupinah in orkestrorih je 169 tamburašev zaigralo 34 originalnih skladb in priredb, največ na ljudsko temo, pa tudi iz oper in operet. Najmanjša skupina iz Cirkulan je štela 7 članov, največji orkester s 35 člani pa je bil tamburaški orkester Glasbene šole Črnomelj pod vodstvom Silvestra Mihelčiča mlajšega, ki je obenem tudi najmlajši. Deluje komaj drugo šolsko leto, v njem pa igrajo učenci, stari od 8 do 15 let. Iz naših logov je na reviji nastopil tudi tamburaški orkester Oton Zupančič iz Artič pod vodstvom Dragutina Križaniča, pela pa je tudi mezosopranska Elizabeta Križanič. Ostali nastopajoči so prišli iz Ajdovščine, Bistrice ob Sotli, Celja, Cirkovcev, Gorišnice, Ormoža in trije iz Ljubljane.

Pohvaliti velja zagnanost vseh nastopajočih tamburašev. Ves čas triurne revije je bilo čuti ljubezen do igranja na preproste ljudske instrumente, ki so užili po zabi. Z organiziranjem strokovno vodene revije in srečanj utegne tovrstna glasbena dejavnost postati še bolj kvalitetna. Naslednje revije pa bodo gotovo deležne tudi novih in originalnih skladb domačih avtorjev.

SILVESTER MIHELČIČ

DVE GOSTJI OB SVETOVNEM IN SLOVENSKEM DNEVU KNJIGE

NOVO MESTO - Ob svetovnem in slovenskem dnevu knjige knjižnica Mirana Jarca v torek, 23. aprila, ob 11. uri pripravlja na oddelku za mladino srečanje z Janjo Vidmar, avtorico knjige Junaki petega razreda, po kateri je posneta tudi televizijska nadaljevanja. Isti dan pa knjižnica skupaj z Društvom za revitalizacijo literature ob 19. uri v rokopisni čitalnici organizira literarno srečanje in pogovor z ustvarjalko Mišo Shaker. Njeno pesniško zbirko Zvezde v pritličju bo predstavil gost Tugo Zaletel.

OKRUŠKI ČASA - V avli Zavarovalnice Tilia je od srede prejšnjega tedna razstava Okruški časa, ki sta jo pripravila založba Arterika in lenjski muzej. Gre za predstavitev 12 Goldensteinovih barvnih grafic, na katerih so upodobljene slovenske narodne noše, in za Kuljevo suito, kolekcijo 12 barvnih in črno-belih litografij, na katerih so upodobljeni kraji na sedanem slovenskem ozemlju. O lepoti in pomembnosti vedut je na otvoritvi v sredo, 10. aprila, zvečer spregovoril naš vrhunski knjižničar dr. Ivan Stopar. Z razstavo, ki je odprta do 17. aprila, la že več slovenskih krajev, želi založba Arterika opozoriti na svojo pomembno založniško dejavnost, ki poleg tiskanja dragocenih del o naši kulturi dediščini, ponuja tudi okvirjene faksimile tovrstnih znamenitih grafic, ki so primerni za poslovna darila in za opremo poslovnih ali domačih prostorov. Na sliki: dr. Ivan Stopar (na sredi) v pogovoru z nikom založbe Arterika Jožetom Klančnikom in njegovo ženo Miroslavo (Foto: M. Markelj)

O lepi in strašni masli

Vzgojiteljica Maja Gimpelj posnela videofilm

DOLENJSKE TOPLICE - Otroci, ki letos obiskujejo oddelke male šole v vzgojno varstveni enoti Gumbek pri osnovni šoli Dolenjske Toplice, bodo ohranili trajen spomin na brezkrbni in lepi čas zgodnjega otroštva. Njihova vzgojiteljica Maja Gimpelj je namreč v sklopu svoje seminarske naloge posnela trinajstminutni videofilm Pravljičja o balončkih ter lepi in strašni masli, v njem pa nastopajo seveda topliški malčki.

S pravilčno ubranim spretnim besedilom in posnetki realnega okolja Dolenjskih Toplic, tamkajšnje šole in vrte, je prikazala, kako so otroci iz njene skupine malih šolarjev, ki se imenuje Balončki, spoznavali pojme lepega in grdega, prijetnega in neprijetnega, nežnega in grobežnega ter kako so potem vse to strnili v izdelavo dveh

nekaj ur, je na novomeški televiziji Vaš kanal ob pomoči Marjane Krumarja zmontirala trinajstminutni filmček in ga razmnožila na videokasetah, tako da je na ljo šoli, drugim vzgojiteljicam in didaktični prikaz in staršem spomin na njihove otroke v šoli. Zamilel o iakšnem filmu porodila februarja letos, potem je bila na seminarju o ljudski izročilu skozi igro, pesmi in ples. Šola je njeno zamisel podprla dala na uporabo dovolj kvalitetne videokamero in snemalne kasete, za ostalo pa je poskrbela Maja Gimpelj sama s svojo domiselno in zavzetostjo.

PAVČEK IN ZLOBEC GOSTIŠČU KOS

NOVO MESTO - V soboto, 14. aprila, bo v Gostišču Kos srečanje z dolenjskim rojakom Tončkom Pavčkom, njegovo hčerko igraj Sašo Pavček in akademikom Lom Zlobcem. Predstavili bosta Pavčkov novo pesniško zbirko Temna zarja. Program, v katerem bodo nastopili tudi gojenci bene šole Marjana Kozine, povezoval Rudi Škof.

Maja Gimpelj

likov, v lepo in strašno masko, ki so ju primerno oblekli in jima poiskali ustrezne instrumente in glasbo. Velikan kot strašna in nevesta kot lepa maska se na koncu pripovedi, tako kot se za pravljico spodobi, srečno poročita. Iz posnetega gradiva, ki ga je bilo za

PRIREDITVE OB 50-LETNICI NOVOMEŠKE GLASBENE ŠOLE

NOVO MESTO - Tudi te dni se ob jubileju glasbene šole Marjana Kozine nadaljujejo razne prireditve. V domu kulture bo danes, v četrtek, 18. aprila, ob 16.30 javni nastop plesnega oddelka, ob 20. uri pa bo v dvorani Marjana Kozine javni nastop godalnega oddelka. V istem prostoru se bo v petek, 19. aprila, ob 20. uri predstavil oddelke za harmoniko, v ponedeljek, 22. aprila, ob 20. uri oddelke za kitaro, v torek, 23. aprila, ob 20. uri bo koncertni večer dijakov in študentov glasbe, ki so na novomeški šoli obiskovali nižjo glasbeno šolo (Johannes - Jernej Krnc - trobenta in Jelena Ždravle - violina), v sredo, 24. aprila ob 20. uri pa bo v avli KC Janeza Trdine nastopil pihalni orkester Krka Zdravilišča.

Prijetno presenečenje Damjane Zupančič

NOVO MESTO - Kulturni center Krka že uresničuje načrt zamislih prireditev, ki jih društvo namenja četrstoletnemu jubileju svojega obstoja. Sedaj sodi tudi celovečerni koncert pianistke in korepetitorke Damjane Zupančič, ki je 9. aprila v dvorani Krkinga izobrazil ževalnega centra razveselila številne ljubitelje glasbene kulture. Gostjo, rojeno v Šentrupertu, ki je po šolanju na novomeški gimnaziji študirala glasbo v Ljubljani in v Angliji, je na prireditvi nastopila predstavila Darja Zupančič, ki je vodila program. Zupančič je pokazala, da obvlada igranje zahtevnih skladb od Beethovna, F. Chopina, S. Rahmaninova, F. Lisztja, C. Debussyja. Umetnica spremlja na koncertih, tekmovanjih, mojstrskih tečajih in avdicijah. Podiplomski študij iz klavirske spremljave opravila na London College of Music, v Angliji pa se dodatno izobražuje tudi letos. Mlada umetnica je medtem pripravila svoj samostojni program, kot uvod v turnejo po Sloveniji in Angliji pa bo z njim prvič predstavila novomeškemu koncertu in odlični nastop požela prisilne aplavze številnega občinstva.

NAVDUŠILI TUDI MLADI NOVOMEŠKI GLASBENIKI - Biti lasten je moto tako Zmaga Jeraja (na desni) kot skupine DMP, ki v skorajda istem sestavu deluje že od leta 1988. Ob tej priložnosti so zaigrali skupaj z novim članom Francijem Frevhom iz Slovenj Gradca (tolkala) in obiskovalce navdušili z nekaterimi svojimi uspešnicami. S pomočjo T - medije iz Novega mesta so prva slovenska glasbena skupina z glasbenim interaktivnim multimedijem projektom - Opus 2 (Ko prižgeš nov dan). (Foto: L. M.)

POTA IN STRAN POT

dežurni poročajo

TAT NE BO LAČEN NE ŽEJEN - Neznane je v noči na 9. april vlomil v trgovino Kmečke zadruge Sevnica - poslovalnico Boštanj. Iz skladiščnega prostora se je napotil v prodajalno, od koder je odnesel nekaj litrov vina, cigarete in pecivo, iz odprte registrske blajajne pa je vzjel okoli 10 tisočakov.

IZPRED DISKOTEKE IZGINIL AVTO - Kompas Hertz rent a car poslovalnica iz Krškega je bila 14. aprila ponoči oškodovana s tatvino, saj je neznane izpred diskoteke Skorpion na Drnovem odvzel temno siv osebni avto Opel astra z registrsko številko LJ 32-36 E in ga odpeljal neznano kam.

OB DENAR - V petek, 12. aprila, je prišel neznane v trgovino Etop na Glavnem trgu v Novem mestu, odšel v pisarno in iz kovinske plagajne vzel 119.000 tolarjev, nato pa odšel. Policisti neznanca še iščejo.

VLOMILI V BENCINSKI SERVIS - Neznane je med polnočjo in pol eno uro zjutraj vlomil v prostore bencinskega servisa Petrol na Milavčevi cesti v Brežicah. Poškodoval je vhodna vrata in skozi odprtino stopil objekt. Odnesel je več zavojev cigaret, pločevink piva, nekaj bonbonov, čokolad, peciva, kaset itd. v skupni vrednosti 45 tisočakov.

ODNESLI ZA 500 TISOČAKOV - IZDELKOVI - Neznanci so med 29. marcem in 15. aprilom vlomili v trgovino Flexo na Valvasorjevem obrobju v Krškem in odnesli različne karoserijske dele in 3 avtoradije ter lastnika Ž. J. iz Krškega odškodovali za 500 tisočakov.

AVTO LUKY
Smrečnikova 45
Novo mesto
Tel. 068/24-612

Prodaja avtomobilov LADA na gotovo najugodnejši kredit!

Nudimo kredite in leasing tudi za rabljena vozila.

Previjamo rotorje električnega ročnega orodja vseh znamk. Elektromehanika Rotor Sežana, Orleška 12, tel.: 067/32-152.

YURENA, d.o.o.
šola tujih jezikov
Intenzivni začetni tečaj nemškega jezika.
Tečaji v Veliki Britaniji.
Tel. 068/341-434

Za prodajo nakita, zaposlimo prijazno, urejeno, razgledano osebo, nad 25 let. Kličite 068/322-160, od 15. — 16. ure.

Pomlad je tu. Veselite se je v dvoje. Pokličite ali obiščite ženitno agencijo METULJ na Tržaški cesti 2, v Ljubljani od 10. — 17. ure. Tel. (061) 126-35-84

Mladoletniška kriminaliteta narašča

Več kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter kršitev javnega reda in miru - Pri mladoletnikih zadnje čase opazen pojav uživanja in promet z mamili - 19 samomorov

NOVO MESTO - Če je policijska postaja Novo mesto, ki skupaj s policijskima okolišema Šentjerne in Dolenjske Toplice pokriva območje občin Novo mesto, Šentjerne in Škocjan, lani zabeležila manj kaznivih dejanj zoper premoženje, pa so bila v porastu kazniva dejanja zoper življenje in telo ter kršitve javnega reda in miru; obravnavali pa so več kot 100 kaznivih dejanj, pri katerih so bili osumljeni mladoletniki ali otroci, kar pomeni 14-odstotni porast tovrstne delinkvence na območju treh občin.

Pri mladoletniški kriminaliteti prevladujejo predvsem tatvine, velike tatvine, poškodovanja tuje stvari, odvzemi motornih vozil ter povzročitev lahkih in hudih telesnih poškodb, v zadnjem obdobju pa beležijo tudi uživanje in promet z mamili. Zato bodo po besedah komandirja policijske postaje Novo mesto Franca Prašnikarja, prav mladoletniški populaciji in pojavu mamil posvetili še več pozornosti, kot tudi odkrivanju novih pojavnih oblik različnih vrst kaznivih dejanj in zaznavanju tako kriminalnih žarišč, da se zagotovi splošna varnost. Prav za slednjo lahko veliko storijo tudi občani.

Lani so policisti obravnavali 623 kaznivih dejanj, kar je v primerjavi z letom prej nekaj manj; od skupnega števila pa je enota raziskala 72 odst. dejanj, kar je po besedah komandirja visok odstotek raziskanoosti in je bistveno večji od leta prej, ko je bilo raziskanih slabih 60 odst. vseh kaznivih dejanj. Ovadenih je bilo 508 oseb, od tega 105 mladoletnikov in 26 otrok.

Na področju prometne varnosti enota na podlagi številčnih pokazateljev beleži izboljšanje, saj je bilo na območju policijske postaje Novo mesto za četrtino manj prometnih nesreč kot leto prej, med temi je bilo 8 nesreč s smrtnim izidom. Najhujše posledice nesreč so zaradi neprilagojene hitrosti, nepravilne strani in smeri vožnje. V nesrečah je bilo udeleženih 35 otrok in mladoletnikov, na srečo pa med njimi ni bilo smrtnih žrtev. Na regionalnih cestah se je zgodilo 98 nesreč,

dice nesreč so zaradi neprilagojene hitrosti, nepravilne strani in smeri vožnje. V nesrečah je bilo udeleženih 35 otrok in mladoletnikov, na srečo pa med njimi ni bilo smrtnih žrtev. Na regionalnih cestah se je zgodilo 98 nesreč,

Franco Prašnikar, komandir policijske postaje Novo mesto: "Varnost na območju treh občin je še vedno ugodna in obvladljiva, s spremljanjem stanja in realizacijo zastavljenih usmeritev pa bomo skušali rezultate še izboljšati in s tem prispevati k večji varnosti na vseh področjih."

USODNO ZADNJE DREVO

ČRNOMELJ - V petek, 12. aprila, je 51-letni Anton L. iz Gribelj s prijatelji v bližini Kolpe na Krasincu podiral drevje. Ko so nekaj po 12. uri podirali zadnje drevo, je to padlo prav na Antona in ga tako hudo poškodovalo, da je na kraju nezgode umrl.

Varujejo lahko le podjetja z licenco

Bradač brez dovoljenja

NOVO MESTO - Varovanje premoženja in ljudi postaja vse pomembnejše in agencije, ki se ukvarjajo s tovrstno dejavnostjo, so vse pogostejše. Zakon o zasebnem varovanju, ki je bil sprejet leta 1994, določa, da lahko premoženje in osebe varujejo le podjetja, ki imajo ustrezno licenco, to pa izda Zbornica za zasebno varovanje Republike Slovenije v soglasju z Ministrstvom za notranje zadeve. Na območju občine Novo mesto delujejo tri agencije z licenco: Protekt, Varnost in Varpos, v črnomaljski občini pa Berkopec.

Kot smo ugotovili, podjetje Bradač security nima ustreznih dovoljenj za varovanje in tako prej omenjenim podjetjem nelojalno konkurrira. Z varovanjem se to podjetje ukvarja od začetka lanskega leta, član Zbornice za zasebno varovanje pa je od 28. februarja letos, vendar članstvo v zbornici še ne pomeni, da s članstvom dobi tudi licenco, saj mora zanj izpolnjevati zahtevane pogoje. Izvedeli smo, da so z njihovim delom brez dovoljenj seznanjene ustrezne inšpekcijske službe, zbornica in Ministrstvo za notranje zadeve, prijavo pa bo že konec aprila obravnaval odbor zbornice za zasebno varovanje.

Ker je tudi stranka, ki sklene pogodbo s podjetjem, ki za dejavnost ni registrirana, storila prekršek, je prav, da se pred sklenitvijo pogodbe prepričate, ali je podjetje registrirano za to dejavnost in če ima licenco. Morda bo še najvarnejše, če to preverite na Zbornici za zasebno varovanje. Ni namreč pomembno le varovanje oseb in premoženja, pač pa tudi varovanje vaših pravic.

• Na območju občin Šentjerne, Škocjan in Novo mesto so lani policisti sodelovali pri iskanju 19 pogrešanih oseb, pri 57 različnih požarih in 5 delovnih nezgodah. Lani je bilo zabeleženih 19 samomorov, 7 poskusov samomorov in 17 nenadnih smrti.

od katerih izstopa cesta R 333 Soteska - Šentjernej.

T. GAZVODA

PRETEPEN ZARADI DOLGA

NOVO MESTO - 30-letni D. S. iz Stranske vasi ter 28-letni B. Š. in 30-letni M. K. iz Metlike so utemeljeno osumljeni kaznivega dejanja izsiljevanja. 6. marca zvečer sta se B. Š. in M. K. po naročilu D. S. z osebnim avtom pripeljala iz Velenja v Stransko vas do 26-letnega T. M. ga pretepla, zvezala, z glavo namakala v vedro, v katerem je bila barva za beljenje, in od njega izsilila, da je podpisal dve izjavi o dolgu, katerega ni bil dolžan naročniku D. S. Z mučenjem sta ga osumljenca hudo poškodovala.

SKRB ZA KOLESARJE

Od 15. aprila do 10. maja bodo policisti izvajali akcijo "Kolesar". Glavni namen akcije je vplivati na rizično skupino prometnih udeležencev, ki se vozijo s kolesom. Z akcijo želijo doseči, da bi kolesarji spoznali nevarnosti, ki jim pretijo v prometu, spoznali pomen opreme kolesa in brezhibnosti naprav na kolesu ter uporabe kolesarske varnostne čelade. Kolesarji so namreč pogosto žrtve motoriziranega prometa, pogosto je vzrok nepoznavanje cestnoprometnih predpisov. Zloženko "Veselo na kolo" bodo policisti vročali kolesarjem, ki bodo storili kakršenkoli prekršek v cestnem prometu. Posebna skrb bo namenjena kolesarjem do 15. leta starosti in starejšim.

Ostane le trkanje na (za)vest ljudi

Črna odlagališča ogledalo našega odnosa do narave - Vse več odpadnih gum - V Posavju sploh ni inšpektorja za okolje - Kako javna odlagališča vplivajo na pitno vodo?

Očitno je, da gesla, kot so "Za čisto Slovenijo" in podobno, bolj malo zaležejo. Potrditev lahko najdemo že v najbližjem gozdu in drugod, kjer si vse bolj odločno utirajo pota črna odlagališča. In kaj ostane regiji, kot je na primer Posavje, kjer kljub številnim velikim onesnežavcem okolja nimajo niti inšpektorja za okolje? Nič drugega, kot še naprej trkati vsaj na zavest občanov. Stanje je namreč vse slabše.

Posavje, predvsem pa brežiško območje, še posebej zaznamuje bližina hrvaške meje, saj preko nje dnevno potujejo številni hrvaški kupci, na srečo po nakupih v našo deželo, na žalost pa s njimi ostajajo tudi odpadki.

Da se je v zadnjih dveh ali treh letih prodaja gum predvsem v brežiški občini močno povečala, pove tudi porast števila vulkanizerjev. Tovrstna trgovina namreč dobro teče prav na račun Hrvatov, ki pri nas kupijo nove gume, stare pa imajo bolj ali manj enako usodo. Včasih jih z dvorišča vuklaničerja proti plačilu odpeljejo Romi, a zgodi se, da jih kmalu zatem odvržejo nedaleč stran, denar pa pridno spravijo v žep, nekaj pa jih konča pri kmetih kot otežitev silosov. Drugi vulkanizerji se "znajdejo" in jih vrnejo kupcem, a tudi ti ne ostajajo v iznajdljivosti in jih vržejo za prvimi ali drugim ovinkom. Če bi se namreč z njimi v prtljajniku podali čez mejo, bi carinik opazil nove gume in plačilo carine bi bilo neizogibno.

Mestni odbor SDS je pred kratkim predlagal, da bi v opuščenih prodornih piščančje farne v Brežicah vzpostavili časno deponijo gum, ki bi jih, ko bi se jih nabralo dovolj, odpeljali v Salonit Anhovo, ki je registriran

31 strelor sredi Črnomlja

Še ne 16-letni Rom dopoldne v središču mesta streljal na sorodnika - Zelo premišljen načrt?

ČRNOMELJ - V ponedeljek nekaj po 9. uri dopoldne je bilo središče Črnomlja priča pravemu strelskemu obračunu, saj je še ne 16-letni Rom Franc K. v avto, v katerem sta bila dva Roma, naperil več rafalnih strellov. 22-letnega Borisa je hudo poškodoval, njegovega sopotnika je obstrlel, krogle pa so leteli tudi mimo glavne tarče v enega od avtomobilov, ki ga je vozil Franc P. Ko je ta opazil, da je mladenič vanj nameril avtomatsko puško kalašnikov, se je hitro sklonil in se tako izognil verjetno smrtnemu strelu, saj je ta prebil šipo v višini glave.

Obračun med Romoma ima starejše korenine, saj sta družini, ki sta celo v ožjem sorodstvu, prišli že večkrat v spor. Tudi njihova življenja so že bila ogrožena, prerekanja pa so šla tako daleč, da se je ena od družin zato preselila z Lokev v Kanižarico. Natančnejšo sliko ponedeljkovega dogodka bo sicer dala preiskava, očitno pa je, da je bil napad na Borisa načrtovan. V ponedeljek smo bili namreč 15-ega, to pa je izplačilni dan za Rome, zato je Borisa Franc počakal pri banki. Ko je

videl, da se ta pelje s stoenko, je nameril vanjo in odzadaj zadel voznika. Zaradi hudih poškodb je avto ustavil. Sopotnik Željko je skočil iz avta in stekel proti pošti, Franc pa je proti njemu nameril daljši rafal. Eden od strelorv ga je zadel v nogo. Da so bili strelji vse prej kot mačji kašelj, pove tudi to, da je ena od krogel prebila celo govorilnico v notranjosti pošte. Boris je sestrelil cel saržer s 30 krogliami in še eno iz cevi.

Dogodek v Črnomlju se na srečo ni končal tragično, čeprav je Borjsovo stanje kritično, a lahko bi bilo veliko huje, saj so si Romi za družinski obračun z rafalnim streljanjem izbrali središče mesta, ki je bilo od 9. uri zelo prometno. Hkrati se spet postavlja vprašanje neza- konite posesti orožja in njegove uporabe ter vloge staršev pri dogodku. Morda je bil mladoletni Rom le orodje za premišljeno izpeljan načrt očeta, kajti mladoletnika čaka veliko milejša kazen. Tudi takšno mišljenje je rezultat preračunavanja na osnovi znane uspešnosti kaznovanja in obravnave tovrstnih kaznivih dejanj.

T. G.

KINOLOŠKI DAN NA TRŠKI GORI NAD KRŠKIM - Lovsko-kinološko društvo Posavje Krško, ki združuje rejce in vodnike lovskih psov v Posavju, je v soboto, 13. aprila, pri lovskem domu Jožeta Jurečiča na Trški gori nad Krškim pripravilo telesno ocenjevanje mladih psov. Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi namreč lovec zavezuje, da morajo biti psi čistokrvni in lovski, zato je potrebna telesna ocena in preizkušnja sposobnosti. Lovci, ki delujejo na območju Lovske zveze Posavje, so na telesno ocenjevanje pripeljali več kot 70 psov. Opazno je znatno upadanje psov ptičarjev zaradi zmanjšanja male divjadi, število goničev in jamarjev je standardno, medtem ko število psov krvosledcev raste, kar je razveseljivo,

voljenj. V gramoznici Vrbina pa odpadke odlagajo celo nekatera zelo znana podjetja! In kje bo končala nesnaga, ko bo Sava

• Vzrok, zakaj odgovorni ne ukrepajo, tiči tudi v odnosu države do okolja. Tako je sedaj v pripravi strategija ravnanja z odpadki, žalostno pa je, da sedaj za celotno varstvo okolja namenjamo le 0,4 odst. družbenega bruto proizvoda. Koliko nam je mar za vpliv odpadkov na okolje, pove tudi podatek o denarju, namenjenem za tono odpadkov. Če so na primer v Nemčiji pred leti namenjali 20 mark za tono odpadkov, lani pa 150, se v Sloveniji zadovoljujemo s petimi markami na tono odpadkov! Žal rešujemo odpadke ceneje na račun cene okolja...

poplavila to območje? Odpadki namreč ležijo le 30 metrov od Save!

T. GAZVODA

PRIMER IZ BREŽIC - Gramoznica v Vrbini, ki je le 200 metrov stran od centra Brežic, odkriva podobo, ki je mestu v sramoto.

Tri dni namiznoteniškega praznika mladih

Od petka do nedelje je bilo v Novem mestu mednarodno prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu za mlade - Največ medalj Madžarom in Romunkam - Slovenski reprezentantje so se enakovredno kosali z najboljšimi - Srebro in bron med ekipami

NOVO MESTO - Mednarodno prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu za mlade v Novem mestu je prizadevnim organizatorjem iz namiznoteniškega kluba Krka Novo mesto popolnoma uspelo. Udeležba mladih športnikov iz Madžarske, Nemčije, Italije, Romunije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Jugoslavije, Češke, Slovaške in Slovenije je bila izvrstna, med nastopajočimi pa je bilo kar nekaj mladih mojstrov bele žogice, ki so si okoli vratu že obesili medalje z evropskih mladinskih ali kadetskih prvenstev, nekateri pa si kaj takega obetajo letos. V Novem mestu so največ medalj osvojili Madžari in Romunke, pa tudi Slovenci so dokazali, da se lahko kosajo z najboljšimi tujci.

Madžara Robert Gardos in Adam Pattantyus sta bila med fanti najuspešnejša udeleženca novomeške prireditve. V petek in soboto sta naši severovzhodni sosedji priigrala ekipno zmago, v nedeljo pa sta v finalu posameznikov sama odločala o zlatu. Po ogorčenem in izenačenem dvoboju je zmagal Gardos.

Med dekleti sta enak uspeh kot Madžara dosegli Romunki Mihaela Encea in Mihaela Steff, ki sta zma-

gali v ekipnem delu in prav tako med posameznicami, kjer sta se med sabo pomerili v finalu, zmagala pa je Enceeva. Spodrsnilo jima je le v igri parov, kjer sta ju v finalu premagali simpatični Madžarki Rita Kertai in Reka Agardi. Zelo zanimiv je bil finale moških parov, kjer so se srečali Hrvaata Tošič in Juzbašič ter Jugoslovana Marič in Djukič. Na koncu sta morala Jugoslovana za zmago čestitati Hrvatoma.

Slovenski predstavniki so se izkazali predvsem v ekipnem delu, kjer sta obetavna Helena Halas in izkušena Petra Dermastija, bivša evropska kadetska prvakinja, osvojili srebrno medaljo. Da slovenski mladinski namizni tenis ne zaostaja veliko za namiznoteniškimi velesilami, sta dokazali predvsem v finalu proti Romunkama, saj sta Enceovo in

Steffovo premagali v igri parov, predvsem Halasova pa se je Romunkama zelo dobro upirala tudi v posamičnih igrah. Tudi naša prva fantovska ekipa se je izkazala. Janez Petrovčič in Miran Horvat sta v

ROMUNI OSTALI V DOLGI VASI

Romunska reprezentanca je prispeala na mednarodni prehod Dolga vas brez vseh potrebnih papirjev za prehod meje, zato jih murskosoboški policisti niso pustili v Slovenijo. Ker so jim Romuni znali povedati le to, da želijo v Novo mesto, so murskosoboški policisti poklicali novomeške kolege, kjer se je na telefon oglašil Stanislav Košir, sicer navdušen rekreativni igralec in organizator namiznega tenisa, ki mu ni bilo treba dolgo pojasnjevati, za katere Romune gre. Sredi noči so se novomeški organizatorji odpravili ponje. Kljub temu da so Romuni prišli v Novo mesto šele proti jutru in jim je za počitek pred začetkom tekmovanja ostalo zelo malo časa, so osvojili kar 4 medalje.

kvalifikacijah premagala Bosno in Hercegovino, Slovaško in Jugoslavijo, v polfinalu pa nista bila kos izvrstnim Nemcem, tako da sta ekipno osvojila 3. mesto.

Nekoliko manj sreče so imeli slovenski reprezentantje v igri posameznikov in v igri parov. Se največ

smo pričakovali od dekliške dvojice Petra Dermastija - Helena Halas. V igri parov sta se še drugi srečali s Čehinjama Webrovo in Radnicovo, ki sta ju s 3:0 v ekipnem polfinalu premagali. Tokrat sta z 21:18 dobili le prvi niz, naslednja dva pa izgubili na 17 točk. Janeza Petrovčiča in Mirana Horvata sta v četrtfinalu z 2:0

• V slovenski reprezentanci je nastopil tudi Novomeščan Matjaž Retelj, ki je v ekipnem delu skupaj z Urošom Slatinškom osvojil 3. mesto v skupini C: s 3:0 sta premagala drugo hrvaško ekipo in z enakim izidom izgubila s Čehi in Romuni. Skupaj sta nastopila tudi v igri parov, kjer sta se uvrstila v osmino finala, v igri posameznikov pa je Retelj v prvem krogu z 2:0 premagal Nedima Smajića iz Bosne in Hercegovine, potem pa z 0:2 izgubil z odličnim Nemcem Markusom Leitzaumom.

premagala kasnejša zmagovalca Hrvata Tošič in Juzbašič. Med dvojicami je skupaj z Madžarko Szvitano v četrtfinalu igrala tudi Tina Safran - dvoboj z Romunkama Enceovo in Steffovo sta izgubili z 0:2.

V igri posameznikov sta edina naša predstavnika v četrtfinalu izgubila: Helena Halas s 1:2 proti prvosilki turnirja Romunki Mihaeli Encea, Janez Petrovčič pa z 0:2 proti odličnemu Nemcu Hirscherju.

I. VIDMAR

Prikupni Madžarki Rita Kertai (levo) in Reka Agardi sta z zmago nad Romunkama Enceo in Steffovo, tretjo in šesto mladinko v Evropi, presenetili tudi strokovnjake. Bronu med ekipami dodali še dve v dvojicah.

NAJHITREJŠI BILTE

Pripravljalci uradnega biltena mednarodnega prvenstva Slovenije v namiznem tenisu za mlade močno presenetili predsednika organizacijskega odbora Marjana Slatinška in predsednika slovenske olimpijskega komiteja Janeza Kijanciča, ko so jima le sekundo koncu zadnjega dvoboja izrekli končni bilten prvenstva, v katerem je bil že vpisan prvi izid prve končne finalne tekme posameznikov med Madžaroma Gardosem Pattantyusom. Fantje iz novinarske pisarne so namreč pripravili različne verzije zadnje strani biltena z vsemi možnimi izidi finalnega dvoboja, Dušen Pezelj, ki je v novinarsko središče, pa jima je jasnil, da so njegovi fantje takšne konvokacije, da so že vnaprej vedeli, kdo bo zmagal.

GORJANSKI ŠKRAT

GOSPODIČNA - Zamisel Roberta Rudmana, da bi planinci, ki ne hodijo na Gorjance, sestavili skupino, imenovano Gorjanski škrt, je padla na plodna tla, saj je ni pogoj za pridobitev naziva gorjanski škrt, to je da v tekočem letu manj 15-krat obišče planinski dom na Gosposdični, že do konca maja izpolnilo 30 planincev, v prvih aprilskih dneh pa se jim je pridružil 15. Obisk že sicer priljubljene Gosposdične točke se je močno povečal, kar je močno povečalo tudi na Gorjanci veselo precej zasneženi. Med gorjanskimi škrti je kar precej starejših ljudi, katere je tak način rekreacije preživljanja prostega časa zelo zanimal.

I. V.

Lokostrelci tekmovali na Otočcu

Franko deseti v compoundu

OTOČEC - V soboto in nedeljo sta lokostrelska zveza Slovenije in lokostrelski klub Novo mesto v sodelovanju s Krko Zdravilišči pripravila tekmovanje v disciplini FITA arrowhead round 12+12, na katerem je nastopilo 45 lokostrelcev iz vse Slovenije. Tekmovalci so se pomerili na 3 km dolgi gozdni progi s 24 tarčami na neznan in znane razdalje od 15 do 60 metrov, za vsako tarčo pa so namenili po tri puščice; razdeljeni pa so bili po starosti in po slogih: compound, olimpijski slog in goli lok. V najbolj množični disciplini compound je med člani zmagal Dejan Sitar iz Kranja, Samo Jarc s Čateža je bil šesti, Novomeščani pa so se uvrstili v drugo polovico razpredelnice: Igor Franko je bil deseti, Samo Šenica dvanajsti, Aleš Golob 15., Drago Sluga 16. in Božo Pirc 17. Med članicami je zmagala Jožica Emeršič iz Mozirja, Antonija Erjavšek s Čateža je bila četrta, Novomeščanki Bernarda Lovrin in Darja Sluga pa peta oziroma šesta.

Nekaj več tekmovalcev je bilo tudi v disciplini goli lok, kjer je zmagal Zare Kranec iz Gornjega Grada, Čatežan Milan Jamnik je bil tretji, Novomeščana Martin Fabjan in Tomaž Hodnik pa sta osvojila osmo oziroma deveto mesto. Bolj koti na tekmovalnem področju so se člani lokostrelskega društva Novo mesto že po tradiciji izkazali kot organizatorji.

I. V.

KONEC UGIBANJ

LITIJA - Z zmago nad Iskro Litum so košarkarji domžalskega Heliosa naredili konec ugibanj o četrtem moštvu, ki bo prihodnje leto igralo v A-1 ligi. S tem je tudi sinočnja tekma v Novem mestu med Krko in Lijičani izgubila na pomenu.

NAJUSPEŠNEJŠI V SLOVENSKI REPREZENTANCI na mednarodnem prvenstvu Slovenije v namiznem tenisu za mlade sta bili Petra Dermastija (levo spredaj) in Helena Halas (desno zadaj), ki sta v ekipnem delu nastopili v finalu, v igri parov pa sta se uvrstili v četrtfinale, kjer je Halasova igrala tudi med posameznicami. (Foto: I. Vidmar)

I. VIDMAR

Novomeščanke tretje in v Evropi

Novomeške odbojkarice so Koprčanke premagale tudi na drugi tekmi doma in potem še v Kopru in osvojile končno tretje mesto v državi - Prihaja čas mladih

NOVO MESTO - Želja novomeških odbojkaric, ko so se pred tremi leti uvrstile v prvo ligo, da po prvi sezoni, ko naj bi predvsem nabirale izkušnje, in v naslednjih letih vidno vlogo v slovenski ženski odbojki, se tudi letos uresničuje. Prvo prvoligaško tekmo so oktobra leta 1993 proti Bledu dobile s 3:2, na drugi tekmi pa so s 3:1 premagale Koprčanke. Zanimivo je, da so prav dvoboji s tema dvema ekipama tudi v letošnji sezoni krojili usodo Novomeščank.

Novomeščanke so tudi na začetku letošnje sezone premagale Blejke, na koncu pa povsem zaslužno trikrat zaporedoma Koprčanke, kar jim je prineslo končno tretje mesto in s tem nastop v pokalu evropske odbojkarke CEV, kjer so odbojkarice TPV-ja nastopile tudi že to sezono.

Cilj odbojkaric pred letošnjo sezono je bil priti v skupino štirih ekip, ki se v končnici pomerijo za naslov državnih prvakinj. To jim je uspelo, a so dolgočasno dvokrogno tekmovanje začele s četrtega mesta in po nekaj porazih je bilo jasno, da možnosti za drugo mesto ni več, in so čakale le še na finalne tekme za končno 3. mesto. V nasprotju z Novomeščankami Koprčanke, njihove kasnejše konkurentke za 3. mesto, skoraj do zadnjega trenutka upale na drugo mesto in boj za naslov. Tako so Dolenjke v finalu nastopile kot prerajane, Primorke pa očitno brez pravega motiva po porazu na prvi tekmi v Kopru niso bile sposobne zbrati dovolj moči, da bi TPV vsaj enkrat premagale. Ob upoštevanju vseh naštetih dejstev tri zaporedne zmage Novomeščank in končno tretje mesto sploh niso

presenečenje. Sedaj čaka odbojkarice dolg odmor, med katerim imajo dovolj časa, da poskusijo doseči bistveni kakovostni preskok v igri predvsem tistih

mladih igralok, ki so letos večinoma sedele na klopi, saj s tujkami oziroma kupljenimi dobrimi slovenskimi igralkami ne gre pretiravati, temelj ekipe morajo ostati doma vzgojene igralke. In mlade bodo morale kmalu na igrišče, saj se je Ivica Menger praktično že poslovila od aktivnega igranja, o koncu kariere pa razmišlja tudi Alenka Ostroveršnik in še katera.

I. VIDMAR

Priznanja trebanjskim športnikom

Golieva priznanja na področju športa je za lansko leto dobilo 7 športnikov in 4 ekipe iz trebanjske občine

TREBNJE - Na slavnostni akademiji v počastitev spominskega dne Pavla Golie so v sredo, 10. aprila, zvečer v avli Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje podelili priznanja posameznikom in društvom za športne dosežke v preteklem letu. Uroš Škerbiš je dobil Golievo priznanje kot najboljši mlad športnik občine. Uroš je učenec OŠ Mirna in član badmintonskega kluba Tom Mirna, lani pa je postal prvak Slovenije v kategoriji do 14 let. Najboljši trebanjski športnik leta 1995 je Martin Strel, ki je priznanje dobil za odlične rezultate v maratonskem plavanju.

Naziv najboljših mladih športnic v Trebnjem si je zaslužila Marija Kuselj, učenka OŠ Pavel Lunaček in članica ŠSD. Na državnem prvenstvu osnovnošolcev si je prisvojila 3. mesto v metu žogice, hkrati pa je ena najzaslužnejših igralok v šolski košarkarski ekipi, ki je osvojila naslov osnovnošolskih vice prvakinj. Najboljša športnica kegljarka Mercatorja Trebnje Milena Veber, najboljša kegljačica v Občinski kegljaški skupini in zmagovalka državnega turnirja. Športna zveza Trebnje je Golievo priznanje podelila tudi trem najboljšim športnicam v kategoriji lažje duševno prizadetih: Mileni Preskar

za 2. mesto na specialnih zimskih OI v veleslalomu - tudi letos je Milena kandidatka za SP; Stanki Zaletel za osvojen 2. mesto v teku na 100 metrov na specialnih letnih OI in Tončki Starič za 2. mesto v skoku v daljino na letnih specialnih OI.

Golievih priznanj na športnem področju pa so bila deležna tudi društva. Najboljša občinska ekipa je ekipa rokometnega kluba Akropol Trebnje. Po odličnih igrah se je v preteklem letu uvrstila v 1. državno ligo. Za najboljšo žensko ekipo je bil razglašen Košarkarski klub Mercator Trebnje, ki je lani dosegel 1. mesto v novomeški regiji (Trebnje, Metlika, Črnomelj, Novo mesto). Med najboljšimi ekipami v Sloveniji spada košarkarska sekcija deklet ŠSD OŠ Pavla Lunačka, ki je dobila priznanje kot najboljša mlada ekipa deklic v Trebnjem. Dekleta so na državnem prvenstvu OŠ zasedla 2. mesto v kategoriji mlajših deklic. Kot najboljša mlada ekipa dečkov pa je Golievo priznanje dobila ekipa badmintonskega kluba Tom Mirna, ki je v samem vrhu republiških jakostnih lestvic. V letu 1995 so fantje postali ekipni državni prvaki v kategoriji starejših dečkov.

L. MURN

FARA: KOŠARKARSKI TURNIR

FARA - V telovadnici nove šole v Fari bo v soboto, 20. aprila, od 10. do 18. ure turnir "Košarka-Fara 96", na katerem bodo sodelovale ekipe: Jezica (veteranke), Tekont Ljubljana, Kočevje (veterani), Moris Kočevska Reka, Gluhi Slovenije in domača ekipa Kostel.

ŽUŽEMBERČANI ZAKLJUČILI

ŽUŽEMBERK - Žužemberški odbojkarji so z zmago s 3:1 nad Hočami končali letošnje prvenstvo v drugi odbojkarjski ligi, kot drugouvrščeni pa so se neposredno uvrstili v 1.B ligo. Po končani zadnji tekmi so v velikem vojaškem šotoru pred telovadnico pripravili bogato pogostitev, ki so jo bili deležni vsi ljubitelji odbojke in žužemberškega kluba, igralci, sodniki in pokrovitelji. V nedeljo je njihova pionirska vrsta na domačem igrišču zmagala na polfinalnem turnirju državnega prvenstva in se tako uvrstila v finale, kjer se bo srečala s Črnučami in Šostanjem - Topolščico, tam pa Žužemberčani z reprezentanti Pučjem, Oberstajem, Perkrom in Slakom na čelu precej pričakujejo. O največjem uspehu žužemberškega športa bomo še poročali.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

KOŠARKA

SKL, polfinale končnice, prva tekma: INTERIER KRŠKO: KOVINOTEHNA SAVINJSKA POLZELA 90:72 (46:28); **INTERIER KRŠKO:** Nakič 15, Kraljevič 20, McDonald 12, Ademi 14, Murovec 10, Kukič 3, Zaturski 1, Krajcar 9, Kralj 1; **druga tekma:** KOVINOTEHNA SAVINJSKA POLZELA: INTERIER KRŠKO 97:98 (86:86, 43:42); **INTERIER KRŠKO:** Kraljevič 16, Krajcar 6, McDonald 17, Nakič 45, Ademi 12, Kralj 2; V finalu končnice se bo Interior za naslov prvaka pomeril s Smeltom Olimpij. **Skupina za A-1, 13. krog:** ISKRA LITUS LITIJA: HELIOS DOMŽALE 72:86 (40:50); **ISKRA LITUS:** Kandžič 2, Peterlin 7, Ivanovič 14, Vulič 6, Bošnjak 22, Setina 14, Šiško 7; Sinoča naj bi Iskra Litus in Krka v Novem mestu odigrali zadnjo tekmo prvenstva.

ODBOJKA

1A. DOL, ženske, finale končnice, 2. tekma za 3. mesto: TPV NOVO MESTO: CIMOS 3:1 (12, -14, 14, 9); **3. tekma:** CIMOS: TPV NOVO MESTO 1:3 (-9, 10, -13, -16); TPV je s tretjo zmago nad Cimom osvojil končno tretje mesto in se je uvrstil v pokal evropske odbojkarke zveze (CEV). Čestitamo! **Za uvrstitve v 1.A DOL, moški, 8. krog:** KRKA: SIMONOV ZA-LIV IZOLA 1:3 (12, -6, -12, -13); **9. krog:** KRKA: LJUTOMER (tekmo so odigrali sinoči); **LESTVICA:** 1. Minolta Bled 18, 2. Simonov zaliv Izola 12, 3. Krka 12 (tekma manj), 4. Fužinar 10, 5. Ljutomer 8 (tekma manj), 6. Kamnik 4; V soboto se bo Krka v gosteh pomerila s Fužinarjem. **Za uvrstitve v 1.A DOL, ženske, 9. krog:** CELJE: LIK LITIJA (Kočevke niso odšle na tekmo v Celje); **LESTVICA:** 1. Celje 22..., 5. Lik Litiia 6 itd. **2. DOL, moški, 22. krog:** ŽUŽEMBERK: IGM HOČE 3:1; **SIP ŠEMPETER: PAN KOVINAR KOČEVJE 3:1** (14, 5, -11,

15) **LESTVICA:** 1. Granit Preskrba 40, 2. Žužemberk 40, 3. Telmo Lubnik Škofja Loka 34..., 4. Pan Kovinar 18 itd.; Tekmovanje v drugi ligi je končano, v 1.B ligi se je poleg Granita Preskrbe uvrstil tudi Žužemberk. Čestitamo! **3. DOL, moški, 22. krog:** BOHINJ: MOKRONOG 3:1, KAMNIK: PAN KOVINAR II 3:1; **LESTVICA:** 1. Astec Triglav Kranj 44..., 2. Pan Kovinar II 16, 10. Mokronog 16 itd. Tekmovanje je končano. **3. DOL, zahod, ženske, 21. krog:** BLED II: LIK LITIJA II 3:1; **LESTVICA:** 1. Piran 38..., 11. Lik Litiia II 6 itd.; Tekmovanje je končano.

ROKOMET

1. SRL, moški, polfinale, 2. tekma: AFP DOBOVA: GORENJE 37:36 (34:34 28:28, 24:24, 10:14); **3. tekma:** AFP DOBOVA: GORENJE 29:31 (25:25, 22:22, 14:14); Gorenje se je z izidom 2:1 v zmagah uvrstilo v finale, AFP Dobova pa se bo s Primorskimi novicami Pro makom pomerila za končno tretje mesto; **za 5. do 8. mesto, 2. tekma:** PREVENT: KRŠKO 26:28 (12:11) **3. tekma:** PREVENT: KRŠKO 28:25 (13:9); Izid po treh tekmah je 2:1 za Prevent, tako da se bo Krško potegovalo za 7. mesto. **AM Cosmosom Slovonom; skupina za obstanek, 2. krog:** KODELJEVO: AKRIPOL 20:17 (7:7); **3. krog:** AKRIPOL: FRUK TAL 26:16 (13:8); **LESTVICA:** Akropol 7, 2. Kodeljevo 6, 3. Fruktal 4, 4. Inženiring Šarbek 1. V soboto se bo Akropol v Litiji pomeril z Inženiringom Šarbkom.

NOGOMET

3. SNL, zahod, 17. krog: BILJE: ELAN 1:0 (1:0); **PLETISA:** KO: TAVOR 2:2 (0:2); zaostala tekma 14. kroga: PLETISA: KO: PA: LITIJA 3:0; **LESTVICA:** Goriške opekarne 41, 2. Jadran HK 37, 3. Slovan 29, 4. Elan 28, 5. Pletisa Kolpa 23 itd.

Je tveganje večje od koristi ali koristi pretehtajo tveganje?

Te dni mineva deset let od katastrofanega dogodka, ki nas je vse prebudil iz sladkega sna o varnem življenju v senci jedrskih elektrarn in o neproblematičnosti miroljubne uporabe jedrske energije. 27. aprila 1986 je prišlo do eksplozije jedrskega reaktorja v 4. bloku črnobilske nuklearke, eksplozija pa je razsejala radioaktivne delce tisoče in tisoče kilometrov daleč. Posledice so bile hude in trajajo še zdaj, čutile pa jih bodo še mnoge naslednje generacije. Črnobilska katastrofa je pretresla ljudi in s sumom so se začeli ozirati v jedrske elektrarne, domače in sosedove. Tudi naša jedrska elektrarna v Krškem ni bila več le predmet občudovanja in tehnološkega ponosa. Valovi svetovnega gibanja za zapiranje jedrskih elektrarn so pljusnili tudi k nam in že nekaj let se govori o predčasnem zaprtju krške nuklearke. Letos se je s pobudo o razpisu referendumu o njenem predčasnem zaprtju ta problematika zastavila resno kot še nikoli doslej.

Pričakovali bi, da bo vprašanje ali predčasno zapreti krško nuklearko ali ne, precej bolj burilo javnost, kot pa dejansko jo. Po prvih odzivih je videti, kot da ljudi usoda naše edine nuklearke nekako ne zanima kaj dosti in da si za zaprtje precej bolj zagnano prizadevajo naši sosedje Avstrijci in Italijani. Pobudniki razpisa referendumu za zaprtje jedrske elektrarne Krško (JEK) še zdaleč niso zbrali dovolj glasov, da bi zadeva z referendumom lahko krenila naprej. Nezanimanje širše javnosti pa je bilo opazno tudi na javni tribuni "Zdravo Krško", ki ga je v Cankarjevem domu prejšnji teden v imenu okoljskih in drugih nevladnih organizacij pripravila Avtonomna skupina za trajnostno energetiko (Aste). V Štihu dvorani je bilo med udeleženci slišati skorajda več nemščine in angleščine kot slovenščine, precej stolov pa je ostalo nezasedenih. Kljub temu je tribuna izzvenela kar obetavno, če drugega ne, je bilo to eno prvih sočlenj, kjer je bilo mogoče poslušati kolikor toliko strpna razpravljanja ter čuti pripravljenost prisluhniti argumentom nasprotni strani.

Prav to je bil tudi eden od namenov organizatorja, da se namreč vzpostavi kvalitetna komunikacija med vsemi, ki odločajo oziroma katerih mnenje je v zvezi s krško nuklearko pomembno in merodajno. Pred javno tribuno so organizirali tri delavnice, na katerih so ugledni domači in tuji gostje razpravljali o oblikah odločanja, o ekonomskih vidikih različnih možnosti zapiranja nuklearke in o varnosti JEK. Na javni tribuni pa so predstavniki državnih ustanov, strokovnih organizacij, domačih in tujih nevladnih okoljskih organizacij, tuji strokovnjaki in posamezniki lahko predstavili svoje poglede in argumente.

Slišati je bilo vrsto znanih trditev, opazen pa je bil tudi racionalnejši pristop okoljskih organizacij do vprašanja zaprtja. Stališča strani, ki se zavzema za predčasno zaprtje JEK, je še najbolj jedrnat in temeljito opredelil naš belokranjski rojak dr. Dušan Plut, stališča nasprotni strani pa jedrski strokovnjak dr. Andrej Stritar, zato povzemamo predvsem njune poglobitve ugotovitve.

ZA ZAPRTJE

Možna tarča terorističnih napadov

Razlogi za predčasno zaprtje jedrske elektrarne Krško so etične, okoljske, ekonomske, socialne in varnostne narave. Plut je prepričan, da je jedrsko tveganje večje, kot so prednosti uporabe jedrske energije, pri čemer velja, da je tveganje pri JEK zaradi nekaterih razlogov še večje kot pri drugih podobnih elektrarnah, razen pri nuklearkah črnobilskega tipa.

V prid predčasnemu zaprtju JEK v naslednjih 10 letih govori več razlogov, med drugim pa je to tudi naša moralna mednarodna obveza. Slovenija se je s

podpisom Agende 21 v Rio de Janeiru 1992 namreč zavestno odločila, da bo gospodarstvo in življenjski standard gradila na temeljih sonaravnega trajnostnega razvoja, torej v okviru nosilnih zmogljivosti lastnega okolja in naravnih virov brez ogrožanja eksistenčnih pogojev in nesmotrnega izčrpanja omejenih naravnih virov bodočim generacijam. Opredelila se je za sonaravni razvoj in s tem za minimalno okoljsko tveganje. Za dolgoročno gospodarsko in okoljsko stabilnost mora biti po trajnostnih merilih organizirana predvsem energetska oskrba zaradi svojih vplivov na okolje in izčrpanja naravnih virov. Med vsemi energetskimi objekti pa so prav jedrski primer najbolj nesonaravne rabe. Z njimi se Slovenija dejansko odloča za nesonaravno energetsko pot.

V tem trenutku in v naslednjih desetletjih je zelo pomemben razlog za zaprtje dejstvo, da so se temeljito poslabšale geostrateške razsežnosti lokacije JEK. Z vojnami, genocidom in terorizmom na območju nekdanje Jugoslavije so se poslabšale širše varnostne razmere. Glede na velik porast jedrskega terorizma po svetu, zlasti po razpadu Sovjetske zveze, postaja možnost terorističnega napada na JEK bistveno večja. Možen napad bi bil lahko namenjen Sloveniji, še bolj pa sosednji Hrvaški. Da ne gre za iz trte izvite stvari, nam potrjujejo dogodki iz časa slovenskega samoosvobajanja, ko so v JLA načrtovali letalsko-raketni napad na JEK, ki naj bi sledil bombardiranju Ljubljane.

Upoštevanja vredno je tudi dejstvo, da leži JEK na potresno ogroženem območju z aktivnimi prelomnicami v neposredni bližini, kar povečuje potresno tveganost lokacije. Nanjo so nekateri strokovnjaki že opozarjali. Rezultati novjših raziskav sicer govore o zanemarljivi verjetnosti jedrske nesreče zaradi potresa, vendar Mednarodna agencija za

atomske energije vseeno priporoča nadaljnje geološke in seizmične raziskave. Zanje pa vlada ne namenja dovolj denarja, na kar je kasneje odločno opozoril dr. Stanko Busar. Zavestno odlaganje dokončnih geoloških in seizmoloških raziskav ter nastavitve vsaj šestih seizmografov je za d. Busarja že znak, da se poskuša prikriti resnično potresno ogroženost nuklearke.

Stalnica med tehtnimi argumenti za predčasno zaprtje so nizko- in srednjera- dioaktivni odpadki, saj se z nadaljnjim obratovanjem JEK njihova količina samo kopiči, z večjo količino teh odpadkov pa narašča zahtevnost varnega in trajnega shranjevanja. Poseben problem je izrabljeno jedrsko gorivo, za katero za zdaj celo v planetarnih okvirih ni ustrezne rešitve, kar kaže nemoralo sedanjih generacij, ki skrb za reševanje tega resnega problema prepušča bodočim generacijam. Te bodo morale tudi sicer nositi stroške zapiranja, če bo JEK delovala do predvidenega 2023. leta. Vlada je sicer ustanovila Sklad za razgradnjo JEK, vendar se ne polni tako, kot bi se moral.

Primanjkljaj električne energije, ki bi se pojavil s predčasnim zaprtjem JEK, bi bilo mogoče pokriti s smotno industrijsko in gospodinjstvo porabo električne energije, s povečanjem učinkovitosti termoelektrarn, z gradnjo verige savskih in malih hidroelektrarn, z gradnjo plinskih elektrarn, z uporabo obnovljivih energetskih virov, kot so geotermalna in sončna energija ter biomasa v odpadkih. Zanimiva je tudi sproizvodnja toplote in električne energije v industriji in v manjših mestnih plinskih elektrarnah, nekaj potrebne energije pa bi dobili z občasnim uvozom.

PROTI

Energetski primanjkljaj bi stežka pokrili

Ko je JEK leta 1983 začela obratovati, je bilo predvideno, da bo delala do leta 2023. V tem času naj bi ne samo proizvajali novo vrednost, to je električno energijo, ampak povrnili tudi vloženi denar in zbrali sredstva, potrebna za trajno shranjevanje radioaktivnih odpadkov in za razgradnjo. Predlogi, da bi jo predčasno ustavili, dejansko pomenijo skrajšanje normalne življenjske dobe energetskega objekta, kar med drugim pomeni, da bomo imeli neodplačan objekt, nenapolnjene sklade, hkrati pa bo nastal precejšen energetski primanjkljaj, ki ga ne bo mogoče pokriti. Zagovorniki predčasnega zaprtja po mnenju dr. Stritarja ne

upoštevajo dejstva, da bomo leta 2005, ko naj bi po sedanjih predlogih predčasno zaprli JEK, v Sloveniji morali ustavititi dve termoelektrarni, Šoštanj in Trbovlje, kar pomeni izpad kakih 400 mW električne energije. Če bi v tem času zaprli še JEK, bi to dvignilo energetski primanjkljaj na 1.000 mW, kar je za slovensko energetiko prehud zalogaj.

Kako ta primanjkljaj pokriti? Z alternativnimi obnovljivimi viri, kot so sončna energija, bioplin, energija vetra ipd., bi v najboljšem primeru pokrili le odstotek ali dva majkajoče energije. Gradnja novih hidroelektrarn ga tudi ne bi pokrila; če bi izkoristili prav vse zmogljivosti naših vodotokov, bi dobili iz novih vodnih elektrarn komaj tretjino sedanje proizvodnje nuklearke, povzru tega pa bi nas to kar precej stalo. Preostane torej gradnja elektrarn na fosilna gradiva, plin, premog, nafto, in pa uvoz elektrike. Termoelektrarne so okoljsko umazani objekti, zato je čudno, če okoljevarstveniki predlagajo takšne rešitve. Prav tako je z okoljskega vidika vprašljiva sproizvodnja elektrike s toploto. Uvoz pa je dandanes za razliko od preteklosti vedno bolj drag in negotov ter dolgoročno sploh ni nikakršna rešitev. Vprašljivo je tudi, zakaj bi pri nas zapirali nuklearko, potem pa uvažali denimo elektriko iz Francije, se pravi elektriko, proizvedeno v tamkajšnjih nuklearkah.

Račun je jasen in govori v prid nadaljnjega delovanja JEK. Da sploh ne omenjam stroškov, ki bi nastali z zagotavljanjem izpadle eergije Hrvaški, ki bi jo Slovenija morala solastnici v primeru zaprtja nadomestiti. Vsi stroški, od razgradnje nuklearke do gradnje nadomestnih elektrarn, bi dvignili ceno električne energije, kar pa takoj resno obremeni gospodarstvo. Po nekaterih izračunih bi predčasno zaprtje vsako slovensko gospodinjstvo stalo okrog 9.000 nemških mark.

Zagovorniki nadaljnjega obratovanja JEK se sklicujejo tudi na okoljsko čistost proizvodnje elektrike z jedrsko energijo. Krška nuklearka med normalnim obratovanjem ne vpliva na okolje, ne izpušča nobenih toplogrednih plinov, ki so pravi okoljski bič božji za ves planet. Segrevanje Save je pravzaprav edini vpliv, ki pa ni značilen samo za nuklearko, ampak za vsak termoeenergetski objekt. Radiološka obremenitev prebivalstva je povsem zanemarljiva, saj se je niti izmeriti ne da. Problem pa so seveda radioaktivni odpadki. Dr. Stritar meni, da gre za razmeroma majhne količine, ki jih lahko tako učinkovito in varno shranimo v geološke plasti, da ne bodo imele nobenega vpliva na naše zanamce. Tehnologija je znana, potrebno je samo politično soglasje. Enako velja za visokoradioaktivne odpadke, se pravi za izrabljeno jedrsko gorivo. Tehnologija trajnega shranjevanja je v svetu že razvita, ni pa še v praktični uporabi.

Tudi zagovorniki nukleark priznavajo, da so jedrske elektrarne nevarne in da možnost nezgode obstaja, vendar pa je ta možnost tako majhna, da jo koristi, ki jo imamo od nukleark, močno odtehta. Varno delovanje zagotavljajo osebe in varnostni sistemi, ki so na svetovni ravni. Nobena od neodvisnih komisij, ki so doslej podrobno pregledovale JEK, ni našla razlogov za zaprtje. Ugotovili so pomanjkljivosti, ki pa jih v nuklearki odpravljajo.

"Krška jedrska elektrarna nam daje poceni in okolju prijazno elektriko, zagotavlja nam energetsko suverenost, zato smo lahko samo veseli, da jo imamo," je poudaril dr. Stritar.

MILAN MARKELJ

Zakaj sploh da ali ne?

Jedrska elektrarna v Krškem je enim v zgražanje in strah, drugim pa v ponos in veselje, bi lahko nekoliko poenostavljeno rekli na rob večletnemu merjenju moči tistih, ki so za njeno predčasno zaprtje, in tistih, ki so za njeno normalno delovanje do konca predvidenega obratovanja. Naj smo je veseli ali ne, imamo jo, tu je in tu bo ostala, delujoča ali zaprta. Preko tega ne moremo, naj se še tako trudimo, saj nuklearko ni mogoče kar zbrisati z oblička slovenske zemljice, kot se ni mogoče delati, da je ni, in to v dobrem in v slabem. Postala je nekakšna nadležna nujnost, odkar je močnejše stopila v zavest javnosti. Povečana občutljivost Slovencev za okoljska vprašanja in v zadnjem času dokaj vsiljivo navijanje za predčasno zaprtje lahko pripeljeta do tega, da bi se na morebitnem referendumu ljudje odločali bolj po občutju kot po tehtnem razmisleku. Ali še slabše: da se sploh ne bi hoteli odločati in bi tako o za ves narod pomembni zadevi odločal le najbolj dejavni del prebivalstva, naj bo "zelen" ali "jedrski".

tudi tako

Za zdaj sicer prvi rezultati zbiranja podpisov za razpis referendumu, ki so precej borni in za mnoge povsem nepričakovani, kažejo, da se naši ljudje za referendum nekako ne ogrevajo. Vendar se stanje lahko hitro spremeni in z nekoliko bolj prefinjenimi prijemi zagovorniki referendumu le zberejo potrebno število podpisov. Potem se bo treba odločati, grenki kelih ne bo šel mimo.

Zapreti ali ne? Krška nuklearka je kot vsak jedrski energetski objekt lahko nevarna okolju, vendar le v primeru nesreče, če seveda vzamemo, da je shranjevanje nizko-, srednje- in visokoradioaktivnih odpadkov zadovoljivo rešeno. Je pa nedvomno tudi gospodarsko koristen objekt, ki ga vsaj v našem primeru ni mogoče brez velikih stroškov in udarca po gospodarstvu nadomestiti. To ni argument jedrskega lobija, ampak nespodbitno dejstvo. Tudi zeleni se ga zavedajo, saj so predčasno zaprtje premaknili za deset let, torej na leto 2005, kar pomeni, da bi tako nuklearki odvzeli le 17 let obratovanja. Ali se jo splača zapreti le za 17 let?

Komu je pravzaprav toliko do tega, da bi nuklearko v Sloveniji zaprli? Zeleni, ki so po prepričanju nasprotniki uporabe jedrske energije, kot smo videli, razmišljajo racionalno in so za takšno urejanje zaprtja, ki ne bi povzročilo prehudih gospodarskih in socialnih težav naši državi. Videti pa je, kot da na nas najbolj pritiskajo severni in zahodni sosedi. Pri tem je nekaj zelo motečega. Namreč to, da se ne zavzemajo z enako ihto za zaprtje nukleark denimo v Franciji ali Nemčiji. Je mar grda in nevarna samo naša? Ali pa morda menijo, da gre za nevarno igrarč, ki jo imajo lahko v rokah le modri zahodnjaki, čuši ali ščavi pa ne? Sicer pa nuklearka ni edino, kar bi radi urejali pri nas.

Če torej pride do referendumu, potem se bo treba odločiti za ali proti po pameti in vesti. Gotovo pa jih ne bo malo, ki bodo ob tem imeli nekoliko trpek občutek, da je namreč tisti pravi trenutek, ko bi se bilo zares smiselno odločiti o jedrski elektrarni, že davno minil. Predno so jo zgradili, bi morali pred javnostjo razgrniti pluse in minuse ter nato dati ljudem možnost, da se na odločijo za gradnjo ali proti nji. A ve se, da takrat, ko se je odločalo o jedrski elektrarni v Krškem, "ljudstvo na oblasti" ni imelo nobene besede. Zdaj pa naj jo ima, ko se naj odloča med dvema slabima odločitvama!

MILAN MARKELJ

Z javne tribune o jedrski elektrarni Krško v Cankarjevem domu: z leve proti desni sedijo: dr. Dušan Plut, Andrej Klemenc, Gorazd Barbič in dr. Andrej Stritar.

Žagarjevim se vgreza domačija

Pogosto slišimo, da na svetu res ni pravične porazdelitve dobrin, in tako bi lahko rekli tudi za vodo. Marsikje je primanjkuje in si jo ljudje želijo, saj brez nje ni življenja, spet drugje pa je je preveč in je zato nezaželena. S tem drugim se že kar nekaj časa ukvarja družina Žagar iz Jablana pri Mirni Peči. Pred približno petimi leti se je na njihovi domačiji kar čez noč naredila luknja, ki se je samo še povečevala in porušila vogala svinjakov. Grozi tudi stanovanjski hiši.

Gre namreč za kraški svet in meteorne vode so poleg nepravilno speljane kanalizacije v vasi krive za vse bolj nevarno življenje Žagarjevih. Kljub njihovim opozorilom že pred leti pa je novomeška občina šele lani pokazala zanimanje in voljo za pomoč, ki pa bi bila na začetku seveda veliko učinkovitejša kot sedaj.

Gospodar Jože Žagar pravi, da je bila na tem mestu luknja že prej in da je kot otrok z drugimi vanjo metal kamenje. Spominja se, da so skupaj začudeno poslušali, kako se je kamen odbijal in na koncu pljusnil v vodo. Zdajšnji udor pa se je pojavil pred petimi leti, neke okto-brske noči, ko je bilo hudo deževno neurje. "Zjutraj, še po temi, vstanem in grem v hlev, pa vidim pod hišo nekaj črnega. Bila je jama, ki se je pojavila kar čez noč, porušen je bil del svinjakov. Bili smo začudeni, kaj je zdaj to," pripoveduje. Seveda so o tem obvestili takratne oblasti in odgovorne, ki pa kljub ogledu niso nič ukrenili, ampak so rekli le, da za kakšne raziskave denarja ni. Jama seveda ni čudežno izginila, ampak se je samo še povečevala.

Naslednji pomembni dogodek, ki je dodal piko na i, pa se je zgodil lani poleti, ko je ponagajalo vreme in je močan naliiv povzročil poplavo sedaj že velike jame in spodnjega dela hiše. "Z vodo je bila zalita klet in spodnji prostori, tako da smo morali prašičke, ki smo jim domovanje uredili tukaj, hitro premakniti, seveda pa tudi vse ostalo. Poklicali smo na novomeško občino in prosili za pomoč. Naslednji dan je prišla delegacija z županom Francijem Koncilijo in Igorjem Hrovatičem, sekretarjem za kmetijstvo in turizem, in od takrat se občina ukvarja s tem problemom. Moram reči, da so zelo zavzeti in se trudijo, za kar smo jim

niti nagib ceste v drugo smer, potem tega problema ne bi bilo," je dejal Hrovatič.

Sedaj, ko so znani razlogi udara, je možna sanacija, ki zajema preusmeritev meteornih voda v vsej vasi, preureditev kanalizacije, ureditev in tamponiranje dvorišča pri Žagarjevih in pa sanacijo udara. Premer jame je preko 10 metrov in sega od svinjaka, katerega del je že v jami, pa do vogala stanovanjske hiše. Globina ni določena, ker dna udara ni. Študija sanacije ZRMK predvideva utrjevanje vogalov hiše, hleva, greznice. Seveda projekt ni poceni, sicer bi z deli že začeli. "Izračunali smo, da bi vsa sanacija stala približno 4 milijone tolarjev, in če bi bil denar, bi se vse to dalo narediti v nekaj mesecih. Tako pa bomo z deli začeli čimprej, in to postopoma. Nekaj sredstev bomo skušali zagotoviti v okviru ureditve poti v kompleksu agromelioracije Mirne Peči, kar je potrdil tudi minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Jože

Tako žalostno izgleda udor pod Žagarjevo hišo. Vogal svinjakov se je zrušil že lani ob hudem deževnem naliivu, jama pa se vseskozi le še širi in je sedaj veliko večja kot pred petimi leti, ko se je "zgodba" začela. Prva pomoč bi bila torej nujna že zdavnaj.

Osterc, ki si je marca ob obisku v Novem mestu ogledal udor v Jablanu (ministrstvo za te težave direktno ne nudi pomoči), po svojih močeh pa bo prispevala tudi občina," je povedal Hrovatič. Seveda bo velik del finančnih bremen padel na ramena Žagarjevih. Ti so po nasvetu Kmetijske pospeševalne službe že začeli

graditi nov hlev, ker sta v nevarnosti tudi stari hlev in gnojnična jama. Zato so dobili občinsko pomoč s subvencijami v kmetijstvu.

Hrovatič je dejal, da bo problem rešen takrat, ko se k Žagarjevim ne bo več stekala vsa voda, in sicer podtalnica ter iz kanalizacije. Če se uredi le sanacija

udora, se jama sicer ne bo širila, ampak trajna rešitev to ni. Zato je treba v prvi vrsti urediti kanalizacijo, pri čemer morali sodelovati tudi vaščani. S takimi in podobnimi nevednostmi pa se ne smemo čučjejo le v Jablanu, ampak je to nasprotno problem vasi, ki imajo v glavnem nevarne dotesne greznice. Še posebej pogosto se plazovi in vdori pojavljajo lani polovico leta, ko je v kratkem času padlo veliko dežja, na primer pri grmski osnovni šoli itd.

"V tej hiši ne bi prespal niti noči"

Žagarjevi niso sami krivi, da se njihova domačija počasi vgreza. To bi lahko doletelo tudi koga drugega v vasi Jablana, ki leži na kraškem svetu. Imajo le to srečo, da so si svoje domovanje in ostale kmečke poslopja ustvarili najnižje v vasi in so tako deležni preobilice vode.

Seveda je Žagarjevi družini, ki jo poleg Jožeta in Anice sestavljajo še tri otroci, hudo in si čimprej želi rešitve problema. Do takrat pa bodo ostali v svoji hiši, katere en vogal je zelo blizu udara. "Sprasujemo, kako da si upamo še vedno stanovati tukaj, če je pa nevarno. Tudi minister Osterc je ob obisku dejal, da v tej hiši ne bi prespal niti noči. Kam pa gremo drugam? Tu je naš dom in bomo ga, da niti ne razmišljamo, kaj bi lahko bilo," je povedala Anica. Človek se na vse navadi. Sicer pa Žagarjevi niso govorniki o svoji nesreči, za katero so niso krivi.

LIDIJA MUR

NAŠI KRAJI: KRAJEVNA SKUPNOST KOPRIVNICA

Vrtec ni ostal prazen

Pred leti so morali krajski skupnosti Koprivnica vložiti veliko naporov v prepričevanje večine pristojnih, ki so menili, da Koprivnica ne potrebuje vrtca. Prepričevanja so bila potrebna tudi za telovadnico, celo ukinitev šole jim je grozila, saj se je število prebivalcev na severovzhodnem delu krške kotline na robu Kozjanskega po vojni in tudi kasneje hitro zmanjšalo. Pa vendar: predvidevanja zagovornikov vrtca so bila pravilna. Danes je namreč zaseden do zadnjega mesta, zadnja leta pa se je v ta del krške občine vrnilo precej mladih družin, ki so si pred dobrim desetletjem poiskale boljše življenje v mestu.

Tako krajski sami kot vodstvo krajevnih skupnosti Koprivnica, ki združuje vasi Veliki Dol, Mrčna sela, Veliki Kamen in Koprivnico, so se zavedali, da bodo prebivalci v teh malih vaseh obdržali, če jim omogočijo čim boljše razmere, te pa so bile in so še daleč od povprečja, saj leži krajevna skupnost na zelo razgibanem terenu, domačije pa so posejane po hribih in dolinah.

Regionalna cesta, po kateri pridete v vas s Senovega, je dobila asfaltno prevleko pred dvema desetletjema. To je bil tudi prvi asfalt v tej krajevni skupnosti in prav slabe cestne povezave so mlade družine vabile v večja mesta. Problem je tudi kategorizacija cest, saj so se razmere v zaselkih spremenile, krajevne ceste pa so postale prometnejše, zato bi bila po mnenju predsednika sveta krajevnih skupnosti Franca Bogoviča dobrodošla prekategorizacija cest. Tudi zaradi vzdrževanja, ta problem pa je najbolj pereč pozimi. Lani se je na primer zgodilo, da sta dve večji padavini del občanov odrezale od sveta. V krajevni skupnosti se prizadevajo, da bi se z asfaltom čim bolj približali vsaki hiši, saj se slabo stanje na cestah pokaže po vsaki zimi. Tudi letos, ko je zaradi številnih plujenj na makadamskih cestah zaradi nagiba ceste več peska pod cesto kot na njej.

Polovica samopriskpevka za ceste

Leta 1988 so se krajski krajevne skupnosti Koprivnica odločili za 4-letni samopriskpevek, od katerega so prav zaradi slabih povezav namenili polovico sredstev za ceste, 30 odst. za telovadnico in vrtec, ostalo pa za dokončanje mrliške vežice, pločnik, javno razsvetljavo in druge manjše potrebe. Načrta jim v štirih letih ni uspelo izvesti, jim je pa večino stvari uspelo narediti v dveh mandatih. Žal je letošnja dolga zima izčrpala rezervo, ki je bila namenjena za dokončanje pločnika, vendar je dokončanje tega, kot pravi Franc Bogovič, stvar ne-

kaj tednov, saj gre tudi za varnost otrok, ki hodijo v šolo preko hriba in morajo na vrhu hoditi po cesti, ki je vse bolj prometna, saj regionalno Senovo-Podsreda uporablja vse več tovornjakov za pot do Celja. Tako se namreč izogonejo zamaški v Zidanem Mostu, po slabi regionalni skozi Koprivnico pa se zato dnevno pelje tudi 50 in več težkih tovornjakov. Največ se jih čez Koprivnico pelje ravno okoli 13. ure, ko otroci odhajajo iz šole, prav to cesto pa je gost in težak promet v zadnjih petih letih močno poškodoval. "Na vrhu hriba bo potrebno zaradi pločnika narediti oporni zid," pravi Bogovič. Zaradi vse bolj nevarne ceste namreč ni najbolj pametno čakati na kakšno katastrofo. Letos naj bi asfaltirali še 3 cestne odseke, želijo pa sodelovati tudi pri asfaltiranju krajevnih cest, saj so tudi krajski pripravljeni sodelovati pri tem. Če bi v krajevno skupnost letno dobili milijon tolarjev, bi v treh ali štirih letih lahko asfaltirali krajevne poti, seveda tako kot dosedaj - ob pomoči domačinov.

Kot pravi danes 70-letni Franc Poljšak, ki vse življenje živi na Velikem Kamnu, so krajevno skupnost, katere predsednik je bil tudi on, danes pa je njen tajnik, ustanovili leta 1969. Takrat je štel nekaj čez tisoč prebivalcev, takoj po drugi svetovni vojni okoli 1.400, danes pa še ne 800. Slabe življenjske razmere (niti avtobusnih vez ni bilo) so bile vzrok velikemu izseljevanju in tudi rojstev je bilo manj. "Pred 28 leti smo vaščani na Velikem Kamnu zgradili vodovod, tudi v drugih vaseh so vodovod gradili domačini sami," se spominja Franc. V Velikem Kamnu je zelo močno gasilsko društvo, ki bo letos praznovalo 70-letnico.

Danes sta na območju krajevnih skupnosti Koprivnica dva vodovodna sistema: Veliki Kamen in Koprivnica, ki delujeta v sklopu samostojnih vodovodnih odborov. Oskrba prebivalcev z vodo je 100-odstotna, občasne meritve kakovosti vode pa ne kažejo na onesnaženja. Tudi te-

lefonsko omrežje se je v zadnjem času na tem območju precej razvilo.

Šola središče življenja na vasi

Začetki šolstva v Koprivnici segajo že v leto 1864. O zgodovini šole ni veliko podatkov, ker je leta 1944 pogorela, z njo pa ves inventar in arhiv. Zasebna šola je bila ustanovljena že leta 1838, do leta 1964 se je poučevalo v kaplaniji. Takrat pa so že položili temeljne za novo šolo in istega leta pričeli tudi s poukom v njej. Pred drugo svetovno vojno je šola obiskovalo preko 240 otrok, tudi po vojni jih je bilo vpisanih kar 234. Danes obiskuje šolo okoli 140 otrok, 40 pa jih je v vrtcu. Leta 1974 so se učenci preselili iz stare, času in zahtevam neprimerne šole ob cerkvi v novo, sodobno stavbo. Število otrok je že nekaj let nespremenjeno, šolski okoliš pa je širši od same krajevnih skupnosti, saj nekaj otrok prihaja tudi iz krajevnih skupnosti Senovo in Brestanice ter celo iz kozjanske občine.

Verjetno je bil prav padec števila otrok razlog za dvoletno prepričevanje in dokazovanje upravičenosti začetka gradnje vrtca, ki so ga odprli pred tremi leti. Tudi s telovadnico je bilo tako. Koprivniška šola je bila do nedavnega edina v občini brez telovadnice. Želje učiteljev in učencev se niso uresničile v stari šoli, kar 22 let so morali na telovadnico čakati tudi v novi šoli, v tem času pa so otroci telovadili v majhni učilnici ali zunaj. Pred leti so se celo pojavile ideje o ukinitvi šole, kljub temu da je v skupnosti, kot je Koprivnica, osnovna šola središče vseh dogajanj in tudi druženja krajanov. To

dokazujejo števile prireditve, ki jih v prostorih šole organizirajo učenci in učitelji prosvetno društvo Anton Askerič, društvo prijateljev mladine. Vse prireditve so izjemno dobro obiskane in je do sedaj večnamenski prostor v šoli vedno pretesen. Z novo telovadnico, ki so slavnostno predali namenu v petek, aprila, so se tudi za krajevno skupnost odprle nove možnosti za bogatejši razvijanje kraja. Čeprav je telovadnica kar nekajkrat večja od večnamenskega prostora, je bila tudi v petek polna, otvoritve pa je med drugimi udeležil tudi minister šolstva in šport Slavko Gaber. Polovico sredstev za telovadnico je prispevala žaba, pol občina, s samopriskpevkami so sodelovali tudi krajski. "Vesel sem posebej v krajih, kot je vaš, ko iz obzov berem, da se res veselite novih prostorov, ko vidim, da kraj in šola živijo skupaj, da gresta v smer, v katero mora cel država, če želi normalno delovati," je dejal Slavko Gaber.

Na vidiku boljše časi

Krajevna skupnost Koprivnica spada med demografsko ogrožena območja, vendar sta v zadnjih letih opazna dva standarda prebivalcev in izboljšanje demografske slike. V krajevni skupnosti večjih obratov, zato se mnogi vozijo za službo v Krško, na Senovo pa tudi Kozje. Pomembna dejavnost je tudi kmetijstvo, saj na primer kmetje oddajajo lani pol milijona litrov mleka in 100 tancev. Močna je kmetijska zadruga, drobno gospodarstvo si je že začelo razvijati pot v te kraje. Nekateri so v tem Posavju našli prostor za vikend, čeprav ni izdelanih zazidalnih načrtov in se novogradnjami odpirajo novi problemi. A ljudje z voljo lahko premostijo tudi takšne prepreke.

TANJA GAZVO

Igor Hrovatič

zelo hvaležni, škoda pa, da tega niso storili že prejšnji pristojni ljudje," je pripovedoval Žagar.

Jama brez dna

"Takoj po tem obisku se je začelo konkretno delo. Občina je na Zavodu za raziskavo materialov in konstrukcij (ZRMK) v Ljubljani naročila geomehansko preiskavo tal in jo tudi plačala. Naredili so tri vrtine na različnih krajih in rezultati so pokazali, da je to območje kraško in ni sledi o trdi kameninski osnovi. Nanjo so naleteli šele približno na globini 12 metrov. "Območje je torej naplavina, zemlja se spira v globino. Problem vdora pa so meteorne vode v vsej vasi Jablan. Značilnost vasi je tudi ta, da je zelo gosto naseljena, strehe so blizu skupaj in vsa voda - tako meteorna kot tista iz žlebov - priteče po cesti naravnost v Žagarjevo vrtačo. Žagarjeva domačija je namreč najnižje v vasi. Če pred leti, ko so v vasi delali asfalt, bi morali spre-

Koprivnica, bogatejša za šolsko telovadnico

Zakaj je umrl Peter Krupič?

Draga pri Sinjem Vrhju je ena najjužnejših slovenskih vasi. Vnjej živi v šestih stalno naseljenih hišah trinajst ljudi. V zadnjih štirih letih so na zadnjo pot pospremili pet vaščanov, zadnjega, Petra Krupiča, pred dobrima dvema tednoma. Medtem ko so bili ostali pokojniki starejši, bi Peter junija praznoval 40. rojstni dan. O njegovi smrti širša javnost najbrž ne bi izvedela, če ne bi o njej 6. aprila, torej teden dni potem, ko je Krupič izdihnil, pisale Slovenske novice.

Zaradi zapisa v tem slovenskem dnevniku so se iz črnomaljskega zdravstvenega doma obrnili na Dolenjski list. Po besedah direktorja zdravstvenega doma Antona Marentiča so želeli, da bi v Dolenjskem listu, ki je bolj reden gost v belokranjskih hišah kot Slovenske novice, napisali o "primeru Krupič", ki je po njegovih trditvah po objavi zapisa v omenjenem dnevniku sprožil med Belokranjci številne govorice. Predvsem pa so v zdravstvenem domu želeli obelodaniti tudi drugo plat tega primera, torej pripoved črnomaljskih zdravnikov dr. Krešimira Macana in dr. Zlatka Boriča, ki sta bolnika obiskala na domu, preden je odšel v novomeško bolnišnico, kjer je umrl, in ne zgolj pripoved svojcev in patologa ter direktorja Splošne bolnišnice Novo mesto.

Ker je novinarsko pravilo osvetliti primer iz čim več zornih kotov, sem se po pogovoru z dr. Macanom, dr. Boričem in Antonom Marentičem obrnila še na predstojnika nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto dr. Željka Bošnjaka, Petrovo ženo Vero in njegovega bratranca ter direktorja novomeške bolnišnice dr. Antona Starca.

Pripoved dr. Macana

Dr. Krešimir Macan, splošni zdravnik v črnomaljskem zdravstvenem domu, je povedal, da je v četrtek, 28. marca, ob 4,30 dežurna sestra v zdravstvenem domu sprejela naročilo za hišni obisk pri Petru Krupiču v Dragi pri Sinjem Vrhju. "Klicatelj je povedal, da je imel Krupič napad, da je pomodrel in izgubil zavest. Poudaril je, da gre za nujen obisk, in kot takšnega smo ga tudi vzeli. Čeprav je navada, da hišne obiske opravljamo z Renaultovo petko, sva odšla s soferjem na pot z rešilnim avtomobilom, da bi bolnika odpeljal v bolnišnico. Voznik je vozil s prižgano modro lučjo, skozi mesto pa tudi z zvočnim alarmom, 25 kilometrov dolgo pot pa sva prevozila v 19 minutah, kar je glede na slabo cesto proti Vinici, hitro. Pred vrati Krupičeve domačije so bili ljudje, ki so povedali, kaj se je zgodilo in tudi, da je napad že minil. Bolnika sem našel v postelji. Opazoval sem ga, žena mi je natančno opisala Petrov napad. Opravil sem splošni pregled, pregled krvnega pritiska in prsnih organov. Na tem področju nisem ugotovil nikakršnih odstopov. Pač pa sem ugotovil, da se je bolnik ob napadu ugriznil v jezik, da mu je nenadzorovano ušla voda, da se dogodkov pred napadom in po njem spominja, ne pa tudi med napadom, kar je vse značilno za epileptični napad. Na vprašanje svojcev, ali Krupič uživa alkohol, sem dobil pritrdilen odgovor. Nedvoumno sem ugotovil, da gre za stanje po epileptičnem napadu. Da se ne bi napad ponovil, sem dal injekcijo zdravila proti epileptičnemu napadu ter hkrati napisal recept za tablete apaurin, torej zdravila za preprečevanje epileptičnega napada. Svojem sem povedal, da je potreben nadaljnji pregled pri nevrologu, za kar sem pacientu napisal napotnico. Hkrati sem svojem svetoval, naj bi bolnik opustil alkohol, ker bi bil lahko vzrok napadom, ter dal napotke, kaj morajo storiti, če bi se napad ponovil. Stanje pacienta po tej terapiji in po napadu je bilo dobro in ni bilo indikacij za nujen prevoz v bolnico. Prepričan sem, da je bila diagnoza pravilna in da nisem zagrešil napake ter da je zdravljenje potekalo po sodobni medicinski doktrini. Nisem pa mogel predvideti, kaj se bo zgodilo čez 40 ur, ko so svojci zopet poklicali v črnomaljski zdravstveni dom in sporočili, da se je Petrovo zdravstveno stanje poslabšalo. Epileptični napad je bil verjetno prvi v nizu zapletov, ki so sledili," je dejal dr. Macan.

Drugi obisk zdravnika v Dragi

Ob drugem klicu, ki so ga sprejeli v zdravstvenem domu v petek, 29. marca, okrog 9. ure zvečer, je bil dežurni zdravnik dr. Zlatko Borič. "Ob mojem obisku pri Krupičevih je bil pacient zmeden, ostale telesne funkcije pa so bile normalne. Nevrološki status je ustrezal predelirijumu tremensu, kar je po pravilu posledica kroničnega alkoholizma. Epileptični napad je lahko uvod v delirium tremens, ki se lahko ponavlja (napad namreč) med delirijem. Takoj sem naročil prevoz pacienta v novomeško bolnico, demantirati pa moram Slovenske novice, ki so zapisale, da sem pri bolniku ugotovil močno pljučnico. Tega nisem rekel, ker pljučnice nisem ugotovil, saj bi sicer pacienta poslal na pljučni, in ne na nevrološki oddelk bolnišnice," je povedal dr. Borič.

Dr. Macan je še dodal, da ob njegovem obisku pri pacientu ni bilo znakov predelirijuma tremensa. "Če bi bili takšni znaki, bi ga poslal v bolnico, a je šlo le za znake epileptičnega napada. Ob epileptičnem napadu, če je nekompleciran in prvi, pa ni v navadi takojšen prevoz v bolnico, ampak poznejša obdelava pri nevrologu. Po Petrovi smrti se ni na naš zdravstveni dom obrnil nihče od njegovih svojcev, češ da je bilo pri delu zdravnika karkoli narobe, pač pa smo to izvedeli iz Slovenskih novic. Ker pa želim, da se ugotovi resnica, bom zahteval, da se primer pojasni tudi na Zdravstveni zbornici Slovenije in na strokovnem kolegiju Splošne bolnišnice Novo mesto. Sedaj sem zelo oblaten in je okrnjen moj ugled zdravnika. S takšnimi primeri, kot je bil Krupičev, se srečujem skoraj vsak dan in diagnozo je po dolgoletnih izkušnjah skoraj nemogoče zgrešiti. Ukrepal sem po strokovnih navodilih in se ne čutim krivega, prav tako z moje strani ni bilo malomarnosti. Res pa je, da zdravniki nismo vizionarji, da bi lahko predvideli, kaj se bo zgodilo z bolnikom," je povedal dr. Macan.

Direktor zdravstvenega doma Anton Marentič pa je dejal, da je dr. Macan specialist splošne medicine z okrog 20 leti prakse. "Dela tudi z ljudmi v črnomaljskem domu starejših, ki imajo podobne težave, kot jih je imel Peter. Če bi bil začetnik, bi mu še lahko očitali napako. Že po telefonu in ob vходу v hišo so mu pojasnili bolnikove težave. Zdravnikova diagnoza je bila jasna in o njej ne dvomim. Tudi zaključek razširjenega kolegija zdravnikov zdravstvenega doma Črnomelj, ki je bil v torek, 9. aprila, je bil, ko so pregledali vso dokumentacijo obeh zdravnikov, da je bila diagnoza dr. Macana in dr. Boriča pravilna in da nista storila napak.

Dr. Željko Bošnjak, predstojnik nevrološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, kjer so Petra Krupiča sprejeli okrog polnoči v noči od petka na soboto, je menil, da je sedanjí čas naleketren in da ljudje iščejo senzacije, ki to niso. "Ne strinjam se z zapisanim v Slovenskih novicah, ker gre za nepoznavanje teme. Pri bolnikih, kot je bil Peter, literatura navaja smrtnost od 5 do 20 odstotkov, veliko bolj pa so ogroženi mlajši bolniki in atletske grajeni ljudje. Cel splet okoliščin je, ki znižujejo njihovo odpornost. To je tisto, kar je včasih nenavadno. Pri Petru je bil neugoden, tragičen splet okoliščin, pri tem pa stavka nima nobene vloge. Tudi v bolnici je bilo zanj poskrbljeno tako, kot je potrebno, in prepričan sem, da od vsega začetka. Vzrok smrti je bila pri Krupiču odpoved srca," je dejal dr. Bošnjak ter zatrdil, da sicer nima kaj skrivati.

Pripoved Petrovih svojcev

Petrova žena Vera in njegov bratranec sta povedala, da je bil Peter kmet.

Ker v dolini pod Sinjim Vrhom, kjer leži Draga, ni veliko obdelovalne zemlje, si je marsikateri tolar prislužil s sekanjem in vlačenjem lesa iz okoliških gozdov. "Peter je bil že ves mesec prehlajen, a prehladu ni posvečal posebne pozornosti, kaj šele da bi šel k zdravniku, ki ga skoraj ni obiskoval. Še v torek je vlačil les, v četrtek zgodaj zjutraj pa se je počutil tako slabo, da je domov poklical svojega zdravnika dr. Igorja Bostiča. Ali je govoril z njim in če je, kaj se je dogovoril, ne vemo, kajti ko je držal slusalko v rokah, se je začel napad, ki je trajal eno uro. Bil je vroč, pomodrel je, padel je v nezavest, prenehal je dihati. Masirali smo mu srce in mu dajali obkladke. Trije smo se ukvarjali z njim, dokler ni napad popustil. Klicali smo v črnomaljski zdravstveni dom in pričakovali smo, da ga bo dr. Macan, ki je

prišel na obisk, ko je napad že popustil, poslal v bolnišnico. Zdravnik pa je rekel, da odhod v bolnišnico ni nujen," sta povedala Vera in bratranec. Slednji je Petra naslednji dan ponoči tudi spremljal v bolnico. "Po poti je tožil, da ga boli v prsih in stiska v grlu. Imel je vročino. Ob sprejemu v bolnišnici so rekli, da je prišel prepozno, bolnišnični zdravnik, s katerim sem se pogovarjal, pa je dejal, da pri Petru niso prišla več nobena zdravila. V soboto ob 8. uri zjutraj je umrl," se spominja bratranec. "Meniva, da je imel Peter že ob obisku dr. Macana pljučnico, ki jo je zdravnik spregledal. Storjena je bila napaka, Petra pa nam ne more več nihče vrniti," sta še dodala bratranec in Vera, ki je zaposlena v Belsadu, na okrog 40 hektarjev veliki kmetiji pa je ostala s 14-letno Petro, 12-letno Sabino in 6-letnim Rudijem. Krupičevi otroci so še edini otroci v Dragi, sicer pa so v glavnem prebivalci starejši in med njimi so le trije moški. "Peter je bil zelo delaven. Pomagal je sosedom, pozimi je oral sneg, da smo sploh lahko prišli iz naše doline. Uredil je kmetijo, ostal pa je nedograjen hlev in mnogi neuresničeni načrti. Zato njegova smrt ni udarec le za družino, ampak za celo vas," sta povedala.

Dr. Starc: "Primer nima povezave s stavko"

Direktor Splošne bolnišnice Novo mesto dr. Anton Starc se je ob Krupičevem primeru najprej ustavil pri pisanju v Slovenskih novicah. "V članku v Slovenskih novicah je napisanih nekaj stavkov, ob katerih se črnomaljski zdravniki čutijo prizadeti, vendar niso mišljeni kot napad na zdravnike, ampak kot nepoznavanje medicinske problematike na tem področju. Dokler traja stavka, se sestane s predstojniki oddelkov naše bolnišnice vsakih nekaj dni. Razpravljali smo o vseh zadevah, tudi o omenjenem članku. Strokovni svet v bolnišnici se je

odločil, da je nekaj zadev v članku takšnih, da ne gre za natančno zaznavanje problematike. Če omenim le naslov 'Apaurin za smrtni krč', lahko povem, da je apaurin edino zdravilo v primeru božjastnega napada. Tu ni nič spornega. Da bi bile stvari jasne, je konzilij v bolnišnici sklenil, da sproži običajen postopek, torej komisijo notranjega nadzora. Bolnišnica ima tudi ombudsmana za pravice bolnikov. Trdno smo prepričani, da smo naredili vse, kar je običajno v takšnih primerih. Nič ni bilo opuščenega, predvsem pa nima ta primer nobene povezave s stavko. Ne vemo, kaj se je dogajalo pred prihodom bolnika v bolnico, a črnomaljska zdravnik poznamo že od prej, mnenje o njej je v naši hiši normalno in sta torej zdravnika, zaradi katerih se v bolnišnici nikoli ne jezijo, in ju jemljejo kot resna.

Ob Krupičevem primeru naj pojasnim še, da zaradi neke bolezni, na primer prehlada, nastopi temperatura. Bolnik preneha uživati alkohol, za obisk pri zdravniku pa se odloči ali pa tudi ne. Toda če je pacient prej popil le po 4 decilitre vina na dan, lahko pride do božjastnih napadov. Če je pri Krupiču prišlo do božjastnega napada - kar pa je verjetno prišlo - je napad lahko uvod v alkoholni delirij. Pljučnica, ki je bila poleg okvare jeter ugotovljena pri obdukciji, se lahko razvije v nekaj urah do takega stanja, da pripomore k pritisku na sistem žil, ti napor pa so preveliki in odpove srce. Ne bi mogel reči, da gre v Krupičevem primeru za krivdo zdravnika, saj takrat, ko ga je obiskal, Peter ni bil tako prizadet. Zdravnik s toliko leti prakse ugotovi po obnašanju, barvi kože in drugih znakih, kako je z bolnikom. Ob sprejemu v bolnišnico je bila Krupičeva diagnoza delirium tremens, to pomeni alkoholni delirij. Staro pravilo, ki se ga zdravniki držijo, je, da računajo s tem, da je nekaj sprožilo delirij, zato dajo bolniku antibiotik. Ne vedo pa, koliko časa bo to stanje trajalo in kdaj bo pacient sposoben za nadaljnje preiskave," je dejal dr. Starc, za razjasnitev pa bo poskrbela komisija notranjega nadzora.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

VSAKDANJIK NA MEJI

Krona ali beračija?

Meja med Slovenijo in Hrvaško je razdelila zemljo in nekako razmaknila ljudi, saj ti zdaj živijo pod različnimi "kronama", ki se bleščita kaj različno. Vse tisto, kar dela mejo, je po eni strani videti zastavljeno evropsko nedvoumno in načelno, drugič spet deluje kot epizoda iz balkanske krčme, v kateri, brat moj, "nema problema". V nekem trenutku vas lahko preseneti tudi trmasto vztrajanje pri razmerah, ob katerih se počutijo državljani in brčias tudi prenekateri državni uradnik kot tepec, ki velja v gosposdarjevih očeh toliko kot sicer bistri kmečki hlapec, ki si zjutraj otepe slamo s hlač, da ne bi nesramni gospodar dejal, da je slama padla hlapcu iz glave.

Nedavno sta šla Slovenec in Slovenka na mejni prehod v Slovenski vasi. Bila sta dva z eno osebno izkaznico. Ni šlo, morala sta nazaj v Slovenijo. Nekaj dni pozneje je eden od teh dveh, ki sta neuspešno skušala prekoračiti mejo na uradnem prehodu v Slovenski vasi, prispel do meje na enem manjših mejnih prehodov na Bizeljskem. Človek, Slovenec, ki je vozil, je pozdravil hrvaška uslužbenca. Ni bila potrebna nikakršna osebna izkaznica ali potni list, nikakršen dokument, prav nič.

Potnika, ki sta skušala čez mejo takrat v Slovenski vasi, sta bila zelo počesana, nista kazala jezikov in sploh sta bila videti pokorna državljana dežele na sončni strani Alp. Potnika na Bizeljskem nista bila na pogled nič kaj dosti drugačna. Nauk zgodbe je zato verjetno ta, da brezhibna pričeska, zlikana srajca in kar je še podobnih državljskih odlik, najbrž niso sredstva, ki odpira carinske zapornice, ko ni potnega lista.

Če obleka naredi človeka v pregovoru, ga na meji ne naredi, čeprav je profesorska ali lovška. Tudi akademski naslov ima približno tak učinek na carinika in obmejneg policista kot molitev na nevihtni oblak: pomaga ali ne. Neki italijanski profesor bi lahko to potrdil z lastno izkušnjo na slovensko-hrvaški meji. Nedavno so ga ustavili na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje, ko se je vračal s Hrvaškega. Po dogodku, ko je za srečanje Italijana in slovenskih obmejnih uslužbencev že prišlo na ušesa ministru

Šteru, je odvetnik rekel, da je profesor zgrozen nad ravnanjem uradnega osebja na meji. Nad profesorjem so se znašali, kot bi lahko prevedli odvetnikove besede. Nad profesorjem se cariniki in policisti niso znašali, je zavrnil očitke minister Šter. Če je bil kdo osoren in svojeglav, je bil to gospod profesor, bi zvenel v obnovi ministrov zagovor. To je to: oni nam zapornico na poti v Evropsko unijo, mi njemu zapornico na poti v Italijo. Načelo reciprocitete pač, ki bi po svoje lahko delovalo tudi v primeru, ko bi se na samem srečala obmejni uslužbenec iz Slovenske vasi in omenjeni dve osebi, ki, kot rečeno, takrat nista smeli čez mejo.

Sicer bodo mogoče zaplet z italijanskim profesorjem navajali kdaj v kakšni policijski kroniki kot primer, ko previdni državni uslužbenec vzame pod svoj strokovni drobnoled človeka, ki je mogoče celo tihotapec, saj noče na besedo odpreti prtljavnika, za katerega se pozneje izkaže, da vsebuje profesorjevo lastno lovsko puško in na italijanskih lovskih škornjih donedavna hrvaško blato. Toda, prosimo, ne zapirajte si oči pred Italijani. Ti lahko povzročijo težave, kar pa ne velja za Slovence, zlasti če so to Slovenci v Posavju ob meji z državo Hrvaško. Če bi ti ljudje hoteli delati težave Sloveniji, bi ljuba domovina že krvavela v kmečkem puntu in delavski revoluciji, da ne govorimo o državljski nepokorščini upokojencev in uporu jeznih gospodinj. Možni, vendar doslej neizvedeni upor bi temeljil lahko na pre-

prostem dejstvu, da se Obrežje včasih spreminja v veliko javno stranišče, kjer vas vsaj za vsako sedmo koruzo na njivi ob nekdanji cesti bratstva in enotnosti pričaka kakec, ki je prispel iz kdove katere srednjeevropske ali balkanske danke. Do upora bi lahko prišlo tudi zaradi promenade podgan, ki izpod bivalnih kontejnerjev na mejnem prehodu ne ozirajo se na odkimavanje carinikov in obmejnih policistov, hodijo v svate v vas Obrežje. Če se upor zoper državo ne sme začeti zaradi, oprostite, navadnih drekov in podgan, so za upor še drugi razlogi.

Ljudi z Obrežja, npr. od tu, ne razburja, da jih carina kljub njihovim brezhibnim pričeskam zadrži na slovenski strani ali pošlje nazaj izpred hrvaške obmejne postojanke. Te ljudi spravlja v nejevoljo to, da državna cesta št. 333 od mostu v Obrežju do meje še ni asfaltirana, čeprav včasih - nazadnje je bilo to o letošnji veliki noči - služi tudi za obvoznico za mednarodni avtomobilski promet. Te ljudi jezi, da po tej cesti vozijo tovornjaki, tudi velike cisterne, ki po ljudskih izkušnjah ne vozijo žegnane vode. Te ljudi jezi, da morajo - tako zagotavljajo - za voz svojih lastnih drv, ki jih peljejo domov v Slovenijo, imeti pri sebi le nekaj manj papirjev, kot jih je bilo včasih treba kvečjemu za prepis kmetije. V Obrežju - še to o tem kraju - so kar malce nervozni, ker se nekje nekaj govori o nekem gospodarskem platu, a ni še nihče slical ljudi na kup in skupaj z njimi o tej zadevi rekel bobu bob.

Obmejnih težav na Obrežju in sploh ni rešil nihče od državnih velmož zaradi svojega svetega prepričanja, da je slovensko-hrvaška meja samo začasna. In če obstaja samo najmanjša verjetnost, da bodo to mejo nekoč zbrisali z izvesti nekdanjih tesnih sosedov, bi bilo docela nesmiselno storiti nekaj na Bizeljskem. In sicer: urediti zadeve tako, da bi imelo Bizeljsko svojo železniško postajo v Sloveniji, potem ko jo ima zdaj na hrvaškem ozemlju.

MARTIN LUZAR

Od razpel do mostnih konstrukcij

Včeraj je minilo dvesto let od začetka obratovanja železarn na Dvoru, industrijskega obrata, ki je mnogim prebivalcem v dolini zgornjega toka Krke skoraj stoletje dolgo dal delo in kruh in ki je bil svoj čas na področju industrijskega oblikovanja kovin nedvomno največje in najpomembnejše podjetje pri nas. S svojimi izdelki je železarna v dobi razcveta slovela daleč naokoli, danes so njeni ostanki največji tehnični spomenik na Dolenjskem, nanjo pa spominjajo še mnogi ohranjeni izdelki.

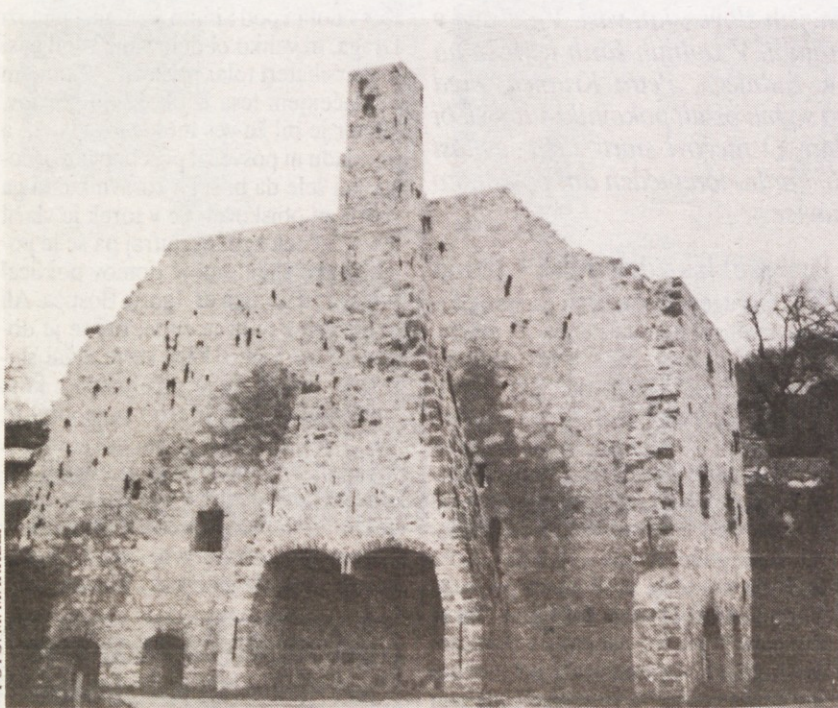
Zamisel, da bi izkoristil dokaj pogosta nahajališča železove rude na Dolenjskem in bogastvo svojih širnih gozdov za pridobivanje železa in izdelovanje železnih izdelkov, se je porodila soteškemu knezu Henrik Auerspergu. Novembra 1763 je iz Prage poslal na Dunaj prošnjo, da mu oblasti dovolijo na Dvoru ob Krki ustanoviti železarno. Zaradi nasprotovanja lastnikov fužin, ki so upravičeno videli v novi železarni hudo konkurenco, se je izdala koncesijske listine zavlekla do 6. februarja 1795. Tega dne jo je prejel njegov naslednik Viljem Auersperg. Ker ni imel zadostne začetne glavnice, je knez pooblastil Jožefa Globočnika, da se zadolži pri različnih ljudeh in nato pomaga speljati gradnjo železarne. Globočnik, ki je bil tudi odlični rudosledec, je tako nadzoroval gradnjo prvega, 7,6 metra visokega plavža in montiranje fužinskih naprav. Po nekaterih virih (Breckerfeld) naj bi železarno gradil Alojz Klinz, najemnik gospostva Soteska in lastnik fužine v Vitanju. Kakorkoli že, železarna je začela delati 17. aprila 1896. leta.

Delo od zore do mraka

Obratovanje železarn na Dvoru je imelo velik vpliv na življenje v tem delu Dolenjske. Veliko ljudi je dobilo delo in si služilo vsakdanji kruh s podiranjem in sekanjem drevja, kuhanjem oglja za

železarno, kopanjem železove rude, s prevozom rude, oglja in izdelkov ter z delom v sami železarni. Število delavcev je v prvem obdobju nihalo od 95 v slabših časih do 400 v boljših, v obdobju razcveta po letu 1840 pa je železarna zaposlovala kar 781 ljudi, od tega 430 voznikov, 130 rudarjev, 55 gozdnih delavcev, 22 oglarjev, 14 plavžarjev, 48 livarjev, 20 strojnih ključavničarjev in strugarjev, 21 kovačev pa še mizarje, tesarje, zidarje, dninarje in seveda vodstveno osebje, direktorja, uradnike, tovarniškega zdravnika, strojnika in modelarja. Vodilna mesta v upravi in proizvodnji so imeli tujci, ob Nemcih in Madžarih je bilo največ Čehov; med nekvalificiranimi delavci, rudarji, oglarji in prevozniki pa je bila velika večina domačinov.

Delo je teklo ves dan. Tovarniški zvonec je zazvonil za začetek dela ob 6. uri zjutraj, za konec pa ob 7. uri zvečer. Delavci so torej delali od zore do mraka z vmesnim odmorom za zajtrk in kosilo. Delovna disciplina je bila stroga, celo strožja kot v večini takratnih železarn. Za zamujanje z dela, pokvarjeno orodje ali material in različne druge disciplinske prekrške so delavci plačevali kazni ali bili odpuščeni. V primeru bolezni so dobivali bolniški prispevek, vendar le, če bolezen ni bila posledica tepeža ali nerednega življenja. Socialno zavarovanje je ureja-

Dvorski plavž je dočkal dvestoletnico železarn lepo očiščen in restavriran.

la bratovska skladnica, ki so jo na Dvoru ustanovili že leta 1799. Iz njene blagajne so izplačevali boleznine, zdravniško oskrbo, pokope, provizije, račune za zdravila in miloščino.

Zasluzek je bil razmeroma majhen. V petdesetih letih je bila najnižja mezda 20 krajcarjev na dan, mojstri pa so prejeli malo na dan tudi po 2 goldinarja in 30 krajcarjev. Zasluzek so izplačevali na dva tedna. Delavci so ga lep del pustili v tovarniški trgovini, kjer so kupovali živila ter manufakturne in špecerijske izdelke. Podjetje je ustanovilo tudi kantino, kjer so zaposleni lahko kupovali pivo iz Auerspergovih pivovarne v Soteski.

V okviru železarn so leta 1864 ustanovili tudi osnovno šolo, saj je bila najbližja šola v 5 kilometrov oddaljenem Žužemberku, otrok pa vse več.

Postelja za grškega kralja

Za razvoj železarn je posebej pomemben Ignaz Vitez pl. Pantz, ki je študiral rudarstvo in fužinarstvo na znameniti rudarski akademiji v Banský Štiavnici. Na Dvor je prišel za direktorja železarn maja leta 1822 in hitro ugotovil, da bo železarna lahko uspevala le, če se preusmeri v železolivarstvo. V ta namen je dal povišati plavž in zgraditi dve kupolni peči, kjer so grodelj iz plavža

pretalili v lito železo. Tako se je dvorska železarna v dvajsetih letih preobrazila iz klasične fužine v veliko železolivarno in bila prva železarna na Slovenskem, ki je za proizvodnjo litega železa uporabljala kupolke. Pantz je uvedel še eno pomembno novost, po kateri je dvorska železarna zaslovela - ulivanje izdelkov umetniškega liva. Njegovo delo je nadaljeval Karl Horst, ki je v obdobju 1939 do 1942 dal zgraditi livarno, v kateri so postavili povsem nov plavž, visok blizu 10 metrov, in tri nove kupolne peči, poleg tega pa je dal zgraditi še mehanične delavnice s stroji na vodni in ročni pogon.

Dotedanjim izdelkom, strojem, delom zanje in orožju ter strelivom se je pridružila še pestra množina predmetov umetniškega liva. Na Dvoru so ulivali unikatne in serijske izdelke, od grba knezov Auerspergov, reliefa Kristusa s Kozmo in Damjanom, reliefa Veronikin pri apostoli, Zoisovega in Langerjevega monumentalnega nagrobnika do razpel svečnikov, stojač za luči in ure, obtežnikov, glavičev sprehajalnih palic, krožnikov, likalnikov, peči, nagrobnih križev in najrazličnejših malih skulptur. Železarna je za te izdelke, ki so jih "odlikovale čistost, lepota in dopadljive oblike", prejela najvišje priznanje, zlato medaljo na graški razstavi. V večjih količinah so prodajali predvsem pohištvo, stole, mize, umivalnike in peči. Po naročilu so ulivali tudi grbe, napise in plakete. Omenimo da je dvorska železarna med ostalimi izdelala posteljo po naročilu grškega kralja. Ker je posel cvetel, je tovarna odprla svoja zastopstva v Trstu in v Benetkah.

Lito železo se je ob vsem tem uveljavilo tudi kot gradbeni material, zato so na Dvoru izdelovali tudi balkonske stopniščne in mostovne ograje, okenske mreže, strešnike, verande, vodnjake in mostove. Vodnjak, ki je stal na novo meškem trgu in se je trajno zapisal v našo zavest s čudovito Kettejo pesmijo, so ulili prav na Dvoru. Eno največjih naročil je pomenilo naročilo za izvedbo novega Čevljarskega mosta v Ljubljani. Dvorska železarna je izdelala konstrukcijske elemente in mostovno ograjo. Most stoji še danes, vendar na drugem kraju, saj se leta 1931 moral umakniti novemu Čevljarskemu mostu, ki ga je zasnoval arhitekt Jože Plečnik.

PROJEKTI

Najsodobnejše slovensko strelišče

Na Kočevskem naj bi v naslednjih nekaj letih zraslo največje in najsodobnejše strelišče v Sloveniji, ki bi zadostovalo potrebam policije in vojske, uporabljali pa bi ga lahko tudi lovci, strelska društva, športniki, podjetja in posamezniki. Lokacija večnamenskega strelišča bo znana najkasneje čez dva meseca.

Projekt večnamenskega strelišča, ki bi ga poleg pripadnikov policije in vojske uporabljali tudi civilisti, v dogovoru z ministrstvom za obrambo vodi ministrstvo za notranje zadeve, saj se je ideja o izgradnji sodobno urejenega strelišča na Kočevskem porodila prav iz potreb policije. Kasneje so se potrebe po takem strelišču pokazale tudi v ministrstvu za obrambo, predvsem v I. specialni brigadi, ki ima sedež v Kočevski Reki, zato sta se obe ministrstvi lani dogovorili, da bosta strelišče gradili skupaj, z enakim deležem pri financiranju njegove izgradnje. Z gradnjo po fazah bo strelišče dokončano v treh do petih letih, v najboljšem primeru pa bo njegova izgradnja stala okoli 300 milijonov tolarjev, če bo strelišče zgrajeno na Ramšniku ali podobni lokaciji, kjer bi bile naravne danosti takšne, da bi bili posegi v prostor kar najmanjši.

Ideja je stara preko 20 let

O večnamenskem strelišču, ki bi poleg izvajanja enostavnih vaj v streljanju omogočalo tudi izvajanje visokostrokovnega, vojaškospecialnega in policijsko-specialnega streljanja, so v okviru policije začeli razmišljati že leta 1975, ko je bil v dotakratnem motelu Jasnica ustanovljen trenažni center za usposabljanje vojaških in posebnih enot policije. Težava, ki je narekovala potrebo po novem strelišču, je bila v tem, da so morale enote, ki so se v centru usposabljale, za vaje v streljanju in za urjenje taktičnih postopkov uporabljati strelišče v Svetlem Potoku, ki pa je bilo od trenažnega centra oddaljeno okoli 35 kilometrov. Potreba po novem strelišču je postala še to-

liko večja, ko se je center leta 1992 preselil v Gotenico in se preimenoval v Vadenoskrbni center. Tako zaradi velike oddaljenosti kot dogovora s kočevsko občino policija danes strelišča v Svetlem Potoku ne uporablja več, strelišče v Mrzlem Studencu, ki je v neposredni bližini centra, pa jim ne omogoča tako kakovostnega urjenja in izvajanja vaj v streljanju, kot jih omogočajo sodobna strelišča nekaterih naših sosednjih in drugih držav.

Vsa obstoječa strelišča so sporna

Čeprav ima slovenska policija na voljo 35 strelišč, so vsa sporna, saj ne zagotavljajo varnosti strelcev na streliščih, ne varnosti drugih oseb, živali, tehničnih sredstev ali opreme na streliščih in v njihovi okolici. Poleg tega obstoječa strelišča tudi nimajo uporabnih dovoljenj. Grajena so bila nelegalno, saj so bila večinoma narejena zgolj kot časna ali pa po predpisih takratne jugoslovanske armade. Pri njihovi izgradnji tudi niso bili upoštevani naravovarstveni kriteriji, zato so si v VOC Gotenica že od same ustanovitve prizadevali, da bi našli primerno rešitev tudi tega problema, za kar pa je bila zainteresirana tudi kočevska občina, v kateri imajo kar 8 "črnih" strelišč.

Občina je zato kot enega najpomembnejših pogojev za izdajo soglasja h gradnji novega večnamenskega strelišča na Kočevskem postavila zahtevo, da mora novo strelišče pomeniti odpravo vseh ostalih strelišč na Kočevskem, kar pomeni, da strelišče ne bi smelo služiti le potrebam policije in vojske, ampak tudi

ostalim uporabnikom, kot so lovci, strelska društva, podjetja in posamezniki.

Iskanje primerne lokacije

Obe ministrstvi, ki sta lani podpisali dogovor o skupni izgradnji strelišča, sta se že od vsega začetka ogrevali za lokacijo Ramšnik, vendar pa so naravovarstveniki opozarjali, da ta za kaj takega ni primeren, saj so tam gnezdišča zaščitenega belorepega orla, poleg tega bi strelišče onesnažilo tudi tamkajšnje vode. Ministrstvo za notranje zadeve je zato lani naročilo izdelavo raziskave o vplivu strelišča na Ramšniku na okolje. Študijo so opravili strokovnjaki Inštituta Jožefa Stefana, ki so ugotovili, da je Ramšnik v funkcionalnem smislu zaradi odlične naravne lege skoraj idealna lokacija za strelišče, da pa ima nekaj opočetnih elementov z vidika varstva okolja. Opozorili so, da bi strelišče lahko vplivalo na divjad, predvsem na medveda, volka, risa, jelenjad in orla belorepeca, pa tudi na vodo, saj na raziskani lokaciji teče potoček, in na krajinske elemente, kot so gozdi, rastišča sive jelše in požiralniki, imelo pa bi tudi socialni vpliv, saj bi strelišče izključevalo drugačno rabo prostora v bližnjem območju. Po njihovem mnenju bi se sicer dalo veliko teh vplivov ublažiti s skrbnim načrtovanjem, sanacijskimi deli po končani gradnji, ustreznimi krajinskimi ureditvami ter nadzorom med obratovanjem, kljub temu pa so predlagali, da se ugotovi, ali na še sprejemljivi oddaljenosti od Gotenice obstaja kakšna lokacija, ki bi bila z vidika naravovarstva še manj sporna. Ministrstvo za notranje zadeve se je zato sredi februarja letos v dogovoru s kočevsko občino in ministrstvom za okolje in prostor odločilo, da se opravi dodatna raziskava celotnega območja občine Kočevje. V poštev bodo prišle lokacije, ki bodo dovolj blizu Gotenici ali Škrlju, ki ga sedaj uporablja vojska, saj

strelišče, ki bi bilo daleč stran od Gotenice, ne bi bilo smiselno, ker bi potem tudi tam potrebovali vso logistiko, ki jo na območju Gotenice že imajo. Tako sedaj s pomočjo računalniške obdelave grafičnih kart izločajo primerne lokacije, ki jih bodo nato še primerjalno analizirali. Izbor ustrezne lokacije pa naj bi bil končan najkasneje v dveh mesecih.

Novo strelišče bo najsodobnejše

Idejna zamisel novega strelišča je precej drugačna od klasičnih strelišč, pri katerih se lahko izvaja le precizno streljanje s pehotnim orožjem. Novo strelišče naj bi namreč omogočalo streljanje v tri smeri, do 100 metrov levo in desno ter do 300 metrov naravnost, pri čemer je osnovna smer streljanja vzhod - zahod. Teren mora niti čimbolj razgiban in precej velik, saj naj bi na področju približno 100 x 100 metrov stale tri vrste maket stavb v obliki ulic, v katerih bodo tarče tako nasprotnikov kot prijateljev, ki se bodo dvigovale s pomočjo računalniško vodene programa. Na ta način bodo lahko strelce usposabljali v situacijskem streljanju, ki je še posebej pomembno za policiste in posebne vojaške enote. Na strelišču bo postavljen tudi stolp, ki bo simulacija petnadstropne stolpnice, vsi objekti pa bodo konstruirani tako, da bodo poleg strelskih vaj omogočali tudi vsa druga urjenja in usposabljanja, ki jih predvidevajo programi. Če se bodo ravnali po zgledu sosednjih držav, bodo lahko z določenimi tehničnimi rešitvami tudi bistveno zmanjšali vpliv škodljivih snovi na okolje. Na streliščih v Avstriji, Italiji in na Madžarskem namreč z zvočno izolacijo zmanjšujejo hrup v okolju, s posebnimi lovci pri tarčah lovijo krogle, jih odstranjujejo in reciklirajo, sanitarne in druge odpadne vode pa čistijo v posebej za to zgrajenih čistilnih napravah. Takšna strelišča so tudi redko ograjena, tako da gibanje divjadi ni omejeno, za varnost strelcev, materialnih in tehničnih sredstev ter tretjih oseb, ki se v času streljanja slučajno znajdejo v bližini strelišča ali celo znotraj nevarnega območja, pa v pripravi na vajo in med njo skrbijo dobro usposobljeni instruktorji.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Zaton

Na polovici 19. stoletja se je začelo počasno usihanje. Tako je Johann Engelthaler, ko je leta 1849 prevzel vodstvo železarn, zvedel, da je tovarna v zelo slabem stanju in precej zadolžena. Tovarna je zaradi vse slabših izdelkov začela izgubljati zaupanje kupcev. Omenimo le ponesrečeno kupčijo iz leta 1863, ko je železarna dobila naročilo dunajskega vojaškega poveljstva za izdelavo 13.600 granat in 140.000 šrapnelov. Kar 40 odstotkov izdelkov je zaradi slabe izdelave prevzemni oficir zavrnil.

Zadnji direktor je bil Franc Weidlich, ki se za napredek tovarne ni dosti zanimal, in izgube so se povečevale. Leta 1890 je Auersperg naročil, naj pošlje na Dunaj rudo in analize. Menda je Weidlich namenoma poslal najslabšo rudo. Na podlagi te analize se je potem Auersperg odločil, da s 1. oktobrom 1891 železarno zapre. Stroje so večinoma prodali na Jelenice, kamor je odšlo tudi veliko najboljših delavcev. Razlog za zaprtje pa ni bila le slaba železova ruda. Na avstrijskem ozemlju je nastalo veliko modernih železarn, ki so bile prehuda konkurenca Dvoru, poleg tega pa so dvorska železarna pestile zelo slabe prometne povezave. Slednje bi lahko rešila dolenjska proga, če bi jo zgradili po dolini Krke, kot so sprva načrtovali.

Ukinitev železarn je pomenila za dolino gornjega toka Krke hud gospodarski udarec, konec dvorske železarn pa je pomenil tudi konec proizvodnje industrijsko oblikovanih izdelkov umetniškega železnega liva na naših tleh.

MILAN MARKELJ

(Viri: Matija Žargi: Kovina Danilo Breščak: Spomin na cvetoče železarske čase, ES)

OBE NAGRADI V NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 7. nagradne križanke izbral **Bogdana Finka** in **Franca Pavlakoviča**, oba iz Novega mesta. Fink bo prejel 6.000 tolarjev denarne nagrade, Pavlakovič pa knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 26. aprila na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **KRIŽANKA 8**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 7. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 7. nagradne križanke se brano v vodoravnih vrsticah, glasi: **TRAKTOR, RADIRKA, OPETNIK, MOL, OBRAMBO, POT, AER, KRISTIAN, LADO, LECTAR, EMIRAT, OZIR, NATIKALO, ROKAVIČAR, NANAK, NK.**

PRGIŠČE MISLI

Življenje posameznika je življenje njegovega lastnega telesa.

A. LOWEN

Poznamo samo pol resnice, če jo slišimo le z ene strani.

I. TORKAR

Najhujše orgije ljubezni so nedolžne proti orgijam sovraštva.

M. STERLE

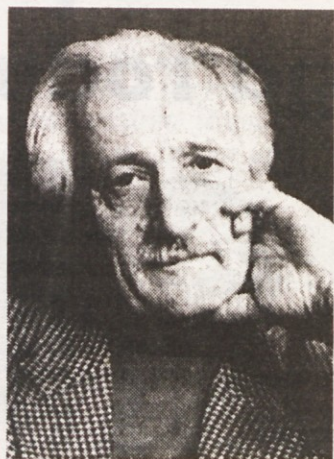
Ob vsaki ženski nekaj izgubiš, ker vzamejo več, kot so pripravljene dati.

I. ZORMAN

Prihodnost je zgolj brezbrizna praznina, medtem ko je preteklost nabita z življenjem.

M. KUNDERA

NAGRADNA KRIŽANKA 8

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	ZABAVIŠČNI PARK NA DUNAJU	SEMIŠIČE	TERMALNO ZDRAVILIŠČE V ČRNI GORI	TROPSKI ROD STROČNIC	KRALJ NIKO	BALON, ZRAKOPLOV	ŽIVAL VRANJE BARVE	KLICA	ETIOPSKI PLEMIŠKOV NASLOV
DELFIN									
REGENE- RIRANA SNOV									
PRESTOL- NICA JORDANIJE					PLUG NOVOZE- LANDSKA DOMAČINKA				
MOŠKI PODPORNI LIK								MODRA SVETOVALKA	STEKLENA OMARA ZA GOJENJE PLAZILCEV IN DVOŽIVK
GL. MESTO POLJSKE					NRAVNO MOČAN ČLOVEK				
					OKOUŠ				
AVTOR: JOŽE UDIR	ZGORNJI DEL PROSTORA	TEŽA OMOTA NEUMNICA		FRANCOSKA ZELEN. JUHA					
				IZRAELSKI PREROK					
FILMSKA ZVEZDA			DEŽELA, ZEMLJA (LATINSKO)				KEM. SIMBOL ZA ERBU		
			UD				DESNI PRITOK DONAVE		
ROPOT				BERILO, BRANJE					
"VEČ ZAPORED- NIH STRELOV				GORA NA KRETI		MLEČNI IZDELEK			
				NIKOLAJ GOGOLJ		MIHA KOVAC			
OPISOVANJE NEČESA Z VERZI					SREDNJE- AMERIŠKA INDIJANSKA PLEMENA				
SISTEM TRNKOV ZA LOV MORSKIH RIB					NASELJE				

LJUDJE IN VARSTVO NARAVE

Bo človeštvo zamudilo vlak?

Če nekega vlažnega, turobnega in zasneženega dne v belokranjskem Dragatušu srečaš Norvežana, potem seveda ugibaš, kaj vendar se je zgodilo, da ga je ravno ta čas prineslo ravno sem. Pa ima vsaka stvar svojo logično razlago. Arne Tronstad je upokojeni inženir in aktivist gibanja za ohranitev čistega okolja, njegova žena pa je pedagoginja in prav tako privrženka naravovarstvenih idej.

Že lani sta bila za veliko noč v Sloveniji in po naključju sta dobila sobo v Župančičevem hramu v Dragatušu. S kolesom sta se vozila po Beli krajini, ki jo je že navdajala pomladna slutnja, medtem ko je v njuni severni domovini še kraljevala zima. Tudi prijatelje sta dobila. Še najbolj sta se razumela s holandskim umetnikom Dirkom Heijem, ki tudi živi v Dragatušu, in njegovo družino. Zato sta jo letos za veliko noč ponovno obiskala.

A letos je bil april drugačen. Pred veliko nočjo, ko sta prišla, so nebo zakrivali svinčeni oblaki in snežna brozga je vlažila hrib in dol. Nič ni bilo s prijetnimi izleti. K sreči Norvežana ne more nič presenetiti. Bodil je neprijetne dneve izkoristila za to, da se je seznanila z delovanjem predšolske ustanove v Dragatušu. Arneja pa sem našel v njegovi sobi za računalnikom, kjer je urejal vtise z njunega potovanja po Avstriji, prevajal in si beležil zanimivejša ugotovitve. Z veseljem mi je razkril ozadje svojega delovanja.

Okoljevarstveni veteran

V norveško gibanje za ohranitev čistega okolja se je vključil že v šedesetih letih. Norvežani so znani kot ljudje, tesno povezani z naravo. Res, da je imajo dovolj, človek bi rekel v neizmernih količinah, morja, številni fjordi, dolge obale, gorske reke, gore skoraj od začetka Skandinavije pa tja do polarnih pasov. A zavest, da je nedotaknjena narava končna in da je življenjski krog zelo ranljiva stvar, zlasti v skrajnih mejah severnega in južnega pola, kjer je tanjši, je dokaj hitro prišla do norveškega človeka. In na tem področju je dela dovolj za vsakogar, vsakega zase in za vse skupaj. Kajti zavest mora zgraditi naprej v skupno telo, ki bo delovalo v posamezni pokrajini, državi in globalno.

Državni aparati ponekod bolj, drugod manj upoštevajo zahteve naravovarstvenih organizacij, odvisno pač od tega, kako in koliko vpliva na vodenje državne politike imajo v posamezni državi lobiji velikih internacionalnih družb, ki krojijo industrijski razvoj. Ker pa je kapital, ki ga obvladujejo te industrijske družbe intrnacionalen in se preliva tja, kjer trenutno daje večje do-

Arne Tronstad išče somišljenike po Evropi

bičke, ne glede na to, kakšno škodo s tem povzroča naravi in vsemu, kar živi z njo, bi se morali povezati med sabo tudi ljudje, ki jim je kaj do tega, da ostane narava, v kateri živijo, neokrnjena.

In tu je Arne Tronstad, eden od živčnih končičev gibanja za varovanje narave. S svojim računalnikom in modermom, ki ga lahko priključi na telefonsko omrežje, je povezan s številnimi somišljeniki v Avstriji, Švici, Nemčiji, Danski in skandinavskih državah. Zanima ga vse, zbiranje gospodinskih odpadkov, njihovo sortiranje, predelava in ponovna uporaba, odpadki v kmetijstvu in industriji. Zanima ga, kako je z varnostjo atomskih central, kako daleč je v posameznih delih Evrope že prišlo onesnaževanje voda in zraka in kakšna pota so drugod ubrali, da bi to onesnaževanje zajezili in preprečili. Naletel je na zanimive rešitve na Danskem in v Avstriji. Posreduje jih somišljenikom domov na Norveško pa tudi drugam po svetu, kjer zavest že išče poti iz ekološke krize. Arne s svojimi prijatelji po elektronski pošti v glavnem komunicira po nemško, s svojimi gostitelji v Dragatušu govori angleško, midva pa, ker nama je ta jezik najbolj skupen, govoriva v švedščini. Arne je svojčas študiral na univerzi v švedskem Goeteborgu, jaz pa sem živel v Stockholmu.

Bitka za vlak

V Slovenijo sta Bodil in Arne prišla z vlakom. Vlak je njuno najljubše prevozno sredstvo. Spominja ju na prvo ekološko zmago, ki sta jo slavila doma v Koppangu na Norveškem. V njunem kraju so oblasti

hotele železnico ukiniti in promet preusmeriti na ceste. Ljudje so se povezali med seboj in sklenili, da železnice ne dajo. Oblosti so morale popustiti in v Koppang se sedaj vozi vlak, energetsko najmanj potrošno in ekološko najbolj sprejemljivo prevozno sredstvo. Ekološka bitka, ki so jo dobili prebivalci malega Koppanga na Norveškem, je precej podobna bitki, ki jo bijejo v evropskih alpskih deželah. Tudi tu se prizadevajo, da bi ohranili železnico in ji dali nove naloge. Nanjo naj bi spravili čimveč tovarov, ki se vali in smradi po cestah.

Slovenija je v tem pogledu kaj žalosten zgled. Veliko se pri nas govori o novih av-

tocestah in prometu, ki ga bodo te prevzele, prav malo pa o temnih plateh, ki ga ta promet prinaša. Prav verjetno je, da bodo naše ceste sprejele tudi breme, ki ga Nemci, Avstrijci in Italijani poskušajo spraviti s svojih alpskih cest. Čedalje večje kolone tovornjakov na naši meji z Madžarsko bi že lahko dale slutiti v to smer.

Bodil in Arne sta prišla k nam z vlakom, iskat somišljenike, ki so jim čisti zrak, čista voda in čista narava nasploh dragocenejši od trenutnega udobja. Svetovni kapital in multinacionalke se združujejo med seboj v svoji gonji za dobiček. Zakaj se ne bi združevali tudi ljudje v bitki za svoj obstoj in prijaznejše življenje? Tudi pri nas jih je gotovo precej, čeprav je gibanje zelenih trenutno razkosano.

TONE JAKŠE

ZDRAVNIK RAZLAGA

Prim. mr. sc. TATJANA GAZVODA, dr. med.

Skrb za telo v jeseni življenja (1)

Večina strokovnjakov je mnenja, da je staranje nenehen proces, ki se dogaja nam in vsemu živemu – prav tako tudi rastli nam in živalim. Dogaja se vse življenje, začne se s spočetjem in konča s smrtjo. Ne prizadeva ljudi šele, ko dosežejo šestdeset let, ampak slehernega, dojenčka, otroka, mladostnika, mlajše odrasle in starejše ljudi. Čas je, da začnemo samozavestno in ponosno praznovati petdeset, šestdeset ali pa sedemdesetletnico! Raziskave so pokazale, da se prav ljudje v jeseni življenja počutijo najbolj zadovoljni, saj so končno prispeli na cilj. Zdaj je čas, da se opusti naglica in se prično upoštevati vsa skrta nagnjenja, ki jih do sedaj niso imeli časa ali pa poguma razviti. V resnici prav razvoj v zadnji tretjini življenja prinese največjo srečo.

Z leti kažejo organi splošne znake naravne obrabe. Ne trdimo, da se vse funkcije slabšajo enako hitro pri vsakem posamezniku. Prej nasprotno, skoraj pri vsakem je ta hitrost drugačna.

Ena najbolj značilnih sprememb se pojavi v telesnem odzivanju na zunanjo temperaturo. S staranjem se manj učinkovito ogrevamo, poleg tega se manj uspešno borimo s prekomerno temperaturo. Ko smo mlajši, izgubljamo vročino z razširitvijo kožnih žil in znojenjem, ko se staramo, pa to ni več tako učinkovito.

S staranjem dobijo oslabei deli telesa manj kisika, hranilnih snovi in proteiteles. Pri starejših ljudeh transport ni več tako učinkovit kot v mladosti. Presnovki se lahko odlagajo v celicah ali med njimi – groba primerjava bi bila, da se sistemi v organizmu zmašijo. Tako nabiranje presnovkov v organizmu je ovira za normalno delovanje našega organizma.

Organizem se v zrelih letih težje prilagodi stresu, poškodbi oziroma boleznim in traja dalj, da si zopet opomore. Mnogo ljudi ne kaže znakov obremenjenosti, kadar počivajo. Samo ko so izpostavljeni stresu ali telesnim naporom, se pokaže poslabšano delovanje različnih organov. Nekoč so mislili, da je tako poslabšanje funkcij neizogiben del staranja. Sedaj lahko upravičeno pripisujemo določeno poslabšanje staranju, vendar pa je mnogo odvisno od treniranosti našega organizma.

Ko se človek stara, se nedvomno zunanji videz spreminja in za večino ljudi je staranje kože in las končni razsodnik o starosti. S staranjem se v koži izgublja maščobna plast, postopno odmirajo lojnice in znojnice, otrdijo in zmanjšajo se krvne žile, ki prehranjujejo kožo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

praktični
praktični
praktični

KRIŽ

Spomladansko čiščenje

Spomladansko čiščenje lahko povzroči precej slabše volje, če ne veste, kako bi se lotili dela. Če imate kristalni lestenec, ga lahko očistite, ne da bi ga sneli s stropa. Brušeno steklo očistite s krpo, ki jo namočite v mešanico enega dela alkohola in treh delov vode. Zdrgnite kristalne dele lestence in odstranite umazanijo. Na steklu ne bo ostala niti sled vodnih kapljic. Še lažje pa je, če si nataknete bombažne rokavice, pomosite prste v salmijak in zdrgete zamazane kristalne delce s prsti. Če pa bi se radi znebili sivkastih apnenčastih usedlin med ploščicami v kopalnici, vzemite staro zobno ščetko, namočeno v močan kis. Skrtajte sivkasto plast in splaknite z vodo. Madeže s stenskih tapet pa lahko zradirate z radirko, če gre za rise s svinčnikom ali za odtise prstov. Če pa imate pralne tapete, jih zdrgnite s krpo, namočeno v mešanico vode in detergenta za pomivanje posode v razmerju 1:4.

Mesna pita s čebulo

Za 6 oseb potrebujemo: 2 stari žemlji, 200 g korenja, 200 g zeleninega gomolja, 2 šopka peteršilja, 750 g mleto govedine, 3 jajca, 2 žlici gorčice, sol, poper, mlet sladko papriko. Poleg tega: 750 g čebule, 100 g prešane slanine, 1 žličko kumine, 6 jajc, 2 lončka goste kisle smetane, 300 g sira. Žemlji namočimo v vodi. Korenje olupimo in drobno sesekljamo, prav tako zeleno. Peteršilj sesekljamo. Mleto meso zmešamo z iztisnjenima žemljama, s sesekljano zelenjavo, peteršiljem, jajci in gorčico. Dobro premešamo in pikantno začnimo. Postavimo na hladno. Olupimo 3 čebule in jih razpolovimo in narežemo na tanke rezine. Slanino narežemo na pramene, hrustljivo jo scvremo v ponvi. Poberemo jo iz ponve, na maščobi pa prepražimo čebulo, da postekleni. Solimo, popramo in primešamo kumino. Mleto meso porazdelimo na pomaščen pekač. Pečemo pri 200 stopinjah 10 minut. Na popečeno mesno podlago porazdelimo čebulo, slanino in nariban sir ter vse skupaj prelujemo z zmešanimi in začinenimi jajci in smetano. Pečemo še 30 do 35 minut.

Ostanki strupov v zelenjavi in sadju?

Helmut Wandmaker, pisec odmevne knjige "Hočeš biti zdrav? Proč s kuhinjskim loncem!", stavi vse na sadije in zelenjavo. Res gre za najbolj zdrav način človeške prehrane, ki pa tudi ni povsem "nedolžen". Žal so včasih prav v najlepši zelenjavi in sadežih ostanki pesticidov. Da bi se obvarovali nevarnosti, je britanska študijska skupina pripravila pravila, ki naj bi jih upoštevali pred uživanjem sadja in zelenjave. Po njenem prepričanju velja preprosto pravilo, da manj kot je razvita dežela, iz katere uvažamo sadeže in zelenjavo, večja je verjetnost, da je v njih cenejši in nevarnejši pesticidi. Solata je med novembrom in majem precej nevarnejša kot v drugih mesecih. Jabolka in hruške so najboljše iz organskega sadovnjaka, v vsakem primeru pa mora imeti kupec zagotovilo, da je bila spoštovana karencna doba, to je potreben čas od zadnjega škropljenja. Komisija tudi priporoča, kako je treba očistiti sumljivo zelenjavo, na primer korenček, ki ima največ ostankov pesticidov v kožici in na obeh koncih. Kot drugo skrajnost navaja česen in čebulo, ki ostankov pesticidov skorajda ne poznata.

Kurjenje s tekočim gorivom (2)

V pretekli številki smo zapisali, kaj mora opraviti serviser oljnega gorilnika ob pregledu. O opravljenem delu mora serviser napisati zapisnik, ki ga shranite. Ob vsakem njegovem obisku primerjajte prejšnji zapisnik z novim. Serviser, ki omenjenih del ne opravi v celoti in ne kontrolira delovanja gorilnika z ustreznimi instrumenti, v vaši kotlovnici nima kaj iskati. Gorilnik je dobro nastavljen, če je sajavost med 1 in 2, količina ogljikovega dioksida (CO₂) v dimnih plinih med 4 in 12 odst.; temperatura dimnih plinov naj bo med 160 in 240 stopinjami. Če se filter na dovodu kurilnega olja do gorilnika pogosteje maši ali če je kako drugače moten dovod goriva, je potrebno očistiti tudi cisterno za shranjevanje kurilnega olja, kar naj opravi strokovnjak, da ne bi prišlo do izliti v okolico. Več in obširnejše informacije ter nasvete o racionalni rabi energije v vašem domu lahko dobite brezplačno v energetsko svetovalnih pisarnah.

Od zelene Krke do bio salame

Kdo ve, kaj se je pletlo po glavi Lovrenčkovemu Marjanu, ko jo je v prosojnim poletnem dnevu mahal skozi gozd in travnike proti Krki. Takrat, v petdesetih letih, je bil svet še poln optimizma. Ni bilo še onesnaževanja, vsaj zavedali se ga ljudje še niso. Zrak je bil čist in zelena reka se je vila po pokrajini kot cvetni venec travniških rož na glavi mladega dekleta; bila je lepa, sveža in neokrnjena. Brez pomisleka si se lahko predal njenemu osvežujočemu objemu, pil si jo lahko, če si bil žejen. To so počeli tudi tisti, ki so v poletni vročini na njenih bregovih sušili seno, kajti zeleni zaklad svežine je bil neizmeren, vsaj zdelo se je tako.

Za Zupančičevega Marjana ali Lovrenčkovega, kot so tiste z domačije ob gozdu na Dolenjem Maharovcu tudi klicali, je bilo tisti čas tukaj vse novo. Pred kratkim se je preselil sem iz Žalca. Njegova mati Elza je bila od tam doma, oče Polde pa je bil iz Maharovca. Z Lenčkovine je odšel v svet s trebuhom za kruhom. Našel ga je v štajerski zemlji. Postal je rudar in se oženil z Elzo. Imela sta že nekaj otrok, ko se je začela vojna, med vojno pa se jima je rodil še Marjan. V začetku petdesetih se je družina preselila na očetov dom. Hiša je bila majhna in zemlje okoli nje ni bilo kaj prida. Mati je izvela iz nje najnujnejše za v lonec, oče je s svojim delom poskrbel za priboljšek in življenje Lovrenčkovih v tej dolenjski vasi se je ustalilo.

Marjan je odrasel v močnega fanta. Spominja se kmečkih del ob pustem krompirju, košenj ob jutranji prežganki, spominja pa se tudi likov, ko so se mize šibile pod bogastvom lepo dišečih jedi in obilja opojne pijače. Vse to je kmalu minilo in danes živi z Marjanom le še spomin na tisti čas, po svoje robat, a kljub temu poln zelene mehke in pristnih medčloveških odnosov.

Prišel je tudi čas, ko je bilo treba pomisliti na bodočnost. Marjan je sedel na kolo in se odpeljal v Novo mesto. Ustavil se je pri Vindišerju, kjer je bila tisti čas mesarija in predelava mesa. Vzeli so ga v uk. Mnogi so ga svarili, kajti bil je bolj majhne rasti. "Ne boš zdržal. Delo je zate prenaporno," so ga svarili. A Marjan je bil žilav in vztrajen. "Pa če živino razkosavajo na mojem hrbtu, dve leti bom vzdržal," je bil vztrajen. In je šlo. Tiste dve leti in še nekaj desetletij zatem. Pridobil je zaupanje in potrebne strokovne izkušnje. Tudi osebno prijateljstvo starih mačkov v mesni obrti, ki so poznali skrivnosti svojega poklica. France Koncilija, dolgo časa Marjanov predpostavljeno, mu je zaupal recept za pravo domačo salamo. Marjan se je držal njegovih navodil, z leti dodal še svoje izkušnje in rezultat je bil kmalu opazen. Na salamiadah, kjer se med seboj pomerijo izdelovalci tovrstnih mesnih izdelkov, so njegove salame začele dosegati čedalje višja mes-

ta, dokler niso zadnja leta obtičale čisto na vrhu. Na Dolenjskem so prehiteli vso konkurenco, pa tudi v slovenskem merilu, tako je pokazala nedavna razstava v Ljubljani, lahko posega po samem vrhu.

Obiskal sem ga na njegovem domu v Maharovcu. Prav tam, kjer je svoj čas stala Lovrenčkova hišica, stoji danes lepo urejena moderna domačija z gospodarskim poslopjem. To sta ustvarila Marjan in njegova žena Slavica, zdaj jima pomagata tudi sin Marjan z ženo Alešo, v ozadju pa je tudi že vnuka Petra. S svojim poldrugim letom starosti sicer z delom ne more pomagati, zato pa daje dedku in babici močno moralno spodbudo: rada ima namreč salame.

Med kramljanjem v svoji mesni delavnici, kjer strop krasijo goste vrste lepo dišečih salam, Marjan razkriva skrivnost svojih salam. Nič nima proti, če jo objavimo.

Tako kot skoraj pri vsaki stvari se vse začne pri izvoru. Pri salamah so to prašiči. Pogoj je prava sorta in seveda prehrana, s katero se špehatost zmanjša in čvrstost mesnega tkiva poveča. Na svojem polju Marjan prideluje krmo. To ni tista klasična, ki si jo ponavadi predstavljamo kot svinjsko krmo, pač pa razne detelje, ki jih v sveže ali suhe poklada prašičem dvakrat dnevno, pri tem pa s posebnim napajalnim sistemom pazi, da imajo živali vedno na voljo dovolj čiste vode. Te namreč prašiči popijejo veliko. Posebna umetnost pa je seveda tudi sušenje salam, pri katerem se kmalu pokaže, iz kakšnega mesa je bila katera pripravljena. Marjan ima v svoji sušilnici tudi salame, v katerih je meso prašičev, ki niso bili pravilno krmljeni. Ko visijo skupaj z Marjanovimi, je razlika vse očitnejša. Prve postajajo vse bolj zvite in zgrbljene, medtem ko njegove ostajajo ravne in sorazmerno gladke.

Marjan redi prašiče za svoje salame sam. Ima tudi širok krog sorodnikov in prijateljev, ki so spoznali prednosti njegovega načina vzreje. Že vrsto let tu kupujejo prašiče, pri njem pa imajo tudi kolone. Po njegovih navodilih napravijo klobase in salame. Vsakdo sicer izdelek prilagodi svojemu okusu, a osnova in surovina je vendarle Marjanova. Ni čudno potem, da njegovi sodelavci na salamiadah ponavadi zasedajo mesta takoj za njim.

Marjana je pred leti začelo ščipati v levi nogi. Bolečine so postajale vse hujše, moral je na operacijo in se invalidsko upokojiti. Pa tudi potem ni bilo dosti bolje, zato se je po nasvetu zdravnikov odločil: noga mora stran! Lani, za valentinovo, je ležal na operacijski mizi, kak mesec zatem pa je bil že spet na salamiadi. Proteza mu volje do dela ni vzela, mala Petra pa ga spodbuja k novim navdihom. Letos je izdelal tudi bio salamo. Okusna je in trajna, v celoti pridelana na okolju prijazen način. TONE JAKŠE

Po sledeh Janezkovega rodu

Oče in mati Bradačeva, Janezkova po domače.

Domačija Franceta Bradača, po domače Janezkova, iz Loške vasi stoji pod vznožjem Kočevskega Roga skoraj čisto blizu studenca Crkavnika. Na domačiji živijo potomci nekdanjih rodov, a se jim v današnjih razmerah še sanja ne, kako so živeli njihovi pradedi. Da bi se vsaj delček zgodovine Janezkovega rodu ohranil, sem obiskal 78-letnega Jožeta Bradača, zadnjega moškega potomca tega rodu, ki kot upokojenec živi na domačiji v Soteski in pomni veliko zanimivega iz nekdanjih časov.

Bil je šesti po vrsti od enajstih otrok, ki so privekali na svet pred prvo svetovno vojno in še po njenem koncu. Na moje prigovarjanje je obudil spomine na svoje starše in otroštvo v Loški vasi. Med pogovorom so se mu oči večkrat zazrle proti kraju, kjer je doživel mnogo lepega, saj je otroštvo lepo, pa če ga preživiš tudi v pomanjkanju, samo da občutiš skrb ljubeče matere in očeta.

Vse postoril sam

"Moj oče, ki je prevzel kmetijo po mojem starem očetu, se je ženil mlad," pripoveduje Jože. "Ženo si je poiskal pri Adamčkovih v Drenju. Oče mu je svetoval, naj si za ženo poišče dekle iz hribovitih krajev. Takrat so slovele, da se v ravninskem svetu zelo dobro znajdejo, ker so odpornejše in privržne za vsako delo. Takrat je bila navada, da so hodili na ogled, če so hoteli ženiti starši sina ali pa hčer. No, mojemu očetu je bilo brhko dekle z Adamčkovega grunta zelo všeč in se je z njo leta 1906 poročil. Stara starša sta si izgovorila preužitek, da pa je bil grunt razbremenjen, so odšli brat in tri sestre v Ameriko in se odpovedali dediščini."

Jože je povedal, da je oče na gruntu poprijel za vsako delo. Ni mu bilo treba hoditi k rokodelcem, če se mu je pokvarilo kakšno orodje. Vse stvari je znal mojstrsko sam narediti. V prvih letih so mu pri delu na gruntu pomagali še oče, mati in stric, potem pa se je od 1907 do 1924 vsako leto družina pomnožila za enega člana. Številne družine so bile takrat v ponos narodu, ki je bil naučen tako, da prav vsak otročiček, ki pride na svet, prinese s seboj tudi kos kruha. Grunt, ki je bil malo večji, so tako vsako leto skrbneje obdelovali. Sadili so koro, krompir, fižol in žito. Delali so vse

ročno, le orati so jim pomagali voli, ki so jim služili tudi kot dobri in zvesti prevozniki. Hiša in gospodarska poslopja so bili kriti s slamo. Hiša je imela dva konca s kuhinjo v sredini. Kuhali se je takrat v peči v železnih ali lončenih posodah. Kuhinja je bila z dimnico, zato je dim večkrat silil k tlom, da je imela mati včasih čisto rdeče oči, kakor da bi jokala. Ko so bili otroci majhni, so jim dali jesti v lončeno skledo kar na tla. Ponavadi pa so zajemali iz skupne skled: mleko in žgance pa repo in žgance, v kropu krompir, fižol, tisto pač, kar so dale njive. Solato so imeli zabeljeno s špehom; olja niso poznali. Tako so naše njive, ki so jih spoštljivo obdelovali, poplačale delo njihovih rok. Za zimo so pripravili eno kad repe, eno kad zelja, napolnili predal s krompirjem, nasušili krhljev in suhih hrušk pa še dosti drugih dobrot sta shranila oče in mati v leseno kaščo, v katero sta stopala le onadva, in to s takim spoštovanjem, kakor da stopata v cerkev.

Kupovali se je zelo malo, kdaj kakšno kilo sladkorja, petrolej za razsvetljavo in kaj za obleko. Da se je lažje "odrajtalo fronte" (tako se je reklo plačilo davkov), je mati prodala kakšno jajce, kokoš, maslo in smetano, oče pa je prodal kakšnega telička. Težave, in to velike, pa so imeli starši, ko so otroci začeli hoditi v šolo. Obleke so nosili eden za drugim. Mati jih je ob večerih parala in znova šivala, ko niso bila več za otroška telesa; a takrat se že ni več vedelo, kakšno je bilo blago, ko je bilo še novo.

Vsako leto nov otročiček

"Naša mati je imela stotera sreča," pravi Jože. "Toliko otrok nas je bilo, da je najmlajši še ležal v kadunjah, malo starejši v zibelki, pod materinim srcem pa je že čakal naslednji, da se rodi. Tudi

na očeta imam spoštljiv spomin, ali njegove sem videval na njivah, travnikih, pri delu zunaj in okoli hiše. Bil je steber grunta."

Ko je oče moral leta 1914 na fronto v Karpatih, je na mater poleg skrbi za sedem otrok padla še odgovornost za grunt. Oče je bil v vojski štiri leta in je skozi grozote front na Karpatih, v Galiciji in na Soči. Da je preživel, gre zahvala predvsem temu, da je bil polkovnik kuhar 17. polka kranjskih Janezov. Vsa ko leto enkrat je prišel na dopust. Ljubše je objel ženo. Kako je ne bi, saj se je tam na fronti naslišal bobnenja topov, nagledal se je ran in smrti, naslišal kletvin v vseh jezikih. Doma pa je slišal petje ptic in ljube glasove vsak dan večjih otrok. Po vsakem obisku pa se je Janezkova družina pomnožila še za enega otročička; med vojno so se tako rodili štirje.

Ko je po končani svetovni vojni prišel oče domov, je še bolj poprijel za delo na gruntu. Poznalo se je, da štiri leta ni bilo moške roke. Delo je klicalo od vsega vsod: tu je bilo polomljeno orodje, tam je puščala streha, popraviti je bilo treba vozove, naplести iz šibja novih košev in košar. Za večje otroke je oče zbil v hlevu zraven živine lesene pograde, da so pozimi spali na toplem, poleti pa so spal na podu ali na kozolcu. Denarja v prvih letih po vojni skoraj niso poznali, in tako so morali veliko stvari dodatno narediti kar doma. Kuhali so domače milo, delali iz ječmena domačo kavo. Janezkov oče je bil daleč naokoli znan kot domači mesar, ki je znal iz prašiča narediti vse možno goče. Zavrglo se ni skoraj nič, tudi juhe, v kateri so se kuhale krvavice (gočlja). Če je bilo kaj slabšega, so dali revnim ljudem in beračem, ki jih je bilo vsak dan več. Ob času kolin ali večjih praznikov, ko so vedeli, da je kmečka miza bolj bogata, so si kar kljuko podajali.

Večji dom

Živinozdravniki so bili tiste čase silno dragi. Na vso srečo se je oče Janezkov ki je bil zdaj oče že enajstih otrok, spoznal tudi pri goveji živini in bil zraven pri vsaki telitvi daleč naokoli. Tudi z boleznimi živine je znal svetovati to in ono. Čeprav je bil precej okoli, pa ga nihče ni videl kdaj pijanega. Od skrbi za številno družino je žena zadnje čase zlezla skupaj. Še sreča, da so iz Amerike dobili celokovčke oblek in obutve. Čeprav se je poznalo, da vidno peša, je pomenila družini luč.

Oba z očetom sta sanjala o večjem domu, o kuhinji s štedilnikom pa da ni bilo treba otrokom spati v hlevu, na skednju in seniku. Otroci so prisluzili nekaj s prevozom lesa iz Roga na železniško postajo v Straži pa še z drugimi pri ložnostnimi deli. Ker je pomagal ljudem, so tudi oni njemu, ko se je odločil, da zgradi novo hišo. Tako je pri Francetu Bradaču-Janezku leta 1922 zrastle velika in prostorna hiša, ki je bila za tiste čase že kar moderna.

Kljub temu so nekateri otroci morali po svetu, saj grunt ni mogel vseh prehraniti. Nekateri so se izučili rokodelskih poklicev, nekateri so odšli v Nemčijo. Ljubezen materina ter očetova pridnost in poštenost pa so bili tako globoko vcepljeni v Janezkovih otrocih, da so se pogosto vračali domov, če ne za stalno, ob praznikih in prošenjih, da so se zajemali iz skupne skled, se razgledali po ozarrah, kjer jim je tekla mladost, in spet šli v svet.

Janezkov dom je postal lep in snažen posestvo lepo obdelano. Za sosedo sta imeli Bradača, ki se je enako pisal in imel prav tako številno družino, zato sta si v času velikih del družno pomagali.

Janezkov oče se je postaral, moči se mu pošle, ko je dočakal še eno veliko gorje - drugo svetovno vojno. Kakor nekoč v davni, ko so se rodovi Bradačev upirali turškim vpadom, je prirojeni prednik jasno določil in vsa družina se je opredelila za partizane. Oče in mati sta bila globoko verna - pred jedjo so jim vedno molili - in taka sta ostala tudi po vojni. Hodila sta v cerkev in tega jima nihče ni branil. Zdaj oba počivata pri Martinu, na domačiji Bradačevih pa živi nov rod.

TONE VIRAN

Marjan Zupančič, žena Slavica in vnuka Petra v mesni sušilnici

Mistično jezero Titicaca

Ko stojim na obali velikega sladkovodnega jezera Titicaca na nadmorski višini 3812 m v osrčju Andov, se mi zdi, kot bi se pred mano opiral ocean, tako daleč čez obzorje se razprostira modrina jezera in se spaja s tako tipično perujsko modrino neba. Čutim, da sem prišel v povsem drugačen svet.

Vse je tako nenavadno in veličastno. Zasnežene gore in pisani oblaki so v tem ozračju videti kot neresnične kulise, daleč so, vmes so kilometri in kilometri rumenorjave ravnine s pustinsko travo, s čredami ovac, lam, alpak, pa divje vikunje in gvanakke, tu pa tam je kakšen pastir, hiša iz blata, in vse je tako blizu in tako ostrih oblik, da bi jih lahko dosegel z roko. Vsa ta naravna nabitost z energijo, posebna paleta barv in veličina prostora je vzemirjliva do take mere, da si povsem prevzem in ganjen. V tem okolju nastajajo najlepše andske melodije, ki jih tako občuteno izvajljajo iz piščali.

Titicaca je podolgovato, ledvičasto jezero, sestavljeno iz treh delov, na severu in jugu sta kotanji, ki ju povezuje ozek preliv z glavnim jezerom. Perujsko-bolivijška meja vijugasto deli jezero na približno enaki polovici. Jezero je dolgo okoli 177 km in se razprostira na površini 8.300 kv. km, kar je dobri dve petini Slovenije, z 3.812 m nadmorske višine pa je najvišje plovno jezero na svetu. Pred kratkim so izmerili novo največjo globino - 467 m. Jezero napajajo gorski potočki, ki ne presahnejo, saj se sneg in led v planinah čez dan stalno topita. Tako je temperatura vode preko celega leta primerna za ribištvo. Glavni odtok iz jezera je reka, ki na jugu teče v 260 km oddaljeno slano jezero Poopo v Boliviji.

Sveto jezero

Jezero je skrivnostno. Temni oblaki, ki obdajajo andske gore v okolici, in slepeče sonce so že stara plemena pa tudi Inke navdali z verovanjem, da sonce in belobrado vrhovno božanstvo Virakoča vstajata iz globin jezera Titicaca. Pri Inkah je bil svet resnično svet! Zato so v vsem videli blagoslov velike skrivnosti. Sveta so bila vsa jezera, ker so bila vir plodnosti, sveta je bila vsaka votlina, ki je predstavljala rodno odprtino v telesu Velike matere - Pacha Mame. Svet in kozmos so spoštovali kot celoto, kjer je vse uravnoteženo in med seboj pogojeno. Sonce je bilo mogočno božanstvo, saj je v enem dnevu obiskalo vseh devet gornjih nadzemskih resničnosti, kot so jih Indijanci poimenovali, in štiri spodnja nadstropja v kozmosu. Koncept časa in prostora je pri Indijancih svojstven in nerazdružljiva celota.

V predinkovski dobi je bilo jezero veliko večje. Na južnem delu jezera so ostanki starega obrednega in kulturnega mesta Tihuanacu, kjer so ruševine še danes zaradi solidne gradnje dobro ohranjene. Na višku svojega razvoja je mesto imelo do 20.000 prebivalcev. Zdaj je 20 km oddaljeno od južnega brega na bolivijski strani, pred tisoč leti pa se je bohotilo ob samem jezerskem obrežju. Najbolj znana ruševina so Sončna vrata, izklesana iz enega samega 4 m visokega andezitnega bloka vulkanskega izvora. Ime so dobila po človeku podobni postavi, ki je vklesana v vratno preklado. Postava naj bi predstavljala boga Sonca, saj mu namesto las iz glave poganjajo nekaki žarki z drobnimi jaguarskimi glavami, v roki pa drži žezlo.

Jezero Titicaca je bilo zibelka inkovske dinastije, saj je Virakoča poslal Manca Capaca na sončni otok, od tam pa je ta začetnik zmagovite družine s svojimi brati in sestrami okoli leta 1200 krenil proti Cuzcu, ki je bilo pozneje glavno mesto mogočne inkovske države pod vodstvom Inke - sina Sonca.

Že pred prihodom inkovske vojske v današnji južni Peru in Bolivijo je ob obalah Titicaca živelo ljudstvo Ajmarov. So temnejše polti, čokati, nizke postave, širokih obrazov in grobih potez. Predvidevajo, da so dediči tihuanakejske imperije in njihove civilizacije. Svoj jezik so ohranili do danes. Ajmari so v tistih časih bili kulturno vsaj tako visoko razviti, če ne še višje, kot Kečui, osrednje ljudstvo inkovske dežele. Ostanki utrd in solidno grajeni posmrtni kamniti stolpi, v ka-

terih počivajo poglavarji, so nema priča razvite civilizacije. Tem, do 12 m visokim ovalnim stolpom stolpom tišine pravijo chullpe, narejene so iz lepo obdelanih temnih in skrbno zloženih kamnitih klad. Najbolj ohranjene so ob bregovih Umayu pa tudi drugod.

Plavajoči otoki Uros

Iz največjega pristaniškega mesta Puna smo odpuli z barkačo proti plavajočim otokom. Breg, plavajoča ploščad, neke vrste splav, na njem pa hiše, razgledni stolp, prodajalna spominkov, vse izdelano iz rumenega trstja, ki ga imenujejo tortora. Plavajoča tla so se zibala in se ponekod udirala, kar je zahtevalo previdno hojo. Srečali smo Urujce, stalne prebivalce plavajočega otoka, ki jih imajo za morebitne potomce Tihuanacanov, saj so zelo podobni celinskim Ajmarom. Uruji so kopno zapustili pred več stoletji, ko so se umaknili pred nadležnimi plemeni, Ajmari in Kečui.

Trstičje, tota, ima pomembno vlogo v življenju Urujcev. Iz njega so narejeni sami plavajoči otoki. Otokov je več in niso povezani med seboj. Iz trstja izdelujejo tudi lične čolne, ki jih uporabljajo pri ribarjenju in za prevoz v šolo, v trgovino, na pošto (kjer je celo telefon), kar je na drugih plavajočih otokih. Preživljajo se s krompirjem, juko, oko in kinujo. Vso zemljo, ki jo potrebujejo za gojenje teh gomoljev in korenovk, nabirajo na jezerskem bregu. Tudi nekaj prašičkov teka po otoku. So majhni, imajo velike rjave ščetine s črnimi zaplatami in so še najbolj podobni veprom. Pomemben del skromne prehrane Urujcev so ribe, ki so praktično na dosegu roke. S primitivnim ribiškim priborom jih ujamejo bolj malo. Zelo iskani sta mavrična postrv, ki zraste do 60 cm, in slepa užitna krastača velikanka, ki meri do 50 cm.

Da je trsje uporabno prav za vse, potrjuje ta izvorni kuharski recept za pripravo urujske specialitete. Ribice boga (kot naša sardelica) dušimo z narezano zeleno papriko in mladimi poganjki "totre", ki so v vodi. Pravijo, da je okus kar v redu, saj tudi Kitajci uporabljajo slično mlado trstiko t.j. bambus pri pripravi kitajskih specialitet.

Urujci so oblačeni v tradicionalna oblačila: moški imajo pisane volnene kape "gorros" z zaušnicami in pončo, ženske pa nosijo okrogle klobuke iz debele klobučevine in široka, nabrana pisana krila v nadstropjih. Vranje črni lasje so spleteni v kito. Lesketajoče beli zobje so naravni okras.

FOTO: JOŽE TAVŽELJ

Urujci na svojih doma izdelanih čolnih iz trstike "balsa" v narodnem oblačilu.

Uruji, ki jih je danes še okoli 300, so na primitivni stopnji razvoja. Vse svoje znanje prenašajo iz roda v rod po ustnem izročilu, od gradnje otokov, hiš, čolnov in načina življenja (brez elektrike, vodovoda, kanalizacije, kolesa) do prekrasno izdelanih tkanin z vzorci iz davne preteklosti, pletenin, tapiserij, prtov, rokavic, šalov in raznih spominčkov v obliki nagatene ribe, ptica ipd. Zelo lični so mali čolni iz totore. Pogost motiv na tapiserijah je Jokajoči bog s Sončnimi vrat Tihuanace. Vse te izdelke je možno kupiti, saj so razstavljeni kar po tleh.

Koka, kraljica rastlin

Koka je indijanska kraljica rastlin. Raste v nižje ležečih vlažnih in tropskih območjih perujskih in bolivijskih Andov. Na jugozahodni obali jezera, kjer so primerna območja, danes načrtno gojijo in pridelujejo kultivirano koko v večjih količinah. Iz njenih listov pridobivajo kokain, znano mamilo pa tudi zdravilo. Državna kontrola nad nasadi je običajno nemočna v borbi z mafijo. Kokini listi tako največkrat pridejo v napačne roke.

Že stoletja Indijanci žvečijo posušene liste koke za poživilo. Koko je mogoče kupiti v instant vrečkah za pripravo čaja, ki je učinkovit pri višinski bolezni. V majhni dozi je to izredno poživilo. O velikem pomenu koke v preteklosti pove dejstvo, da so jo v vrečkah dajali kot popotnico na oni svet perujskim mumijam.

Seveda velja ohraniti precejšnjo mero previdnosti pri uživanju koke, saj daljše, neomejeno uživanje izvečkov iz kokinih listov vodi v hudo zasvojenost, ki je danes bič človeštva. Zato je mednarodna kontrola nad prometom s koko izredno stroga in pogosto tudi učinkovita.

Preživeli inkovsko in špansko okupacijo

Na ozemlju okoli jezera Španci niso pobili prvotnega prebivalstva. Nekateri indijanski rodovi, ki izvirajo iz časov Inkov, so še ohranjeni po vaseh in zaselkih ob jezeru. Ohranili so svoj jezik in svoje življenjske navade. Ajmari in Uruji so preživeli inkovsko in še špansko podjarmljenje, zato jih uvrščajo med najstarejše avtohtone prebivalce tega dela kontinenta.

Na jezeru Titicaca je tudi več pravih otokov. Njihovi prebivalci so zadržali samoniklost v navadah in preživljanju. Motorni čolni, parniki, jadrnice in druga sodobna plovila jim sedaj jemljejo mir. Turistično še niso pokvarjeni, v obnašanju so kar malce sramežljivi in nerodni, a ravno zaradi tega tako zanimivi. Turisti so jih masovno pričeli obiskovati šele pred kratkim, ko je država pričela gojiti zgodovinski turizem kot novo vejo sicer revnega gospodarstva.

JOŽE TAVŽELJ

KNJIŽNA POLICA

Moja resnica

Nedvomno si bodo mnogi, ki bodo razmišljali o burnih sedemdesetih letih tega stoletja, še dolgo zastavljali vprašanje, kako in zakaj je razpadla Jugoslavija ter kako se je Slovenija tako čudežno rešila iz krvav - ga kaosa, ki je zajel preostali del nekdanje Jugoslavije in pustil za seboj grozljivo uničenje, stotine mrtvih in milijone razseljenih ljudi. Na ta vprašanja se že ponuja veliko odgovorov, različnih, bolj ali manj prizadetih, tendencioznih, politično ali kako drugače obarvanih, med njimi pa gotovo imajo veliko težo tisti, ki jih je dr. Janez Drnovšek zapisal v svoji knjigi MOJA RESNICA, namenjeni domači in svetovni javnosti. Delo je tle dni izšlo pri Mladinski knjigi, prevodi v pet svetovnih jezikov pa bodo izšli v kratkem.

Ta knjiga namreč ni pričevanje kogarkoli, ampak človeka, ki je bil v prelomnih časih, ko se je odločala usoda Jugoslavije in Slovenije, akter in očevidec ključnih dogodkov. Na tak položaj ga je vrgel splet naključij, tako zanj kot za druge preseñetljivo in nepričakovano. Začelo se je po novoletnih praznikih leta 1989, ko je, kot v knjigi piše dr. Drnovšek, v svoji pisarni med kupom drugih papirjev povsem slučajno našel tudi obvestilo, da so ga v štirih občinah predlagali kot kandidata za člana Predsedstva SFR Jugoslavije. Rok za odločitev, da pristane na kandidacijo in se z ostalimi 75 kandidati poteguje za ta položaj, se je že iztekal. Dr. Drnovšek je na kandidacijo pristal kar takoj, češ, "bom pač sodeloval v enem volilnem krogu". Razpletlo pa se je drugače, na prvih povojnih svobodnih volitvah v Sloveniji je bil izvoljen za člana jugoslovanskega predsedstva, s tem pa je po spletu naključij, ker je bila pač takrat na vrsti Slovenija, da prevzame mesto predsednika predsedstva, postal jugoslovanski predsednik, vrhovni poveljnik oboroženih sil in še predsedujoči gibanja neuvrčenih.

Vsekakor gre za izreden vzpon na politični vrh, ki mu težko najdemo primero. Še bolj presenetljivo pa je to, da se je na vrhu dr. Drnovšek ne samo obdržal, ampak učinkovito deloval, kar nikakor ni bilo lahko. Jugoslavijo je takrat že pretresala huda gospodarska kriza, mednarodni spori so se zaostriili, še posebej na Kosovu, prav tako odnosi v federaciji. S svojim programom, ki je temeljil na stabilizaciji gospodarstva, usmeritvi v Evropo in dialogem reševanju sporov, je kljub metanju polen pod noge uspel, vendar žal samo za krajši čas, saj so stvari potem, ko je mesto predsednika predsedstva prevzel Srb dr. Borisav Jović, hitro krenile navzdol do dokončnega razpada Jugoslavije.

Dr. Drnovšek v knjigi jasno pokaže, da je poglavitni krivec za krvavi razplet in razpad države srbska agresivna in brezkompromisna politika, ki ni pristala na demokratizacijo in mirno reševanje problemov. V tem pogledu je prav zanimivo in poučno branje, kaj vse se je dogajalo na sejah predsedstva v Beogradu in kako premeteno je delovala srbska politika, hkrati ko preseneča, s koliko državniške modrosti je Drnovšek dojemal položaj in primerno deloval. Med drugim je iz pisanja razvidno, da mu gre poglavitna zasluga za umik JLA iz Slovenije in za to, da besni in užaljeni jugoslovanski generali med slovensko osamosvojitveno vojno niso udarili po Sloveniji z letalskimi napadi.

Knjiga je napisana berljivo in bo pritegnila širok krog bralcev, tako tiste, ki bodo iskali v nji analize in ocene minulih dogajanj, kot tiste, ki jih v takih knjigah zanimajo različne podrobnosti in ocvirki. Slednjih sicer ni veliko, saj dr. Drnovšek ni človek take vrste, ki bi nanje kaj dal, nekaj pa se jih najde, denimo o novinarjih in njihovi povezanosti s tajnimi službami.

MILAN MARKELJ

Pet romanov XX. stoletja

Nedolgo tega je izšlo prvih pet knjig četrtega letnika knjižne zbirke XX. stoletje, s katero Cankarjeva založba pomembno bogati našo prevodno književnost in slovenskim bralcem odpira okno v sodobni svetovni roman. V prvem paketu so kar štirje evropski pisatelji in le eden iz neevropskega okolja. To je Chinua Achebe, klasik nigerijske in vse afriške literature, ki se z romanom MRAVLJIŠČE V SAVANI v prevodu Jane Cedilnik predstavlja kot realistični družbeno - in socialnokritični pisec. Pripoved romana se namreč odvija v izmišljeni afriški državi, ki pa ima vsa

obeležja afriške sodobnosti z njenimi veliki nasprotji, bedo in zaostalostjo na eni strani in razkošnim življenjem nove aristokracije na drugi. Spretno besedo je napisal Nikolai Jeffs.

S prevodom romana MORAVAGINE dobivamo v slovenščini sploh prvo delo iz zelo obsežnega opusa francoskega pisatelja Blaiza Cendrarsa, ustvarjalca, ki se je ukvarjal z vsemi literarnimi vrstami in živel zelo pestro življenje. Del tega se je odrazil tudi v romanu Moravagine, ki ima za svoje ogrodje divje pustolovske epizode, vanj pa so vpeti najrazličnejši motivi, od pretresljivih psiholoških orisov do apokaliptičnih prizorov zla in razkroja. Glavni junak romana, izrojeni zli genij, ki mu življenje ne pomeni nič in ki, prepuščaje se svojim strašnim nagonom pušča za seboj krvave sledove, je kot preroška napoved evropskega spusta v grozote vojne in totalitarizmov. Delo je prevedel in mu napisal spremno besedo Vital Klubus.

Kot Cendrars se slovenskim bralcem prvič predstavlja v prevodu tudi švicarski pisatelj Adolf Muschg, dobitnik več uglednih literarnih nagrad, med katerimi je tudi naša Vilenica. Izmed njegovih številnih romanov je v izbor za zbirko prišel ALBIS-SERJEV RAZLOG, ki velja za najbolj berljiv Muschgov roman. Gre za nekakšno psihološko kriminalko. A to je le zunanji videz, saj pripoved o razmerju med psihanalitikom in njegovim pacientom ter o zločinu ves čas izzvena v sporočila o temeljnih vprašanjih človekovega bivanja, njihova rešitev pa se kaže v vzhodnjaški filozofiji zena. Prevod in spremna beseda sta delo Toma Virka.

Prvo srečanje z uveljavljenim, a pri nas neznanim nizozemskim pisateljem Ceesom Nooteboomom bo za naše bralce vsekakor zanimivo, saj slovenski prevod romana RITUALI, ki je prava uspešnica zadnjih let, prinaša berljivo zgodbo o osebnem in istovrednostnem zorenju glavnega junaka, z njo pa se razpira kritično videnje zahodnoevropske družbe v drugi polovici 20. stoletja. Roman je prejel več visokih priznanj, med njimi Evropsko nagrado za književnost, po njem pa so posneli tudi film. Prevedla ga je in spremno besedo napisala Tanja Mlakar.

Poslastica za ljubitelje postmodernistične proze je roman TRETJI POLICAJ irskega pisatelja Flanna O'Briena, ki se s tem delom prvič pojavlja v naši prevodni književnosti. Roman, poln sočnega irskega humorja, je O'Brien napisal v irščini, izšel pa je šele po njegovi smrti in hitro zaslovel kot predhodnik metafikcijske proze. Roman je mogoče brati poznavalsko, vendar nudi obilo literarne zabave tudi kot komično pisanje.

MiM

O TIGR-u

Borec, revija za zgodovino, literaturo in antropologijo, je lanski letnik zaključil z dvojno številko, ki je izšla pred kratkim. Vsebinske številke je kljub svoji zgodovinsko-raziskovalni naravnosti še kako aktualna zaradi sedanjih slovenskih odnosov z Italijo in tamkajšnjim prekrjevanjem zgodovine fašističnega delovanja na slovenskem etničnem ozemlju. Dvojna številka namreč prinaša besedilo TIGR proti duhovnemu genocidu fašizma nad Primorci (Tolminko 1918-1941), v katerem je avtor Borut Rutar na osnovi bogatega arhiva nekdanjega tigrovca Antona Rutarja ter na osnovi številnih drugih pričevanj zapisal pripoved o delovanju ilegalne organizacije TIGR, ki se je borila proti programiranemu in nasilnemu fašističnemu raznarodovanju in za osvoboditev Primorske in Istre (TIGR = Trst, Istra, Gorica, Reka) izpod Italije in za priključitev Jugoslaviji.

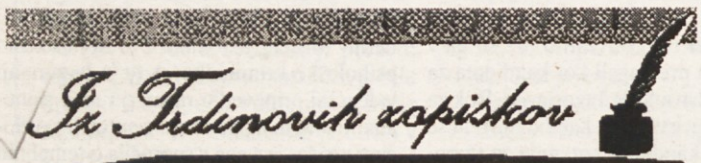
Enako snov obravnava tudi knjiga PRIČEVANJA O TIGRU, ki so jo napisali Albert Rejec, Tone Črnač in Jože Vadnjal, izdala pa Slovenska matica. Gre za spominske zapise treh nekdanjih tigrovcev. Rejčev besedilo Organizacija Tigr v Slovenskem Primorju je prevod srbohrvaškega zapisa zasliševanja Ozne v Beogradu, Tone Črnač v svojih Spominih na organizacijo Tigr popisuje gverilsko delovanje mladih tigrovcev v obdobju do 1937, Jože Vadnjal, ki je bil vodilna osebnost Tigra na Pivškem, pa v Spominih na leta v zasedeni Primorski poskuša ob spominskih zapisih tudi tolmačiti vzroke in posledice delovanja ilegalne organizacije na Primorskem.

Z obema knjigama se podrobneje izčrta podoba delovanja organizacije TIGR, ki je bila zaradi različnih vzrokov potisnjena vstran, četudi gre za enega od prvih upornikov zoper fašizem v Evropi.

MiM

ŽEHTA - Po starem je imela "žehta" prav poseben pomen. Povezana je bila s pripravo bukovega luga, ki so ga ženske naredile iz bukovega pepela in s pomočjo dolgotrajnega žehtanja, ko so v kadi namočeno perilo prelivalo z bukovim lugom. Lug so po tem postopku spuščale iz kadi, ga prestregle in vročega ponovno ulivale na perilo. Tako prekuhanega so ožele in v čeburu na glavi odnesli ali z vozičkom ali z vprego odpeljale do izvira, potoka ali reke. Začelo se je izpiranje in po njem nemalokrat tudi sušenje perila kar ob reki ali potoku. Žehta je trajala tudi po ves dan in je bila posebno v zimskem času naporno opravilo, ki je marsikateri ženski pustilo bolezenske posledice. Fotografija je nastala po drugi svetovni vojni in prikazuje spiranje perila na Krki v Krški vasi pri Brežicah. (Pripravila etnologinja Posavskega muzeja Ivanka Počkar)

Mnenje o Hrovatih - Hrovat krade tudi, če gre na božjo pot, naj bo raca al kopun al kar ima kljun. Hrovatje in cigani govore enako, so en rod, oboji so podobni bolj svinjam kot ljudem. Ne ljudje, ne dežela hrovaška ne morejo se priljubiti kranjskemu človeku. Na Hrovaškem je vse dolgočasno in pusto, kraji in ljudje. Hrovaška dežela se Kranjcu grda zdi, ali pridnega dobro redi. Hajd med Hrovate po denar, tamo še leži na cesti, ali ga Hrovatje ne vidijo, pobirata ga Kranjci in jud.

Dolenjci so kot otroci - Mnogokrat zapravljivi brez misli - hip jih vlada in pregiblje. Kmet prinese davek, dobi v mestu dobre znanke pa hajd v krčmo in plačuje tu mesto v davkariji do zadnje pare. Radi računov ne utegne davkar odškodnine pobirati - kmet, ves vesel, nese ves denar v krčme, ne misle, da bo treba če ne danes pa čez en teden dolžnost odrajtati etc.

V šolo sem hodila iz zaselka, ki je bil najboj oddaljen kraj, zato so nam, otrokom iz te vasi, rekli "ta daljni". Dopoldne so hodili v šolo višji razredi, popoldne nižji. Nekega dne, ko sem hodila še v prvi razred, smo se šolarji na poti domov porazgubili. Zajela me je noč. Dnevi so bili že mrzli, zimski okrog Miklavža. Praznika sem se bolj bala kot veselila, a ne Miklavža, ampak parkeljnov. Tako sem verjela vanje, da sem tisti dan, ko me je na poti zajela noč, šla po ozki gazi ves čas ritensko, da me ne bi mogel zagrabiti kakšen parkelj.

V šolo smo hodili bosi od cvetne nedelje do pozne jeseni. Pretežno smo bili vsi revni, kmečki, slabo oblečeni in obuti. Bilo je takoj po vojni in takrat tudi ni bilo kje kaj kupiti. Nekateri smo bili oblečeni v pošite cunje in bili smo videti kot klovn. Najbolje je bil oblečen in obut Joži Bašljev. Bil je edinec in iz premožne družine. Lep plašček in usnjeni škorenjci, narejeni prav zanj, so ga naredili zares lepega v naših očeh.

Seveda smo otroci poznali vse bližnjice do šole. Nekega jutra sem hitela po eni od

bližnjic čez Trnjevc v šolo. To je bila steza preko rebrastih njiv. Na spolzki poti mi je spodrsnilo. Zapeljala sem se po blatu in bila vsa umazana po plaščku. Kakšna nesreča!

V šoli ni bilo toplih malic, pojedli smo, kar smo prinesli s seboj. Največkrat kos črnega kruha. Jaz sem ga, če je bil vsaj malo boljši, pojedla že kar na poti v šolo. Pot je bila dolga in imeli smo dovolj časa za vse mogoče vragolije in pogovore. Mudilo se nam je le v šolo, pa še to smo pogosto zamudili, domov pa običajno ne, ker smo bili že utrujeni in lačni. Zato smo se v vročini ustavljali pod drevesi in spotoma prosili vodo pri hišah, saj smo bili vedno žejni. Ko smo hodili po gozdu, smo nabirali gobe. V jeseni smo pobirali sadje ob poti in po vrtovih in si tako težili lakoto. Spomladi smo pobirali kislico. Veseli smo bili, če nas je dohitel kakšen voz. Obešali smo se nanj, če je voznik pustil, pa smo se tudi peljali. To je bila za utrujene šolarje prava poslastica. Pozimi so nas, deklice, fantje neusmiljeno kepali in smo bežale pred njimi.

Iz tistih let in dolgih poti v šolo in iz nje se spominjam tudi mnogih ljudi. Še danes jih vidim živo pred očmi. Name je poseben vtis naredila Kaplanka, kot smo vsi rekli ženski, s katero smo se večkrat srečali na poti. Bila je starejša žena s klobukom. Imela je zelo dolgo pot in gotovo je šla v Mirno Peč po nakupih. Bila je gospodinja pri stiskih menihih. Učila nas je vedenja, predvsem jo je bilo treba lepo pozdraviti, pomagali smo ji tudi nositi, vmes pa smo morali tudi moliti, če je zvonilo poldne. Ob njej smo bili vsi pridni.

Spominjam se tudi možica, ki smo ga srečavali zjutraj, ko je hodil v goro od pomladi do jeseni. Tudi njega smo morali lepo pozdraviti. Nekoč smo se dogovorili, da ga ne bomo pozdravili. Ko smo se srečali, smo šli brez pozdrava mimo. Joj, potem smo pa bežali, saj se je kar s krivačko sprivil nad nas, češ kakšne olike smo naučeni! Bil je

FOTO: M. MARKELJ

majhen in droban, v ustih je vedno imel fajfo, na glavi klobuk, na hrbtu pa nahrbtnik s palico za oporo.

Poznali smo še enega posebnega, znan je bil po imenu Beli miš. Bil je starejši možak, ki je stanoval kar v hlevu. Zakaj se ga je prijelo to čudno ime, ne vem. Baje je imel pri sebi bele miši. Ni bil domačin, ukvarjal se je s slikanjem. Otroci smo se ga bali, saj je bil videti kot kakšen Bedanec, zato smo se ga najrajši ognili. Kadar pa je šel duhovnik peš ali z vozom obhajati bolnika, smo otroci vedno ob poti poklekili.

Dandanes otroci, tudi "ta daljni", nima več daleč v šolo. Že po zaselkih jih pobere šolski kombi. Prav je tako. Ne pozna več naporov, kot smo jih skusili mi, razlike med kmečkimi in mestnimi otroki ni več. Pa vseeno ne bi menjala svojega otroštva z zdajšnjim. Čeprav revno, je bilo lepše!

MARIJA VOVK: BOLEČ SPOMIN

Bila je skrbna, delavna in skromna. Zelo radi smo prihajali k njej. Za vsakega je imela prijazno besedo in toplo roko. Vse življenje je z nami delila dobro in hudo.

Sredi neprestanega dela pa je omahnila. Z družino sem jo obiskala v bolnici. Bila je nezavestna in ni me več prepoznala. Takrat sem jo nazadnje videla živo, saj je kmalu zatem njeno srce prenehalo biti, končala se je njena življenjska pot. Ko sem jo spremljala na njeni zadnji poti, je bil lep sončni dan, a poln žalosti in bolečine. Ob poslovnem govoru pred hišo se mi je srce stiskalo od bridkosti: dobra mama za vedno odhaja iz domače hiše. Potrta sem v spredu stopala za krsto in vsak korak do pokopališča je bil težji.

Spomin na trenutek, ko so jo položili k večnemu počitku, bo ostal nepozaben. Z bolečino v srcu sem se ob grobu poslovila od dobre mame z besedami: "Hvala za tvojo dobroto!" Preplavilo me je grenko spoznanje, da sem izgubila nadvse dragoceno, zlato srce.

Drobce o nastanku Baze 20 in drugih, ki jih objavljam v tem zapisu, sem povzel po knjigah Mire Mihevc Pogumna zvesta četa in Na nevarnih poteh. Prva je izšla leta 1990, druga lani, obe v zbirki Knjižnica NOV in POS, govorita pa o razvoju zaščitne čete vojaško-političnega vodstva NOB Slovenije v letih 1942-1945. Avtorica se je pri pisanju opirala na številne vire, predvsem na pisna besedila in izjave poveljnikov in članov zaščitne enote, kar ji je omogočilo pripravo nadvse zanimivega gradiva o življenju "zaščitnikov", ki ga nudita knjigi. Vsebinsko obeh knjig dopolnjuje tudi opis dejavnosti bork in borcev, ki so v neposrednem stiku s člani vodstva opravljali za njihove potrebe posebna zapna kurirska, tehnična in administrativna opravila, skrbeli za prehrano in druge življenjske potrebe.

Malo je na svetu narodov, ki so ohranili toliko trpkih spominov na svoj boj za preživetje v času 2. svetovne vojne, kot je naš, slovenski. Dolenjce spominja na takratne hude čase predvsem Kočevski Rog - ene kot sedež vodstva partizanske vojske, ki se je dolga štiri leta spopadala z okupatorji, druge kot grobišče njihovih sodelavcev, brez sodb pobitih po vojni. To dejanje je močno zatemnilo slavo zmagovalcev. Kdo ga je zagrešil - o tem še nismo slišali zadnje besede. Zato pa je ocena pomena Kočevskega Roga za zmago slovenske vojske nad okupatorji nesporna in dokončna. Janko Jarc, zgodovinar, vloga tega, s pragozdom poračenelega dela Slovenije pred več kot pol stoletja v svoji knjigi Partizanski Rog predstavlja takole:

"Z zemljepisnim imenom Rog označujemo najbolj masivni vzhodni del Kočevskega, katerega najvišji vrh nosi isto ime. Ta predel, nekoč znan le po svojih obširnih gozdovih in njihovih fevdalnih lastnikih, je v času narodnoosvobodilnega boja postal eden najbolj znanih predelov slovenske zemlje; njegova vseslovenska pomembnost je takrat bila predvsem v tem, da je v njegovih gozdovih bilo dokaj dolgo časa prebivališče slovenskega političnega in vojaškega vodstva osvobodilne vojne ter njihovih osrednjih organov in ustanov. Iz gozdov Roga so vodile poti do vseh pokrajinskih vodstev in štabov vojaških enot v Sloveniji - od Soče in Režije do Drave, od Trsta do Celovca in Maribora, v z žico obdano Ljubljano prav tako kot v Vrhovni štab in k osrednjemu jugoslovaskemu političnemu vodstvu, oddajne in sprejemne postaje pa so posredovale zveze s svobodnim svetom."

O bivališčih vojaških in civilnih oblasti na Rogu - bazah - piše v Enciklopediji Slovenije: Najpomembnejša je bila Baza 20 v bližini Roške ceste; zgradili so jo v prvi polovici 1943 in sta se CK KPS in IO OF v njej naselila konec aprila 1943 - po vrnitvi iz Polhogrjskih Dolomitov. Z ustanavljanjem in širjenjem vodstvenih organov se je ta baza širila in je 1944 imela 26 barak. V njej so, poleg omenjenih dveh organov prebi-

Vinko Blatnik 1 Partizanski Rog duša in srce odpora

vali in delali člani Vrhovnega plenuma OF, vodstva drugih organizacij, različne komisije, uredništva itd. Uro hoda od Baze 20 sta bili dve drugi bazi. Pod Kraguljim vrhom je bila Baza 21, nekaj časa tudi sedež zavezniških vojaških misij, blizu vasi Rampoha Baza 80 itd. Od poletja 1942 pa vse do osvoboditve je v skritih globelih in težko dostopnih predelih roških gozdov nastajala in doživljala svojo usodo cela vrsta partizanskih bolnišnic, ki so tisočerm borcev zopet vračale zdravje in bojno sposobnost. V njegovih gozdovih so nastajale prve partizanske delavnice, iz katerih je od leta 1943 v Starih Žagah nastajal največji sistem parizanskih tehničnih in mehaničnih obratov na vsem osvobojenem ozemlju Slovenije.

Veliko sodobnih popotnikov po dolenjskih krajih vsega tega ne ve (več), kaj šele, kako je prišlo do ideje, naj bi se v tem delu Dolenjske naselilo vodstvo NOB, ali, kje vse je delovalo in živelo. Zato ne bo odveč nekaj odgovorov še na ta vprašanja.

Ali v hiše ali v gozd?

Od srede oktobra 1942 do srede januarja 1943 so se razmere v narodnoosvobodilnem gibanju Slovenije precej spremenile. Prejšnjo jesen se je vodstvo partizanske vojske odločilo za nastanitev v Dolomitih predvsem zaradi tesnejših stikov z gibanjem na Gorenjskem in Primorskem. S stalno skrbjo za kadrovske in tudi siceršnje pomoč tako gorenjskemu kot primorskemu partizanskemu vodstvu pa so se v začetku leta 1943 začele razmere v obeh pokrajinah naglo popravljati. Zveze med VPV (vojaško političnim vodstvom) in pokrajinskima vodstvom, ki so bile do jeseni 1942 občasne, so bile zdaj dobro organizirane - prek kurirskih TV postaj - in stiki z njima so bili zato redni. Dejavnost osrednjega vodstva NOG v bližini obeh pokrajin, v Dolomitih, ni bila več nujna. Po sovražnikovem vdoru decembra 1942 so v vodstvu uvideli, da bo mogoče zagotoviti nemoteno delovanje osrednjih vodstvenih organov le s preselitvijo na drugo območje. V prvih pogovorih o tem je bilo največkrat slišati: "Na Dolenjsko!" Vendar: ali v hišna skrivališča ali v gozd? Inž. Lojze Rojce, vodja Centralne tehnike, je za uresničitev te naloge, gradnjo primernih bivališč, izbral izkušenega graditelja tajnih bivališč ilegalcev v okupirani Ljubljani Rudija Ganzitija - Grada. Ganziti je januarja 1943 to nalogo prevzel z veliko odgovornostjo in zaskrbljenostjo, saj se je zavedal, da bo za

tolikšno skupino ljudi, kot jo predstavlja VPV s sodelavci, težko najti primerno bivališče na naseljenem območju. Sam je Dolenjsko slabo poznal, zato se je iskanje primerne kraja zavleklo. Še največ možnosti za nastanitev tolikšnega števila ljudi je nudilo območje med železniško progo Novo mesto-Semič, Kočevskim Rogom in Krko, kjer je bilo veliko povsem praznih vasi, iz katerih so se odselili kočevski Nemci. Italijanska vojska po svoji veliki ofenzivi v preteklem letu ni več poskušala prodreti na to območje in tudi belogardisti ne.

Odročno vrtačo priporočil dr. Pavle Lunaček

Pri ogledu tega ozemlja pod severovzhodnim pobočjem Roga je Ganzitija spremljal Jože Ravbar-Zemljak, sekretar partijskega komiteja za topliški rajon. Seznanil ga je z domačini, ki bi mu lahko pomagali pri izpeljavi naloge. Predstavil mu je Cirila Kulovca, ki je vzdrževal zvezo z Novim mestom, in Srečka Prežljaja, ki se je prav tedaj ukvarjal z ožgiziranjem puškarske delavnice. Prek teh zvez je Ganziti spoznal, da na tem območju tudi z oskrbo gradbenega materi-

ala ne bo težav. Na izbiro kraja za nastanitev VPV pa je vendarle odločilno vplival nasvet dr. Pavla Lunačka-Igorja, upravnika partizanskih bolnišnic. Bil je izredno dober poznavalec Roga, ker je tod živel s svojimi bolnišničnimi postojankami skoraj že leto dni in srečno preživel roško ofenzivo. Povedal je, da prostor, ki ga je izbral, predlaga zato, ker meni, da za sovražnika ni strateško zanimiv. Poti so sicer res blizu, vendar vse vodijo naprej v pomembnejša območja. V dokaz je navedel, da je pred italijansko ofenzivo na tem prostoru taborila skupina partizanov in si postavila bivake iz smrekovih vej. Italijani, ki so prečesali ves Rog in uničili vse, kar so našli partizanskega, sem niso prišli, bivaki so ostali nedotaknjeni. Veje so bile gole, a ogrodje je še trdno stalo. Zdravnik je "oglednikom" nato pokazal še najbližji izvir vode. Dr. Breclj in inž. Rojce sta bila s predlaganim prostorom nadvse zadovoljna.

Prva brunarica je puščala

Ganzitijeva gradbena skupina, ki si je pridobila sloves zaradi svoje delavnosti, učinkovitosti in iznajdljivosti in so ji partizani zato nadeli ime "težka tehnika", je najnunejša načrtovana dela zaključila v dolini. Vodja skupine je zdaj mobiliziral vse sile za gradnjo prvega objekta v novem oporišču vojaško-političnega vodstva. Treba je bilo zbrati kar največ orodja in pripraviti gradbeni material, ker je transport do novega delovišča trajal nekaj dolgih ur in zato ni bilo moč računati na sprotni dovoz.

Barake Baze 20 so obnovljene, kako dobro so bile skrite, pa je videti še zdaj.

FOTO: M. MARKELJ

Na prvi dirki za državno prvenstvo v speedwayu je zmagal Krčan Lekše nad klubskim kolegom Krešom Omerzelom - To soboto nočna kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo

KRŠKO - Tako kot letos krški speedwayisti še niso bili pripravljeni, zato ni čudno, če so Gerhard Lekše, ki je sedaj končno odpravil posledice lanske poškodbe, Krešo Omerzel, in Izak Šantej nestrno pričakovali prvo letošnjo tekmo za državno prvenstvo v Ljubljani, kjer so imeli močno podporo tudi s tribun, kjer so tako kot na stezi prevladovali Krčani.

Ljubljana Gregor Pintar in Martin Peterca, ki ob Krčanih že nekaj let tvorita državni vrh, sta poskušala vse, da bi Posavcem preprečila zmagovalno, vendar jima, kljub temu da je v 14. vožnji Lekše moral priznati premoč Pintarju, to ni uspelo. Zadevo je v 17. vožnji rešil Izak Šantej, ki je premagal Pintarja in tako omogočil Leksetu, da je v skupnem vrstnem redu zmagal, Omerzelu pa, da je osvojil drugo mesto, Pintar je bil tretji, Šantej z enekim številom točk kot Pintar

četrti in Peterca peti.

Od ostalih Krčanov je bil član drugega krškega kluba Atom, Roman Špitaler, osmi, Denis Štojs, Srečko Skoberne (oba AMD Krško) in Tomaž Drnač (Atom) pa so si delili 11. mesto.

Uspešen nastop Krčanov v Ljubljani je dober obet pred prvo kvalifikacijsko dirko za svetovno prvenstvo posameznikov, ki bo v soboto, 20. aprila, ob 19. uri v Krškem. Od slovenskih voznikov pa bodo tokrat nastopili člana AMD Krško Gerhard

Lekše in Izak Šantej ter član AMTK Ljubljana Gregor Pintar, medtem ko bosta Krešo Omerzel (AMD Krško) in Martin Peterca (AMTK Ljubljana) nastopila na enaki dirki v Avstriji.

Na sobotni dirki v Krškem bodo poleg Slovencev nastopili še vozniki iz Avstrije, Hrvaške, Francije, Nemčije, Italije, Nizozemske in Romunije. Prireditelj na stadionu Matije Gubca bo pod reflektorji, ki so jih prizadevni krški prireditelji namestili in dodobra preizkusili že lani, za letos pa jim je nočne dirke dovolila tudi mednarodna zveza.

I. V.

MEDALJE DOMAČIM

ČRNOMELJ - Kljub mrzlemu vremenu je 9. kolesarski kriterij po ulicah Črnomlja lepo uspel pa tudi nekateri mladi kolesarji iz Bele krajine in Dolenjske so dobro nastopili. Med dečki A je na 21,6 km dolgi progi zmagal Kristijan Fajt iz Portoroža, Novomeščan Jure Zrimšek je bil tretji, Črnomalec Matej Zlak pa enajsti. Med dečki B (18 km) je zmagal Kranjčan David Rožman, domačin Matej Starešinič je bil drugi, krkaš Gorazd Matko tretji in Josip Radakovič osmi. Najmlajši, dečki C, so prevozili 10,8 km, najhitrejši pa je bil Novogoričan Tadej Stolič, medtem ko je bil Črnomalec Janez Muhvič četrti.

ODLIČEN KOČEVSKI PAR

KOČEVJE - V nedeljo, 14. aprila, je bil v Postojni mednarodni parovski bridge turnir "Postojna 96". Udeležilo se ga je 106 parov (212 igralcev) iz Avstrije, Italije, Hrvaške in Slovenije. Zmagal je par Mueller-Ananijev iz Hrvaške, 2. Jemc-Protega (Slovenija), odlično tretje mesto pa si je priporil par Štefan Cimer in Franci Gornik iz Kočevja. To je spet izreden uspeh teh dveh kočevskih igralcev, ki sta pustila za sabo vse igralce, ki sestavljajo slovensko državno reprezentanco v bridgu. Isti kočevski par je zasedel na lanskem državnem prvenstvu drugo mesto.

I. VIDMAR

Dobovčani za tretje mesto

Na dveh tekmah pet podaljškov - Krčani presenetili Prevent - Akripol na pragu obstanka

AFP Dobova je drugo tekmo polfinala dobila po treh podaljških, tretjo pa po dveh izgubila in bo igrala za tretje mesto. Podobno bodo tudi Krčani po drugem porazu morali igrati za sedmo mesto, medtem ko je Akripol že povsem na robu obstanka.

V Dobovi, kjer sta AFP in Gorenje prejšnji teden odigrala drugo in tretjo tekmo polfinala državnega prvenstva, se je dogajala prava športna drama. Prejšnjo sredo so Velenjčani v prvem polčasu igrali bolje od domačinov, v nadaljevanju pa so si Dobovčani opomogli in so tri minute pred koncem tekme vodili s 24:20, kar pa ni bilo dovolj. Velenjčani so izenačili in zmagovalca ni določil ne prvi ne drugi, ampak šele tretji podaljšek, izid v tekmah pa je bil tako izenačen na 1:1. Podobno dramatična in polna preobratov je bila tudi tretja tekma na kateri pa sta bila dovolj dva podaljška, a so Dobovčani v odločilnih trenutkih napravili več napak in so imeli nekaj manj sreče od Gorenja, ki se bo v finalu poskušalo postaviti po robu Pivovarni Laško, medtem ko se bodo Dobovčani od tretjem mestu na igrišču dogovarjali z Rudinco.

darjem.

Krčani so v sredo po medli igri in gladkem porazu na prvem srečanju na drugi tekmi sicer presenetili Slovenjgradčane, a moči, da bi jih na tretji tekmi premagali še drugič, niso imeli. Na dve zmagi se bodo za 7. mesto pomerili z AM Cosmosom Slovanom.

Trebanjci bi bili najbrž že rešeni bojazni pred izpadom iz družbe najboljših, če bi prejšnjo sredo na Kodeljevem dokončali začetno. Po slabem začetku so ob koncu prvega polčasa izenačili in sredi drugega dela igre že vodili s 13:10, po izključitvi Počervine (zaradi prigovarjanja) pa so popustili in tekmo izgubili. Kot da bi bil poraz zanje dobra šola, so v soboto doma zaigrali več kot dovolj dobro za novo zmago, saj se jim Fructal ni mogel resneje upirati. Trebanjci igrajo v soboto v Litiji, pričakovana zmaga pa bi jim praktično že zagotovila obstanek, čeprav tudi Litijci na domačem igrišču niso nenevarni, saj so Kodeljevčanom že odšepnili točko, čeprav za obstanek nimajo nikakršnih možnosti več.

I. V.

150 PEVCEV NA 19. SEVNŠKI OBČINSKI REVII - Selektor prof. Janez Močnik je po sobotni reviji pevskih zborov iz občine Sevnica ocenil, da sta si nastop na posavski pevski reviji tokrat zaslužila mešani pevski zbor Pri-mož Trubar iz Loke pri Zidanem Mostu pod vodstvom Tatjane Balog (na sliki) in mešani pevski zbor Jutranjka, ki ga vodi Ciril Udovč. Selektor morda ni v celoti soglašal z vznesenimi besedami sevnškega župana Jožeta Paternela o lepoti petja in vrhunskih umetniških doživetjih na sevnški reviji, res pa je polna dvorana ljubiteljev petja v sevnškem gasilskem domu zelo topla sprejela nastope vseh 150 pevcev: tudi moške vokalne skupine Svoboda iz Krmelja (zbiorovodja Franci Bastardi), mešanega pevskega zbora Lisce pod vodstvom Staneta Pečka, vokalne skupine Corona (umetniški vodja Romana Pernovšek) in okteta Jurija Dalmatina iz Sevnice (umetniški vodja Emil Lenarčič). Vsem zborovodjem se je ob koncu zahvalil tudi predsednik ZKO Jože Novak. (Foto: P. Perc)

V MIRNI PEČI NAVDUŠENJE ZA IGRANJE KLAVIRJA - Da je bil mimopeški Kulturni dom v petek zvečer skorajda poln obiskovalcev, so v prvi vrsti "krivi" Štefan Balazič (prvi z leve) in njegovih 10 učencev (ena iz Ljubljane), ki so skupaj pripravili čudovit glasbeni večer. Balazič namreč v prostorih tamkajšnje osnovne šole že tri leta mlade glasbene navdušence (osnovno - in srednješolce) poučuje igranje klavirja. Tokrat so svoje znanje pokazali na letnem šolskem koncertu glasbene šole in bili deležni veselja, aplavza in spodbude svojih staršev in vseh ostalih ljubiteljev glasbe, ki jih tudi v mimopeški dolini ne manjka. Le tako naprej! Govorni program sta pripravili Sonja Žagar in Sasa Murn. (Foto: L. Murn)

Z VIVO V RIVO - 33 pevcev mešanega pevskega zbora "Viva" iz Brežic se nas je v nedeljo, 31. marca, skupaj z dirigentko Simono Rožman, korepetitorko Marjeto Podgoršek in uradnimi spremljevalci Nušo Hribar, Ernestom Ferkom in Francem Kenetom zgodaj jutraj podalo na naše prvo mednarodno pevsko tekmovanje v italijansko mesto Riva del Garda. Na otvoritveni slovesnosti je sodelovalo 22 držav, iz Slovenije sta bila še MePZ Obala iz Kopra in Celjsko pevsko društvo. V ponedeljek zvečer nas je čakal nastop. Naš tekmovalni program so sestavljale tri pesmi, tekmovali pa smo v kategoriji B1, kjer je tekmovalo 28 mešanih pevskih zborov brez obvezne skladbe. Poleg tekmovalja so organizatorji nudili tudi možnost krajšega koncerta skupaj s še dvema zboroma. Mi smo peli z mešanima zboroma iz Leipziga in Holleja. Po koncu so se ob našem cvičku splele prijateljske vezi. V sredo dopoldne smo se pozabavali v Gardalandu, popoldne pa smo izvedeli za rezultate. Dirigentka Simona nam je sporočila: "Imamo srebrno plaketo in 89.03 točke!" Naše veselje je bilo nepopisno, kajti v hudi konkurenci, kjer so zmagali Mixed choir "Skali" Jelgava iz Latvije, smo dosegli 11. mesto. Po zaključni slovesnosti smo se srečno vrnili domov, kjer nas je pričakalo pol metra snega in tople postelje. (MePZ Viva Brežice)

PRAZNIK NA OTOŠKI JASI - Taborniški praznik 22. april bodo člani Odreda gorjanskih tabornikov počastili to soboto popoldne na otoški jasi na desnem bregu Krke. Postavili bodo propagandni tabor in predstavili aktivnosti te priljubljene organizacije. Na vrsti bodo vožnje s čolni, kurjenje ognjev, lokostrelstvo, lov na lisico, orientacijsko tekmovanje in pionirstvo. Taborniki bodo odšli na Otočec v soboto ob 12. uri izpred trgovine v Plavi laguni. Kdor želi z njimi na prijeten izlet, se jim lahko pridruži. Člani OGT vabijo starše članov, ljubitelje narave in druge, da jih v soboto popoldne obiščejo na Otočcu!

GLUHI V ODBOJKI

NOVO MESTO - V počastitev 40-letnice obstoja bodo člani medobčinskega društva slušno prizadetih Novo mesto v soboto, 20. aprila, ob 9. uri v športni dvorani Marof pripravili državno prvenstvo v odbojki za gluhe in slušno prizadete. Nastopilo bo 10 moških in 5 ženskih ekip.

NA SIVKO IN BEVKOV VRH

NOVO MESTO - Planinska sekcija Intel Servis bo v soboto, 27. aprila, pripravila planinski izlet na 1050 visoki Bevkov vrh in 1006 m visoko Sivko, mimogrede pa si bodo planinci ogledali še prenovljeno legendarno partizansko bolnišnico Franjo.

DIRKA PO SLOVENIJI - Cyclo-tour ni le organizator mladinskih svetovnih prvenstev, ampak vsako leto pripravi tudi mednarodno kolesarsko dirko Po Sloveniji, ki se bo letos s prologom začela 6. maja v ljubljanskem BTC-ju, kjer se je lanske dirka kočala. Cilj letošnje dirke Po Sloveniji bo v Novem mestu, prva etapa pa bo v celoti potekala po Beli krajini. Najpomembnejši ljudje dirke Po Sloveniji bodo tokrat Andrej Majes, ki je sekretar dirke, zamejski Slovenec Radivoj Pečar bo tehnični direktor, Robert Kastelic, nekdanji športni urednik na novo-mški televiziji, pa bo vodja organizacije.

RAZOČARANI STRAŽANI - Tudi letos se je državno prvenstvo v raftingu začelo na reki Krki. Tokrat so prizadevni člani rafting kluba Gimpex iz Straže kar tri mesece pripravljali tekmovalne skupinske štartne na progi med Zagradcem in Draščo vasjo, potem pa jim je šlo vse narobe. Najprej je že po prvem štartu razvrstitvenega spusta zatajila elektronska merilna naprava in dva čolna sta morala ponovno na štart, na koncu pa so čase merili ročno. Ko jim je z zamudo le uspelo izpeljati skupinski štart, so zaradi organizacijskih težav precej nervozni Gimpexovi tekmovalci, ki so za nameček tekmovali še brez trenerja in najboljšega veslača Tomislava Crnkoviča, na progi delali napako za napako in na koncu med 14 posadkami zasedli 7. mesto. Zmagal je Bober, presenetljivo pa so se na drugo mesto uvrstili Hraštničani, ki so šele začeli nastopati. (Foto: I. V.)

SNEŽNI KRST ČOLNA - Člani kluba za podvodne aktivnosti Novo mesto so v soboto v okviru projekta Novo mesto - zdravo mesto in v počastitev mednarodnega dneva zdravja na reki Krki pripravili bogat program, v katerem naj bi nastopili blejski in ljubljanski veslači, domači čolnarji naj bi se pomerili na turistični regati, zvečer pa naj bi pripravili še čolnarsko bak-lado, žal pa se je z njimi grdo poigralo vreme. V hudem snežnem metežu jim je uspelo izpeljati svečani krst velike klubske pridobitve, novega potapljaškega čolana Elan 20 CC, ki ga je blagoslovil sam kapiteljski prošt Jožef Lap, krstni boter pa je bil novomeški župan Franci Koncilija. Premraženim in premočenim potapljačem in gostom niti slavnostni šampanjec ni teknil, kot bi jim, če bi bilo topleje in bi predvideno prireditev lahko izpeljali v celoti in čoln tudi zares preizkusili.

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

• Do konca aprila čaka organizatorje v teniškem centru še nekaj zanimivih prireditev. V soboto, 20. aprila, bo zaključni turnir parov (prijava do petka, 19. aprila). Turnir se bo začel ob 17.30, uro predtem pa bodo vpisovali nastopajoče. Prijavijo se lahko le tisti igralci, ki so že uvrščeni na lestvici igralcev dvojic na dosedanjih turnirjih teniškega centra Otočec. Nagradni sklad znaša kar 2000 nemških mark. Teden dni kasneje, v soboto, 27. aprila, bo prvi turnir posameznikov iz serije 5 turnirjev na zunanjih igriščih.

Začet se bo ob 9.30, vpis bo od 8.30 do 9. ure, prijave pa zbirajo do petka zvečer na telefonski številki 322 607.

• V nedeljo so imeli v teniškem centru Otočec tiskovno konferenco, na kateri so predstavili prvenstvo evropskih parlamentarcev, ki bo na Otočcu od 9. do 12. maja. Po tiskovni konferenci so se novinarji in parlamentarci pomerili v igri parov. Zmagala sta Peter Simčič in Maks Lavrinec, drugo mesto pa sta osvojila Ciril Ribičič in Bran-ko Janc, medtem ko sta bila tretja Tone Anderlič in Janja Požar.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka za objavo informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Umrl za posledicami nesreče

Dol. list št. 15, 11. aprila

Dolgo oz. predolgo že čakamo prizadeti krajanj Trebnjega, da bi se stvari na področju prometne varnosti uredile. Pred tednom dni smo doživeli smrtno žrtev otroka na cesti Trebnje-Mirna. Smrtnih žrtev in poškodb na tej cesti v zadnjih 10 letih je bilo izredno veliko.

Obračamo se na Postajo milice Trebnje, ki naj bi v prvi vrsti skrbela za prometno varnost občanov, vendar, kot vidimo, le-ta ni učinkovita oz. ne ukrepa pri voznikih, ki dnevno odvijajo po tej cesti, ki je praktično ulica mesta Trebnje. Vsi jih v glavnem poznajo, ukrepajo na nič!

Ne vemo, kdo bo moral se izgubiti življenje, da se bodo zganili ustrezni organi in začeli temeljito ukrepati proti vsem voznikom, ki vozijo prehitro, čeprav je omejitev na cesti 50 km na uro. Nekateri vozniki jo imajo že kar za dirkališče svojih novih avtomobilov (posebno so opazni prodajalci avtomobilov, saj imajo svoje oznake na njih).

Občina Trebnje izvaja projekt ZDRAVA MESTA. Zakaj so torej iz projekta izpustili tako pomembno zadevo, kot je prometna varnost v kraju Trebnje?

Prosimo za javen odgovor Policijske postaje Trebnje in Občine Trebnje, kaj je bilo na tem področju narejeno oz. kako bodo uredili prometno varnost na navedenem odseku ceste.

B. N.
v imenu prizadetih

Zakaj je kormoran na zatožni klopi

Dol. list št. 3, 18. januarja

Klic hudo zaskrbljenega novomeškega ribiča ni in ne bo ostal glas vpijočega v puščavi, saj se o kormoranski nevarnosti govori in piše tako v Sloveniji kakor tudi v Evropi, le pravega ukrepa še ni.

Število kormoranov je v zadnjih petnajstih letih skokovito poraslo, kar od 30 tisoč na sedanjih 650 tisoč. Njihov dnevni obrok je 0,5 kg rib, kar pomeni dnevno 325 ton rib manj v evropskih rekah in jezerih. Ker pa je rib že zmanjkalo v njihovem prvotnem okolju, kormorani zimo preživijo v naših krajih in na naših rekah Krki, Kolpi, Savi, Dravi in drugih ter delajo škodo na ribjem življu. Če na Krki "ribari" 400 kormoranov, tedaj v 100 dneh iz reke izginje 20 tisoč kg rib raznih vrst in velikosti, tako da je ob skromni ceni 500 tolarjev za kilogram skupna škoda na ribah 10 milijonov tolarjev! Tudi v Beli krajini na Kolpi in Lahinji, je bilo podobno število kormoranov in gmotna škoda je tam prav tako velika. V zgornjih tokovih rek, kjer bivajo plemenite ribe, postrovi in lipani in s tem, pravijo, že zdesetkovane, je škoda na enoto še večja.

Na invazijo kormoranov so ribiči že lansko leto opozarjali, vendar ni nihče ukrepal. To zimo jih je bilo še več, pa spet ni bilo nič. Moramo se resno vprašati, kako dolgo bo še tako! Samo stokanje ribičev prav nič ne pomaga, kaže celo, da je vsa ribiška organizacija, od ribiških družen do republiške zveze, nesposobna postaviti konkretnih zahtev pri pristojnih ministrstvih ali državi. Ni več časa za pogovore okrogle mize, učene razprave, dodatne raziskave in podobno, kajti postavlja se najresnejše vprašanje, ali bomo vsi skupaj dovolili nadaljnje ropanje naših rek neavtohtonom, tujim razbojniškim kormoranom ter uničevanje našega naravnega okolja in ekosistema.

Napisal bom odkrito: nujna je takojšnja dekormoranizacija, kar pomeni uničevanje teh ptic do take mere, ko ne bodo več ogrožale naših rek, rib in narave. Ker drugega načina ni, bo potreben množičen odstrel kormoranov, naj se to sliši še tako kruto! Za odobritev in organiziranje tega mora celotna ribiška organizacija posredovati državi zahtevo, naj začasno prekliče ali oзначи moratorij na zaščito kormoranov, kajti nacionalni in gospodarski interes Slovenije je nad zaščitno odredbo, ki jo je tudi v Evropi ogromno število kormoranov že povzelo.

Država mora ukrepati, saj v zakonu o sladkovodnem ribištvu piše, da "so ribe v vodah sestavni del živalskega sveta in človekovemu okolju in so družbena lastnina ter kot dobrina splošnega pomena uživajo s tem zakonom določeno varnost." Danes je ta družbena lastnina in človekova dobrina v veliki nevarnosti in jo mora država, če je dober gospodar, obvarovati za zdajšnje in bodoče rodove.

Vem, da se bodo z mojim mnenjem strinjali vsi ribiči, da pa bom deležen tudi napadov ornitologov in varstvenikov ptic, ki "zelo" strokovno razlagajo, kako smo vsega krivi ribiči, ker vlagamo mladice v reke, da smo sami porušili ravnovesje v rekah, da je rib preveč in da so kormorani pravzaprav kar dobrodošli itd. Ko bodo oni vložili v reke toliko rib, kot jih letno kormorani izropajo, potem se lahko kaj pomenimo. Dotlej pa naj bo njihov glas glas vpijočega v puščavi, ki jo želijo narediti iz naše narave. Pa saj je dosti še drugih zaščitnih in koristnih ptic, drugih rek in rib pa ni!

Inž. IGOR JUGOVIČ
RD "Kolpa" Metlika

Krško le ni Černobil

Dol. list št. 11, 14. marca

Čudi me, kako je lahko doktor sociologije Leo Šešerko kot popoln laik v stroki glavni iniciator za zapiranje JE v Krškem. Naj velja

• Zakaj referendum o predčasem zaprtju JEK ni potreben - Odgovor je s stališča jedrske varnosti, za katero smo odgovorni, enostaven: dokler JEK obratuje varno, zaprtje ni potrebno, če pa bi se izkazalo, da elektrarna ne more več izpolnjevati varnostnih zahtev, ne potrebujemo referenduma, da bi jo zaprli. Dokler bo JEK varna, ne bom zagovarjal predčasnega zapiranja, če pa bi se izkazalo drugače (na primer, da ne bo nikakor mogoče urediti trajnega skladiščenja odpadkov), ne bom okleval z zahtevo in ukrepanjem za zaprtje. (Iz uvodnika ministra za okolje in prostor dr. Pavleta Gantarja v informativnem biltenu ministrstva z dne 16. aprila)

znani izrek znanega človeka dr. Franceta Prešerna: "Le čevlje sodi naj klopitar!" Potrebno bi bilo razpisati referendum in sprejeti zakon, kako takšne poslance, ki zavajajo ljudi, odpoklicati s tovrstnih funkcij.

Dr. ŠEŠERKO! Ali nimate v parlamentu bolj produktivnega dela? Saj vaši volilci verjetno od vašega dela v parlamentu pričakujejo kaj bolj koristnega kot pa organizacijo zbiranja 40.000 podpisov, kar lahko stori vsak državljan. V ilustracijo samo to: JE imajo tudi druge države, ki so pred nami v znanju in bogastvu, npr.: Švica, Francija, Švedska, Belgija, Velika Britanija itd., pa ne zgubljajo časa za tovrstne referendume. Po vašem mnenju bi dosegli to, da bi bil kraj, ki mu je bilo usojeno, da ima JE, osiromašen za električno energijo, prav tako tudi cela država Slovenija, in sicer v nepravem času in pri obstoječi krizi.

V tej zvezi vam priporočam, da umaknete svojo pobudo in prepustite zapiranje JE Upravi za jedrsko varnost s sedežem, v Ljubljani, ki je za to pristojna in strokovna institucija!

G. ŠEŠERKO! Politično afirmacijo v letu volitev pa si skušajte pridobiti kot karizmatična osebnost na bolj realnih in sprejemljivih idejah, ki ne bodo v škodo državljanov Slovenije.

Hvala za razumevanje!

Lep pozdrav predsedniku zelene alternative!

TONE BUČAR
Krško

Videm (dokončno) v čeških rokah

Dol. list št. 12, 21. marca

"Videm mora ostati v slovenskih rokah," je bila ugotovitev na sestanku predstavnikov Videm Papirja in Vitacela s poslanci državnega zbora 11. aprila v prostorih državnega zbora Slovenije v Ljubljani.

Na pobudo sveta delavcev in sindikata Videm Papir Krško sta krška poslanci v državnem zboru Franc Černelič in Branko Janc organizirala skupen sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki parlamentarnih strank, član komisije za spremljanje in nadzor lastninskega preoblikovanja družbene lastnine, vodstvo Vitacela in Videm Papirja ter predstavniki sveta delavcev in sindikata Videm Papirja, d.o.o., Krško.

Poslanci državnega zbora so dobili gradivo "Videm - njegov pomen, vzroki za stečaj in krizo - možnost za slovenski Videm", na poslanska vprašanja pa so odgovarjali vodstvo Vitacela, predstavniki sveta delavcev in sindikata.

Skupna ugotovitev je bila, da ima Videm velik gospodarski pomen, kajti njegova proizvodnja 230.000 ton letno je še kako pomembna tudi zaradi povezanosti s kemično industrijo, gozdarstvom, premogovništvo in transportno industrijo. Videm ima velik socialni pomen, kajti od njegovega obratovanja je neposredno odvisen obstoj nekaj tisoč ljudi, zlasti v Posavju. Vrednost prodaje izdelkov v lanskem letu je znašala okoli 250 milijonov mark, hkrati pa je bil Videm na 8. mestu po neto izvozu (80 milijonov mark) in z 220-odstotno pokritostjo uvoza z izvozom v Sloveniji za leto 1995. Poslovanje Videm Papirja in Vitacela je bilo lani brez izgub.

Zaradi vsega tega mora Videm ostati slovenski, ohraniti je potrebno delovna mesta, pri nakupu pa bi morala sodelovati tudi država in zaposleni. To so glavna izhodišča, za katere se bodo zavzemali poslanci na predvideni izredni seji državnega zbora. Kljub vsem tem pobudam se delavci bojimo, da bo sodstvo nerazumno zapečatilo usodo tovarne.

inž. STANE GRAMC
predsednik sveta

Pionirja MKO nismo oškodovali

Dol. list št. 14, 4. aprila

Moram reči, da nikoli nisem dvomil niti pisal o tem, ali ima novinarka Dolenjskega lista Breda Dušić Gornik (BDG) glavo. Priznam pa, da me je začela rahlo zanimati vsebina dela nkega zelo pomembnega organa v njej, ki se mu reče korteks. Kajti ravno od tega je odvisno, za kaj in kako kdo na svojem "vratu" nosi glavo in razmišlja po svoje, kar menda ni zločin, s čimer se ponosno potka po prsih BDG.

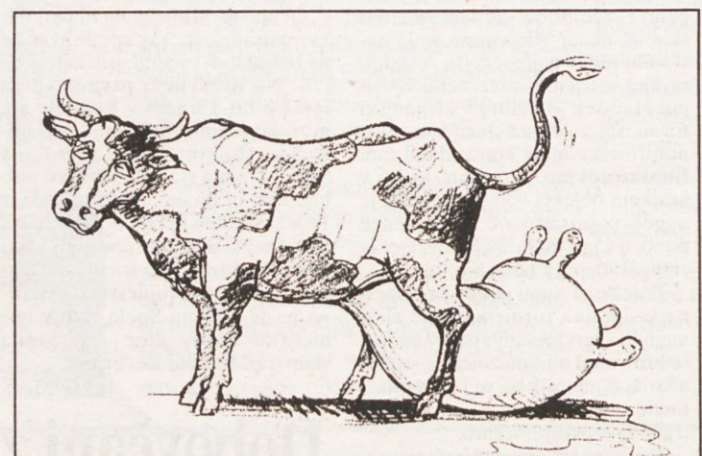
Razčistimo najprej nekaj osnovnega: nisem jaz začel pisati o Bredi Dušić Gornik niti ne o Dolenjskem listu, temveč je ona začela pisati o Delavski enotnosti. To je bil tudi poglavitni razlog, da sem se oglašil v vašem cenjenem časopisu in skušal povedati nekaj o tem, da novinar ne more preprosto pisati o "drugi" strani, če prej ali hkrati svojih bralcev ni seznanil s prvo platjo. Poročilo BDG "Pionirja MKO nismo oškodovali" že zaradi tega po nobenih profesionalnih merilih ne more biti korektno. Tu ne gre za nikakršno "komentiranje ene ali druge strani", o čemer lamentira BDG, temveč zgolj za abecedo novinarskega poklica. Nekaj je torej, kako bi BDG morala razumeti novinarsko konferenco, o čemer sam sploh nisem pisal, nekaj povsem drugega pa, kaj bi tam morala slišati in videti, če je seveda z njenimi čutili vse v redu, k čemur jo zavezujejo prav tista poklika merila, na katera se sklicuje. O tem pa sem pisal. In zdaj k bistvu stvari. BDG opravičuje razloge za svoje neprofesionalno ravnanje s "širšim gleda-

njem na dogodke v podjetjih", kar naj bi preseglo moj fokus z delavčeve perspektive. V konkretnem primeru (kraja družbenega premoženja, op. I. K.) BDG "podobna dogajanja presoja v okviru politike lastninjenja (beri: privatizacije) v Sloveniji ter se posebej dobro poznanih razmer v krovnem podjetju Pionir..." O tem v Delavski enotnosti ni govora (tako: BDG), ker bi sicer velika zgodba zvedenela. Zato je BDG "kapnilo", da moje "pisanje le preveč pih na dušo delavcem (kako je direktor prišel do mercedesa, kdo je plačal stroške srečanja za poslovne partnerje, koliko kilometrin in koliko dnevnic si je izplačal direktor itd.). Te zadeve pa so za BDG z njenega "stališča presoja" na tem, ali je nekdo ukradel družbeno premoženje, preveč "plitke". Se strinjam, a s to razliko, da so zame plitke neke druge zadeve, in sicer s tistega stališča, s katerega se začne tale odgovor.

Gremo po vrsti. O tem, kako je direktor prišel do mercedesa, nisem v svojih dveh člankih nikjer napisal niti besedice. Sem pa o tem direktorja spraševal na novinarski konferenci. Torej je BDG tam le nekaj slišala, ker pa v njeni "drugi" strani "resnice" o tem ni govorila, je to vnovični dokaz, da njeno poročilo ni bilo korektno. Zakaj sem direktorja spraševal, kdo je plačal stroške srečanja za poslovne partnerje pri Mraku? Zato, ker sem imel v rokah račun in ker je te stroške plačalo druž-

Kar pa zadeva moje ozko gledanje na te stvari iz delavčeve perspektive, lahko res priznam, da se mi smilijo tiste stotnje delavcev iz Pionirja, ki so se brez vsega znašli na cesti. Zdaj pa morajo še gledati in v časopisu prebirati, kako jim nekdo pred očmi krade še tisto, kar je ostalo in iz česar bi se lahko vsaj deloma poplačale njihove terjatve. Ker BDG v vsem tem vidi zgolj "plitke" zadeve, zraven se pa še sprašuje, ali je pravno dopustno ustanavljanje takšnih vzporednih podjetij (vzporedno vodenje družbenega in zasebnega podjetja, enaka dejavnost, isti sedež), je vsaj meni dobera razgalila razloge za njeno inačito "druge" plači zgodbe". Da pa ne bo še naprej v dvomih in če ji tega doslej še nihče ni povedal, potem si bom dovolil predrznost in jo jasno in glasno poučil, da je takšna rabota, kot se jo gre Milan Kapetan, ne samo vredna vsega prezira v moralnem pogledu, temveč tudi nezakonita in pravno nedopustna. Pozivam vse politike, pravnike, sodnike, kriminaliste, revizorje in super revizorje, da javno spodbijejo mojo trditve. Na koncu bi BDG rad še povedal, da novinar ni zgolj kronist takšnih ali drugačnih stvari, resnice, temveč tudi pomemben člen oblikovanja javnega mnenja. Slovenski novinarji smo si sami mukoma izborili ta(k) položaj, zato ga ne zapravljamo po nemarnem!

IVO KULJAJ,
Ljubljana

Odnos do živali je sramota za naše državnike

Trpljenja krivi politiki

Leta in leta spremljam odnos naših državnih voditeljev do živali. Še posebno mi ne gre v glavo, kako to, da enostavno molčijo, kadar jim državljani postavijo javna vprašanja v časopisih. Ne vem, ali so nečistotniki ali pa tako nekulturni, da na vprašanje ne odgovorjajo. Gospodu Drnovšku so že postavili javno vprašanje, kaj je z osnutkom zakona proti mučenju živali, kjer se zadržuje in kdaj bo v obravnavi. Takšno vedenje enega državnika je vse obsodbe vredno. Če ima čas pisati knjigo o sebi, bo imel tudi čas odgovoriti, če je nekaj vprašan. Morda pa ima slabo vest ali pa ga je sram izraziti resnico, če ima sam svojega psa za dokaz, da ima rad živali. Sploh pa mora računati, da so v Sloveniji mnoga živa bitja, ki čakajo zakonske zaščite.

To velja tudi za ministra Osterca. Govori samo o pridobitništvu na račun živali, nič pa, kako jim bo pomagal. Pa še krščanski demokrat je in bi moral žival vzeti v zaščito!

Čudi me tudi dejstvo, da se gospod Kučan tako drži ob strani in nobene ne reče. Pozimi je bil v tovarni "Krka", kjer redijo v neznosnih razmerah pse za poizkuse, ampak on je fin gospod in se ne utika v pse... Zato bom še vedno podprla mnenje veliko ljudi, da je za trpljenje kriva država. Državniki pa naj se sprenevedajo, kolikor se hočejo!

MELITA FURLANI
Celje, Trubarjeva 55

• Če se boste prepirali o svoji preteklosti, boste ogrozili svojo sedanjost in uničili svojo prihodnost. (Churchill)

• Prinesite svojim vdanim vernikom mir, naučite jih odpustitja in strpnosti do drugače mislečih, da bodo oni in mi z njimi, ki nas novodobni pohlep po denarju in oblasti ni zavedel, lažje živeli! (M. Kožuh-Novak)

Mesto je kot skupna dnevna soba

Odrpito pismo odgovornim za prostorski razvoj Novega mesta in poziv pristojnim službam

Mestni prostor je dan in omejen. Lahko ga primerjamo z veliko dnevno sobo, v kateri želi vsak član številne družine hkrati početi tisto, kar mu je tedaj najbolj pri srcu. Ob tem seveda obstaja nevarnost, da bodo pričeli drug drugega motiti, se prerekati in skušati uveljaviti vsak svoj prav. V takšni situaciji je pomembno, kako se bodo sporazumeli. Bo obveljala beseda glasnejšega, močnejšega, nasilnejšega, tako da se bodo morali ostali umakniti vsak v svoj kot, če jim bo sploh še do bivanja v isti sobi, ali pa bo morda prevladala beseda modrejšega, razsodnejšega in se bodo dogovorili, kdaj, kako in kaj bodo počeli v skupni dnevni sobi, kaj pa drugod, v drugih prostorih ali na dvorišču. Tako bodo vsi imeli vsaj nekaj udobja, življenje bo postalo znosno, morda celo prijetno.

Takšna skupna dnevna soba je tudi prostor našega mesta. Smo res vsi zadovoljni s tem, kako v tem mestu živimo? Kaj bi morali storiti, da bi se sedanje stanje izboljšalo? Za nas, člane Društva Novo mesto, je iskanje odgovorov na taka vprašanja naš vsakdanji smoter delovanja. Seveda lahko le opozarjamo, kaj bi bilo potrebno storiti za izboljšanje kvalitete bivanja v našem mestu. Lahko se le zavzemamo za uveljavljanje tistih razvojnih usmeritev, ki bodo pripeljele k izboljšanju možnosti bivanja v tem mestu in ki bodo mestu dale vlogo, ki mu kot regijske-mu središču gre. Prav s tem namenom pripravljamo letos v jeseni simpozij o vlogi, pomenu in možnostih razvoja Novega mesta, katerega "mnenja in sklepi naj bodo delovni pripomoček oblikovalcem promocije mesta, vsem, ki načrtujejo razvoj mesta, in mladim, ki žele živeti in delati v mestu," kot je med drugim opredeljeno v ciljih simpozija.

Seveda je eden temeljnih pogojev, ki vodi k tem ciljem, smoterni prostorski razvoj mesta. Vsak poseg v prostor je trajen. Slabo oblikovanje mestnega prostora nas moti, slaba prostorska umešitev dejavnosti nas bremeni. Dejavnosti bi morale biti vmeščene v prostor tako, da so njihovi negativni vplivi čim manjši in da za njihovo normalno delovanje niso potrebni posebni napor (oddaljenost, dostopnost).

In kako je v Novem mestu z do-

kumenti za njegov prostorski razvoj? Zadnji celoviti pogled na razvoj mesta je predstavljal Urbanistični načrt Novega mesta iz leta 1973. Ta smelo zastavljeni načrt razvoja mesta, ki je nastal v ugodnih razvojnih časih, je najprej načel "Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti", sprejel v decembru 1982, kasneje pa še vse bolj očitna družbena kriza. Da bo izdelana nova urbanistična zasnova razvoja Novega mesta, je bilo zapisano tudi v dolgoročnem planu občine Novo mesto, ki je bil sprejet v marcu leta 1986. Po desetih letih pa urbanistična zasnova še ni pripravljena niti za javno obravnavo. V tem času so se menjavale vodilne garnture na občini, menjavali so se kadri v mestnih strokovnih urbanističnih službah in menjavali so se izdelovalci tega tako potrebnega dokumenta. Zadnja odgovornost je seveda na sedanjih nosilcih oblasti v občini in na sedanjem vodstvu strokovne urbanistične stroke Mestne občine Novo mesto. Pred več kot letom dni (6.3.1995) so v tej službi predstavnikom Društva Novo mesto zagotovili:

- da bo urbanistična zasnova Novega mesta kmalu v javni obravnavi,
- da bodo priprave za programsko zasnovo grajskega kompleksa Grm stekle še isto leto,
- da bo ureditveni načrt industrijskega kompleksa Revov v kratkem prišel v javno obravnavo,
- da bo tudi krajinska zasnova Gorjancev prišla v javno obravnavo.

Na nujnost ureditve vprašanj, ki se navezujejo na našete točke, so člani našega društva opozarjali že prej in tudi na samem pogovoru z urbanistično službo.

In kaj se dogaja z mestnim prostorom v času, ko nimamo veljavnega dolgoročnega dokumenta za razvoj mesta? Lahko bi rekli, da smo priča predvsem kratkoročnim parcialnim rešitvam, ki jim v veliki meri botrujejo vplivnejše politične stranke in poslovni lobi-ji. Namesto da bi javno sprejemali dokumente in da bi javne službe varovale skupne interese mesta, morajo to čisto početi kritično razmišljajoči posamezniki in strokovnjaki zunaj za to pristojnih služb. Spomnimo se poskusov vmeščanja velodroma na prostor ob stadionu in v Centru srednjih

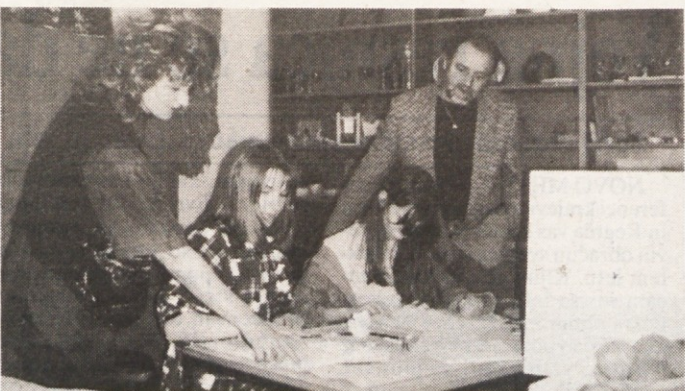
šol ter dopovedovanja, kam kaj sodi (urejanje velodroma v Češči vasi zavzema preko 2 ha površin). Tudi ob pogledu na kolos regionalne policijske postaje, ki jo zdaj gradijo v Bršljino, nam prvotno vmeščanje te lokacije pred stadion, na vhodu v ožje središče mesta, potrjuje dvome o njeni primernosti. Priča smo dogajanju v Drgančevju v Zabji vasi, ko v kompleksu gozda in nekdanjih vojaških skladišč posamezni najemniki objektov počno s prostorom vse kaj drugega od tega, kar določa že sicer urbanistično sporna najemna pogodba, in se obnašajo kot gospodarji tega dela prostora, ki bi moral po vsaj malo kritičnih globalnih presojah služiti dejavnostim širše mestne in regijske namembnosti.

Lahko da se dogaja za hrbtom javnosti še kaj, za kar bi bilo potrebno zastaviti kritično besedo, vendar menimo, da je že našeto dovolj, da člani Društva Novo mesto javno opozorimo pristojne politične in strokovne službe ter posameznike v Mestni občini Novo mesto, naj vendar poskrbijo za pospešeno pripravo, javno obravnavo in sprejemanje mestu prepotrebnih razvojnih dokumentov. Nekatera prostorska dogajanja v Novem mestu na pragu tretjega tisočletja namreč vodijo v vedno večji prostorski razkroj mesta in njegove okolice.

Upravni odbor Društva Novo mesto
Predsednik:
TONE ŠKERLJ

KNJIGE V DAR

MALI SLATNIK - V torek, 23. aprila, bodo na osnovni šoli na Malem Slatniku počastili svetovni dan knjige s prireditvijo, na kateri bodo predstavili novo knjigo Ivanke Mestnik, nekdanje učiteljice na tej šoli. Mestnikova je v knjigi z naslovom Kara zbrala štiri zgodbe o živalih, za ilustracije pa je poskrbela učenka 8. razreda grmske osnovne šole Katja Markovič. Na prireditvi bosta pokrovitelja, Tiskarstvo Opara in podjetje Božič, vsem solarjem štirih nižjih razredov podarila to knjigo.

LIKOVNA DELAVNICA - V črnomaljski osnovni šoli s prilagojenim programom Milke Šobar-Nataše so pretekli teden pripravili likovno delavnico za belokranjske osnovnošolce ter hkrati posvet likovnih pedagogov belokranjskih osnovnih šol. 16 mladih likovnikov je slikalo tihožitja ali po domišljiji in sicer z za otroke novimi materiali, kot sta grafit in akvarel, ki jih je prispeval sponzor likovne delavnice Mihailo Lišanin iz podjetja Limi-Store. Tovrstna delavnica je bila tokrat prvič, postala pa naj bi tradicionalna. Sponzor je obljubil, da bo otroke tudi v prihodnje seznanjal z novimi slikarskimi materiali. (Foto: M. B.-J.)

LEPJUBILEJ - V soboto, 13. aprila, je dopolnil 90 let Jože Blažič iz Novega mesta, Šentjernejska c. 12. Visoko obletnico je praznoval skupaj s svojo družino, z družinami otrok, vnuki in vnukinjami in njihovimi družinami, v družbi svojih sester, drugih sorodnikov in sosedov. Ob jubileju ga je s svojo navzočnostjo počastil tudi novomeški župan Franci Koncilija in mu čestital za visoki jubilej. (Foto: Lujo)

"POMLAD" TUDI V RIMU - Papež je 10. aprila sprejel mešani pevski zbor "Pomlad" iz Novega mesta, ki se je s slovensko pesmijo predstavil v Vatikanu. Več o tem v naslednji številki časopisa.

Ni bil "zverinsko ubit" zaradi vere

Ponovno objavljanje izmišljotin o postopanju partizanov z Lojzetom Grozdetom, kandidatom za mučence

Že nekaj časa smo priče ponovnega objavljanja izmišljenih trditve o postopanju partizanov z Lojzetom Grozdetom, ki je bil ujet od zasede Tomšičeve brigade ob novem letu 1943, od brigadnega sodišča kot kolaborantski kurir obsojen na smrt in ustreljen 1. 1. 1943 na Mirni. Ponovno se navajajo neresnice, katere je "dr. Strle napisal tako, kot je od njega zahteval škof Rožman". To je nedavno zatrdil eden od angažiranih okrog Grozdetove beatifikacije. Ponovljeno izdanje Strletove knjižice o Grozdetu od strani Katehistskega centra 1991. leta, je dopolnjeno z daljšim člankom akademika dr. Tarasa Kermavnerja, v katerem on po 50 letih odkriva, da so partizani Grozdetu posekali tudi ude, to je roke in noge. Pisma te vsebine sta objavila Slovenec in Delo od avtorja Glušiča iz Mozirja. Zanimiv je tudi članek "Po njih delih jih boste poznali" avtorja dr. Janeza Grila v Družini 11.2. t.l. v katerem je napisano: "Borci so napadli tudi škofovski postopek za razglasitev Lojzeta Grozdetja za mučenca, ki ga je podpisal ljubljanski nadškof dr. Alojzij Suštar. Ta pobuda naj bi bila v znanstvenju z resnico o dejstvih in z izvirnimi verskimi nagibi", temeljila naj bi na podlagi izmišljenih in nepreverjenih podatkov o okoliščinah smrti med drugo svetovno vojno. Pozabili pa so seveda pripisati, da so Grozdetu zverinsko ubili partizani."

Napisal sem Družini komentar v zvezi s tem, dobil pa sem odgovor, da ga ne bodo objavili.

To, kar je citirano, da uporabim izraz iz navedenega članka avtorja Grila, "to je čista laž". Ni res, da so borci napadli postopek za kanonizacijo Grozdetja. Ni res, da je bil "zverinsko ubit". To dobro ve av-

tor tega članka kot jaz. Pa vendar se uporablja ta ugotovljeno izmišljeni podatek.

V članku o Grozdetu, ki sta ga v nadaljevanjih 1994 objavila časopisa Delo in Dolenjski list, sem zapisal: "Naj jasno povem, da sem ateist, vendar mi še na misel ne pride, da bi nasprotoval temu, da Grozde postane svetnik. Naj postane kot veri globoko predan mladenič, če cerkev tako ocenjuje. Ne nasprotujem argumentom o njegovih vrednoti kot osnovi za posvetitev v svetnika. Toda očitno za nekatere Grozdetova vernost ni dovolj, pa tudi ne tisto glavno. Hočejo namreč svetnika mučenika, ki so ga "mučili partizani", in to "zaradi vere..." Danes je dovoljena tudi najpredrzejša laž, da bi se opravičila kolaboracija in dokazalo mučeništvo ne glede na to, kar je papež novembra 1992 rekel slovenskim škofom, da je namreč treba "vse raziskati brez bremena nestrpnosti. Če se nekaj ugotovi, da ni resnica, je to treba tudi sprejeti". Nihče od soborcev ni dal pripombe na to moje stališče, smatram torej upravičeno, da so soglašali. In še enkrat ponovljam: ni res, da borci nasprotujejo, kaj šele da smo "napadli" postopek za kanonizacijo Grozdetja, res pa je, da odločno nasprotujemo, da se predlog elaborirja na neresničnih trditvah in na izmišljenih obtožbah nas partizanov.

Ni res, da je bil zaslišan in mučen v Sokolskem domu, o tem nisem ne jaz ne Cerkev našli nobenega dokaza, je pa dokazano, da nihče od borcev v vsem vojnem času ni niti stopil v Sokolski dom.

Ni res, da so bile nad Grozdetom izvajane "orgije" na novoletni prireditvi, novoletna prireditve Tomšičeve brigade in krajanov Mirne je bila 2.1.1943, in to

ne v Sokolskem, pač pa v Prosvetnem domu, ko Grozde ni bil več živ.

Ni res, da so ga mučili domačini, terenski aktivisti, ujela ga je patrola oziroma zaseda Tomšičeve brigade in ga odvedla takoj na Fužine v štab in ves čas je bil tam v postopku. J. K., ki je nasprotno napisal v objavljenem članku, se je javno opravičil, ko je ugotovil, da je nasel lažem.

Ni res, da je bil pobit s krampom, smrtna obsodba je bila izvršena s streljanjem, kot je odredilo sodišče. Izvršimo izkop, to naj se sodnomedicinsko ugotovi! Več oseb, ki so ga videli mrtvega, je povedalo da je imel strelno rano na glavi.

Od osemih očitancev, ki so ga našli v gozdu, nihče ni potrdil, da je imel rano na vratu, da naj bi mu bil izrezan jezik, ali pa posekane roke in noge, znano pa je, da mu je eden od njih odpel uro z roke.

Nihče od devetih pogrebcev, ki naj bi, kot je zapisal Strle, podpisali zapisnik, ni navedel, da je imel Grozde posekane ude, kot je 50 let po dogodku bilo prvič odkrito v članku akademika Tarasa Kermavnerja. Nasprotno, živa priča, ki ga je položila v krsto, trdi, da ga je držal pri tem za noge, njegov prijatelj pa za roke in glavo. Izvršimo izkop, da se sodnomedicinsko ugotovi ena od najtežjih laži, ki so objavljene v zvezi z Grozdetom. To sem že predlagal, pa ni nobenega odziva.

In še nekaj novih podatkov o postopku z Grozdetom. Član zasede, ki je ujela Grozdetja navaja, da so ga takoj odvedli preko Podloga na Fužine in ga tam predali pristojnemu organu. Med potjo ni pokazal nobenih nagibov, da bi poskušal zbežati, vendar so vsi trije spremljevalci držali puške v

pripravljenosti.

Dva pripadnika Tomšičeve brigade, eden živi v Sloveniji, drugi pa izven Slovenije, sta dala podrobne izjave o postopku z Grozdetom: Grozde je bil zaslišan v obveščevalnem organu štaba. Že od samega začetka ni bilo problema, saj je odgovarjal na vsa vprašanja kar prepričljivo. Povedal je, da potuje domov, da je dijak Marijanašča. To se je dokaj hitro razvedelo in kar nekaj borcev se je tu priključilo, bili so to Ljubljancani, dijaki višjih razredov ali pa že študentje. Sprepaševali so Grozdetja za posameznike, za profesorje, dijake, razmere itd. Grozde je na vsa vprašanja na široko in dokaj prepričljivo odgovarjal. Zasliševalci so dobili vtis, da pri njem ni nič obremenilnega. Ko je bilo kosilo, so mu dali porčijo, po hrano je šel v spremstvu stražarja. Za svojega sopotnika (Hočevarja) je povedal, da se je z njim spoznal na poti in da je študent, več o njem da ne ve. Kmalu pa je prišla v brigado vest, da je ta pobegnil in je bil na begu ustreljen. Ko je Grozde jedel, je prišel v sobo en član štaba in vzel v roke eno od Grozdetovih knjig. Bila je zavita v časopisni papir. Opazil je neki članek o partizanih in odvil knjigo, da bi članek prebral. Pri tem so iz tega časopisa padla pisma in dovolilnica italijanskih oblasti na ime Alojzija Grozdetja za neomejeno potovanje po vsej Ljubljanski pokrajini. Grozde je ves prebledel, prenehal jesti, oblihl ga je znoj. Šele čez nekaj časa je prišel do glasu in povedal, da je pošto dobil v Stični, da jo preda v župnišću na Mirni. Zahteval je spisek družin, ki imajo svojece v partizanih in sodelavcev OF na področju Mirne. Vedel je za vsebino, povedal so mu, če bi moral pošto uničiti, da bi sporočilo prenesel ustno. Sedaj je bilo v štabu

jasno, da imajo kurirja, za katerega so bili obveščeni in so zato postavili zasede, tudi prikrito, v bližini župnišča. Ko so pisma prebrali, se je začela razprava, kaj sedaj. Obveščevalci so predlagali, da se Grozdetu pošlje k župniku s pošto v spremstvu enega od njih, pritajenega v civilu. Komisar brigade Nedeljko je bil odločno proti, da je to provokacija in da je sicer prepovedano, da se enote vpletajo v take aktivnosti. Drugi predlog je bil, da se Grozdetu pridobi za sodelovanje v Ljubljani, saj nihče ne bi vedel, kaj se mu je zgodilo, da je bil ujet. Večina je bila prepričana, da ne bo iskreno sodeloval.

Vprašam se: kako bi bilo mogoče razpravljati o teh predlogih, če bi Grozdetu bil odrezen jezik in posekani udje?

To je zagotovo demanti vseh lažnih domnev o mučenju Grozdetja. Na koncu je bilo dogovorjeno, naj se sestane sodišče in odloči o njegovi odgovornosti. Po ugotavljanju obremenilnih dokazov je sodišče Grozdetu obsodilo na smrt s streljanjem kot kolaborantskega kurirja. Nikomur ni padlo na pamet, da bi ga kakorkoli vprašal glede vere, saj je bila večina njih, ki so ga imeli v postopku, vernih. Niso mu povedali obsodbe; ko ga je patrola odvedla, je bil prepričan, da ga spremljajo v višji štab, in z nekim partizanom študentom se je pri odhodu pozdravil. Ni se zavedal, da gre na izvršitev obsodbe. Patrola se je kmalu vrnila, torej je bila sodba nad njim izvršena nedaleč od Fužine. Tako kot vedno iskreno obžalujem vsako življenje Slovenca, ki je ugasnilo, ali take so bile takrat razmere. Znano je, da je umrlo 46.000 Slovencev antifašistov in okrog 12.000 njihovih nasprotnikov. In prav te številke so neizprosna resnica.

To je samo kratek povzetek kar precej obširnih izjav obeh sogo- vornikov. Iz izkušenj nisem tu navedel njihovih imen, našel pa sem jih po kar dolgotrajnem iskanju. V članku o Grozdetu sem

navedel imena oseb, ki so mi dale informacijo, a je bilo to zlorabljen. Nekateri so bili poklicani in kritizirani od cerkvenih predstavnikov, nekateri pa so dobili poziv od škofijskega ordinariata, naj pridejo "pred komisijo za raziskavo mučeništva Alojzija Grozdetja". Na pozivu je bilo zagotovo: "Po določilih kanona 1557 zakona cerkvenega prava, je priča dolžna, da pride in odgovarja na postavljena vprašanja". V zakonu cerkvenega prava, ki ga je razglasil papež Janez Pavel II. in izdal škofijski ordinariat v Ljubljani 1. 1983, pa se kanon 1557 glasi: "Pravilno povabljen priča naj pride ali pa sodniku sporoči vzrok svoje odsotnosti." Mislim, da ni potreben komentar k razliki teh dveh vsebin. In še to: ta kanon se nanaša na poziv cerkvenega sodišča, ne pa na poziv škofijskega ordinariata. Na pozivu je podpis notarja Franca Senka in škofovega delegata msgr. Zdravka Ravena, katerega sem že omenil v svojem članku o Grozdetu. V zvezi s tem imenom sem dobil kar nekaj odzivov, v katerih se trdi, da je bil on že leta 1942 oborožen pripadnik domačih fašističnih enot in sodeloval v patrolah, ki so po vaseh okrog Vrhnike lovile fante in može, ki so bili simpatizerji upora proti okupatorju ali pa niso hoteli v domače fašistične enote. Ujete so predajali Italijanom, ki so jih poslali v internacijo. Med njimi se je oglasil eden, ki so ga ujeli in jim je uspel pobegniti, pri tem so za njim streljali in ga ranili, da je vse življenje težak invalid.

Gospod Gril, ko berem nekatere vaše članke, tudi tega, na katerega se sedaj odzivam, imam vtis, da niste prebrali nedavnega intervjuja akademika dr. Trstenjaka, kjer opozarja na "tista pisanja, ki predstavljajo pravi kriminal, ker vnašajo zdravo med ljudi." Precitajte ga, mogoče boste opustili nekatere izreze, ki jih sedaj pogosto tako samovoljno uporabljate.

LADO KOCIJAN
Ljubljana

Vojna resnica se ne da spremeniti

Borci obsodili skrunitve spomenikov - Jasno je, kdo želi ponovno spreti Slovence

NOVO MESTO - Na letni konferenci krajevne organizacije Grm in Regrča vas so borci NOB opravili obračun svojega dela v preteklem letu. Kljub skromnim financam so vse leto posvečali pozornost bolnim in ostarelim članom, obeležili so pomembne dogodke iz NOB in vzdrževali spominska obeležja. Potrebno bo opraviti še manjša vzdrževalna dela pri spomeniku k sv. Roku v Regrči vasi.

Kljub starostnim tegobam so se udeleževali raznih srečanj in proslav. Razveseljivo je, da organizacija pridobiva vse več mladih članov in simpatizerjev. Zgledno je sodelovanje borčevske organizacije in krajevne skupnosti, zato gre priznanje v veliki meri tudi predsedniku krajevne skupnosti.

Ob nastopu zastopnika območnega odbora zveze borcev Ludvika Goloba so borci ostro obsodili vandalsko skrunitev spomenikov NOB, kot na primer v Žužemberku in pri Šentjoštu. V večini primerov so storilci znani, pristojni organi pa zaradi pomanjkljive zakonodaje nimajo moči, da bi vandalizem zatrli. Nasprotno pa v naši državi deluje uradno registrirana organizacija Nova slovenska zaveza, ki so jo ustanovili bivši domobranci, katere glavni cilj je rehabilitirati kolaboracijo z oku-

patorjem, kar je verjetno edini primer v Evropi. Pri tem imajo podporo Cerkve, kjer delujejo odbori, ki so kot prvo nalogo postavili spomenike pripadnikom vaških straž, poznejšim domobrancem in drugim sodelavcem okupatorjev. Teh spomenikov nihče ne ruši in ne skrini, torej je jasno, kdo želi ponovno spreti Slovence. Posebno pa se trudijo povzročiti zgodovino in izenačiti z borci proti okupatorju tiste, ki so se borili na strani okupatorja proti lastnemu narodu, bili za to plačani, dobro zaščiteni in siti. Takšna dejavnost Novo slovensko zavezo postavlja ob bok fašistoidni ideologiji, ki je hotela slovenski narod izbrisati, zato se Zveza borcev z njimi nikoli ne more spravi. Ob dejavnosti tistih, ki bi radi spremenili zgodovino, pa sedaj dvigajo glave tudi tisti, ki so za svoje uveljavljanje pripravljani z lažmi in podtikanji oblatiti svoje znanec in celo sosedo, čeprav se kasneje z

njihovimi lastnimi pričami to demantira. Tudi nekatera sredstva javnega obveščanja, ki objavljajo napadalne, sovražne in za borce ponižujoče prispevke tistih, ki pljuvajo na najsvetlejšo epopejo Slovencev, ne prispevajo k spravi in razumevanju. Vse to jemlje naši državi tudi ugled v tujini.

Ob koncu so izrazili podporo predsednikom krajevnih skupnosti Novega mesta, ki zahtevajo čiste račune ob porabi sredstev samoprispevka za pokopališče. Ta sredstva je potrebno porabiti racionalno. Nikakor pa se ne sme denar, ki je bil zbran s samoprispevkom, porabiti za obogatitev posameznika, to pa je ob pogodbah, ki jo je podpisal župan za nakup zemljišča v Srebrničah, očitno, saj je bilo zemljišče ob nacionalizaciji malo vredna gmajna.

ODBOR KRAJEVNE ORGANIZACIJE ZVEZE BORCEV GRM - REGRČA VAS

DAN ŠOLE - DAN ZEMLJE

ŠMARJETA - OŠ Šmarjeta, Vrtec Sonček vabita ob dnevu šole - dnevu zemlje na svečanost, ki bo v ponedeljek, 22. aprila. Ob 15. uri bo delovna akcija: urejanje šolskega arboretuma, sprehajalnih poti v naravi, sajenje grmovnic, dreves, cvetja in obeleževanje sporočilnih teles. Ob 19. uri pa bo svečani del s proslavo ob dnevu šole. Učenci bodo predstavili zborovsko petje, instrumentalno glasbo, folklorne običaje s plesom, recitale o ljubezni, nastop in življenju, ob 20. uri pa bo koncert pevske skupine Katice z glasbo ljudskega godca.

BELA NEDELJA - Nedelja po veliki noči je bela nedelja. In zadnja je res bila bela - od snega, ki je zapadel v soboto. Pol leta trajajoča zima je spet zamahnila z repom in fanička iz Igljenika, vasi v gorjanskem Podgorju, sta si sredi aprila privoščila še zadnje sankanje v tej že pol leta trajajoči zimi. (Foto: A. Bartelj)

ODSTRANILI GOVORILNICO NA GLAVNEM TRGU

Spoštovane uporabnike telefonskih storitev v javnih telefonskih govornicah obveščamo, da smo na zahtevo Inšpektorata za okolje in prostor odstranili govornico, ki je bila postavljena na trgovini Novotehna na Glavnem trgu v Novem mestu. Vsem, ki ste navedeno govornico uporabljali, se opravičujemo, sočasno pa sporočamo, da v ožjem delu Novega mesta lahko uporabljate govornice, ki so vključene na naslednjih lokacijah: pri trgovini Tkanina v Rozmanovi ulici (kartična), zraven poslovne stavbe Telekom na Novem trgu (kartična in žetonska), pred Športno dvorano Marof (kartična), na avtobusnem postajališču Kandija (kartična), na glavni avtobusni postaji (kartična in žetonska) in na železniški postaji Kandija (žetonska).

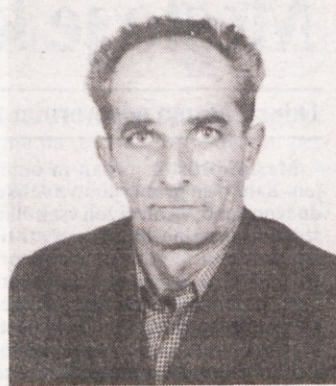
Upamo na skorajšnjo pridobitev ustreznih dovoljenj, ko bomo jedro mesta ponovno opremili z dodatnimi govornicami, do takrat pa prosimo za razumevanje in želimo uspešno uporabo postavljenih govornic.

TELEKOM SLOVENIJE PE NOVO MESTO

SPET AGRARNA SKUPNOST

ŠENTJERNEJ - Na sestanku, ki je bil 28. februarja v prostorih občine Šentjernej, smo pravni nasledniki bivše agrarne skupnosti ponovno vzpostavili agrarno skupnost, ki šteje 56 članov. Sporazumno smo se dogovorili o pravih in upamo, da bo skupnost zaživela ter da bo v ponos občini.

E. L.

Janez Turk

Na potoškem pokopališču se je 2. aprila od Janeza Turka zadnjič poslovila množica stanovskih kolegov - šoferjev, gasilcev in občanov. Če odide na poslednje potovanje komaj 56 let star skrbni družinski oče, je žalost toliko večja.

Skoraj neverjetno je, da smo Janeza še pred tedni srečevali na raznih sestankih pa pri gradnji nove kapele v njegovi rojstni vasi Malem Logu, kjer se je rodil 27. septembra 1940. Komaj je stopil v zaslužni pokoj, že ga je zahrbtna bolezen iztrgala iz še vedno ustvarjalnega dela.

Janez Turk je postal šofer takoj po odsluženem vojaškem roku v lesnopredelovalni industriji Smreka v Loškem Potoku. Pozneje je vozil v KZ Loški Potok in vse do upokojitve v KGZ Ribnica.

Janez pa je bil od mladih nog gasilec. Sodeloval je v organih upravljanja PGD Mali Log in v raznih vaških odborih. Danes ga ni več med nami, ostal pa je trajen spomin nanj kot dobrega človeka, voznika, vestnega gasilca in občana.

PGD Mali Log

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OÖRK so prispevali: JP Elektro PE Novo mesto - namesto vena na grob Franciške Rogina 12.000 tolarjev; Pionir MKO, d.d., Novo mesto - namesto cvetja na grob očeta Slavka Bukovca 12.000 tolarjev; Krajevna organizacija Rdečega križa Kandija Grm - prispevek 3.000 tolarjev; zaposleni pri Karlu Željku, Novo mesto - namesto cvetja na grob pokojnega Karla Željka 35.000 tolarjev; krajani Lastovč, Novo mesto - namesto cvetja na grob pokojnega Karla Željka 37.400 tolarjev; vaščani Velike Cikave, Novo mesto - namesto cvetja na grob pokojne Rozalije Drenik 10.000 tolarjev. Vsem darovalcem iskrena hvala!

V času od 27. marca do 9. aprila so v novomeški porodnišnici rodile: Katarina Krevis iz Mirne Peči - Rebeko, Mojca Papež z Desinca - Gašperja, Anica Lopatec iz Mihovice - Andreja, Darja Gliha iz Velike Loke - Andraža, Mateja Rajk iz Vrhov - Luka, Zlata Leskovšek iz Gor. Lankic - Moniko, Mateja Cekuta iz Šmalčje vasi - Amadeja, Brigita Gregorič s Smednika - Gašperja, Marica Ilar s Potov Vrh - Jasmino, Bernarda Mohar z Rateža - Jožka, Anica Volf iz Soteske - Tino, Andreja Zupančič iz Arčelce - Majo, Vida Plut z Oskoršnice - Marka, Nataša Rangus z Dol. Vrhpolja - Leo, Breda Zorc iz Mokronoga - Brigito, Darja Kukovič s Senovega - Zana, Antonija Grubar iz Malega Bana - Martino, Vanja Petan s Potoka - Urško, Marjanca Simčič iz Vukovec - Ano Marijo, Brigita Macedoni iz Senpetra - Matica, Marica Verderber iz Črnomlja - Gregorja, Lidija Breznikar iz Drage - Katjo, Irena Sašek iz Hrušice - Ksenijo, Mateja Brulc iz Vel. Brusnic - Leona, Just Škvarč iz Dol. Skopic - Ajdo, Mateja Renuša iz Črmošnjic - Anžeta, Marjana Peršič iz Gribelj - Anito, Marjeta Brozovič iz Sečjega sela - Luka, Erna Zupan-Pirkovič iz Šentjerneja - Jana, Jožica Povhe s Smednika - Klavdijo, Vesna Blažun iz Ozlja - Antonia, Darinka Pakar z Gor. Sušice - Nino.

Iz Novega mesta: Darja Mohar, V brezov log 1 - Manco, Alenka Jalšovec, Vavpotičeva 5 - Manco, Ditka Zupančič, Segova 20/11 - Jana in Irena Zupančič, Ulica Slavka Gruma 14 - Lavro.

Čestitamo!

Fru-fru začetek

Ansambel iz OŠ Bizeljsko

BIZELJSKO - Fru-fru je čisto pravi ansambel v osnovni šoli Bizeljsko in je z nastopom dosegel prvo mesto na Pilovem žuru v Sežani; gre za oceno občinstva. Eno od generacij tega ansambla je posnela kaseto, med nepogrešljive podatke na to temo pa spada tudi sporočilo, da je bila pesem bizeljskega šolskega ansambla že tudi "pesem tedna" na Radiu Posavje Studio Brežice.

Fru-fru so ljudje, jasno. Vilko Urek, nesporni vodja tega ansambla, običajno uglašbi besedila, ki jih napišejo člani obravnavane glasbene skupine. Število glasbenikov v ansamblu niha med 5 in 7. Pomemben je tudi njihov spol - letos so v ansamblu sama dekleta.

Ne glede na spol in število se pojavlja problemček, in sicer: ansambel se ravno nauči vsega potrebnega za dobro nastopanje, pa je, kot bi mignil, mimo še osmi razred. Zvezde tako padejo s šolskega glasbenega neba. Vendar, oprostite, ne govorimo o njihovem zatonu. Nekateri od dosedanjih članov bizeljskega šolskega ansambla imajo danes svoje "odrasle" ansamble; v ansamblu Šuštarji sta kar dva. Eden nekdanjih fru-frujevcev bo študiral glasbo. Lahko bi se torej reklo, da Fru-fru le ni samo zabava za najstnike in najstniško vedro in svobodomiselnih učitelje.

M. LUZAR

Kako do ustvarjalnosti otrok

Vsak otrok je svet in bogastvo zase, zato ga moramo odrasli prepoznati in spoštovati

Človekova ustvarjalnost je brezmejna, a prične se v otroštvu in celo pred njim. Otroci se rodijo z določenimi nagnjenji, a jih razvije šele v ugodnih življenjskih razmerah. Lahko ima prirojen dar za glasbo, občutek za likovno izražanje, za tehnično, gibalno-plesno, govorno ali drugo dejavnost. Vsa ta nagnjenja razvija le, če je dejaven, aktiven na tistem področju. Z lastno aktivnostjo razvije spretnosti, pridobiva znanje, dobi občutek za vsebino in material.

Osnovnih spoznanj ali spretnosti se uči z lastnim raziskovanjem in poskušanjem ali pa posnema sovrstnike, starejše vrstnike in odrasle. Odrasli imamo pri razvoju otrokovih aktivnosti zelo pomembno vlogo. Lahko ga zavremo ali spodbudimo.

Če pričakujemo od otroka preveč naenkrat ali smo velikokrat kritični do njega, tedaj otrokovo dejavnost zavremo. Taka sporočila odraslih doživlja otrok kot svoj

neuspeh, kot negativno izkušnjo lastne dejavnosti, izgublja veselje do nje; je ne mara tudi takrat, ko mu začnemo prigovarjati. Kadar doživlja otrok naklonjenost odraslih za svojo dejavnost (npr.: pohvalo, zanimanje za njegovo aktivnost ali izdelke), dobiva še večje veselje, voljo in se želi sam potruditi. Postopoma mu raste samozavest. Ta je zelo pomembna pri raziskovanju materialov, pri iskanju drugačnih poti in novih rešitev v izražanju doživetij.

Otrokova ustvarjalnost je zelo pestra. Potrebno je, da damo otroku dovolj raznovrstnega materiala, iz katerega ustvarja, še bolje je, če išče materiale z nami, najbolje pa je, če jih poišče sam. Uporabni so razni odpadki blaga, papirja, embalaže, naravni materiali, kot so plodovi, les, rastline, mivka, glina, pesek, kamenje; likovni in tehnični materiali ter orodja.

Zelo velikega pomena je pogovarjanje z otrokom, igra besed, iskanje rim, sestavljanje pesmic, pripovedovanje zgodb, otrokovo dopolnjevanje zgodb z lastno domišljijo ali izmišljanje celih zgodb, petje, izmišljanje novih melodij na znano besedilo ali izmišljanje besedila na znano melodijo. Otroka vzpodbudimo za izdelavo instrumentov, za igranje nanje in za ples; lahko si izmisli

nov gib, nova pravila igre. Naučimo ga prisluntni naravi, jo opazovati, ugotavljati njene značilnosti in spremembe. Mnogoteri vtisi so osnova za njegovo ustvarjalnost.

Če je otrok ob zgoraj naštetih aktivnostih doživljal veselje, se počutil varnega, sprejeteja in sproščenega, potem veliko lažje izraža, kar čuti, doživlja, lažje ustvarja nove ideje in izdelke. Sprosti ustvarjalno fantazijo, ki je v predšolskem obdobju še posebej močna. Če zamudimo to obdobje ustvarjalnosti, se pozneje, ko postaja samokritičen, zadržan, težje odpre do tiste mere, kot bi se lahko.

Otrok potrebuje za vsako aktivnost čas in mir. Obojega mora imeti na voljo toliko, da v fazi ustvarjanja nastalo idejo dokonča. Potrebuje urejen in varen prostor ter obleko za ustvarjalnost.

Vsak otrok je svet in bogastvo zase, zato ga moramo odrasli prepoznati in spoštovati takega, kot je: v njegovih željah, veselju, sposobnostih, spretnostih in razpoloženjih. Omogočimo mu izraziti vse, kar je doživel, videl, čutil, slišal in spoznal, na njegov način. Bodimo veseli vsake njegove nove ideje in rešitve tudi takrat, ko je drugačna, kot smo si jo zamislili mi, odrasli.

ANA VEČEVSKI

PRIPRAVA TRTNIH SADIK - Dolenjski in posavski trtničarji te dni že cepijo podlage s cepiči vseh znanih sort grozdja, ki jih sadimo v Sloveniji. Gre predvsem za uvožene, brezvirusne materiale, nekaj cepičev, predvsem domačih sort, pa je iz naših selekcijskih vinogradov. Potrebe po trtnih sadikah so iz leta v leto večje, saj se slovenski vinogradniki in vinarji zavedajo, da morajo pohiteti z obnovo vinogradov še pred vstopom Slovenije v Evropsko zvezo, saj bo potem širjenje vinogradništva omejeno. Dolenjski moramo do tedaj poskrbeti za svoj cepič, zato trtničarji vse več cepijo tudi zametne črtnine in drugih cvičkovih sort. (Foto: M. Vesel)

Novi zakon je krivičen!

10. aprila je bila v Novem mestu redna letna skupščina društva vojnih invalidov Dolenjske. 32 delegatov, ki so zastopali nekaj čez tisoč vojnih invalidov iz NOV, mirnodobskih vojaških invalidov in invalidov iz junijske vojne 1991, ki živijo v 9 občinah, je obdelalo obsežen dnevni red. Kot delegat Zveze društev je prisostvoval Lado Kocijan, skupščine pa se je udeležila tudi tričlanska delegacija društva civilnih invalidov vojne Slovenije, ki jo je vodil predsednik Jože Zupanc. Delegati so sprejeli poročilo predsednika društva Franca Hribernika o delu društva po ustanovitvi v letu 1994. Sprejeli so finančni načrt in program dela društva za leto 1996 in novi statut.

Vsi razpravljalci so obsojali določila novega zakona o vojnih invalidih, ki znatno znižuje prejemke težjih invalidov. Ogorčeni so bili nad brezdušnostjo postopkov ob prevedbi na novi zakon ter nad nedorečenostjo teh postopkov. Zakon, ki je začel veljati letos 1. januarja, mora biti uveljavljen do konca

junijskega, še zdaj pa ni sprejet nobeden od pozakonskih aktov, ki so osnova za popolno prevedbo invalidskih zadev na nova določila. To kaže, da bo pri prevedbi zmanjkovalo časa in ne bo mogla biti opravljena v z zakonom določenem roku. Spregovorili so tudi o težavah pri pridobivanju nekdanje precejšnje lastnine invalidske organizacije, ker ni na voljo nobenih lastninskih listin.

Zaradi starostnega sestava članstva ima društvo veliko težav pri izbiri kadrovskih sestavov vodstev, nima svojih prostorov, pri vseh občinah razen pri dveh pa je naletelo na gluha ušesa s prošnjami za denarno pomoč za delovanje. Pohvalili so KRKO, tovarno zdravil, ki se je takoj odzvala prošnji z dodelitvijo 200.000 SIT. Kljub vsemu je društvo, čeprav od vseh oblastnih ustanov odrinjeno na rob, ustanovljeno in dobro deluje, je ugotovil delegat Zveze Lado Kocijan, ki je delovanje invalidov na Dolenjskem zelo pohvalil.

MILOŠ JAKOPEC

ASTROLOGIJA
VEDEŽEVANJE
090 42 47
090 42 48
Cena 78 SIT / 30 min

ASFALTERSTVO IN GRADBENIŠTVO

Čardak 17, Črnomelj
Tel. (068) 51-668
Mobil: (0609) 612-594

Urejanje dvorišč:
asfaltiranje dvorišč, parkirnih prostorov, dovoznih poti, tlakovanje dvorišč in ostala gradbena dela.
Se priporočamo!

Vse, kar želite
izvedeti o sebi
svoji prihodnosti
Zaupajte najboljši
PREROK
090/41-2
090/42-3

TEHTNICA ŽELEZNIKI Na plavžu 79 4228 ŽELEZNIKI

išče na območju Dolenjske distributerja elektronskih trgovskih tehtnic in pakirnih sistemov znanega svetovnega proizvajalca.

Pogoji: večletne marketinške prodajne in servisne izkušnje na podobnem programu.

Pismene prijave, ki naj vsebujejo kratko predstavitev dejavnosti pošljite na naslov:

Tehtnica Železniki, Na Plavžu 79, 4228 Železniki, najkasneje do 10.5.1996.

Pisarno v izmeri 11 m oddamo v najem v stavbi na Mušičevi 15 v Novem mestu.

PAM, d.o.o., Mušičeva 15 Novo mesto, tel.: 321-083

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami Novo mesto, Lebanova 2

Prodamo:

- hiše: Vel. Poljane pri Šmarjeti, Osojnik pri Semiču, Običah, Novem mestu, Otocem, Šmarjeti, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Mariboru, Ratež, Mihovo pri Šentjerneju, Dolž, Čatežu pri Trebnjem, Gornji Leskovec, Cerklji pri Čateških Toplicah, Metliki, Šentjanžu, Šoteski, Cikavci, Smolenji vasi, Skočjan — okolica, Žužemberku, Brestanici, Luciji pri Portorožu, Rebrici pri Žužemberku, Kostanjevici, Srebrni vasi pri Semiču, Zastava pri Črnomlju, Srednje Grčevci, Vel. Banu pri Šentjerneju, Mariboru in drugod;
- stanovanja: v Novem mestu, Šentjerneju, Žužemberku, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Dol. Toplicah in Metliki;
- lokale in pisarne: v Novem mestu, Celju, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Mokronogu, Metliki, Novi trg — Novo mesto;
- vikende in zidanice: v Stranjskem, Metliki — okoli Pahi, Zaplazu pri Čatežu, Gornji Leskovec, Doblička gora, Trebnjem, Čretežu pri Krškem, v okoličih Cerklji ob Krki, Mirni Bučki;
- parcele za gradnjo: v Mirni Bučki, Sentrupertu, Trebnjem, Zagradski gori, Semiču, Mihovo pri Šentjerneju, Karlovarju, Osrečje pri Skočjanu, Srebrni vasi pri Krškem, Vel. Gabrovci pri Trebnjem, Vel. Gabrovci pri Novem mestu;
- kmetijska zemljišča in gozde: v vseh Dolenjskih, kmetijska zemljišča v Krškem in Novem mestu;
- v najem oddamo: stanovanja in poslovne prostore.
- posebna ponudba: prodaja bivšega Keramiko v Novem mestu s 4500 m² zemlje.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobil: 0609/633-553

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridruzuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

CETRTEK, 18. IV.

SLOVENIJA 1
9.45-0.15 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.15 OTROŠKI PROGRAM
OTROŠKA ODDAJA
10.30 BATMAN, amer. naniz., 27/32
10.45 TEDENSKI IZBOR
RIBJE POTI, šved. poljudnoznan. serija
11.25 PO DOMAČE
POROČILA
KOLO SREČE, ponov.
12.10 TEDENSKI IZBOR
LETALIŠČE 21. STOLETJA, angl. dok. serija, 2/3
12.40 OMIZJE
TV DNEVNİK 1
OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ZAV
13.05 FALLERJEVI, enm. naniz., 1/36
13.35 KOLO SREČE, TV IGRICA
14.15 RISANKA
14.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
14.45 SEINFELD, amer. naniz., 1/22
15.25 TEDNIK
15.45 ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE
POPEVKE - NOSTALGIJA Z NINOM
ROBIČEM, 4. oddaja
16.30 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
16.55 POSLOVNA BORZA
17.10 SEAQUEST, amer. naniz., 7/21

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 12.25 Tedenski izbor: Po Tunizi-
12.55 V žarišču; 12.10 Zgodbe iz Amerike, dok.
13.00 Polifinalne evropskih pokalov nogometu; 15.10 Samotnež, amer. film; 16.40
16.55 Brez ženske ne gre (6/19); 17.05 Vera,
17.10 dok. serija, 3/4 - 18.00 Po Sloveniji - 18.45 Sve-
18.55 ni poslovni utrip - 19.15 Tok, tok, kontakti
19.30 za mladostnike - 20.05 V žarišču - 20.35 Dr.
20.45 Finlay, škot. naniz., 5/7 - 21.30 Svetloba in senca -
22.00 Pisave - 22.50 Umetniški večer - 23.55 Večer
24.00 v klubu Central bing band RTV Slovenija

KANAL A
18.00 TV prodaja - 15.45 Risanka - 16.15 Tropska
16.45 vročica (ponov. 6. del) - 17.10 Dance session - 18.00
18.15 Splošna praksa (32. del avstral. naniz.) - 19.30
19.45 Risanka - 20.00 Pot flamingov (2. del. amer. na-
20.15 niz.) - 21.00 Prepovedani planet (amer. film) - 22.35
22.45 Splošna praksa (ponov. 32. del) - 0.00 CNN poroča

TV 1
7.00 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara
(serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05
10.10 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke
11.40 mladino - 12.00 Poročila - 12.10 Ljubezen (seri-
12.15 ja) - 12.45 Afera Nine B. (nem. film) - 14.35 Pro-
14.40 gram za otroke in mladino - 16.45 Hrvaška danes -
16.55 Kristalno cesarstvo (serija, 103/120) - 18.15
18.30 Kolo sreče - 18.50 Moč denarja - 19.30 Dnevnik,
19.45 vreme, 20.10 Ruska mafija (dok. serija, 1/3)
20.15 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 S
22.40 liko na sliko - 23.05 Theatron - 2.05 Poročila

TV 2
15.45 Video strani - 15.30 TV koledar - 15.40
15.45 Dolenjska krajina - 16.40 Šopek dolarjev (ponov.)
16.50 10 Evropska nogometna liga - 17.40 Federa-
17.50 cija konfederacija - 18.10 Skrivnostno življenje
18.20 (dok. oddaja) - 19.00 Hugo, tv igra - 19.30
19.40 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 "The Equalizer"
20.25 (serija, 1/22) - 21.05 Rešitev 911 (dok. serija) -
21.10 Od 16 do 24 - 22.30 Ameriški film

PETEK, 19. IV.

SLOVENIJA 1
9.45-0.35 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.30 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNO-
STI, 7/52
9.45 OTROČI ŠIRNEGA SVETA, amer.
dok. naniz., 26/26
10.15 TEDENSKI IZBOR
ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE
POPEVKE
11.05 BLAZNOST, angl. film
12.00 POROČILA
KOLO SREČE, ponov.
12.30 TERRA X, nem. poljudnoznanst. serija,
5/10
12.45 GALLUS
13.00 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, odda-
ja tv Koper
13.10 DNEVNİK 1
13.20 OTROŠKI PROGRAM
13.30 FALLERJEVI, nam. naniz., 2/36
13.45 HUGO, TV IGRICA
14.10 RISANKA
14.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
14.45 SORODNE DUŠE, angl. naniz., 7/21
15.10 PODARIM DOBIM
15.20 POGLEJ IN ZADENI
15.30 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
15.40 LENIGRAJSKI KAVBOJI GREDO V
AMERIKO, finski film

SLOVENIJA 2
9.00 Euronews - 10.45 Tedenski izbor: Svetovni
10.50 mlavonost ob tlipu, ponov.; 11.15 V žarišču; 11.45
11.50 Slavis; 12.05 Pisave; 13.05
13.10 Umetniški večer; 13.40 Nastanek moderne, nem.
13.50 dok. naniz., 6/6; 14.10 Na svidenje, nizoz. film -
14.20 Sorodne duše, angl. naniz., 6/21 - 16.30 Svet-
16.40 a in senca, 3/3 - 16.55 Ribje poti, poljudnoznan.
17.05 serija, 5/5 - 17.25 Veliki dosežki slov. kirurgije -

18.00 Po Sloveniji - 18.45 Planet šport - 19.25
Denis pokora, 1/13 - 20.05 V žarišču - 20.20 For-
20.30 um - 20.40 Angel Falls, amer. nadalj., 4/6 - 21.30
21.40 Studio City - 22.30 Trend, oddaja o modi in vizualni
22.40 pop kulturi - 23.20 Novice iz sveta razvedrila

KANAL A

8.00 Tv prodaja - 15.05 Risanka - 15.35 Pot fla-
15.45 mingov (ponov.) - 18.00 Splošna praksa (33. del
18.10 avstral. naniz.) - 19.30 Risanka - 20.05 Dežurna
20.15 lekarna (2. del špan. hum. naniz.) - 20.30 Srce teme
(amer. film) - 22.15 Splošna praksa (ponov.) - 23.00
23.10 Prepovedani planet (ponov. filma) - 1.10 Vroči
1.15 cirkus (ponov. erotičnega filma) - 2.40 CNN poroča

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara
(serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05
10.10 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke
11.40 in mladino - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (seri-
12.20 ja) - 12.40 Aerodrom (amer. film) - 15.10 Izobra-
15.15 ževalni program - 16.45 Hrvaška danes - 17.45
17.50 Kristalno cesarstvo (serija, 104/120) - 18.15 Kolo
18.20 sreče - 18.50 Pol ure za kulturo - 19.30 Dnevnik,
19.45 vreme, šport - 20.10 Javna stvar - 20.45 Glasbena
20.50 oddaja - 21.45 Moja zgodba o Hrvaški (dok. odda-
21.50 ja) - 22.15 Poročila - 22.35 Sliko na sliko - 23.05
23.10 "Great White Shark" (dok. film) - 23.55 Poročila

HTV 2

17.05 TV koledar - 17.15 Turbo limach show - 18.30
Govorimo o zdravju - 19.00 Hugo, tv igra - 19.30
Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Korak za korakom
(hum. serija) - 20.40 Ameriški film - 22.25 Latinica
- 23.40 Amer. film - 1.30 Noč košarke

SOBOTA, 20. IV.

SLOVENIJA 1

7.15-2.05 TELETEKST
7.30 VIDEO STRANI
8.00 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.25 KLJUČKEVE DOGODIVŠČINE,
15/24
8.40 POD KLOBUKOM
9.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.55 UČIMO SE TUJIH JEZIKOV,
francoščina, 5/11
10.20 DO NEBA IN NAPREJ, norv. film
11.45 VELIKI DOSEŽKI SLOV. KIRURGI-
JE, 13. oddaja
12.15 PIHALNI KVINTET SLOWIND
12.45 KVARTET POZAVN SGBŠ MARIBOR
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
14.00 TERRA X, nem. poljudnoznan. serija, 6/10
14.45 TEDNIK, ponov.
15.35 CHRISTY, amer. nadalj., 11/21
16.20 TEKMOVALCI, angl. dok. serija, 5/5
17.00 TV DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
MOJ OČE ŽIVI V RIU, nizoz. nadalj., 2/5
17.40 TIRI SKOZI ČAS, ponov. dok.
oddaja, 3/8
17.55 ALEP JADRAN
18.25 OZARE
18.30 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
19.51 UTRIP
20.10 ZLATI PETELIN, prenos
22.00 ZGODBE IZ AMERIKE, dok. pot. seri-
ja, 6/6
22.55 TURISTIČNA ODDAJA
23.25 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
23.50 SUROVA IGRA, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.10 Poglej in zadeni, ponov. -
11.40 Bratje Marx brijejo norce, amer. film (ČB)
- 12.55 Znanost od blizu, kan. znanst. nadalj., 8/
20 - 13.20 SP v gimnastiki - 14.40 Podarim do-
14.50 b, ponov. - 14.50 Nogomet - 16.30 Ribnica:
Rugby: Slovenija - Avstrija, prenos - 18.30 Ka-
18.40 raok - 19.30 Na vrtu - 20.05 Nedokazana kriv-
20.10 da, amer. film - 22.10 Sobotna noč

KANAL A

9.00 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 10.00
Risanka - 10.50 Dance session - 17.15 Kako je bil
osvojen divji zahod (ponov. 1. del) - 18.45 Šol-
18.55 ska košarkarska liga - 19.30 Risanka - 20.00 Tropska
20.10 vročica (amer. naniz., 7. del) - 21.00 Fantazi-
21.10 je (amer. film) - 22.35 Srce teme (ponov. amer.
22.40 filma) - 0.45 Erotični film - 2.15 CNN poroča

HTV 1

8.30 TV spored - 8.45 Poročila - 8.50 Program za
otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Prizma
- 13.20 Razgovor s teologom - 14.20 Briljantna
- 15.10 Svetovni reporterji - 16.00 Poročila - 16.05
16.10 Televizija o televiziji - 16.35 Sinovi Nevithe - 18.00
18.10 Turbo limach show - 19.14 V začetku je bila Beseda
- 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Zabav-
20.15 na oddaja - 21.15 Policijska akademija, 4 (amer.
21.20 film) - 23.00 Dnevnik - 23.20 Nočna premiera

HTV 2

14.00 TV spored - 14.15 Theatron - 16.45 Bever-
16.50 ly Hills (serija 9/31) - 17.35 Melrose place (serija,
9/31) - 18.20 Dok. oddaja - 19.15 Risanka - 19.30
19.40 Dnevnik, vreme šport - 20.15 Hrvaški operni pe-
20.20 vci (dok. oddaja) - 20.50 Vidikon - 21.35 Hrvaške
21.40 županije - 22.25 Največji zločini in sojenja 20.
20.10 stoletja (dok. oddaja) - 22.55 Hr top 20

NEDELJA, 21. IV.

SLOVENIJA 1

8.15-0.50 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKI PROGRAM

JEKLENI JEZDECI, avstral. nadalj., 4/8
9.05 ŽIV ZAV
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.00 MOJ PRVI VIDEO O..., izobr. oddaja, 6/12
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
HUGO, tv igra
13.35 KARAOKE, ponov.
14.40 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.10 DLAN V DLANI
15.25 OSLOVA KOŽA, franc. film
17.00 DNEVNİK 1
17.10 PO DOMAČE
18.45 ZA TV KAMERO
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
19.51 ZRCALO TEDNA
20.10 PODARIM DOBIM, zaključna oddaja
21.30 VERA, angl. nadalj., 4/4
22.30 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.50 CIKLUS FILMOV CARLOSA SAURE:
SESTRIČNA ANGELICA, špan. film

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 9.35 Tedenski izbor: Angleška glas-
bena lestvica; 10.25 Videošpon; 11.10 V vrtincu;
11.55 Tok, tok; 12.40 Planet šport; 13.20 Lahkih nog
naokrog; 14.05 Na vrtu - 14.35 Gimnastika - 15.55
Motociklizem - 16.55 Rokomet - 18.30 Naša pesem
(prenos zaključnega koncerta) - 20.05 Izgubljene
civilizacije; 7/10 - 20.55 Večerni gost - 21.55 Tiri
skozi čas, dok. oddaja, 4/8 - 22.10 Lovci na glave,
angl. drama, 1/3 - 23.00 Športni pregled

KANAL A

8.30 Risanka - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja) -
10.00 Muppet show (33. del) - 10.30 Jeleni z zahoda
(ponov. 3. del) - 11.20 Tropska vročica (ponov. 7.
11.30 del) - 15.45 Šolska košarkarska liga (ponov.) -
16.30 Muppet show (ponov.) - 17.00 Mala morska
deklica (risanka) - 17.30 Račje zgodbe (6. del sin-
17.40 hron. risane serije) - 18.00 Končno svobodna (2. del
18.10 amer. mlad. filma) - 19.00 Slam (oddaja o košarki)
19.10 - 19.30 Risanka - 20.00 Jeleni z zahoda (4. del amer.
20.10 nadalj.) - 20.50 Kako je bil osvojen divji zahod (2.
20.60 del amer. nadalj.) - 22.30 Slam (ponov.) - 23.00
23.10 Fantazije (ponov. amer. filma) - 0.40 CNN poroča

PONEDELJEK, 22. IV.

SLOVENIJA 1

9.45-0.35 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.25 OTROŠKI PROGRAM
MEDVEDEN NA OBISKU, lut. igra, 2/3
10.45 ARABELA SE VRAČA, češka na-
dalj., 7/26
11.15 CIKLUS FILMOV CARLOSA SAURE:
SESTRIČNA ANGELICA, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
13.50 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
14.05 ZRCALO TEDNA
14.20 ZA TV KAMERO
14.35 FORUM
14.50 NEDELJSKA REPORTAŽA
15.20 VEČERNI GOST
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.25 TV OKO, angl. dok. serija, 7/13
18.00 SIMPSONOVI, amer. naniz., 29/48
18.30 LINGO, TV IGRICA
19.05 RISANKA
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SOSTANOVALKE, angl. naniz., 1/13
20.30 TV KONFERENCA
21.25 LETALIŠČE 21. STOLETJA, angl. dok.
serija, 3/3
22.30 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SEAQUEST, amer. naniz., 8/21

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 9.35 Tedenski izbor: Učimo se tu-
jih jezikov, francščina, 5/11; 10.00 Turistična od-
10.10 daja; 10.15 V žarišču; 10.30 Policisti s sreem,
10.40 avstral. naniz.; 11.15 Zlati petelin; 13.00 Sobotna noč;
13.05 15.00 Studio City; 16.00 Športni pregled; 16.45 Fra-
16.50 sier, amer. naniz., 22/22; 17.05 Muenchenčana v
17.10 Hamburgu, nem. nadalj., 3/14 - 18.00 Po Sloveniji
- 18.45 Sedma steza - 19.15 Angleška glasb. lestvica
- 20.10 Osmi dan - 20.40 Kongres pingvinov, švic.
20.50 film - 22.10 Brane Rončel izza odr

KANAL A

8.00 Tv prodaja - 16.10 Risanka - 16.40 Dežurna
16.50 lekarna (ponov. 2. del špan. naniz.) - 17.10 Slam
(ponov.) - 18.00 Splošna praksa (34. del avstral.
18.10 naniz.) - 19.30 Risanka - 20.00 Zlata dekleta (32.
20.10 del amer. hum. naniz.) - 20.30 Pločevinarja
(amer. film) - 22.25 Splošna praksa (ponov. 34.
22.30 del) - 0.00 CNN poroča

TOREK, 23. IV.

SLOVENIJA 1

10.15-0.15 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.40 OTROŠKI PROGRAM
JAPONSKE PRAVLJICE
11.10 CYRANO DE BERGERAC,
mlad. gledališka igra, 5/4
11.35 DO NEBA IN NAPREJ, ponov. norv. filma
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
14.30 TEDENSKI IZBOR
MOJ PRVI VIDEO O..., izobraž., odda-

ja 6/12
15.00 OBZORJE DUHA
15.30 LOVCI NA GLAVE, angl. drama,
1/3
16.20 MOSTOVI
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
KLJUČKEVE DOGODIVŠČINE, 16/25
17.25 AFRIŠKE ŽIVALI, 8/13
17.35 JEKLENI JEZDECI, avstral. na-
dalj., 5/8
18.00 FALLERJEVI, nem. nadalj., 3/36
18.30 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.05 BREZ ŽENSK NE GRE, angl. naniz., 7/19
20.35 GORE IN LJUDJE
21.25 ROKA ROCKA
22.30 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.55 POSLOVNA BORZA
23.10 SEAQUEST, amer. naniz., 9/21

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.40 Tedenski izbor: Sedma
steza; 11.10 Osmi dan; 11.40 Tekmovalci, angl.
dok. serija, 5/5; 12.10 Alpe Jadrans; 12.40 Podar-
12.50 im dobim; 13.55 Moja vojna leta Arnold Schon-
14.00 berg; 15.20 Trend; 16.10 Analitična mehanika,
15/52; 16.40 Brez žensk ne gre (6/19); 17.05 Dr.
17.10 Finlay, škot. naniz., 5/7 - 18.00 Po Sloveniji -
18.45 Prislulhimo tišini - 19.15 Videošpon -
20.05 V žarišču - 20.35 Muenchenčana v Ham-
20.40 burgu, nem. nadalj., 4/14 - 21.30 Opus - 22.20
22.30 Stoletje filma, 2. del angl. nadalj.

KANAL A

8.00 Tv prodaja - 17.10 Risanka - 18.00 Splošna
18.10 praksa (ponov. 35. del) - 19.30 Risanka - 20.00
20.10 Hermanova glava (amer. naniz.) - 20.30 Karma
- 21.40 Tropska vročica (8. del amer. naniz.) -
22.30 Poslovna tveganja - 23.00 Splošna praksa
(ponov. 35. del) - 0.15 CNN poroča

SREDA, 24. IV.

SLOVENIJA 1

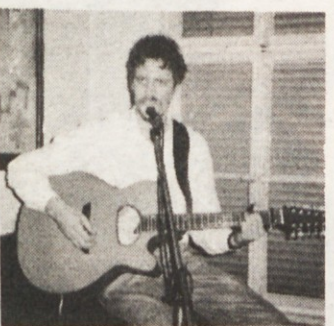
9.45-0.45 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.30 OTROŠKI PROGRAM
OTROŠKA ODDAJA
10.55 SKOK MED ZVEZDE, novozel.
naniz., 14/14
11.20 TEDENSKI IZBOR
ROKA ROCKA
12.10 IZGUBLJENE CIVILIZACIJE, 7.
del angl. dok. serije
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.15 TEDENSKI IZBOR
DLAN V DLANI
15.30 GORE IN LJUDJE
15.20 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja mad-
žarske tv
15.50 LJUDJE IN ZEMLJA
17.00 DNEVNİK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 FALLERJEVI, nem. naniz., 4/36
18.30 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNİK 2, VREME, ŠPORT
20.05 GOSPOD BEAN, angl. naniz., 9/13
20.35 RADA SE TE SPOMINJAM, angl. film
22.20 DNEVNİK 3, VREME, ŠPORT
22.50 SEAQUEST, amer. naniz., 10/21
23.40 ZALJUBLJENCA, dan. nadalj., 3/4

SLOVENIJA 2

Opomba: Rokomet 18.30 do 19.55; Atene:
Nogomet - Slovenija - Grčija 19.55 do 21.55
9.00 Euronews - 12.05 Tedenski izbor: Prislulh-
12.10 nimo tišini; 12.35 V žarišču; 13.05 Opus; 13.55
13.60 Stoletje filma, 2. del angl. nadalj.; 15.15 Oslova
15.20 koža, franc. film; 16.40 Gospod Bean, angl. na-
16.50 niz., 7/13; 17.05 Angel Falls, amer. nadalj., 4/6 -
18.00 Po Sloveniji - 18.45 Slovenci v Vatikanu
18.50 danes, 1. oddaja - 19.15 V vrtincu - 20.05 V
20.10 žarišču - 20.35 Šport - 21.50 Koncert - 22.50 Balet

KANAL A

8.00 Tv prodaja - 14.40 Risanka - 15.10 Tropska
15.20 vročica (ponov. 8. del) - 16.00 Poslovna tvega-
16.10 nja (ponov.) - 16.30 Karma - 18.00 Splošna prak-
18.10 sa (36. del avstral. naniz.) - 19.30 Risanka - 20.00
20.10 Tropska vročica (9. del amer. naniz.) - 21.00
21.10 Dance session (oddaja o plesu) - 21.30 Splošna
21.40 praksa (ponov. 36. del) - 0.00 CNN poroča

S PESMIJO IN BESEDO - Glasbe-
ni četrtki, ki jih pripravlja Cveto Šali
v svojem lokalu Pri slonu, se redno
vrstijo in vsak teden postrežejo s čim
zanimivim. Tako je minuli četrtek,
11. aprila, zvečer Pri slonu nastopil
kantavtor Rihard Kotar iz Laškega,
ki ga nekateri naši ljubitelji tovrstne
glasbe že poznajo, širše pa bo po-
stajal znan po zgoščenki Zdaj vem, ki
jo je nedolgo tega izdal. Za Kotarja
je značilno, da za svoja izvirna be-
sedila, ki govorijo o ekoloških vpraša-
njih in medčloveških odnosih, vanje
pa vpleta humorne, satirične in
duševno kritične poudarke, izbira
predvsem countryjevo ubrano
glasbo, ki jo seveda tako kot besedi-
la piše sam. (Foto: M. Markelj)

CETRTEK

4.30-8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved -
11.00 Avtotimes - 12.00 BBC, osmrtnice -
12.15-13.00 NZ želje - 14.00-15.00 Zabavne
želje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.30
Planinski koticček - 18.20 Kronika - 19.30-
24.00 Kinetoskop, Altergodba

PETEK

4.30-8.00 Jutranji spored - 8.00 Napoved -
12.00 BBC, osmrtnice - 12.15-13.00 NZ
želje - 14.00-15.00 Zabavne želje - 15.30
Dogodki in odmevi - 18.20 Kronika - 19.30
- 24.00 Večerni program

SOBOTA

6.00 Začetek, horoskop - 8.30 Glasba je
življenje - 10.00 Kuharski recept - 11.00
Evropa ta teden - 11.45 Na sončni in senčni
strani Gorjancev - 12.00 BBC, osmrtnice -
12.15-13.00 NZ želje - 13.30 Čestitke -
14.00-15.00 Zabavne želje - 15.30 Dogodki
in odmevi - 17.30 Voluhar ekspres - 18.20
Kronika - 19.30-24.00 Večerni program

NEDELJA

6.00 Začetek - 7.45 Horoskop - 8.00 Du-
hovna misel - 8.30 Kmetijska oddaja - 11.00
Mali oglasi - 12.30 Čestitke - 19.00 Glas
evangelija - 19.30-24.00 Večerni program
(ob 21.30 Dee Jay Time)

Zgoščenka belokranjskih pesmi

Izid kompaktne plošče metliških folkloristov je uvod v leto dveh jubilejev metliške folklore

METLIKA - Člani metliške folklorne skupine "Ivan Navratil" so v soboto v hotelu Bela krajina predstavili svojo kompaktno ploščo, ki so ji dali naslov "Pesmi in plesi Bele krajine". Metliški folkloristi so prvi v Beli krajini, ki so izdali CD, gre pa tudi za eno prvih tovrstnih kompaktnih plošč v Sloveniji. Sicer pa izid plošče sodi v praznovanje dveh jubilejev metliške folklorne: 60-letnice organizirane dejavnosti in 20-letnice MFS "Ivan Navratil".

Leta 1936 je namreč Metlika obiskal France Marolt in zbral okrog sebe mestno mladino, ki je vsak velikonočni ponedeljek na

VESELI USPEHA - Stane Križ, umetniški vodja metliške folklorne skupine (prvi z leve), je na predstavitvi zgoščenke s pesmimi in plesi iz Bele krajine dej

UGODEN NAKUP COKEL IN OSTALIH
IZDELKOV IZ LASTNEGA PROGRAMA
V AKCIJSKI PRODAJI

KOPITARNE SEVNICA

AKCIJSKA PRODAJA BO POTEKALA V
PROSTORU KOPITARNINE JEDILNICE
V SEVNICI, V PETEK, 19. 4. 1996,
OD 15. DO 19. ure
IN V SOBOTO, 20. 4. 1996, OD 8. DO 13. URE

Nakup za vso družino po zares ugodnih cenah!

Vabljeni!

Avto-hit

d.o.o. Novo mesto, Podbevškova 4, tel./fax: 068/26-077, 341-300

Prodaja vozil in rezervnih delov - servis

KONKURENČNE CENE, POPUSTI, KONKURENČNE CENE, POPUSTI

FORD ESCORT 1.6i CLX	25.990 DEM	28.400 DEM
FORD ESCORT 1.8i GT car.	30.990 DEM	33.500 DEM
DAEWOO RACER	15.999 DEM	16.989 DEM
DAEWOO NEXIA	18.145 DEM	19.267 DEM
DAEWOO ESPERO	23.325 DEM	24.750 DEM

RABLJENA VOZILA

Mitsubishi Galant TD	1994/4	19.500 DEM
Citroën BX	1990/3	9.600 DEM
Škoda Favorit GLX	1993/3	8.500 DEM
Lada Samara	1990/7	4.700 DEM
R5 Campus	1993/12	9.500 DEM

REZERVNI DELI	FORD	OPEL	RENAULT 5
zavorni disk	4.662 SIT	3.532 SIT	2.601 SIT
zavorne ploščice	5.605 SIT	2.032 SIT	2.607 SIT
gar. sklopka	23.704 SIT	16.119 SIT	13.946 SIT
filter olja	1.389 SIT	918 SIT	—
žaromet	12.729 SIT	8.436 SIT	—
ležaj kolesa	8.098 SIT	5.352 SIT	6.420 SIT

in še veliko drugih rezervnih delov. Za rezervne dele, ki so vgrajeni v našem servisu, nudimo 6 mesecev garancije.

Obiščite nas in se priporočamo!

OBČINA KRŠKO
ŽUPAN
Krško, Cesta Krških žrtve 14

razpisuje prosti delovni mesti

I. SVETOVALEC ŽUPANA
za ekonomsko-finančna vprašanja

POGOJI:

1. visoka strokovna izobrazba — ekonomske smeri
2. 10 let delovnih izkušenj

II. SVETOVALEC PREDSTOJNIKA
na področju urejanja prostora

POGOJI:

1. visoka strokovna izobrazba — tehnične smeri
 2. 8 let delovnih izkušenj
- Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še pogoje iz 4. člena Zakona o delavcih v državnih organih. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas. Kandidati pošljejo vlogo z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni po objavi razpisa, na naslov: OBČINA KRŠKO, Kadrovska služba, Cesta krških žrtve 14, 8270 Krško. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri. Izbranemu kandidatu bomo nudili možnost strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja ter možnost reševanja stanovanjskega vprašanja.

Avtohiša Berus
SERVISNO PRODAJNI CENTER

NOVO MESTO, Podbevškova 1, tel. 068/342-360, 25-098

POLO od 17.990 DEM — na zalogi!
POLO LIMUZINA od 21.900 DEM

Novost!

CADDY že od 18.280 DEM

GOLF RABBIT Od 22.996 DEM — na zalogi!
SHARAN že od 37.110 DEM

AUDI A4 že od 39.990 DEM
A4 AVANT od 50.960 DEM
AUDI A6 1.8 od 47.997 DEM

Po zelo ugodnih cenah AUDI:
A4 1.8, A6 2.0, A6 2.6, A6 2.6 Quattro

RABLJENA VOZILA • UGODNI KREDITI

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

MARUTI

Pooblaščen servis
in prodaja rezervnih delov

BALENO

DARILO: RADIO Z AVTOZVOČNIKI

Na zalogi omenjena količina vozil SUZUKI BALENO 1,3 GL ECO z zračno blazino že za 18.990 DEM, ter ostalih terenskih vozil SAMURAI in VITARA

VELIKA AKCIJSKA PRODAJA AVTOMOBILOV
BALENO
Ugodni krediti!

KRKA

V programu Kozmetika potrebujemo novega mlajšega sodelavca

EKONOMISTA
za delo na področju komercialne

Od bodočega sodelavca pričakujemo:

1. zaključeno VI. stopnjo izobrazbe ekonomske smeri,
2. izkušnje na področju komercialnega dela.

Kandidate vabimo, da v roku 8 dni pošljejo prijave z dokazili Kadrovske službi Krke, tovarne zdravil, Šmarješka cesta 6, 8000 Novo mesto, kjer dobijo tudi dodatna pojasnila.

Pleskarstvo

barvanje: zid, les
od 138 SIT/m²
☎ 0608/67 677

Popolnoma novo OPEL
VECTRO 1,6 CD (nov model), ugodno prodam.
Tel. 0609/623-116.

HYUNDAI

DOSTAVNA VOZILA HYUNDAI GRACE

3-sedežni H-100 2,5 DXL
že od 24.600 DEM
možnost doplačila servo volan

6-sedežni H-100 2,5 DXL
že od 26.200 DEM
možnost doplačila za servo volan

9-sedežni H-100 2,5 DXL
že od 29.990 DEM
možnost doplačila za ABS, KLIMO

H-100 2,5 DXL kamionet-kason
že od 21.500 DEM
možnost doplačila za servo volan

V ČASU SEJMA GOSPODARSKIH VOZIL V LJUBLJANI OD 17. 4. DO 20. 4. 96 PODJETJE EMINENT VSAKEMU KUPCU DOSTAVNEGA VOZILA PODARI BLOKADO MOTORJA

Osebnostna vozila HYUNDAI:

— ACCENT (s popustom) že od 16.500 DEM — LANTRA WAGON že od 25.700 DEM
— LANTRA SEDAN že od 24.700 DEM — SONATA (s popustom) že od 27.790 DEM

+ GARANCIJA (za vsa vozila Hyundai): 3 leta ali 100.000 prevoženih kilometrov in 6 let na karoserijo;

Rabljena vozila:

H-pony 1,3 LS, l. 90	8.800 DEM	H-pony 1,5 LSi 3v, l. 94, pod garancijo	13.200
R-5 diesel, l. 91, 5v, bela	8.700 DEM	FORD ESCORT 1,8 CLXD karavan	18.200
H-pony 1,5 GLS sedan, l. 90/91	10.500 DEM	H-SCOPE 1,5 LSi, l. 92,	14.900
Mitsubishi colt 1,3 GLi, l. 91	11.400 DEM	FORD ESCORT 1,4 CLi karavan, l. 94	18.500
FIAT TIPO 2,0, l. 93, 5v	17.400 DEM	H-SONATA 1,8 GLSi, l. 94, garancijo	21.900

- ugodni krediti od 1 — 5 let
- možnost menjave staro za novo
- prodaja original rezervnih delov

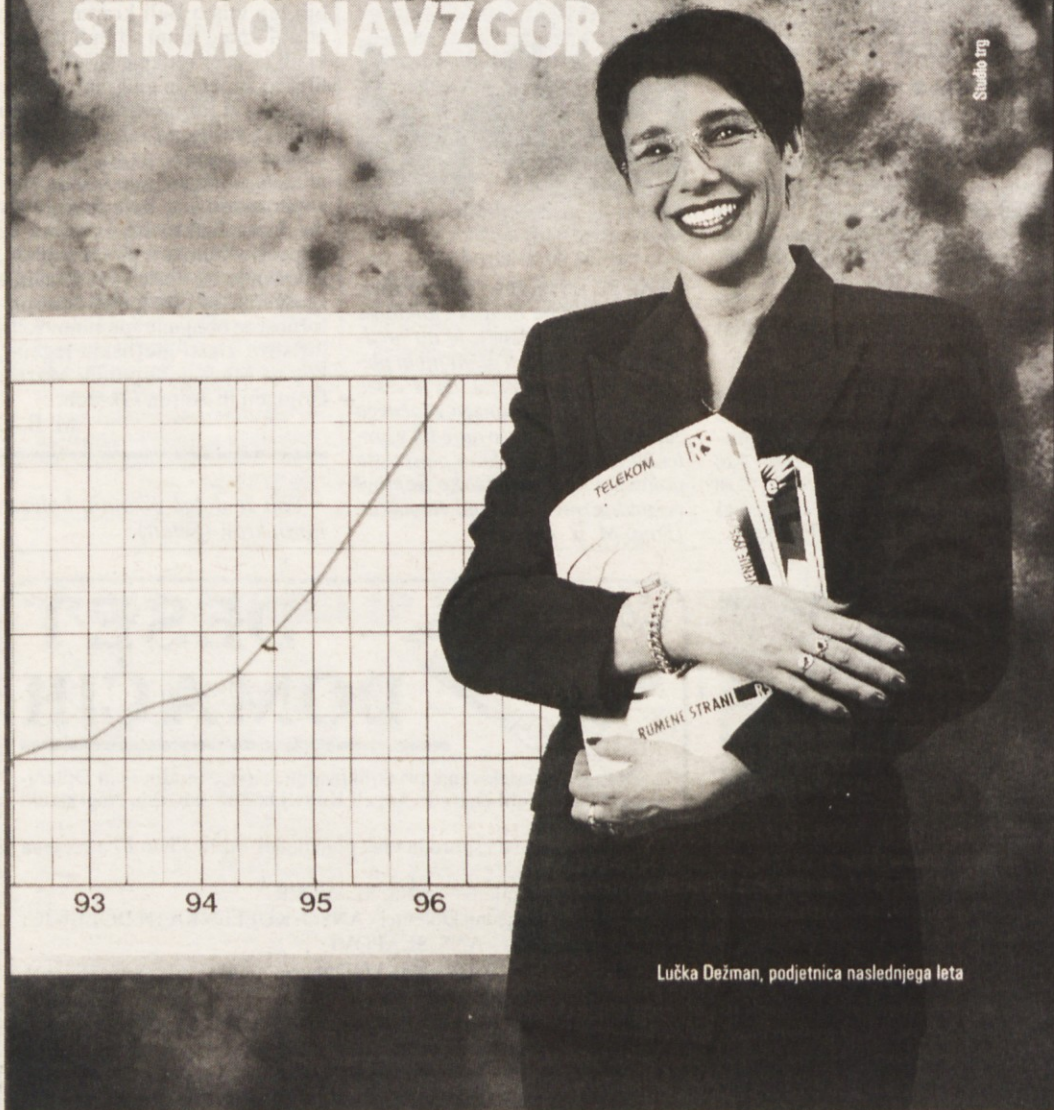
- ugoden leasing s pologom od 15% do 50% na dobo od 2 do 5 let
- možnost menjave staro za staro;

ZASTOPNIK ZA VOZILA HYUNDAI

EMINENT
d.o.o.

NOVO MESTO, Dol. Kamence 61, 068/323-902
NOVO MESTO, Kandijška 14, 068/28-950
KRŠKO, CKŽ 51, 0608/22-950
ČRNOMELJ, Belokranjska 14, 068/51-379, 51-378

Iz leta v leto
STRMO NAVZGOR

Lučka Dežman, podjetnica naslednjega leta

OGLAŠUJTE V RUMENIH STRANEH TELEFONSKEGA IMENIKA SLOVENIJE

Od podobnih poslovnih imenikov pri nas se ločijo po točnosti, obsegu, preglednosti, vplivu in pestrosti ponudbe vsakršnih storitev.

TELEFONSKI IMENIK SLOVENIJE 1996/97

TELEKOM
SLOVENIJE

NACIONALNA FINANČNA DRUŽBA

Pooblaščen družba za upravljanje investicijskih skladov

Vabilo

k javnemu vpisu delnic tretje izdaje

Dolenjski investicijski sklad pooblaščen investicijska družba d.d., Novo mesto

1. Pooblaščen družba za upravljanje Nacionalna finančna družba za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Ljubljana, Trdinova 4 (v nadaljevanju NFD).

2. Izdajatelj - Pooblaščen investicijska družba

Dolenjski investicijski sklad - Pooblaščen investicijska družba d.d., Novo mesto, Novi trg 2 (v nadaljevanju Sklad).

3. Vrsta delnice

Navadna delnica tretje izdaje, ki glasi na ime.

4. Pravice iz delnice

Vse izdane delnice so delnice istega razreda in nosijo enake pravice in sicer:

- en glas pri glasovanju na skupščini,
- izplačilo dividende v skladu s politiko dividend,

• sorazmeren del premoženja v primeru likvidacije Sklada.

5. Nominalna vrednost delnice: 1.000,00 SIT.

6. Prodajna vrednost delnice: 1.050,00 SIT.

7. Letna provizija pooblaščen družbe za upravljanje

Letna provizija NFD znaša 3% povprečne letne čiste vrednosti sredstev Sklada. V prvih petih letih se 2% provizije plača v gotovini, 1% pa se plača z dodatno izdajo delnic Sklada. Ta se izračunava v višini 1% od nominalne vrednosti osnovnega kapitala Sklada. Po preteku tega obdobja se obračunava 3% letna provizija v gotovini.

8. Politika dividend

Sklad bo izplačeval dividende v višini 90% ustvarjenega dobička. Ta odstotek se lahko spremeni, če tako sklene skupščina delničarjev Sklada.

9. Investicijska politika

Sklad bo vodil politiko varnega investiranja, ter

politiko regionalne, sektorske in panožne razpršenosti naložb v delnice podjetij, ki so predmet lastninske preobrazbe, druge lastniške in obligacijske vrednostne papirje ter nepremičnine. Pri tem bo tako aktivno kot pasivno upravljal naložbe in podjetja, v katerih bo imel lastninski delež.

10. Investicijska usmerjenost

Sklad bo investiral v perspektivna podjetja ne glede na regijo, sektor ali panogo, ter velikost podjetja - izdajatelja delnic. Pri tem se bo posebej specializiral za naložbe v farmacevtsko-kemijsko, tekstilno in trgovsko dejavnost ter v naložbe na širšem področju Dolenjske.

11. Ocena tveganja glede na naložbeno politiko

Opredeljena naložbeno politika zagotavlja nizko stopnjo tveganja naložb Sklada.

12. Način vplačila

Delnice Sklada se lahko vplačujejo z lastniškimi certifikati, lastniškimi certifikati upravičencev

do denacionalizacije in z denarnimi sredstvi.

13. Začetek in konec vpisovanja in vplačevanja delnic

Začetek vpisovanja in vplačevanja bo 15.4.1996. Konec vpisovanja in vplačevanja delnic: po preteku 6 mesecev od pričetka vpisa oz. po vpisu in vplačilu vseh razpisanih delnic tretje izdaje.

14. Vpisna mesta

Delnice sklada je možno vpisati v ekspoziturah in agencijah naslednjih bank in zavarovalnic: Dolenjska banka d.d., Novo mesto, Abanka d.d., Ljubljana, Gorenjska banka d.d., Kranj, Banka Celje d.d., Celje, Adriatic Zavarovalna družba d.d., Koper.

15. Pravne osebe, ki organizirajo, pripravljajo in izvajajo prodajo novo izdanih vrednostnih papirjev

Nacionalna finančna družba za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Ljubljana, Trdinova 4 Dolenjska banka d.d., Novo mesto, Seidelova 3 Abanka d.d., Ljubljana, Slovenska 58

Adriatic Zavarovalna družba d.d., Koper, Ljubljanska 3a

Gorenjska banka d.d., Kranj, Bleiweisova 1

Banka Celje d.d., Celje, Vodnikova 2

16. Borzni posrednik, preko katerega družba za upravljanje izvaja več kot 15% vseh transakcij z vrednostnimi papirji

Dolenjska borzna posredniška družba d.o.o. Novo mesto, Novi trg.

17. Letno poročilo NFD in letno poročilo sklada bo revidiralo podjetje Coopers & Lybrand d.d., Ljubljana, Dunajska 107.

Ko bodo revizije poročil zaključene, bodo revidirana letna poročila na vpogled na sedežu NFD in na sedežu Sklada, in sicer najkasneje v roku 8 mesecev od dne sprejema letnih poročil na skupščini NFD oziroma na skupščini Sklada.

Za vse, ki vam v javnih prodajah delnic Petrola, Krke, Pivovarne Union... ni uspelo vpisati celotnih sredstev iz vašega certifikata...

... in seveda tiste, ki svojega certifikata še niste nikamor vložili.

Še je čas. Naj bodo vaša sredstva varno naložena pri največji in najmočnejši družbi za upravljanje.

Pridružite se 132.393 državljanom Slovenije, ki so svoj certifikat že zaupali našim skladom! Doslej smo že kupili delnice nekaterih znanih in uspešnih podjetij kot so: Lek, Krka, Merkur, Mercator, Mura, Lisca, Droga, Fructal...

Če menite, da smo pravi, vam ni potrebno nikamor hoditi, saj lahko vpišete svoj certifikat na naslednji enostaven način:

1. Natančno preberite pooblastilo in ga izpolnite. **Vpišite ime sklada, kamor želite vložiti svoj certifikat.**

2. Izrežite pooblastilo z izjavo in ga pošljite na naš naslov: Nacionalna finančna družba, Trdinova 4, 1000 Ljubljana

Kot potrdilo o vpisu vam bomo poslali izpolnjen izvod lastninske nakaznice in vpisnice. Če potrebujete več pooblastil, upoštevamo tudi izpolnjene fotokopije obrazca. Dodatne informacije: 061 131 03 49 ali 061 131 11 15

Izjava

Pooblaščen Nacionalno finančno družbo d.o.o. Ljubljana, Trdinova 4 za vpis in vplačilo delnic v Dolenjski investicijski sklad d.d. Novo Mesto, Novi trg 2 do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila. Istočasno pooblaščen Nacionalno finančno družbo d.o.o. Ljubljana za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic v mojem imenu in za moj račun v skupščini Dolenjskega investicijskega sklada d.d. Novo Mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnega otroka

Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnega otroka so podatki o imetniku otroku, podpis pa se eden od staršev, ki naj nad svoj podpis izpiše tudi svoje ime in priimek s tiskanimi črkami.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)

NASLOV IMETNIKA

EMŠO (glej hrbtno stran osebne izkaznice)

Na podlagi lastninskega certifikata vpisujem:

SIT

DAN MESEC LETO

KRAJ

PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI ENEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA

trgovina talnih oblog

PCP PUREBER

NOVO MESTO

Ljubljanska 27, Novo mesto, tel./fax: 068/322-302

Povečana zaloga PVC toplih podov in tepihov po zelo ugodnih cenah.

PARKETNI LAK SYNTEKO za 20 m² samo 11.544 SIT

Del.čas: 7.00 - 19.00, sobota: 8.00 do 13.00 ure

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

PRODAJA MOTORNIH KOLES ZNAMKE

SUZUKI !!!

Podbevškova 20 (Cikava) 8000 Novo mesto
tel.-fax: 068/342-444, 21-400

SUZUKI
Ride the winds of change

Svet Osnovne šole Vavta vas Vavta vas 1, 8351 STRAŽA

razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS 12/96). Ravnatelj bo imenovan za 4 leta, delo pa bo začel opravljati 1.9.1996.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov šole z oznako "Razpis".

O izbiri bodo kandidati obveščeni v zakonitem roku.

ENOTA KRŠKO

LASTNIKI GOZDOV, KMETJE

DENAR NI LE V DREVESU, KI JE PONOS VAŠEGA GOZDA!

Odkupujemo celulozni les smreke/jelke, rdečega bora in topole, debeline od 8 cm naprej, ter žamanje brez lubja.

Odkupujemo tudi slabši les, sušice in les dreves, poškodovanih od žleda ali snegoloma.

VSE INFORMACIJE NA TEL.: (0608) 21-110 (g. Matjaž Jakše)

SELA PRI DOL. TOPLICAH DOLENJSKE TOPLICE
068/65-695
65-682

Odpiramo nov salon keramike, granitnih gresov, kopalniške opreme, talnih in stenskih oblog, fasadnih materialov in stavbnega pohištva, (okna, vrata) v Selih pri Dolenjskih Toplicah.

NOV PRODAJNI PROGRAM:

Ves fasadni material: termomet, demit fasada, barvni in beli zaključni ometi.

TERMO omet 780 SIT.
DEMIT fasada — izredno ugodno.

NE PREZRITE

Posebne ugodnosti za obrtnike in izvajalce.

Po želji omogočimo izvajalce za vsa gradbena in obrtniška dela, dostavo in svetovanje.

TPV PODVOZJA, Proizvodnja podvozij, d.o.o.

Suhor

Bereča vas 1

8331 SUHOR

RAZPISUJE PROSTI DELOVNI MESTI

1. KOMERCIALISTA

2. TEHNOLOGA

Pogoji:

Pod 1:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske ali strojne smeri
- 2 leti delovnih izkušenj na področju zunanje trgovine
- aktivno obvladanje nemškega jezika in pasivno obvladanje angleškega jezika

Pod 2:

- visoka ali višja izobrazba strojne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj v tehnologiji
- aktivno znanje nemškega jezika

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s 6-mesečnim poskusnim delom.

Vabimo vas, da svoje pisne prijave s kratkim življenjepisom, podatki o dosedanjem delu in drugimi dokazili o izpolnjevanju navedenih pogojev pošljete v 8 dneh po objavi na naš naslov. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 10 dneh po odločitvi.

JAVNO PODJETJE KOMUNALA ČRNOMELJ, d.o.o.

Belokranjska cesta 24

8340 Črnomelj

OBJAVLJA

razpis za dela in naloge

VODJA ORGANIZACIJSKE ENOTE FINANCE IN RAČUNOVODSTVO (reelekcija)

Od kandidatov pričakujemo:

- VI. oz. V. stopnjo izobrazbe ekonomske smeri,
- tri leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Javno podjetje Komunala, Črnomelj, d.o.o., Belokranjska cesta 24, 8340 Črnomelj.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

VIZIJA je na 5. javni dražbi postala delničar
PIVOVARNE UNION, RADENSKE IN TISKARNE NOVO MESTO

VIZIJA ima v svojem premoženju že delnice KRKE, LEKA, TERM ČATEŽ, KOLINSKE, KOMETA, IGM STREŠNIKA, LESOKOVA, AUREE, INTEREVROPE, LISCE, PETROLA, MELAMINA, ISTRABENZA, HRATA ŠENTLOVRENC, INTEGRALA STOJNE KOČEVJE IN PAVLIHE.

Za delnice in deleže podjetij je zamenjala že 65 % zbranih certifikatov prvega sklada.

VIZIJA vpisuje certifikate še do 21. junija 1996.

Vsi delničarji VIZIJE bodo sodelovali v novi nagradni igri.

Kako vložiti certifikat v VIZIJO za delnice II. emisije

Spoštovani lastniki certifikatov!

Radi bi Vam olajšali vpis certifikatov za delnice II. emisije, zato smo za Vas pripravili pooblastilo, ki Vam omogoča, da zase in svoje otroke, znanke in prijatelje tudi po pošti vpišete svoj certifikat v domačo družbo. Z vpisom v Vizijo ostane denar doma, na našem področju.

Postopek vpisa je preprost:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov **VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novi trg 5, 68000 Novo mesto:**
 - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
 - certifikat (obvestilo SDK).
3. Vpis za Vas izvrši VIZIJA, ki Vam potrdilo o vpisu vrne po pošti.

Izjava:

Pooblaščenec VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5, za vpis in vplačilo delnic II. emisije v DPB Vizijo, pooblaščenec investicijsko družbo, d.d., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila. Istočasno pooblaščenec Vizijo, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic II. emisije v mojem imenu in za svoj račun na skupščini DPB Vizije, pooblaščenec investicijske družbe, d.d., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale pravilno nesposobne osebe

Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali pravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. pravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskanimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)	
NASLOV IMETNIKA	
EMŠO	
Na podlagi lastninskega certifikata vpisujem: SIT	
DAN	MESEC
LETO	
KRAJ	PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI ENEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA

NOVOTEHNA
ATOMOBIL

ZELO UGODNO

VEČJA IZBIRA MODELOV
CITROEN AX

Že za
16.000 dem!

Nakup na kredit, leasing,
staro za novo. Nudimo
posebno ugodnost. Pokličite!
AVTOSALON NOVO MESTO
KANDIJSKA 13, TEL.: 068 322 066

kobra

Pooblaščen zastopnik za
svetovanje, montažo in
servis mobilov.

ŠMARJE 13, 68310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

Brezplačne osmrtnice na
radiu KRKA lahko naročite
po tel. 068/341-160,
341-150 vsak dan
od 8. do 20. ure.

Razvojnoizobraževalni
center Novo mesto, p.o.

sprejema prijave za vpis v
IZREDNI ŠTUDIJ 1996/97

EKONOMSKO POSLOVNA FAKULTETA
Maribor

- visokošolski strokovni program
»Poslovna ekonomija«, 1. letnik
- visokošolski študij ekonomije, 3. letnik

VISOKA UPRAVNA ŠOLA Ljubljana
— visokošolski strokovni program »Javna uprava«, 1.
in 3. letnik

FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE Kranj
— visokošolski strokovni program »Organizacija in
management«, 1. in 3. letnik

VPISNI POGOJI:

1. letnik: zaključni izpit ali matura 4-letne srednje šole
3. letnik: diploma katerekoli višje šole

Prijave (do 10. junija 1996) in informacije vsak delav-
nik med 8. in 12. uro ter 13. in 16. uro.

RIC Novo mesto, Novi trg 5
telefon: (068) 21-319, 22-341

Svet šole
OSNOVNE ŠOLE BREŽICE
Levstikova 18, 8250 BREŽICE

razpisuje
delovno mesto

RAVNATELJA ŠOLE

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o orga-
nizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, in imeti pedagoške,
organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje
pedagoškega in poslovnega dela zavoda.
Ravnatelj šole bo imenovan za 4 leta.

Začetek dela je 9.6.1996.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite
v 10 dneh po objavi razpisa na naslov šole z oznako "ZA RAZPIS".
Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 30 dneh po izbiri.

Zavarovalnica ADRIATIC, d.d.

Poslovna enota Novo mesto
Novi trg 1
8000 Novo mesto
tel. (068) 322-761

Adriatic
zavarovalna družba d.d.

vabi k sodelovanju komunikativne in delavne sodelavce za zastop-
nike na terenu, in sicer za področje občin

Trebnje, Novo mesto, Sevnica, Krško in Brežice.

Pismene prijave pošljite na sedež poslovne enote v Novem me-
stu, kjer dobite vse nadaljnje informacije.

Vem, da mi bo ob strani stala dobra zavarovalnica!

V tem razkošju ni nič potratnega.
KIA SEPHIA

Razkošen, družinski avto lahko dobite že od skromnih 19.990 DEM naprej!

- A:** Električni pomik vseh stekel
- B:** Centralno zaklepanje
- C:** Klimatska naprava
- D:** Servo volan

- E:** Airbag (zračna vreča) za voznika in sopotnika
- F:** ABS zavorni sistem in zadnje disk zavore
- G:** Prostoren prtljažnik

- H:** Garancija: 3 leta ali 100 000 km in 5 let proti prerjavenju

Končno ima vsakdo lahko dober avto!

AK TRADE d.o.o., Novo mesto, 068 342 444 • AVTO-R Cven d.o.o., Ljutomer, 069 81 988 • AVTO CAPRIS d.o.o., Koper, 066 33 143 • AVTOHISA MIKLAČ s.p., Radlje ob Dravi, 0602 72 988 • AVTOCENTER MIKOLIČ s.p., Trbovlje, 0601 27 829 • AVTOCENTER TOMŠE s.p., Krška vas, 0608 59 095 • AVTOMEHANIK M. AMBROŽIČ, Bled, 064 741 784 • AUTOMOTOR d.d., Celje, 063 441 752 • AVTOLINE, Ljubljana, 061 123 11 41 • AVTOSALON PRIMSHOP, Nova Gorica, 065 28 337 • AVTOSALON ŠKORJANEC, Celje, 063 412 245 • BRANSBERGER E. s.p., Murska Sobota, 069 21 238 • ČREŠNIK d.o.o., Medvode, 061 612 250 • FORI d.o.o., Velenje, 063 893 884 • FORI d.o.o., Slovenj Gradec, 0602 42 986 • JAN AVTO d.o.o., Mengeš, 061 722 509 • MÜLLER d.o.o., Črnomelj, 068 51 059 • NASMEH d.o.o., Kranj, 064 223 857 • PAAM AVTO d.o.o., Zavrč, 062 760 104, 761 116 • PS ZA AVTO, Ljubljana, 061 557 166, 557 021 • P&D d.o.o., Maribor, 062 221 596 • TEHNOAVTO d.o.o., Sevnica, 0608 82 606

V SPOMIN

Sonce tvoj dom obseva,
žarek išče tvoj obraz,
dnevi žalostno minevajo,
ker tebe, draga mama,
ni več med nas.
Bolečina in žalost
po tebi kopnita
in stik s tabo je le
goreča sveča.

20. aprila bo minilo 10 let, odkar je
odšla od nas naša ljuba žena, mama,
stara mama, tašča, sestra in teta

JOŽEFA JEGLIČ

iz Orešja pri Šmarjeških
Toplicah

Hvala vsem, ki se je spominjate!

Vsi njeni

V SPOMIN

Polje, kdo bo
tebe ljubil...

Mineva žalostno leto, odkar smo se za vedno poslovili od naše
drage mame

REZKE
AVGUŠTIN

roj. Rauch

z Gor. Sušic pri Dolenjskih Toplicah

Njeni: Franci, Sonja, Rafko, Vida, Julko, vnuki, snahe
in zet

Karteljevo, Ljubljana, Smokuč, Jesenice

ZAHVALA

Ob smrti dragega ata

JOŽETA
KASTELCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste si prizadevali za njego-
vo ozdravljenje in mu v zadnjih trenutkih lajšali trpljenje.
Hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanem
ter delovnim organizacijam, ki ste se poslovili od njega,
nam pa izrazili sožalje, pokojnemu poklonili cvetje in sveče
ter ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi Društvu
upokoencev za poslovljene besede ter gospodu župniku za
opravljen obred.

Vsi njegovi

Brezova Reber, 15.4.1996

Podeželski človek v stiski

Na televiziji ne bi smeli predvajati nasilja, kriminala in spolnosti - Urediti delovni čas diskotek

Med ljudmi na podeželju je vedno več stisk. Na prvem mestu je finančna, prepad med revnimi in bogatimi pa je vse večji. In čeprav ljudje garajo cel dan, še tistih skromnih pridelkov ne morejo prodati. Manjše kmetije bi se mo-

rale usmeriti v manj različnih kultur, država pa bi morala zagotavljati prodajo teh pridelkov po rentabilni ceni. Tudi zaposleni doživljajo velike stiske. V kolektivih je izginila vsa človečnost, pomemben je le dobiček. Vodilni bi morali

priti iz proizvodnje, da bi na svoji koži poskusili, kaj pomeni 8 ur intenzivnega dela za računalnikom ali tekočim trakom. V naših podjetjih se dogajajo grozljivke. Ljudje brez vesti in morale kraдеjo družbeno premoženje in bogatijo na račun delavcev.

Boli me tudi uvedba nivojskega pouka v šoli, saj so z nivoji ponižani starši in otroci. Nujno bi bilo organizirati pomoč in dati vse sile, da bi vsi otroci do konca četrtega razreda tekoče brali, znali računati in lepo pisati. Napačno je mne-

nje, "češ če mu ne bo šlo v šoli, bo pa delal". Le razmišljujoč in načrtan človek postane notranje srečen in zdrava osebnost. Uvajajo se privatne šole. To je nepošteno in nepravilno. Služile bodo namreč le eliti.

Na podeželju je velik problem osamljenost, s katero imam kar nekaj izkušenj, saj že tretje leto deluje naše društvo Sonce, ki povezuje osamljene. A karkoli naredi, je povezano z denarjem. Izpovedi osamljenih fantov, če se mi včasih kateri zaupa, so tako stra-

hotno pretresljive - vse je en sam krik po ljubezni.

Žalosti me, ko vidim, kako ljudje napačno vzgajajo otroke: "Kupil bom satelitsko anteno, da bo šlo otrokom lažje v šoli, kupil bom računalnik..." Kako lepo je bilo naše otroštvo, ko smo pasli krave, delali mlinčke na potoku, izdelovali piščalke in brali. Če bi bili ljudje bolj sproščeni, bolj duhovno bogati, bi se bolj informirali in tudi ne bi bilo toliko problemov z alkoholizmom.

Mislím, da bi morali na televiziji nehati predvajati filme, v katerih otroci vidijo orožje, nasilje, kriminal, spolnost. Prepovedati bi morali vroče telefone, zakonsko bi morali urediti delovni čas v diskotekah in prepovedati točenje alkoholnih pijač. Otroke bi morali naučiti kulture branja, posebna skrb bi bila lahko namenjena lepopisu. Tudi plesati bi se morali naučiti že v šoli. Pri verouku pa bi jim morali prav oblikovati vest.

TINCA KUHELJ
Sentjernej

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

MARIJA KOSEC

iz Vel. Brusnic 25

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom, vsem ki so darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družini Srebrnjak, župniku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke in g. Banu za poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V naših srcih ti živiš, zato pot nas vodi tja, kjer mirno spiš.

V 67. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in boter

KAREL ŠTIMPFEL

Sela pri Zburah 15

Iskrena hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali cvetje in sveče, nam izrazili sožalje ter pokojnega tako številno pospremili na zadnji poti. Posebna hvala vaščanom in sosedom, Revozu, Krki- Biološkemu oddelku, Telekomu in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

MARIJE NOVAK

roj. Repar

z Dvora 39 pri Žužemberku

se iskreno zahvaljujemo vsem za izraze sožalja ter za podarjeno cvetje in sveče. Hvala tudi vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Žužemberk, 15.4.1996

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in brat

ALOJZ BOLTAR

iz Birčne vasi 13

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, znancem in prijateljem, ki so nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče. Iskrena hvala tudi sosedom na Makutah, pevcem KUD Ruperčevrh in obema govornikoma za besede slovesa. Vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Dolga leta z nami si živila, dolga leta zvesta nam bila, zdaj prehitro si se poslovila, brez slovesa si odšla. Nastale so globoke rane, ki se nikoli ne bodo zacelile.

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica, prababica, sestra, tašča, teta in svakinja

ERNA SINKOVIČ

roj. Planinc

Sotelsko 32, Krško

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, sveče, svete maše in izraze sožalja. Iskrena zahvala g. kanoniku Janezu Zorku za lepo opravljen obred, ge. Francki Stupar za besede slovesa, pevcem za zapete žalostinke in zaigrano Tišino. Posebno se zahvaljujemo dr. Sprajcu in dr. Čakarju za vso medicinsko pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

MARIJA KRAMARIČ

roj. Slanc

iz Slamne vas 23, Metlika

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in za sv. maše. Posebna zahvala osebjem Doma počitka Metlika za nego in pomoč, Zdravstvenemu domu Metlika, g. proštu za lepo opravljen obred, ge. Ivanki Vraničar za besede slovesa pred domačo hišo, moškemu cerkvenemu zboru za zapete žalostinke in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in stali ob strani ter pokojnico v tako lepem številu pospremili k zadnjemu počitku. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, brat, tast in stric

STANKO NEMANIČ

z Grabrovca 7

Vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, stali ob nas v trenutkih slovesa, darovali cvetje in sveče ter v velikem številu pospremili pokojnika na njegovo zadnjo pot, izrekamo iskreno zahvalo za izkazano pozornost. Posebna zahvala osebjem Zdravstvenega doma Metlika ter dr. Blažu Mlačku, ge. Francki Težak, Bučarjevim, Petricevim in ostalim sosedom za nesebično pomoč v času smrti in pred njo, zlasti g. Štubljaru, g. Bučarju in g. Vrviščarju za poslovilne besede pred domačo hišo in grobom. Lepo se zahvaljujemo za sočustvovanje vsem sosedom iz Metlike, sodelavkam in sodelavcem Kometa in Beti, gasilcem iz Grabrovca za spremstvo, gospodu Albinu Žnidariču za lep obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala!

Žalujoci: sin Franci in hčerka Martina z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Življenje celo si garala, vse za dom in družino dala. Sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok. Niti zbogom nisi rekla niti roke nam podala, smrt te vzela je, a v srcih naših boš ostala.

V 86. letu starosti je prenehalo biti srce naše drage žene, mame, babice, prababice, sestre, tete in svakinje

VLASTE DROBNIČ

iz Skrovnika 2 pri Tržišču

Iskreno se zahvaljujemo vsem za nudeno pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje, sveče in za sv. maše, izraženo sožalje ter zadnje slovo, še posebej Stanki in Silvu Švarc iz Mokronoga, ki sta nam v težkih trenutkih vseskozi stala ob strani. Iskreno se zahvaljujemo sindikatu Inkos Krmelj in lovcem LD Tržišče za darovano cvetje, pevskemu zboru iz Mokronoga za zapete žalostinke, g. Marjanu Jamšku za poslovilne besede ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Ludvik, sinova Jože in Ludvik z ženama, vnuki Tonika z družino, Jože in Bojan, pravnuka Gregor in Jernej, brat Avgust ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

V naših srcih vedno živi, zato nas pot vodi tja, kjer mirno spita. Tam luč ljubezni večna gori in naša ljubezen z Vama živi.

13. aprila mineva eno oz. dvanajst let, odkar ni več med nami naših staršev, starih staršev in prastarih staršev

ALOJZA IN FRANČIŠKE KUHAR

iz Lokev

Hvala vsem, ki jima prižigate svečke in ju imate v lepem spominu.

Žalujoci: vsi, ki vaju imamo radi

ZAHVALA

Življenje celo si garal, vse za dom in družino dal, sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok.

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 52. letu tragično zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

ANTON LOZAR

mizar iz Gribelj 64

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala za izraze sožalja in darovano cvetje, še posebej pa govorniku g. Antonu Kralju za lepe besede slovesa, pokojnikovim znancem in prijateljem. Cigičevim, Žuničevim in Loparčevim za pomoč in tolažbo. Zahvala tudi Obrtni zbornici Črnomelj, Neodvisnemu sindikatu ESOL-a Črnomelj, razredničarki 5. a razreda OŠ Loka Črnomelj, ge. Plutovi in učencem, GD Griblje, pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Pavla, otroci Igor, Toni, Marija, tašča in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 18. aprila - Konrad Petek, 19. aprila - Ema Sobota, 20. aprila - Neža Nedelja, 21. aprila - Simeon Ponedeljek, 22. aprila - Leonida Torek, 23. aprila - Vojko Sreda, 24. aprila - Jurij

LUNINE MENE
18. aprila ob 0.49 - mlaj

kino

BREŽICE: Od 18. do 21.4. (ob 18. in 20. uri) ter 22.4. (ob 20. uri) akcijski film Zlomljena pušica.
ČRNOMELJ: 20.4. (ob 20. uri) ameriška drama Vročina. 21.4. (ob

19. in 21. uri) ameriška romantična komedija Francoski poljub.

KRŠKO: 18.4. (ob 19. uri), 19.4. (ob 20. uri) in 21.4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Zlomljena pušica.

METLIKA: 19. in 20.4. (ob 20. uri) ameriška romantična komedija Francoski poljub. 21.4. (ob 20. uri) ameriška drama Vročina.

NOVO MESTO: 18.4. (ob 18.30) ter od 19. do 22.4. (ob 17. uri in 18.30) risani film Svet igrač. Od 18. do 24.4. (ob 20. uri) gansterska drama Casino.

SEMIČ: 21.4. (ob 19. uri) ameriška komedija Don Juan de Marco.

ŠENTJERNEJ: 19.4. (ob 19. uri) film Njavna srca. 19.4. (ob 21. uri) film Dolga pot domov.

kmetijski stroji

VRTAVKASTO BRANO Cimos, širine 3 m, tribrzdni obračalni plug in kosilnico Vikon 165 prodam. Judež, Praproče 2, Šentjernej. 4276

MALO RABLJEN TRAKTOR TV 818, letnik 1991, motor CTX 80, letnik 1989, in tehtnico Libela, 300 kg, prodam. 4296

VOZIČEK za BCS, rabljen, kupim. 4329

NAKLADALCO za seno Europa, v zelo dobrem stanju, prodam ali menjam za Sip, 14 do 15 m3. 4330

BALIRKI Welger in John Derre, prodam. 4338

DOBRO OHRANJENO bočno kosilnico za traktor IMT 539 prodam. Jože Žvab, Dolenja vas 2, Črnomelj. 4342

ŽITNI KOMBajn z adapterjem za koruzo Zmaj 133, avtomatski sadilec krompirja, kombajn za krompir in plug Olt, 14 col, prodam. 4348

ROTACIJSKI PLUG za Gorenje Muto, skoraj nov, za 35.000 SIT in multikul-tivator, 2 KW, s Tomosovim motorjem, primeren za vrtnice, za 250 DEM prodam. Jože Arh, Hrastje 10, Cerklje ob Krki. 4355

CISTERNO za gnojek, 2200 l, prodam. 4357

KOMBajn Fahr M 900, odlično ohranjen, ugodno prodam. 4362

OBRAČALNIK Sip 2250 in nakladalco Sip, 19 m3, oboje v dobrem stanju, prodam. 4370

KORUZO SEJALNICO, kot novo, priklopo za TV in 3 terasne mize prodam. 4378

OBRAČALNIK - pajk, širine 3,50 m, silokombaj Vihar 80, voz in kravo prodam. 4389

ŽITNI KOMBajn Zmaj 133 in telico frizirko prodam. 4393

TRAKTOR IMT 540 prodam. 4407

MOTOKULTIVATOR Honda Y 620, 5 delovnih ur, prodam. 4420

MULTIKULTIVATOR Honda F 600, s priklopi, rola za sneg in prtižajnik za smuči za R 18, na ključ, prodam. 4450

KOSILNICO Figaro in traktorsko kosilnico prodam. 4453

KOSILNICO Rapid, širina grebena 130 cm, prodam. 4484

DOBRO OHRANJEN kombajn Class Cosmos, 2,20 m, prodam. 4496

ROTACIJSKO KOSILNICO, 1,85 m, in našagana drva prodam. 4501

TRAKTOR FENDT, 4 x 4, 95 KM, balirko samonakladalco, trosilec hlevskega gnoja in pajka za seno prodam. 4501

TRAKTOR TV 523, letnik 1988, dobro ohranjen, prodam. 4525

DOBRO OHRANJEN traktor IMT 533, letnik 1978, z bočno koso, prodam. 4526

ROTACIJSKO KOSO IMT 175 in kravo, 7 mesecev bjejo, prodam. 4534

MOLZNI STROJ Vitex Virovitica prodam. 4537

IMT 540, BCS kosilnico, balirko, nakladalco, 17 m3, sejalce za koruzo, puhalnik, tračne grablje, zadnji traktorsko kosilnico, dvojni rez, prodam. 4543

TV 730, letnik 1977, s plugom in v. lokom, prodam. 4566

ZETOR 4912, star 15 let, 2500 delovnih ur, prodam. 4597

RABLJEN OBRAČALNIK Tajfun sental ugodno prodam. 4597

Ugodno nova kosilnica BCS DIESEL. Tel.: 24-132.

MOTOR PLAGIO PGO 90 cm, letnik 94, prevoženih 1400 km, črne barve, ugodno prodam. 4695

kupim

LES za špirovce, dolžine 8 m, kupim. 4319

POČITNIŠKO PRIKOLICO kupim. 4353

OTROŠKI avtosedež kupim. 4364

KAMP PRIKOLICO kupim. 4364

613-533 ali 613-532, po 20. uri. 4463

KVALITETEN KAMEN za škarko in večje cipele za živo mejo ugodno kupim. 4482

RABLJENE smrekove plohe, 5 cm, kupim. 4530

MANJSI skobeljni stroj Hobby, rabljen, kupim. 4590

SALONITNE PLOŠČE, rabljene, kupim. 4598

AVTOMOBILSKO PRIKOLICO in les za ostreže kupim. 4514

KUNCE, dalmatinske rexe, stare do 6 mesecev, kupim. 4643

RABLJEN traktorski plašč, 12.4.28, kupim. 4645

motorna vozila

JUGO 1.1 GX, letnik 1987/88, registriran do 1/97, 91.000 km, dokumentacija vzdrževanja, prodam za 2000 DEM. 4269

JUGO KORAL 55, letnik 1989, odlično ohranjen, prodam. 4274

GOLF JX D, letnik 8/88, bel, prodam. 4277

JUGO KORAL 55, letnik 1988, registriran do 11/96, prodam. 4283

C 35 RD, letnik 1986, dobro ohranjen, 1800 kg, prodam ali menjam za cenejši avto. 4286

GOLF JX D, letnik 1987, registriran do 9/96, vzdrževan, z veliko dodatne opreme, ugodno prodam. 4287

Z 101, letnik 1988, registriran do 3/97, rdeč, ohranjen, prodam. 4290

LADO SAMARO, belo, letnik 9/90, drugi lastnik, prodam. 4291

GOLF JX D, letnik 12/88, rdeč, 107.000 km, radio, ključa, prodam za 10500 DEM. 4292

Z 101 GTL 55, letnik 1986, oranžno, ohranjeno, prodam. 4293

Z 128 SKALA 55, letnik 7/88, 84.000 km, prodam. 4298

GOLF JGL 1.3 bencinar, letnik 1981, registriran do 4/97, ohranjen, prodam za 3000 DEM. 4299

R 5 CAMPUS, letnik 1993, moder, 3V, registriran do 4/97, prodam. 4302

JUGO 45 A, letnik 10/86, lepo ohranjen, registriran do 10/96, prodam za 1500 DEM. 4304

LADO SAMARO 1300 S, 3V, 5 pre-stav, letnik 1989/90, ohranjeno, 72.000 km, prodam. 4309

GOLF D, letnik 6/90, lepo ohranjen, s štirimi vrati, bel, prodam. 4314

JUGO 60, letnik 12/89, registriran do 12/96, radio, prodam. 4316

Z 101 GTL 55, letnik 1985, prodam. 4318

FORD ESCORT 1.3 CLX, letnik 3/93, registriran do 3/97, 45.000 km, z dodatno opremo, 1. lastnik, prodam. 4322

ALFO 33 1.3, letnik 1989, prodam ali menjam za cenejši avto. 4323

SKODO FAVORIT XL, letnik 1993, registriran do 4/96, prodam. 4324

Z 101 GTL 55, letnik 12/82, lepo ohranjen, registriran do 12/96, prodam. 4332

JUGO 45, letnik 1985, levi blatnik karboliran, prodam za 600 DEM. 4333

WARTBURG limuzino, letnik 1988, prevoženih 65.000 km, dobro ohranjeno, prodam. 4335

JUGO 45, letnik 1988/87, registriran za celo leto, prodam. 4337

JUGO, letnik 1989, rdeč, prodam za 2500 DEM. 4339

GOLF JGL D, S paket, rdeč, letnik 1985, registriran do 11/96, prevoženih 142.000 km, prodam. 4340

R 5 CAMPUS, 5V, star 3 leta, malo vožen, skoraj nov, prodam. 4348

OPEL KADETT 1.3 LS karavan, registriran do 4/97, drugi lastnik, lepo ohranjen, kovinske barve, prodam. 4358

BMW 316 i, v dobrem stanju, 47.000 km, lepo ohranjen, prvi lastnik, prodam. 4366

R 4 GTL, letnik 1990, rdeč, registriran do 4/97, prvi lastnik, prodam. 4372

Z 750, letnik 1985, prevoženih 85.000 km, v dobrem stanju, neregistrirano, prodam. 4374

R 4 GTL, letnik 1988, registriran do 2/97, prodam. 4377

R 19 RT 1.4, letnik 1994, prvi lastnik, prodam. 4377

LADO SAMARO 1300, letnik 1991, registrirano do 10/96, dobro ohranjeno, garazirano, prodam. 4390

R 5 DIESEL, bel, letnik 1991, prevoženih 60.000 km, prodam za 7900 DEM. 4392

R 4 GTL, letnik 1989, registriran do 2/97, prva barva, rdeč, prvi lastnik, odlično ohranjen, prodam za 4100 DEM. 4396

50 LET zavarovalstva

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE S KRITJEM KRITIČNIH BOLEZNI

KAJ SO KRITIČNE BOLEZNI

Na pragu enainvajsetega stoletja nas vse bolj pestijo bolezni sodobne civilizacije. Hiter tempo življenja, nepravilna prehrana, premalo gibanja, stresne situacije so glavni krivci za porast nekaterih bolezni, ki v primerih preživetja puščajo trajne posledice. Te bolezni največkrat prizadenejo najbolj aktivno populacijo v socialnem, ekonomskem in psihološkem smislu.

KAJ SE ZAVARUJE

Zavarujemo se za primer obolelosti za eno od naslednjih bolezni:
— srčni infarkt
— rak
— možganska kap
— popolna in trajna odvisnost od tuje pomoči zaradi bolezni

KAJ NUDIMO ZAVAROVANCU

Osnovno zavarovalno kritje je še vedno riziko smrti, v primeru poteka police se izplača zavarovalna vsota za doživetje. Če pa je zavarovanec zbolel za katero od naštetih bolezni, zavarovalnica izplača zavarovalnino za primer kritične bolezni. Zavarovanec je še naprej zavarovan (za razliko med osnovno vsoto ob sklenitvi zavarovanja in izplačanim delom) brez plačila nadaljnjih premij.

R 4 GTL, letnik 1990, in ličkalnik prodam. Jablan 23, Mirna Peč. 4397

TOYOTO CELICO STI 16 V, letnik 3/91, črno, dobro ohranjen, z veliko dodatne opreme, prodam. 4401

126 P, letnik 1987, registriran do oktobra, prodam. 4402

JUGO 45, letnik 1989, prodam. 4403

JUGO 45, letnik 1989, prodam. 4404

JUGO KORAL 45, letnik 2/90, bel, 57.000 km, prodam za 2900 DEM. 4405

R 4, letnik 11/88, 86.000 km, prodam. 4406

SKODO z okvaro motorja ali brez nje kupim. 4411

R 5 PRIMA, letnik 9/95, prevoženih 5.000 km, kovinske barve, garaziran, prodam. 4413

VW PASSAT 1.8 CL, letnik 1992, lepo ohranjen, ugodno prodam. 4414

JUGO 45, letnik 1988/89, bel, prodam. 4421

SKODO FAVORIT GLX, letnik 4/93, 17.000 km, belo, zelo ohranjeno, garazirano, z dodatno opremo, prodam. Anton Bučar, Zdraviliški trg 1, Dolenjske Toplice. 4422

GOLF D, letnik 1985, S paket, in R 4 GTL, letnik 1987, prodam. 4423

126 P, letnik 1986 ugodno prodam. 4425

GOLF 1.3, bel, registriran do 6/96, prevoženih 120.000 km, prodam. 4426

CITROEN BX 1.5, letnik 1990, prvi lastnik, servisna knjižica, odlično ohranjen, prodam. 4428

SKODO FAVORIT GLX, letnik 1993, prvi lastnik, v odličnem stanju, prodam. 4429

JUGO 45, letnik 1987, lepo ohranjen, registriran do 8/96, prodam. 4431

HUNDAI PONY 1500 GLS, letnik 12/90, 75.000 km, centralno zaklepanje, dobro ohranjen, prodam za 9000 DEM. 4434

GOLF XD, letnik 1986, ugodno prodam. 4441

HUNDAI PONY 1.5 GLS, sedan, letnik 8/90, kovinsko siv, 67.000 km, dobro ohranjen, prodam. 4442

TOMOS AVTOMATIK A3 MS, 49 ccm3, prodam. 4447

HUNDAI PONY 1.5 GLS, letnik 1990, registriran do konca leta, prodam. 4448

CIMOS AX CABAN 1.1 i, nov, bel, neregistriran, tonirana stekla, prodam, tudi na broke. 4451

APN 4 in APN 6S, letnik 1992, dobro ohranjeno, prodam ali zamenjam. 4452

BMW 320i, letnik 8/87, lepo ohranjen, ugodno prodam. 4454

JUGO 45, letnik 1984, registriran do 10/96, prodam za 900 DEM. 4459

R 4 GTL, prevoženih 81.000 km, letnik 1990, registriran do 6/96, dobro ohranjen, bež, prodam za 4600 DEM. 4460

R 5 CAMPUS, 5V, rdeč, odlično ohranjen, letnik 1993, prodam. 4462

R 4 GTL, letnik 11/90, 87.000 km, registriran do 11/96, ugodno prodam. 4464

DOBRO VZDRŽEVAN opel kadett, letnik 1979 in pralni stroj Zanussi - Končar prodam. 4469

Smeh na prepihu

V anekdotah in prigodah je Jože Dular je s pisateljsko veščino otel pozabi prenekatero zanimivo, duhovito, šaljivo podrobnost iz življenja znanih pa tudi brezimnih ljudi z obeh strani Gorjancev, na pobudo Dolenjskega lista, kjer je bilo objavljenih domala tristo zapisov, pa je Dular izbral blizu 250 anek-

dot in prigod, jih povezal v zakroženo celoto - in tako je nastala lično opremljena, 114 strani debela knjiga z naslovom

Smeh na prepihu.

Knjiga stane 1.900 tolarjev, do nje pa ni moč priti le v knjižarni, ampak tudi s spodnjim naročilnico (pošljite jo na Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto), s katero vam priznamo 10 odst. popusta oz. je cena knjige le 1.710 tolarjev.

NAROČILNICA

Naročam _____ izvod (ov) knjige Jožeta Dularja Smeh na prepihu po ceni 1.710 tolarjev za izvod.

Knjigo mi pošljite s poštnim povzetjem na naslov:

Ime in priimek: _____

Kraj, ulica, hišna številka in pošta: _____

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Anton Jakše, Mojca Leskovec-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtih. Cena posamezne številke 180 tolarjev; naročnina za 1. polletje 4.680 tolarjev, za upokojence 4.212 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 18.720 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta te vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 2.400 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 4.800 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 2.800 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.600 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 160 tolarjev; za pravne osebe 1 cm malega oglasa 2.400 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.

Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefax (068) 322-898.

Elektronska pošta: dl@insert.si Internet http://www.insert.si/dlist

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. davek od prometa proizvodov.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Naročilnica za brezplačni mali oglas v Dolenjskem listu (za naročnike, samo enkrat na mesec)

v s e b i n a o g l a s a (do 15 besed)

Ime in priimek: _____

Ulica in kraj: _____

Pošta: _____

Naročniška številka: _____

Datum: _____

Podpis: _____

ALFA ROMEO 1.6, letnik 9/90, siv, prodam za 500 DEM. ☎ (068)73-069. 4549
ALFO 33, rdečo, letnik 1986, prodam. ☎ (068)42-611. 4551
KADETT 1.3, letnik 1989, rdeč, lita plaščica, spojler, sončna streha, registriran do 9/96, prodam. ☎ (068)84-015. 4553
R19 CHAMADE 1.4 GTS, letnik 1990, rdeč, garažiran, ugodno prodam za 11.500 DEM. ☎ (068)44-719. 4556
R5 CAMPUS, letnik 1990, 5V, rdeč, registriran do 4/97, 66.000 km, prodam. ☎ (068)23-679, popoldan. 4561
GOLF GTI, letnik 1984, kovinsko siv, prodam ali menjam. ☎ (068)42-427. 4562
ALFO 33 1.5 4x4, letnik 1985, 90.000 km, registrirano do 3/97, prodam za 5.000 DEM. ☎ (068)89-544. 4563
R5 CAMPUS, letnik 2/93, prodam. ☎ (068)341-200, 23-421, po 18. uri. 4564
AX ALLURE, letnik 8/92, registriran do 8/96, 40.000 km, rdeč, nepoškodovan, odlično ohranjen, prodam za 10.200 DEM. ☎ (068)26-198. 4567
UNO 60 CS, bel, letnik 1991, registriran do konca leta, prodam za 7800 DEM. ☎ (068)24-361, popoldan. 4568
JUGO KORAL 60, letnik 1990, registriran do 12/96, prodam. ☎ (068)85-853. 4569
NA ZALOZI imamo rabljena vozila Nissan. Avtomehanika Vidrih, Otočec, ☎ (068)75-180. 4571
KOMBI RENAULT 1200 D, letnik 1984, prodam. ☎ (068)24-610. 4572
GOLF CADY, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)76-014. 4574
R5 CAMPUS, letnik 10/92, prodam. ☎ (068)27-898. 4578
HUNDAI PONY 1.3 LS, letnik 1990, prodam za 8000 DEM. ☎ (068)28-780. 4579
R5, letnik 10/90 prodam kupcu, ki želi meti dober in lep avto. ☎ (068)42-922. 4580
R4 GTL, letnik 1984, rdeč, prodam. ☎ (068)186-131. 4581
Z128 JUGO SKALA 55 prodam. ☎ (068)186-131. 4582
PEUGEOT 205 GL, letnik 1986, prodam za 5200 DEM. Janez Blažič, Drušč. 22, Trzin. 4586
R5 FIVE, prva registracija 1995, lepo ohranjen, prodam za 11.200 DEM. ☎ (068)76-387. 4587
CITROEN ZX 16 TLS, letnik 1987, 44.000 km, ugodno prodam. ☎ (068)25-188. 4588
126 P, letnik 1987, odlično ohranjen, prevoženih le 47.000 km, in kvalitetno seno prodam. ☎ (068)81-113. 4589
ŠKODA FAVORIT, letnik 1994, belo, prevoženih 12.600 km, prodam. ☎ (068)21-131. 4592
UNO, letnik 1986, 62.000 km, moped 150, kovinske barve, in moped štirko prodam. ☎ (068)57-800. 4593
VECTRO, letnik 1991, in AX allure, letnik 1992, prodam. Pirc, Čučja Mlaka, 42-997. 4594
GOLF JGL D, letnik 1982, in 126 P, letnik 1987, prodam. ☎ (068)42-229, po 18. uri. 4595
126 PGL, lepo ohranjen, prva registracija 1/91, 28.000 km, prodam. Kovačič, ☎ (068)21-874. 4596
FIAT CROMO, letnik 1988, 93.000 km, rahlo poškodovano, in passat 1.6 CL, letnik 1989, 90.000 km, registriran do 1997, z dodatno opremo, prodam. ☎ (068)27-027. 4599
FIAT TEMPRO, letnik 1991, 1600 ccm, moped, prodam za 10.000 DEM. ☎ (068)44-396. 4601
OPEL KADETT 1.4 S, letnik 1990, rdeč, registriran do 4/97, garažiran, ugodno prodam. ☎ (068)81-385, po 18. uri. 4602
JUGO 45 A, letnik 1987, in jugo 45 E, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (068)21-404. 4604
JUGO 45, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ (068)22-020. 4608
GOLF D, letnik 1988, registriran do 1997, prodam za 9300 DEM. ☎ (068)27-462. 4612
KADETT 1.6 D, letnik 1988, karavan, prodam. ☎ (0609)616-085. 4613
JUGO 45, letnik 1/91, prodam. ☎ (068)76-166. 4614
KADETT, letnik 1977, prodam. ☎ (068)24-559. 4616
JUGO KORAL 60, letnik 1990, registriran do 12/96, prodam. ☎ (068)85-853. 4619
LADO NIVO, letnik 1993, 5 avtogum, Michelin 205/16 in avtoprikolico prodam. ☎ (068)87-214. 4620
JUGO 60, letnik 11/89, in krompir za seme ali jedilnega ugodno prodam. ☎ (068)43-024, popoldan. 4624
ŠKODA FAVORIT, letnik 1993, zele, prodam. ☎ (068)52-302. 4625
TOMOS BT 50 S, 3.000 km, bel, boljši od nov, star 3 leta, izredno ohranjen, prodam za 1200 DEM. Gregor Glazer, ☎ (068)133. 4629
PEUGEOT 309 GR, letnik 6/88, odlično ohranjen, prodam za 8500 DEM. ☎ (068)59-607. 4633
Z 750 LE, letnik 1982, registrirano do 12/1996, v voznem stanju, prodam. ☎ (068)49-352. 4639
R4 GTL, letnik 1986, registriran do 1997, rdeč, ugodno prodam. ☎ (068)49-352. 4639
obvestila

KOKOSKI, rjave nesnice, prodajamo na farmi v Gor. Lazih. ☎ 67-108, Perutninarstvo Humek. 4617
SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, bele, rjave in grahaste, in za purane. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studence, ☎ (0608)89-038 ali (0608)89-311. 3150
PURANE, težke pasme, bele, veterinarsko nadzorovane, za nadaljnje pitanje, prodajamo. Naročila sprejemamo na ☎ (068)44-867 ali (068)57-105. 4312
SPREJEMAM NAROČILA za jarkče, 18 tednov, isabruan, po 799 SIT, in za 4 tedne stare piščance, bele brojlerje. ☎ (061)777-732. 4384

preklici

TEREZIJA GRM, Dečja vas 12, opozarjam Jožeta Kastelca, Dečja vas 7, naj preneha z lažmi, ki jih je govoril o meni in o Jožetu Krncu iz Šmarja, in naj se javno opraviči, drugače ga bom sodno preganjala. 4326
JERNEJ KRULJAC, Asimetric, sestavljanje predmetov, Vrhovčeva 10, Novo mesto, obveščam, da sem prenehal opravljati dejavnost. 4373
ŠTEFANJA SIMONČIČ, Orehovica 28, Šentjernej, preključim vse žaljive in neutemeljene izjave, ki sem jih izrekla o Liljani Kovačič, Vratno 12, Šentjernej, in se ji opravičujem. 4385
GEM, ANTONIJA DROBNIČ, S.P., Kidričeva 9, Črnomelj, obveščam, da bom s 15.7.1996 prenehala z delovanjem. 4449
ANTON ŠKRBE, Žužemberk, Stranska vas 76, preključim žaljive besede, izrečene Igorju Grumu iz Žužemberku. 4378

posest

NA MIRNEM KRAJU v bližini Novega mesta prodam parcelo z brunarico. ☎ (0609)623-116. 3634
V BLIŽINI OKOLICI Novega mesta prodam parcelo, primerno za vinograd in gradnjo vikenda. ☎ (068)26-785. 4271
LOKALSKO gradbeno parcelo v Vel. Mraševem, 700 m², elektrika, voda, telefon čez parcelo, prodam po 11-DEM/m². ☎ (0608)78-283. 4295
2 HA ZEMLJE na Mihovcu ugodno prodam ali dam v najem. ☎ (068)89-529. 4328
STARO HIŠO z gospodarskim poslopjem, 1 ha zemlje, ob asfaltni cesti, 4 km od Trebnjega, prodam. ☎ (061)372-701. 4356
HIŠO v centru Črnomlja, primerno za lokal, prodam. ☎ (068)51-767. 4398
MEŠAN GOZD, 82 a, pri Šmarjeti, prodam za 5500 DEM. ☎ (068)73-348. 4399
STAREJŠO HIŠO, gospodarsko poslopje in 10 a zemlje prodam. ☎ (068)45-187. 4436
VIKEND - HIŠO blizu Novega mesta prodam. ☎ (068)21-120. 4440
STAREJŠO HIŠO na Uršnih selih, ob glavni cesti, potrebno adaptacije ali možnost nadomestne gradnje, prodam. Cena in ogled po dogovoru. ☎ (063)792-042. Bojan ali Darja. 4502
VINOGRAD, 20 a, z zidanico, v Vojniku, voda na parceli, prodam. ☎ (068)73-180, zvečer. 4504
PARCELO, 50 a, s starejšim gospodarskim poslopjem prodam. ☎ (068)83-580. 4560
VINOGRAD z zidanico - vikendom in večjim položnim travnikom, vse skupaj cca 6000 m², primeren za gojenje vinske trte, na izredno lepi legi na Dolenjski asfaltni cesti, prodam. ☎ (068)44-123, od 19. do 21. ure. 4577
12 A VINOGRADA z zidanico v Gorenji vasi pri Šmarjeti (Mevce), prodamo. ☎ (068)22-047. 4591
VIKEND, 5 km od Novega mesta, zelo primeren za ureditev stanovanjske hiše, prodam. ☎ (068)22-020. 4607
VINOGRAD s sadovnjakom, 32 a, z zidanico in nov objekt na Zdolah pri Krškem prodam. ☎ (064)715-858. 4630
NA NAKLEM pri Črnomlju prodam 20 a zemlje z 200 trtami. ☎ (068)53-380. 4630

prodam

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletno opremljene, ugodno prodajamo. ☎ (061)751-432. 4168
SENO, otavo in jedilni krompir prodam. ☎ (068)26-267. 4268
ENO LETO STAR 50-litrski bojler Tiki Gorenje in 2 KW termoakumulacijsko peč. ☎ (068)78-460, popoldan. 4270
HLEVSKI GNOJ prodam. Ivan Stančelj, Jama 1, Novo mesto. 4272
DVE DRUŽINI ČEBEL in manjše otroško kolo ugodno prodam. ☎ (068)76-150. 4273
RABLJENO registrsko blagajno za trgovino prodam. ☎ (068)59-225. 4275
DOBRO OHRANJEN vzdoljiv štedilnik z dvema pečicama in boilerjem ugodno prodam. ☎ (068)42-219. 4281
PLEMENSKEGA OVNA in rezervne dele za Z 750 prodam. ☎ (068)42-071. 4282
KAMEN, primeren za škarko, prodam. ☎ (068)40-733. 4284
MLADO KRAVO in molzni stroj Virovitica, skoraj nov, prodam. ☎ (068)45-531. 4288
SENO prve in druge košnje, balirano ali nebalirano, z dostavo, in plug Olt prodam. ☎ (061)781-425. 4289
ROVOKOPAČ Torpedo, letnik 1984, prodam. ☎ (068)67-130. 4294
DOBREGA PSA ovčarja, starega 3 leta, oddam. ☎ (068)76-400. 4297
SVEŽE svinjske polovice s slanino ali brez, domača hrana, prodam. ☎ (068)22-440. 4300
POSTELJICO, zložljivo stajico in otroško kolo ugodno prodam. ☎ (068)52-375. 4305

ZAPRAVLJIVKA v dobrem, voznem stanju ugodno prodam. ☎ (0608)87-209, zvečer. 4306
ALU PLATIŠČA za jugo ali Z 101, Dolničar, ugodno prodam. ☎ (068)64-005. 4307
OTROŠKI športni voziček in hojico, staro 1 leto, prodam za 10.000 DEM. ☎ (068)67-168. 4308
STISKALNICO GROZDJA, sode, razno pohištvo, sadike oreha, sejačo in štedilnik na drva prodam. ☎ (0608)64-461. 4311
DEKLIŠKO OBLEKO za birmo (vijočlen hlačin kostim) prodam. ☎ (068)323-320. 4313
TELIČKO FRIZLIKO, staro 3 tedne, in elektromotor, 7,5 KW, prodam. Murn, Obrh 12, Dolenjske Toplice. 4315
KOZOLEK TOPLER in 3 hrastove sode za namakanje sadja zelo ugodno prodam. ☎ (061)152-12-80. 4321
VOZNO KOBILO, staro 6 let, prodam. Anton Janežič, Hrastulje 1, Škocjan. 4325
HLADILNO KOMORO VTV, za meso, dolžine 6 m, s stranskimi vrati, prodam. ☎ (061)746-228 ali (0609)627-785. 4334
VEČ rabljenih strojev za izdelovanje nagrobnih sveč prodam. Cena od 4000 DEM dalje. ☎ (065)32-624 ali (0609)642-122. 4336
4 GUME SEMPERIT direction, 185/55/15, prodam. Hrovat, Stopiče 34 a, ali ☎ 26-490. 4341
PRIKLJUČEK za Z 750 ter digitalni toradori nemške izdelave poceni prodam. ☎ (068)26-680. 4342
SENO in otavo, ročno spravljeno, ter punte razne dolžine zelo ugodno prodam ali zamenjam za hlevski gnoj. ☎ (068)85-687. 4343
BOMAG 75, likalno prešo in nissan prodam ali menjam za R 5. ☎ (068)26-518. 4346
SENO, koruzo v storžih ter njivo, 30 a, v Metliki, prodam. ☎ (068)60-716, zvečer. 4349
POČITNIŠKO PRIKOLICO Adria (2 in 1), ohranjen, obnovljen, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)26-390. 4354
PSIČKO rotweiler, čistokrvno, brez rodovnikov, staro 2 meseca, prodam. ☎ (068)50-021. 4359
KOZO, dobro mlekarico, z dvema mladičkoma, prodam. ☎ (068)78-030. 4360
HRASTOVE PLOHE, 5 cm, suhe, ugodno prodam. ☎ (0608)67-608, po 19. uri. 4361
OTROŠKO KOLO Rog BMX, 20 col, za starost 6 do 8 let, ohranjeno, prodam. ☎ (0608)21-777. 4363
MIZARSKO STROJE (poravnalko, debelinko in vrtavko širine 52 in rezkar) prodam. ☎ Franc Fink, Meniška vas 30, Dolenjske Toplice. 4365
KOSILNICO BCS na bencin-petrolej, širina 140 cm. ☎ (068)57-559 4366
PSARNA prodaja iz svojega legla čistokrvne aljaške malamute. ☎ (062)681-941 4367
SEDEŽNO GARNITURO in mizo s 6 stoli ugodno prodam. ☎ (068)322-827. 4368
VEČJO KOLIČINKO sena prodam in oddam v najem prostor, cca 80 m², za skladišče ali obrt. ☎ (068)42-749. 4369
STREŠNO KRITINO salonit, 8-valno, 200 kom., novo, na paletah, in 16 sleme-njakov ugodno prodam. ☎ (068)52-909. 4371
5 TON kvalitetnega sena in otave ter slamerznice prodam. ☎ (068)73-708. 4375
TRI telice, breje 8 mesecev, prodam. ☎ (068)85-730. 4379
VINO, belo in rdeče, ugodno prodam. ☎ (068)81-784. 4386
DOBERMANE, vrhunsko leglo, zelo ugodno prodam. ☎ (0608)75-307. 4387
DVA gumi voza, za traktorski priklop, 16 col, za konjsko vprego, 15 col, in kravo za zakol prodam. ☎ (068)75-125. 4388
KAMIN, keramika, 5 x 5 x 2 ter strešno opeko Kikinda 272, cca 1500 kom., prodam. ☎ (068)27-101. 4391
ALU PLATIŠČA z gumami za forda prodam. ☎ (068)26-252. 4394
PUJSKE, težke do 25 kg, prodam. ☎ (068)42-592. 4395
OPAŽ in ladijski pod, smrekov, suh, 7 cm, prve klase, z dostavo, prodam. ☎ (063)451-082. 4408
ETAŽNO CENTRALNO PEČ, 14.000 Kcal in 3 radiatorje, vse nerabljeno, ugodno prodam. ☎ (068)68-119. 4409
NOV zadnji odbijač za citroen AX Caban prodam. ☎ (068)26-847. 4410
PRAŠICA, težka 100 kg, hranjena z domačo krmo, prodam. Rafko Zupan, Gorenja vas 13, Sm. Toplice. 4412
SEMENSKI KROMPIR sante prodam. ☎ (068)83-512. 4418
KOSTANJEVO KOLJE prodam po 150 SIT. ☎ (068)22-419. 4424
KRAVO po izbiri prodam. Anton Vidic, Malenska vas 7, Mina Peč. 4427
KRAVO, sivo-rjavo, staro 5 let, breje 6 mesecev, prodam. ☎ (0608)77-128. 4430
BIKKA FRIZIJA, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)40-788. 4433
KOZE z mladiči za rejo prodam ljubitelju drobnice. ☎ (068)57-271. 4435
KRAVO SIVKO z osem tednov starim teličkom prodam. ☎ (068)82-220. 4438
KROMPIR za seme dezire prodam. ☎ (068)48-506. 4443
MOBILNI TELEFON Benefon Delta, nov, prodam. ☎ (0608)87-833, od 20. do 21. ure. 4444
TEHNIČNO Skalar, 500 kg, generalno obnovljeno, prodam. ☎ (068)25-858 ali (0609)634-799. 4445
KRAVO, breje 9 mesecev, jedilni krompir in sadno žganje prodam. ☎ (068)45-542. 4461
SEMENSKI KROMPIR sante in dezire ter jedilni krompir dezire prodam. ☎ (068)48-505. 4465
KOŠNJO na stoječem, 1 ha, oddam. ☎ (068)78-077. 4466
TELICO SIVKO, breje 8 mesecev, prodam. ☎ (068)23-210. 4468
KRAVO za zakol ali nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)25-919. 4470
KRAVE SIMENTALKE, s teleti ali brez, in molzni stroj Westfalia prodam. ☎ (068)44-765. 4471
FANTOVSKO OBLEKO za obhajilo in birmo prodam. ☎ (068)73-108. 4474

STREŠNO OKNO in električni boiler, 50 l, prodam. ☎ (068)27-890. 4475
DVE KRAVI in Z 101, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (068)76-081. 4476
KRAVO SIVKO prodam. ☎ (068)85-694. 4481
KROMPIR za sajenje dezire in kifeljar (kresniček) prodam. ☎ (064)632-861. 4490
KROMPIR, primeren za nadaljnje sajenje sante in romana, prodam. Lampret, Gatina 23, Grosuplje, ☎ (061)771-413. 4491
TELICO, breje 8 mesecev, prodam. ☎ (068)85-831. 4499
ELEKTROMOTORJE, trifazne, različnih moči, prodam. ☎ (0601)81-372. 4544
SYNTHESYZOR Yamaha PSR 500, 5 oktav, velike tipke, prodam. ☎ (068)65-619. 4508
KVALITETEN cvček ugodno prodam. ☎ (0608)78-056. 4510
TELIČKA, starega 8 dni, prodam. ☎ (068)84-247. 4511
OVCE, dele za rovokopač ICD in to-vorni avto MAN prodam. ☎ (068)57-167 4512
SENO in otavo ugodno prodam. ☎ (068)42-919. 4515
TRI KRAVE prodam. ☎ (068)49-519. 4516
KRAVO sivko po izbiri, A kontrola, visoka mlečnost, brejo, pašno, prodam. ☎ (061)872-038. 4519
KOBILO in kravo sivko, 7 mesecev brejosti, prodam. ☎ (068)42-653. 4520
PLEMENSKE OVCE - mladice, 25 do 35 kg, prodam. ☎ (061)805-100. 4522
1 TEDEN starega telčka frizijca prodam. ☎ (068)40-788. 4523
BIKCA, rjavega, od simentalke, starega 10 tednov, prodam. ☎ (0608)81-895. 4524
VLEČNO KLJUKO, deljivo, z A testom, za citroen AX, ugodno prodam. ☎ (068)20-360. 4528
LEGO kratkodlakih istrijanskih gončev, odličnih staršev, prodam. ☎ (068)42-775. 4529
PAVA, SAMICO, krompir sante, škropilnico Panonija in brejo kravo sivko prodam. ☎ (068)87-554. 4531
VEČ KRAV simentalk prodam. ☎ (068)64-087. 4533
SKEDENJ in mlatilnico s popolnim čiščenjem prodam. ☎ (068)89-527. 4539
TELICO za nadaljnjo rejo prodam. Kastelic, Rakovnik 5, Novo mesto. 4541
ŽREBICO, staro 7 mesecev, primerno za nadaljnjo rejo, prodam. Ana Zupančič, Plemberk 10, Stopiče. 4546
PEČ za etažno ogrevanje, na trda goriva, z boilerjem, črpalko in ekspanzijsko posodo ugodno prodam. ☎ (068)28-907. 4548
DOMAČE ŽGANJE in belo vino prodam. ☎ (068)41-177. 4550
TRIMETRSKO KUHNJO, novo, še zapakirano, prodam. ☎ (068)68-028. 4552
PRAŠICA, 120 kg, krmljenega z domačo hrano, prodam. ☎ (068)81-286. 4554
CENTRALNO strešno opeko, malo rabljeno, prodam. Virc, Hudo 5, Novo mesto. 4555
FIŽOL, do 50 kg, prodam. ☎ (068)49-639. 4557
40 L ŽGANJA sadjevca in 300 l rizlinga prodam. ☎ (068)67-138. 4558
KOTNO sedežno garnituro, staro 2 leti, prodam za 60.000 SIT. ☎ (068)45-009. 4565
MOTOR AVTOMATIK, žensko kolo in radiokasetofon stereo, vse dobro ohranjeno, ugodno prodam. Stane Humar, Zapuže 15, Mirna. 4570
TELICO, breje 7 mesecev, prodam. ☎ (068)73-559. 4573
LOVSKO PUŠKO karabin CZ, kal. 8.57, ugodno prodam. ☎ (068)57-680. 4575
BELO KUHNJO Marles, kuhinjsko pipo, koppersbusch in enojno ležišče z joggijem prodam. ☎ (068)65-405, zvečer. 4585
TELICO SIMENTALKO, breje 6 mesecev, prodam. ☎ (068)22-222. 4609
KOBILO, staro 6 let, in molzni stroj Vitreks Virovitica prodam. Mirko Medle, Potov Vrh 16. 4611
KROMPIR, bel, za seme, prodam. ☎ (068)47-079. 4615
MEŠANO belo vino z diplomom prodam. ☎ (0608)87-065, od 20. do 21. ure. 4618
NOVO GARAŽO, Nad mlini, prodam. ☎ (068)321-575. 4622
OTROŠKI VOZIČEK Inglesina, kombiniran, prodam. ☎ (068)23-052, Jakčeva 19, Novo mesto. 4623
KVALITETNO OGLJE, leska, gaber, bukev, prodam po 90 SIT. ☎ (061)857-392. 4626

GOSPODINSKI OVERLOCK Privileg 4000 prodam. ☎ (068)51-752. 4627
KOZLIČKA, starega 7 mesecev, srnaste pasme, brez rogov, prodam. ☎ (068)52-615. 4628
8 TEDNOV starega telčka, sivega bikca, primernega za nadaljnjo rejo ter rdeče in belo vino prodam. Zorko, Šmalčja vas 10, Šentjernej. 4632
4 T dobrega sena prodam. ☎ (068)67-032. 4634
DVE KOZI ter motor, šipe in menjalnik od Z 750 prodam. ☎ (068)49-326. 4638
TELICO SIVKO, breje 6 mesecev in pol, prodam. ☎ (0608)80-477. 4641
VINO, belo in rdeče, prodam po 200 SIT/l. ☎ (068)44-395. 4642
PORAVNALKO, širine 40 cm, s cirkularjem, prodam. ☎ (068)42-858. 4644

razno

STEKLARSTVO SELIŠKAR - Zastekljujemo vse vrste balkonov, teras, vetrolovov in opravljamo ostala steklarska dela. ☎ (061)272-381, od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure. 3645
PROSTOR, cca 80 do 120 m², primeren za tekstilno proizvodnjo, iščemo. ☎ (068)321-501. 4278
SNOGOLOVE vseh vrst izdelujemo in montiramo. ☎ (068)83-147. 4303
VELIKO STAVBO v okolici Novega mesta, primerno za vsako dejavnost, oddamo v najem. Naslov v oglasnem oddelku. 4327
V CENTRU Novega mesta oddam pisarniški prostor, 30 m². ☎ (068)322-110, popoldan. 4331
TIPKANJE diplomskih nalog od vnosa do vezave opravljamo. ☎ 21-202. 4380
GRADBENI ENGINEERING, PGD in PZJ projekti, promet z nepremičninami, upravni postopki, legalizacija ter izvedba vseh gradbenih del. ☎ (0609)630-883. 4416
PEČARSKO-KERAMIČARSKA DELA opravljamo. Garancija za opravljeno delo! ☎ (0609)630-883. 4417
V CENTRU Novega mesta oddam poslovni prostor. ☎ (068)21-120. 4446
V CENTRU Škocjana oddam poslovni prostor, primeren za trgovino ali drugo. ☎ (068)76-003. 4467
22. APRILA 1996 vas vabimo na otvoritev trgovine Chemo v Metliki, CBE PE. PO ugodnih cenah nudimo barve, premaze, čistila idr. 4545
IŠČEMO mlajšo upokojenko, ki bi bila za primerno plačilo pripravljena skrbeti za starejšo gospo na njenem domu v Novem mestu. ☎ (068)323-785. 4600
V CENTRU Novega mesta oddam v najem opremljen trgovski lokal, 20 m², s 23 m² skladiščnega prostora. Ta je primeren tudi za mirno obrt. ☎ (068)24-646, po 16. uri. 4606
POSLOVNI PROSTOR, 45 m², oddam v najem. ☎ (068)27-669. 4610
V STROGEM CENTRU Sevnice oddam v najem opremljen lokal, 20 m², parkirišče. ☎ (0608)82-820. 4637
SKLADIŠČE, 123 m², v Ul. Slavka Fabijana 4 v Črnomlju damo v najem ali prodamo. Informacije Horvat, ☎ (068)52-251. 4646

službo dobi

TRGOVKO za delo v butiku iščemo. Možnost stalne zaposlitve. Kandidatke se lahko zgledajo v butik Azzuro, P.K., d.o.o., Rozmanova 6, Novo mesto, 29. in 30. aprila, od 10. do 14. ure, ali pošljejo ponudbe na zgornji naslov. 4279
KOMERCIALISTE IŠČEMO. Pogoji: izpit B - kategorije in lastno osebno vozilo, 5 let delovnih izkušenj, srednja komercialna ali ekonomska šola, komunikativnost in urejenost. Prosimo, da pisne ponudbe s telefonsko številko in dokazili pošljete na naslov: IN TIME TNT, d.o.o., Ljubljanska 27, Novo mesto. 4381
KV ZIDARJA zaposlim. ☎ (068)41-048. 4320
V PICERIIJ v Novem mestu honorarno zaposlimo kuharico in dekle z veseljem do dela v strežbi. ☎ (0609)622-268 4350
V PICERIIJ in gostilni v Litiji takoj zaposlimo 2 dekleti za strežbo. Možnost stanovanja. ☎ (061)881-290 4381
ZA DELO v novoodprti vulkanizerski delavnici iščemo fanta, ki je usposobljen za samostojno delo. Zazeleno je znanje iz avtomehanike. ☎ (0608)69-153 ali (0609)628-725. 4381
NOVOODPRTA TRGOVINA s talnimi oblogami išče delavca z izkušnjami, po

možnosti za znanjen polaganja. ☎ (0608)69-153 ali (0609)628-725. 4382
AVTOELEKTRIČARJA, usposobljenega za samostojno delo, zaposlimo. ☎ (0608)69-153 ali (0609)628-725. 4383
DEKLE za strežbo v lokalno redno ali honorarno zaposlim. Informacije osebnostno. ☎ (068)67-129. 4384
TRGOVCE za delo na terenu in v trgovini iščem. Potrebna izobrazba! Resni kandidati pokličite na ☎ (068)67-129. 4439
DODATEN ZASLUŽEK, pri katerem boste srečni in presenečeni ob svojih spodobnostih. Odločite se! ☎ (068)75-015. 4439
MLADO, prijetno dekle, Slovenko, za delo v gostinstvu, lahko tudi za priučetev, iščemo. Nudimo stanovanje. ☎ (061)16-13-256, po 13. uri. 4492
V TRGOVINI s talnimi oblogami zaposlimo prodajalca. Pogoji: poklic trgovec ali komercialni tehnik, poznavanje stroke, dve leti delovnih izkušenj, aktivno znanje slovenskega jezika. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: Cesar, d.o.o., Šmihel 40, 8000 Novo mesto. 4540
ZA DELO V BISTROJU zaposlimo dekle za delo v strežbi. ☎ (068)341-077. 4583
KUCHARICO redno zaposlimo. ☎ (068)322-308. 4583
AVTOMEHANIKA ali pripravnik zaposlim. ☎ (0609)642-905. 4605
REDNO ZAPOSILIMO dekle ali fanta s srednješolsko izobrazbo in veseljem do dela s strankami. ☎ (068)81-111. 4621
TAKOJ ZAPOSILIMO delavce za priučetev v kamnoseški stroki in vzdrževalca strojev, lahko tudi delavca s pokliem. Hrana in stanovanje zagotovljena. ☎ (064)47-845. 4647

službo išče

DEKLE s srednjo kmetijsko šolo in veseljem do vrtnarjenja išče zaposlitev. ☎ (068)49-683. 4513

stanovanja

DVOSOBNO stanovanje v pritličju na Mestnih njivah, prodam. ☎ 28-680. 4583
DVOINPOLSOBNO STANOVANJE, družbeno, zamenjam za garsonjero proti nagradi. ☎ (068)23-750. 4301
TRISOBNO STANOVANJE, 81 m², v centru Črnomlja, prodam ali menjam za starejšo hišo. ☎ (068)51-070. 4352
PROFESORICA išče garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu. ☎ (068)315-615, v službi. 4400
V KRŠKEM, na Ul. 4. julija, prodam dvoipol

Amalija Zore

„Še črnega kruha ni bilo včasih, ko sem bila mlada. Takrat se ni dalo zaslužiti tako kot danes, če hočeš delati,“ se spominja svoje mladosti na suho-krajski skopi zemlji Amalija Zore iz Selc pri Dobrniču. Njeni primerjavi, ko vleče vzporednico z današnjimi razmerami, ko je veliko ljudi, predvsem mladih in žensk, brez dela največkrat ne ravno po svoji krivdi, utegne marsikdo med temi, ki so pristali na borzi dela oziroma na cesti, oporekati. Po drugi strani pa tisti, ki poznajo Malko iz Čužnje vasi, kamor se je prisojila leta 1949 na kmetijo, vedo, da ne govori kar tja-vendan in in ne da bi znala opazovati razmere. Dobrega pol stoletja že pomaga pri Rdečem križu in se nesebično razdaja ljudem. Zato je trebanjska območna organizacija predlagala zanj najvišje priznanje v tej družbeni organizaciji, in sicer naj bi te dni prejela zlati znak Rdečega križa Slovenije. Namestnica generalnega sekretarja RKS Darja Horvat je zadnjič v Trebnjem povedala, da ni ovir, da bi Amalija bila to priznanje. Doma v Selcah je bilo pet otrok, med živimi sta le še najstarejši, 83-letni brat in ona kot najmlajša. Tudi Malka je povila 5 otrok: dva sina in tri hčere. Sin Franci je ostal doma, na kmetiji z družino. Malka rada obiskuje svoje otroke, pa tudi

oni radi vidijo, da se oglasi kakšen dan dva pri njih, da malo skuha in popazi otroke, da lahko oni postorijo, kaj drugega, na primer hči kaj zašije itd.

Po 2. svetovni vojni je Malka pomagala pri delu krajevnega ljudskega odbora (KLO) v Knežji vasi kot tajnica, zatem je bila v odboru v Dobrniču, nato pa so jo takratne oblasti z dekretom poslale na delo v Čužnjo vas, spet za tajnico KLO. Na pobudo sosedo Alojza Plavca je začela delati pri Rdečem križu. Predvsem so pomagali pri razdeljevanju hrane in oblačil. Koliko kilometrov so prehodili takrat aktivisti, ko ni bilo niti koles! Ko je Malka vendarle prišla do kolesa, je ogromno prekolesarila, zlasti do "centrale" v Trebnjem in nazaj. Največ je delala ob koncu tedna, ob nedeljah. Može je imel obilo razumevanja za ženinovo človekoljubno delo, čeprav je bil bolehen, saj je bil kot vojak bivše Jugoslavije vojni ujetnik v Nemčiji, kjer je v nečloveških razmerah zbolel. Malka je že 16 let vdova. Takoj ko se je poročila, je pustila službo, saj, kot pravi, vse troje hkrati: kmetija, družina in služba, le ne bi šlo.

Do predlani je še vodila krajevno organizacijo Rdečega križa v Čužnji vasi, rojstni vasi prvaka SKD Lojzeta Peterleta, s katerim je tudi nekaj v sorodstvu. Članov je bilo običajno med 80 in 100. Izpregla je, ko je ugotovila, da "starost noče biti sama", da tudi ona ni več tako trdnega zdravlja in si mora vzeti na jesen svojega življenja čas tudi zase. Čeprav delo z ljudmi sploh ni preprosta reč in terja zvrhano mero potrpljenja, še zlasti pri tako občutljivi dejavnosti, kakršno opravlja organizacija Rdečega križa, Malki ni bilo nikoli žal, da je pristala med njenimi najbolj vnetimi aktivisti. Zadovoljstvo jo navdaja že pomisel na drobne utrinke iz dolgoletnega dela, izraze hvaležnosti ljudi, ki so se znašli v stiski ali osami, pa naneje Malka in njeni sodelavci niso pozabili.

PAVEL PERC

Vinski šampion iz Šturmave kleti

Končano ocenjevanje za razstavo vin v okviru Vinske vigredi - Rumeni muškat-pozna trgatev Otmarja Šturma je z oceno 18,6 točke postal šampion lanskega vinskega letnika

METLIKA - Minuli konec tedna je bilo v tukajšnji vinski kleti ocenjevanje belokranjskih vin za vinsko razstavo v okviru Vinske vigredi, ki bo v Metliki od 24. do 26. maja. Ocenjevali sta dve petčlanski komisiji pod vodstvom dr. Dušana Terčelja in dr. Mojmirja Wondre. Čeprav je bila lanska letina povprečna, so vinogradniki oddali v oceno kar 628 vzorcev, kar je le 32 manj od lanskega rekorda.

Zaradi lanske povprečne letine so bile tudi povprečne ocene letos nekoliko nižje kot pri lanskem ocenjevanju, izločenih pa je bilo tokrat 84 vzorcev. Vendar je bilo tudi letos nekaj novosti. Tako sta ocenjevalni komisiji, ki sta predikatne vzorce vin ocenjevali skupaj, prisodili 18,6 točke kot najvišjo oceno na tokratnem ocenjevanju sivemu pinotu-pozna trgatev družine Plut iz Drašičev in rumenemu muškatu-pozna trgatev Otmarja Šturma iz Metlike. Z dodatnim pokušanjem pa so se ocenjevalci odločili, da si laskavi naslov šampiona za lansko vinsko letino zasluži Šturmovo vino. Letošnja novost je bila, da so ocenjevali tudi vina starejših letnikov, da se je prvič znašel na ocenjevanju vzorec nove sorte scheurebe ter da so prav tako prvič ocenjevali vrsto vina, ki so ga poimenovali "zvrst". Gre za belo vino, ki poleg značilnih sort za belokranjsko belo vino vsebuje tudi boljše sorte.

Največ, kar 276, je bilo vzorcev belokranjskih belih vin, najboljšo oceno med njimi (16,5 točke) pa si je prislužilo vino Milana Malnarica. Najboljše ocene ostalih vin so si sledile tako: zvrst (16,8), modra frankinja-barrique (17,1), modra frankinja-klarlet (16,5), modra frankinja-barrique 1. 94 (18,1), modri pinot-pozna trgatev-barrique (17,4), modri pinot-pozna trgatev-barrique 1. 94 (18,0), vsi Otmar Šturma; beli pinot (17,7) Janez Hozner, šardone (18,0) Janez Janžekovič, kerner (17,3) Peter Glaser, kraljevina (15,8) Stane Vrančič, laški rizling (17,7) Matija Absec, renski rizling (18,0) in rumeni muškat (17,5) Jože in Anica Prus, sovinjon (18,2) Milan Malnaric, sovinjon-barrique 1. 91 (16,5) Alojz Hoznar, sivi pinot

(15,9) Dušan Brinc, scheurebe (16,4) Anton Konda, šipon (15,6) družina Petric, traminec (17,0) Jure Matekovič, zeleni silvanec (16,2) družina Mavretič, belokranjsko rdeče vino (16,6) Franc Bahor, metliška črnina (16,6) Martin Črnugelj, modra frankinja (17,2) Branko Rožman, žametna črnina (16,7) Pepca Barbič, belokranjsko rose vino (16,9) Anton Kostelec, šardone-pozna trgatev (18,5) in

sivi pinot-izbor (18,5) družina Kostelec, laški rizling-pozna trgatev (18,2) družina Imširovič, renski rizling-pozna trgatev (18,5) Ivan Suhorepec, sivi pinot-pozna trgatev (18,6) družina Plut. Izven konkurence pa so ocenili dva vzorca predikatnih vin, ki nista imela odločb, in sicer laški rizling-pozna trgatev (18,4) Matije Absca in renski rizling-leđeno vino (17,8) Alojza Hoznarja. M. BEZEK-JAKŠE

OCENJEVANJE VIN ZA VINSKO VIGRED - Letošnji ocenjevalci belokranjskih vin niso imeli veliko manj dela kot lanske, četudi je bila lanska vinska letina zgolj povprečna, medtem ko je bila predlanska odlična. (Foto: M. B.-J.)

FRANČIŠKI ZA 104. ROJSTNI DAN - Kot že vrsto let do sedaj je predsednik krajevne skupnosti Stara Cerkev Ciril Jasenc tudi letos Frančiški zaželel vse najboljše ob njenem visokem jubileju in ji v imenu krajanov izročil simbolično denarno darilo. (Foto: M. L.-S.)

DOLENJSKE NOVICE 1885-1919

V opombo!

Poleg Dolenjskega lista, ki ne pretrga izhajanja že 47. leto, imajo med 19 časniki in časopisi, ki so do druge svetovne vojne na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini prihajali na svetlo, Dolenjske novice najdaljšo življenjsko dobo. Leta 1885 je namreč ta tednik oziroma polmesečnik prikladal v življenje novomeški tiskar in kasnejši založnik, urednik in izdajatelj Janez Krajec. Časnik je izhajal do decembra 1919, torej celih 35 let. V tem času se je pri listu zvrstilo deset urednikov, od katerih je Krajec opravljal uredniške posele dvajset let.

Časnik je bil v glavnem nepolitičen list, namenjen takratnim meščanom, redkim uradnikom, obrtnikom in kmetom. Njihovim potrebam in zanimanju so tudi bili prilagojeni sestavki, poročila in članki, ki so govorili o domačih dogodkih, kmetijstvu

in obrtništvu, uradnem poslovanju, šolstvu, prometu, o bližnji gradnji dolenjske železnice... Seznanjali so bralce z delom v državnem zboru, z volitvami, zanimivostmi v svetu in drugem. Vmes pa so našle svoj prostor tudi vesele prigode in šale, ki naj bi razvedrile bralce.

Te dogodivščine, ki jih sicer ne zasledimo v vsaki številki (včasih so bili kar dolgi meseci brez njih), so izhajale pod naslovi: Smešnice, Kratkočasnice, Razvedrilo in podobno. Niso prezahtevne; v splošnem so bile skromne zgodbe in humoristični pripetljaji, resnični ali izmišljeni, ki pa so takratnim bralcem le izvajale smeh ali vsaj vzbujale tiho zadovoljstvo.

Naj te kratkočasnice po dolgih desetletjih razvedrijo tudi vas!

J. D.

Dolenjske Novice.

1885-1919

kratkočasnice izbral Jože Dular

Zakon

A: "Ljubi moj, kako je v zakonu?"
B: "Izvrstno! To ti rečem, če jaz svojo ženo le pogledam, pa sem že kar ometen!"
A: "Verjamem, ti nisi nikoli mogel veliko prenesti!"

Dobro je zasolil

Postarana dama (priliznjeno): "Koliko let mi prisodite, gospod?"
Gospod (jezno): "Nič! saj jih imate že tako zadosti!"

Nevolja

Mati: "Moji otroci me vedno osramotijo, če dobim obisk. Najprvo se skrijejo pod moj predpasnik, potem pa zijajo skozi njegove luknje!"

Dobro vino

Vinski agent: "Ste bili z zadnjič poslanim vinom zadovoljni?"
Baronov sluga: "Pa še kako! Tri dni sva se z baronom tikala!"

Neškodljivo

Zdravnik: "Sedaj vam lahko dovolim zopet pivo piti!"
Bolnik veselo: "Torej je moje zdravstveno stanje vedno boljše?"
Zdravnik: "To ravno ne... ampak pivo je vedno slabše!"

Halo tukaj je bralec Dolenjca!

V Podturnu bi radi urejeno vas - Delavke Dolenjke čistijo zelenice, na Kolodvorski 6 smrdi kontejner - Se v Praprotnici kolje na črno - Lačni na maturantskem plesu

Katja Vidmar iz Prečne je prek telefonske slušalke poslala željo, ki naj bi jo uslišal za sedaj še neznan vzroki bleščečega motorja znamke Suzuki ali BMW, ki večkrat na dan dobesedno preleti naselje Prečno z več kot 120 km/h. Z njim bi se rada peljala in ugotovila, če je to res tak užitek, še posebej, če bi s ščitom motorja spravila s ceste katerega od otrok. Povedala je, da so jo prav večer dvakrat ustavili policisti. Kazni sicer ni plačala, bi jo pa zgotovo morali krepko zaračunati mladem postavljaju.

Janez Avgustin iz Podturna se je ob aprilski akciji Očistimo naše okolje spomnil tudi na svojo vas Podturn in nam v skrbi in prizadevanju za red in čistočo povedal dve težavi. Prva zadeva hišo s št. 32, v kateri je že pred leti razneslo plinsko jeklenko in hišo porušilo. Ženska, ki je živila v njej, je bila hudo poškodovana in so jo potem

na svoj dom vzeli otroci, hiša pa je ostala takšna do današnjih dni. Propada in dela sramoto vasi. Janez je povedal, da bi se vaščani lotili obnove, če lastnica ne bi imela svojih otrok, ki bi zlahka poskrbeli, da bi se sramota odpravila. Naslednja težava je bivši mlin v Podturnu. Nekdo, ki ni iz tega kraja, ga je kupil, za silo obnovil in pustil.

Ga. Rupnikova z Drske vsak dan skozi okno opazuje prodajalke Nakupovalnega centra, kako pobirajo papirčke in drugo nesnago po zelenicah. Pravi, da papirčki padajo iz otroških rok, zato bi bilo prav, da bi otroke navadili na smetnjake ali pa na čistilne akcije. Zlata Jovanovič sicer ne živi v Črnomlju, poklicala pa nas je v imenu svojih staršev, ki imajo hišo na Kolodvorski 6. Zaradi kontejnerja, ki je postavljen le nekaj korakov od njihovega okna, je bil oče že večkrat na občini, pa do sedaj nihče ni nič ukrenil. Iz kontejnerja, ki naj bi bil namenjen le steklu, še posebej v poletnih mesecih zaudarja. Ker ga uporabljata bližnji gostilni, bi bilo najbrž že prav, da bi stal pod njihovimi okni.

Andreja iz Novega mesta je pohvalila slaščičarno Gostišče na trgu. Moti jo le, da v vitrini ni cen za posamezne sladice. Pograjala pa je njihovo javno stranišče, ki ga zavoha vsak, ki zapušča slaščičarno. Meni, da bi ga morali temeljito obnoviti in zaposliti čistilko, ki bi se lahko preživela iz pobranih prispevkov.

Olga L. nam je napisala pismo, ker nas prek telefona ni mogla priključiti. Boli jo, ker v Praprotnici koljejo govedo kar na dvorišču pred stanovanjsko hišo. Na pomoč kliče vsaj inšpektorje, če že ne tudi Društvo proti mučenju živali.

In še klic Ivana Božiča iz Novega mesta, ki je bil na velikonočni petek na maturantskem plesu v hotelu Terme Čatež. Večerjo so zaračunali vsakemu od 350 udeležencev po 30 nemških mark. Zaradi postnega časa so bile na mizi ribe in problem je prav v tem, ker niso bile ribe, temveč ribice. Po Slavkovih besedah ne bi nobena na tehnični potegnila prek 20 kg. Razočaranje je bilo toliko večje, ker so ribe dišale po zažganem olju, kot prilogo pa so na krožniku postregli še z nekaj mrzlega krompirčka in zelenjave. Od vsega je bila še najbolj normalna skodelica juhuice in košček torte. Solata je bila sparjena, zavita palačinka s skuto za predjed pa je bila mikroskopsko majhna. Gospod Božič meni, da je bilo nezadovoljstvo popolno in da so v Hotelu Terme na njihov račun kar krepko zaslužili.

J. P.

ENODRUŽINSKA HIŠA V SLOVENIJI 45 - 95

LJUBLJANA - V Likovnem razstavišču Rihard Jakopič na Slovenski cesti 9a je od prejšnjega četrtka na ogled razstava z naslovom Enodružinska hiša v Sloveniji 45 - 95. Pripravilo jo je Društvo arhitektov Ljubljana in Likovno razstavišče Rihard Jakopič, na njej pa se predstavlja tudi Novomeščan dipl. inž. arhitekture Marijan Lapajne.

JAZZ TRIO PRI SLONU

NOVO MESTO - Danes, 18. aprila, bo ob 20. uri Pri slonu nastopil Jazz trio, ki ga sestavljajo odlični slovenski jazzisti: Ratko Divjak, bobni, Primož Grašič, kitara, in Blaž Jurjevič, klaviature.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Priljubljeni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Čakamo vas vsak četrtek med 20. in 21. uro na telefonski številki (068) 323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

KOMPRESORJI

Veliki pomladni popust kompresorjev od 50 do 500 litrov. Možnost obročnega odplačevanja.

KOP LONGAR
tel. 068/83-147

Dober koncert

NOVO MESTO - Po krajši premoru je bil v Piceriji Tratnik Novem mestu prejšnji petek, aprila, spet koncert, ki je privlačil ogromno zabave željnih. Nastopila je skupina Šank rock (po novem Shank Rock) iz Velenja in ob priložnosti predstavila tudi svojo zadnjo ploščo. Šankrockovski nastop začeli brez spremljevalne skupine. V prvem delu koncerta predstavili nekatere svoje trenutno največje hite, med drugim "Pravljico o mavričnih ljudeh", odmoru pa so se skupaj z občinstvom spomnili svojih starejših skladb. Na novomeškem koncertu so dokazali, da so zares profesionalna skupina, ki odlično obvlada je oder in komunikacijo z publiko. Skladbe pa izvajajo povsem brez pak. Omeniti je treba, da je za skupino, kakršna je Šank rock, Picerija neprimeren lokal.

J. GOREN

Frančiška Zele je dočakala 104. rojstni dan

Ena najstarejših Slovenk, če že ne najstarejša

KOBLARJI PRI KOČEVJU - 7. aprila je Frančiška Zele iz Kobarjev pri Kočevju dočakala svoj 104. rojstni dan. Čeprav v prazničnem, pa dan pri Zeletovih ni minilo tudi v vzdušju proslavitev visokega jubileja, ki Frančiško uvršča med najstarejše še živeče Slovenke. Kot pravi njena snaha Angelca: "Mama za kaj takega ni več pri močeh ne telesno ne duševno."

Še pred štirimi leti je bila čisto drugače. Čeprav je bila že takrat vezana skoraj samo na posteljo, ker so ji noge odpovedovale poslušnost. Tedaj je še malo videla, slabo slišala in nam še marsikaj povedala o svojem dolgem in težkem življenju. Ob svojem stotem rojstnem dnevu se je namreč še dobro spominjala marsikaterega dogodka iz leta, ko se je zgodil.

Kljub sedanjim zdravstvenim težavam ji ob skrbni negi snaha Angelce, ki ji nekoliko pomaga tudi sin, življenje teče dalje, čeprav večinoma v dremežu in le še občasni svetlih prebliskih duha. Enega takšnih pa smo doživeli skupaj s predsednikom krajevne skupnosti Stara Cerkev Cirilom Jasencem, ki je prišel v imenu krajevne skupnosti Frančiški čestitat za njen visoki jubilej. Ob slovesu je nam podala roko in zaželela nasvidenja.

M. LESKOVŠEK-SVETE

SMEH JE POL ZDRAVJA

Šale izbira Bojan Ajdov

Primerjava

Profesor vpraša študenta kaj nomije:
"Povejte primer neproduktivnega vloženega denarja."
Študent malce pomisli pa pravi: "To je, na primer, če namesto svojega dekleta povabiš v kino in gostilno svojo sestro."

Vojakova smola

Mornar pripoveduje prijatelju: "Veš, želel sem služiti v mornarici samo zato, da bi videl čimveč sveta, imel pa sem smola, ker so me dodelili k podmorničarjem."

Dovolj časa spi

"Koliko ur spite dnevno?"
"Največ dve do tri ure."
"To je premalo," meni zdravnik.
"Že, že," pravi pacient, "ponemem pa spim celo do deset ur."